

hovet under förevarande anslag plägat läggas medeltalet av nettoutgifterna å anslaget under de tre närmast föregående budgetåren. Dessa nettoutgifter hade för budgetåren 1932/1933—1934/1935 utgjort respektive 3,135,891, 2,942,482 och 3,048,667 kronor eller i medeltal cirka 3,042,000 kronor för budgetår.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen icke förutsatt annan ändring beträffande uppskattningen av medelsbehovet under anslaget, än att häri borde inräknas kostnaderna för städning och renhållning av officers- och underofficersmässarna. I denna fråga har arméförvaltningen anfört i huvudsak följande.

Uti yttrande till Kungl. Maj:t den 23 november 1934 i anledning av en utav chefen för norra arméfördelningen gjord framställning angående kostnaderna för städning och renhållning av arméns mäss- och samlingslokaler hade arméförvaltningens intendentsdepartement angivit sin avsikt vara att upptaga detta spörsmål till förnyad behandling i samband med medels-
äskandena för nästkommande budgetår.

Chefen för norra arméfördelningen hade i sin skrivelse hemställt, att städning och renhållning av arméns mäss- och samlingslokaler borde utföras på kronans bekostnad. Samtliga övriga arméfördelningschefer och likställda chefer hade i huvudsak biträtt vad chefen för norra arméfördelningen föreslagit. Intendentsdepartementet hade i sitt förut omförmälda yttrande erinrat om, att de föreskrifter, som nu gällde i fråga om kostnader för städning och övrig renhållning i arméns mäss- och samlingslokaler, vore av Kungl. Maj:t utfärdade 1911. Enligt dessa bestämmelser finge inga utgifter för nämnda ändamål belasta statsverket. Sedan ifrågavarande föreskrifter trädde i tillämpning, hade emellertid förhållandena i avsevärd mån förändrats. Sålunda torde vid tidpunkten för dessa föreskrifters utfärdande, med då huvudsakligen till sommaren förlagd utbildningstid, de till officers- och underofficersmässarna hörande samlingslokalerna — vilka då på åtskilliga håll ännu vore officers- och underofficerskårernas egendom — endast i ringa omfattning hava tagits i anspråk för tjänsten. Numera tedde sig hithörande förhållanden helt annorlunda. Såväl under vinter- som sommarhalvåret förelåge numera ett dagligt behov att utnyttja dessa lokaler i kasernetablissemangen för tjänsten, nämligen dels direkt för vissa tjänsteförrättningar (krigsspel, stabsövningar och dylikt), dels såsom samlings- och konferensrum för befälet mellan de olika lektionstimmarna och utbildningspassen. Häri-
genom hade den dagliga städningen och övriga renhållningen av dessa lokaler blivit relativt omfattande i förhållande till vad fallet varit för tjugufyra år sedan. Intendentsdepartementet hade därför funnit sig böra ansluta sig till de motiv, som chefen för norra arméfördelningen framfört i fråga om statsverkets övertagande av kostnaderna för städning och övrig renhållning av de till arméns officers- och underofficersmässor hörande samlingslokalerna. Med anledning av vad intendentsdepartementet sålunda anfört, föresloge arméförvaltningen, att kostnaderna för städning och övrig renhållning i till arméns officers- och underofficersmässor hörande samlingslokaler måtte från och med budgetåret 1936/1937 bestridas av här förevarande anslag. Kostnaderna hade beräknats uppgå till omkring 50,000 kronor.

Emot arméförvaltningens förslag beträffande bestridandet av kostnaderna för städning och övrig renhållning av de till arméns officers- och underofficersmässor hörande samlingslokalerna synes mig icke något vara att erinra.

Med utgångspunkt från den ovan angivna medeltalssiffran för belastningen å förevarande anslag under de tre senast tilländagångna budgetåren skulle

medelsbehovet för nästkommande budgetår alltså uppgå till (3,042,000 + 50,000 =) 3,092,000 kronor. Då de till och med budgetåret 1934/1935 å bränsleanslaget avförda kostnaderna för försvarsdepartementet (däri inbegripen lantförsvarets kommandoexpedition), cirka 20,000 kronor, numera bestridas från departementets omkostnadsanslag, kan angivna medelsbehov minskas med nämnda belopp, 20,000 kronor. Förevarande anslag torde alltså för nästkommande budgetår böra upptagas med (3,092,000 — 20,000 =) 3,072,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 3,072,000 kronor.

30. Remontering, reservationsanslag.

[34.] I riksstaten för budgetåret 1935/1936 är anslaget till remontering upptaget med 431,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

Utgifter.

Inköp av 414 remonter à 1,000 kr. ...	kronor 414,000: —	
Transport-, rese- och diverse kostnader	» 49,680: —	
Omkostnader vid depåerna	» 7,500: —	
Å depå störtade remonter	» 11,200: —	kronor 482,380: —

Inkomster.

Ersättning för utrangerade stamhästar	kronor 36,000: —	
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stamhästar	» 15,000: —	» 51,000: —
		Återstod kronor 431,380: —

eller, i avrundat tal, 431,000 kronor.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen föreslagit, att medelinköpspriset för remonter skulle höjas från 1,000 kronor till 1,100 kronor eller samma belopp, varmed nämnda pris varit upptaget under budgetåren 1926/1927—1932/1933. Härigenom skulle medelsbehovet under anslaget ökas med 42,400 kronor. I övrigt har ämbetsverket beräknat utgifter och inkomster under anslaget efter samma grunder som för det nu löpande budgetåret.

Ehuru vad av arméförvaltningen anförts till stöd för en höjning av medelinköpspriset för remonter synes beaktansvärt, finner jag mig av besparings-skäl dock icke nu böra biträda ämbetsverkets förslag utan tillstyrker, att förevarande anslag för nästkommande budgetår beräknas efter samma grunder som för innevarande budgetår. I enlighet härmed skulle utgifterna under anslaget komma att överstiga inkomsterna med, i avrundat tal, 431,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *remontering* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 431,000 kronor.

31. *Furagering, förslagsanslag.*

[35.] Medelsbehovet under förslagsanslaget till furagering för innevarande budgetår uppskattades i 1935 års statsverksproposition, vad angår de vid truppförbanden befintliga hästarna, efter ett belopp för häst och dag av 1 krona, varav 95 öre beräknades motsvara kostnaden för furage å förläggningssorten (normalrationspriset) samt återstående 5 öre avsågos för bestridande av övriga furageringskostnader. För gäldande av utfodringskostnaderna för de vid remontdepåerna befintliga remonterna upptogs i anslagsberäkningen ett belopp av 180,000 kronor. I överensstämmelse härmed upptogs furageringsanslaget i 1935 års statsverksproposition med 2,054,000 kronor. Riksdagen godkände dessa grunder för furageringsanslagets beräkning samt uppförde i enlighet härmed anslaget i riksstaten för budgetåret 1935/1936 med nyssnämnda belopp.

Under förmålan att de verkliga kostnaderna för furage å förläggningssorten under de tre senast tilländalupna budgetåren uppgått till 101.4 öre respektive 95.9 och 107.5 öre för underhållsdag samt övriga furageringskostnader till 4.4 öre respektive 5.2 och 4.5 öre för dag, har arméförvaltningen föreslagit, att kostnaderna för furagering måtte för nästkommande budgetår uppskattas till 112 öre för dag, varvid normalrationspriset beräknats till 107 öre och övriga furageringskostnader till 5 öre för underhållsdag. Utfodringskostnaderna för de vid remontdepåerna befintliga remonterna hava av ämbetsverket uppskattats till samma belopp som för innevarande budgetår eller 180,000 kronor.

I likhet med arméförvaltningen anser även jag, att en höjning av normalrationspriset är av behovet påkallad för nästkommande budgetår. Emellertid torde det av arméförvaltningen ifrågasatta priset kunna något sänkas och får jag i sådant avseende föreslå en minskning med 3 öre till 1 krona 4 öre för underhållsdag. För övriga furageringskostnader torde, i enlighet med arméförvaltningens förslag, böra beräknas ett dagskostnadsbelopp av 5 öre. Den sammanlagda kostnaden för furagering av truppförbandens hästar torde sålunda böra uppskattas till $(1.04 + 0.05 =)$ 1 krona 9 öre för häst och underhållsdag.

Emot arméförvaltningens förslag beträffande beräklandet av kostnaderna för utfodring av de vid remontdepåerna befintliga remonterna har jag icke något att erinra. Dessa kostnader torde alltså för nästkommande budgetår böra beräknas till 180,000 kronor.

Då antalet hästunderhållsdagar för budgetåret 1936/1937 beräknas till 1,870,000 (se Bil. nr 33), torde medelsbehovet under förevarande anslag böra uppskattas till $(1,870,000 \times 1.09 + 180,000 =)$ 2,218,300 kronor eller, i avrundat tal, 2,218,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *furagering* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,218,000 kronor.

32. Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, *reservationsanslag*.

[36.] I sin skrivelse angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten för nämnda budgetår upptaga anslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon med 540,000 kronor. Ut i 1935 års statsverksproposition begränsades emellertid, med hänsyn till rådande statsfinansiella läge, anslagsäskandet till 400,000 kronor, vilket belopp dock i anledning av inom riksdagen väckta motioner av riksdagen ökades med 35,000 kronor för möjliggörande av utbildning med generatorgasdrivna motorfordon vid en trängkår. Till följd därav har anslaget i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 435,000 kronor.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen beräknat medelsbehovet under förevarande anslag sålunda:

Nyanskaffning av motormateriel:

5 lastbilar, avsedda för ekonomikörslor (efter avdrag av inflytande försäljningsmedel för 5 kasserade lastbilar)...	kronor	24,000: —
1 personlastbil för fälttelegrafkåren (efter avdrag av inflytande försäljningsmedel för 1 kasserad personbil)	»	3,800: —
15 lätta personbilar, avsedda för staber och truppförband (efter avdrag av inflytande försäljningsmedel för kasserade personbilar)	»	38,250: —
20 lätta motorcyklar (efter avdrag av inflytande försäljningsmedel för kasserade motorcyklar)	»	19,850: —
16 lastbilar, 3 lätta personbilar och 5 motorcyklar utan sidvagn, avsedda för trängens bilkompanier (efter avdrag av inflytande försäljningsmedel för viss kasserad motormateriel)	»	90,400: —
för anskaffning av generatorgasdrivna bilar vid en trängkår	»	35,000: —

Underhåll och drift av motormateriel:

Underhåll och drift av lastbilar, avsedda för ekonomikörslor	»	81,000: —
Underhåll och drift av personbilar, tilldelade staber och truppförband m. fl.	»	48,000: —
Underhåll och drift av i trängens bilkompanier ingående motorfordon	»	250,000: —

Tillhopa kronor 590,300: —

eller, i avrundat tal, 590,000 kronor.

I likhet med arméförvaltningen anser jag det erforderligt, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål ökas för nästkommande budgetår. En så anseelig förhöjning, som arméförvaltningen ifrågasatt, finner jag mig dock icke kunna tillstyrka utan föreslår, att anslaget för nämnda budgetår

upptages med ett till 480,000 kronor förhöjt belopp, varav 35,000 kronor torde böra avses för anskaffning av generatorgasdrivna motorfordon vid en trängkår. Från förevarande anslag torde jämväl böra bestridas kostnaderna för underhåll av för övningar med Gotlands infanterikår avsedda stammotorfordon (jfr sid. 81). I övrigt torde de närmare grunderna för dispositionen av beloppet för de olika ändamål, vartill anslaget är avsett, efter förslag av arméförvaltningens intendentsdepartement, få bestämmas av Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av stat för anslaget.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *anskaffning, underhåll och drift av motorfordon* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 480,000 kronor.

33. Truppförbandens övningar, *reservationsanslag*.

[37.] Reservationsanslaget till truppförbandens övningar är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 1,384,000 kronor.

Anslaget har beräknats sålunda:

Titel	I.	Hästlegas	kronor	195,500: —
»	II.	Befälsövningar	»	122,500: —
»	III.	Vinterövningar	»	100,000: —
»	IV.	Truppförbandens övriga övningar	»	900,000: —
»	V.	Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	66,000: —
Summa kronor				1,384,000: —

Arméförvaltningen har i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 beträffande detta anslag anført bland annat följande.

Det förslag till anslagets beräkning, som arméförvaltningen nu framlade, innebure i huvudsak endast, att anslagssummorna fördes upp till normal storlek. Arméförvaltningen tillåte sig framhålla den utomordentliga betydelsen av att så skedde. Endast härigenom bleve det möjligt att bereda truppförbanden de övningsmöjligheter, som nutida organisation, beväpning och utbildningsmål krävde. Av största vikt vore även, att ett efter föreliggande behov väl avpassat anslag finge obesökret utgå under ett antal år och att under anslaget uppkomma och till de olika myndigheternas förfogande stående reservationer icke toges i anspråk för statsregleringsändamål. Den planläggning och hushållning, som vore både önskvärd och nödvändig på förevarande område, kunde eljest icke alltid ske med nödig omsorg på längre sikt. Med ett bibehållande av reservationerna till myndigheternas förfogande — vilket torde stå i god överensstämmelse med anslagets natur av reservationsanslag — bleve det jämväl möjligt att möta tillfälliga behov av övningsmedel samt att vid anslagsäskandena undvika de nu ständigt återkommande smärre anslagskraven i ena eller andra avseendet. Enligt arméförvaltningens uppfattning syntes det ur såväl statsmakternas som myndigheternas synpunkt vara betydelsefullt, om anslaget — sedan det uppförts till normal storlek — kunde under en följd av år upptagas i riksstaten med i huvudsak oförändrat belopp och att frågan om revidering av beräkningsgrunderna eller prövning av nya anslagskrav endast upptoges med vissa

längre tidsmellanrum. Härigenom skulle större effektivitet vinnas beträffande såväl planläggningen av utbildningsarbetet som det ekonomiska utnyttjandet av de anvisade medlen.

För budgetåret 1936/1937 torde medelsbehovet å förevarande anslag böra beräknas under samma titlar som för innevarande budgetår.

Titel I. Hästlega. Under denna anslagstitel har, såsom nyss nämnts, för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 195,500 kronor. Vid anslags-titelns beräkning har hänsyn icke tagits till behovet av medel för bestri-dande av kostnader för inlejdning av hästar. Anslagsbeloppet har beräknats sålunda :

Utgifter.

Inköp av 380 ackordhästar à 600 kr....	kronor	228,000:—	
Utackordering av 4,050 ackordhästar à			
15 kr.	»	60,750:—	
Transport av hästar från kavalleriet ...	»	6,000:—	
Gottgörelse för hästlega enligt särskild			
föreskrift	»	2,000:—	kronor 296,750:—

Inkomster.

Försäljning av ackordhästar	kronor	20,250:—	
Ackordavgifter för 4,050 hästar à 20 kr.	»	81,000:—	» 101,250:—

Återstod, av riksdagen anvisade kronor 195,500:—

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen beräknat me-delsbehovet under förevarande titel i enlighet med följande:

Det under budgetåret 1936/1937 erforderliga antalet hästlejningsdagar har uppskattats: vid infanteriet till 31,250, vid kavalleriet till 800, vid artilleriet till 81,000, vid ingenjörtrupperna till 34,800, vid trängtrupperna till 20,000 och vid intendenturtrupperna till 1,000 eller alltså sammanlagt till 168,850 dagar. Därav hava 155,550 lejningsdagar beräknats kunna fullgöras medelst ackordhästar; återstående 13,300 dagar — uteslutande hänförliga till ingen-jörtrupperna — hava förutsatts skola fullgöras med lejda hästar. Efter en beräkningsgrund av 5 kronor för häst och dag har för hästlejdning sålunda upptagits ett belopp av ($5 \times 13,300 =$) 66,500 kronor.

• Antalet ackordhästar, som skola inköpas, har beräknats till 10 % av det vid början av budgetåret 1936/1937 vid armén förefintliga antalet, dock med undantag för ackordhästarna vid de motoriserade artilleritruppförbanden utom vid Bodens artilleriregemente. Ifrågavarande ackordhästbestånd har upp-skattats till 3,830 hästar. Antalet ackordhästar, som borde inköpas, har alltså upptagits till (10 % å 3,830 =) 383 hästar. Då inköpspriset för ackordhästar under de senaste åren utgjort i medeltal 730 kronor för häst, har medelpriset för häst ansetts böra höjas från 600 till 700 kronor. I enlighet härmed hava kostnaderna för inköp av ackordhästar beräknats till ($383 \times 700 =$) 268,100 kronor.

För utackordering av ackordhästar (nyssnämnda antal av 3,830 ackord-hästar + ett till 140 beräknat antal ackordhästar vid de motoriserade artilleritruppförbanden, med undantag av Bodens artilleriregemente, och vilka hästar icke skola ersättas) har för innevarande budgetår beräknats en medelkostnad av 15 kronor för häst och år. Då detta belopp enligt förd

statistik visat sig vara väl högt, har detsamma för nästkommande budgetår sänkts till 10 kronor, och i enlighet med denna beräkningsgrund har arméförvaltningen för ifrågavarande ändamål beräknat ett belopp av $[(3,830 + 140 =) 3,970 \times 10 =] 39,700$ kronor.

För transport av hästar från kavalleriet har upptagits ett belopp av 6,000 kronor.

Till bestridande av kostnaderna för gottgörelse för hästlega enligt särskild föreskrift hava beräknats ett belopp av 2,000 kronor.

Vad inkomsterna angår har för försäljning av utrangerade eller störtade ackordhästar, i enlighet med nuvarande beräkningsgrunder (5 % av ackordhästbeståndet eller hälften av det antal ackordhästar, som antagits komma att under budgetåret utrangeras eller störta, har beräknats bliva försäلت efter ett medelpris av 100 kronor för häst), upptagits $\left(\frac{3,970 \times 5}{100} \times 100 =\right)$ 19,850 kronor.

Från fodervärdar inflytande ersättningsmedel för ackordhästar, mottagna till utfodring, hava, efter ett belopp av 20 kronor för häst och år eller samma belopp, som härför beräknats för innevarande budgetår, upptagits till $(3,970 \times 20 =) 79,400$ kronor.

Då i enlighet härmed *utgifterna* uppginge till $(66,500 + 268,100 + 39,700 + 6,000 + 2,000 =) 382,300$ kronor och *inkomsterna* till $(19,850 + 79,400 =) 99,250$ kronor, har arméförvaltningen sålunda beräknat den erforderliga medelsanvisningen till $(382,300 - 99,250 =) 283,050$ kronor.

Mot den av arméförvaltningen verkställda uppskattningen av medelsbehovet under denna anslagstitel för budgetåret 1936/1937 har jag icke funnit anledning till erinran i annat avseende, än att jag anser beredandet av särskilda medel till bestridande av kostnader för inlejdning av hästar ej vara oundgängligen påkallat. Efter avdrag av det härför beräknade beloppet, 66,500 kronor, återstå 216,550 kronor, med vilken summa ifrågavarande anslagstitel alltså torde böra upptagas för nästkommande budgetår.

Titel II. Befälsövningar. De under denna titel anvisade medlen avses numera för övningar med befäl ur arméns samtliga truppslag. Anslagstiteln har för det nu löpande budgetåret upptagits med ett belopp av 122,500 kronor. I enlighet med arméförvaltningens förslag torde anslagstitelns storlek för nästkommande budgetår böra bestämmas till, i runt tal, 130,000 kronor.

Titel III. Vinterövningar. Under förevarande anslagstitel var till vinterövningar för vart och ett av budgetåren 1929/1930—1931/1932 beräknat ett belopp av 260,000 kronor. Av besparingsskäl har anslagstiteln under de därefter följande budgetåren varit väsentligt nedsatt. För innevarande budgetår är den upptagen med ett belopp av 100,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen, i enlighet med framställningar av vederbörande truppslagsinspektörer och chefen för generalstaben, föreslagit, att till vinterövningar måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas 281,000 kronor.

Med hänsyn till önskvärdheten att kunna bereda arméns personal ökade möjligheter till vinterutbildning torde det bliva nödvändigt att åtskilligt

höja förevarande anslagstitel. En så anseelig ökning, som arméförvaltningen ifrågasatt, finner jag mig emellertid icke böra förorda utan tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår avses ett belopp av 175,000 kronor.

Titel IV. Truppförbandens övriga övningar. Under denna anslagstitel har, såsom inledningsvis nämnts, för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 900,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen med avseende å medelsbehovet till truppförbandens övriga övningar under budgetåret 1936/1937 anfört i huvudsak följande.

De utgifter, som bestriddes av anslagstiteln »truppförbandens övriga övningar», kunde uppdelas i tre kategorier:

1) kostnader, som hänförde sig till de vanliga övningarna vid truppförbanden;

2) kostnader, som hänförde sig till särskilda skolor och utbildningskurser (utbildning av officers- och reservofficersaspiranter samt av värnpliktiga studenter, signalunderbefäls- och kulspruteunderbefälsskolor, kommissarie- och krigskassörsskolor och dylikt); samt

3) kostnader — vilka icke hade direkt sammanhang med truppförbandens övningar och egentligen vore av förslagsanslags natur — för vissa resor och tjänstgöringstraktamenten (för vid skolor och staber tjänstgörande officerares trupptjänstgöring, för vissa läkares, veterinärers, sjuksköterskors och indelt manskaps inställelse till och avgång från tjänstgöring) samt vissa hästtransporter.

De belopp, som av myndigheterna nu äskats för bestridande av de utgifter, som ovan hänförs till kategorierna 1 och 2, framginge av följande sammanställning:

	Kategori 1	Kategori 2	Summa
Infanteriet	336,800	191,700	528,500
Kavalleriet	34,400	20,900	55,300
Artilleriet	114,000	20,800	134,800
Ingenjörtrupperna	186,000	—	186,000
Trängtrupperna	24,000	41,500	65,500
Intendenturtrupperna samt kommissarie- och krigskassörsskolor	9,000	13,500	22,500
Summa	704,200	288,400	992,600

Såsom inledningsvis anförts borde vid uppgörande av anslagsäskandena för budgetåret 1936/1937 endast det normala medelsbehovet vid nuvarande organisation upptagas och icke — såsom i viss mån förut torde hava skett — hänsyn tagas till önskvärdheten att kompensera den minskade anslagstildelning för övningsändamål, som under föregående år ägt rum. Med iakttagande härav och med hänsyn jämväl till nödvändigheten att hålla anslagsposterna så låga, som skäligen kunde anses möjligt, hade inom intendentsdepartementet uppgjorts beräkning över vad som med hänsyn till nuvarande organisation kunde anses vara normalt medelsbehov för de olika truppslagen för bestridande av de utgifter, som ovan upptagits under kategori 1.

Nämnda beräkning upptogs i sammandrag följande, varvid endast de huvudsakliga posterna specificerats:

Infanteritruppförbanden: för vanliga övningar vid truppförbanden 9,000 kronor per regemente med normalorganisation, 8,500 kronor per regemente med begränsad organisation och i fråga om övriga regementen i proportion därtill; för sjötransportmateriel vid vissa truppförband 48,000 kronor; för Södra skånska infanteriregementets förläggning tidvis å Revingehed 16,000 kronor; för samövningar mellan infanteri- och artilleritruppförband 20,000 kronor kronor 325,000: —

Kavalleritruppförbanden: för Livregementet till häst 9,000 kronor och för vart och ett av övriga regementen 8,000 kronor (varav 3,000 kronor per regemente beräknade för drift av pansarbilar); för Boden-skvadronen 1,400 kronor » 34,400: —

Artilleritruppförbanden m. m.: för artilleritruppförbandens vanliga övningar 75,000 kronor; för artillerifältövning 14,000 kronor; för fältmätskolans övningar 12,000 kronor; för ballongövningar 8,500 kronor; för luftvärnsartilleriutbildning 1,500 kronor » 111,000: —

Ingenjörtruppförbanden m. m. » 150,000: —

Trängtruppförbanden » 20,000: —

Intendenturtruppförbanden m. m. » 9,000: —

Summa kronor 649,400: —

eller, i avrundat tal, 650,000 kronor.

Chefen för generalstaben hade i sitt yttrande över myndigheternas äskanden anført, att anslagen borde beräknas i huvudsaklig överensstämmelse med den av intendentsdepartementet sålunda utförda beräkningen.

Behovet av medel för bestridande av de utgifter, som ovan upptagits under kategorien 2, vore även det i stort sett enahanda år från år, för såvitt icke behov av nya utbildningskurser och dylikt av större omfattning framkomme. Myndigheternas äskanden av medel för detta ändamål uppginge, såsom av förestående tabell framginge, till 288,400 kronor. Bland dessa äskanden finnes dock till en summa av omkring 25,000 kronor sådana (för utbildning av befäl för infanterikanontjänst samt för luftvärnsskulspruteutbildning och utbildning med arméhundar vid trängen), som icke vore av natur att böra redovisas å här ifrågakarande anslagstitel utan komme att behandlas i annat sammanhang. Återstående äskanden, till en avrundad summa av 265,000 kronor, hade av chefen för generalstaben tillstyrkts. Medelsbehovet överensstämde också med den summa, som under senare år — på grund av utbildningsorganisationen i stort sett oberoende av huru stort anslag som stått till förfogande under här förevarande anslagstitel — måst anvisas för bestridande av utgifter för ändamålet ifråga.

Vad sist anginge de under kategori 3 upptagna utgifterna, så växlade dessa i någon mån år från år, beroende på i vilken utsträckning vid staber m. m. tjänstgörande officerare m. fl. av Kungl. Maj:t beordrades till trupp-tjänstgöring, huruvida ökad sjuklighet medförde beordrande av extra läkare och veterinärer samt sjuksköterskor till tjänstgöring vid truppförbanden, i vilken utsträckning beridna officerare transporterades mellan truppförbanden

m. m. Enligt tillgänglig statistik uppginge dessa kostnader normalt till omkring 45,000 kronor per år.

De medelsbehov, som ovan angivits, vore beräknade efter det normala behovet och för dessa utgifter avsedda medel måste sålunda vid budgetårets början fördelas på de olika myndigheterna. Årligen uppkomme dock oförutsedda krav på medel dels på grund av ökning av ovan beräknade kostnader, huvudsakligen under kategorierna 2 och 3, dels för nya behov på grund varav under denna titel medel borde finnas för oförutsedda utgifter. Dessa medel borde vara så beräknade, att av desamma kunde bestridas oförutsedda utgifter jämväl under titlarna II och III i enlighet med vad hittills föreskrivits i de stater för anslaget, som av Kungl. Maj:t årligen fastställts. Medel för oförutsedda utgifter hade hittills vid anslagsdispositionen fått undantagas till ett belopp av omkring 30,000 kronor. Då i förestående beräkningar hänsyn icke tagits till den inverkan, som den nya militärtaxan kunde få på medelsbehovet under titel IV, borde beloppet nu beräknas till 40,000 kronor. Arméförvaltningen ansåge sålunda, att medelsbehovet under här ifrågakvarande titel borde upptagas till (650,000 + 265,000 + 45,000 + 40,000 =) 1,000,000 kronor.

Emot arméförvaltningens förslag till beräkning av medelsbehovet under förevarande anslagstitel har jag icke annat att erinra än att jag anser, att utgifterna böra kunna nedbringas med omkring 30,000 kronor. Jag förordar således, att för »truppförbandens övriga övningar» för nästkommande budgetår avses ett belopp av 970,000 kronor.

Titel V. Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren. Under förevarande anslagstitel har för innevarande budgetår upptagits:

för frivilliga övningar med landstormen	kronor 60,000: —
» övningar med frivilliga automobilkåren.....	» 6,000: —.

Beträffande medelsbehovet under denna anslagstitel för nästkommande budgetår har arméförvaltningen anført, bland annat, följande.

Med framhållande av att den medelstildelning, som kommit den frivilliga landstormsrörelsen till del, icke vore tillräcklig att lämna rörelsen det stöd, som denna för krigsberedskapen betydelsefulla utbildning krävde, hade chefen för generalstaben nu liksom under föregående år föreslagit ett till 100,000 kronor ökat anslag för nämnda ändamål. Vidare hade Sveriges landstörmsföreningars centralförbund uti en skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement till belysande av nödvändigheten av ökat anslag anført i huvudsak följande.

De under år 1934 fastställda nya bestämmelserna för den frivilliga landstörmsutbildningen innebure en väsentligt ökad omfattning av utbildningen. Så hade bland annat den frivilliga landstörmsorganisationen vid sidan av dess egentliga uppgift att till landstörmsbefäl utbilda värnpliktiga i landstormen jämväl ålagts att mottaga och utbilda personal i krigsmaktens reserver. Förutom de tidigare anbefallda befälskurserna i allmän infanteritjänst, kulsprutetjänst och intendenturtjänst hade tillkommit dylika kurser i luftvärnstjänst och signaltjänst ävensom ett flertal s. k. kompletteringskurser och nya specialkurser, bland annat gasskyddskurs och luftvärnsartillerikurs.

Antal kurselever hade år från år ökats och utgjorde

verksamhetsåret 1928/1929	2,667
» 1929/1930	2,951
» 1930/1931	3,135
» 1931/1932	3,592
» 1932/1933	3,698.

Antalet kurselever under sistförflutna verksamhetsår beräknades till lägst 4,000. Genom den frivilliga landstormsutbildningen hade landstormen tillförts cirka 1,300 landstormsofficerare, vilka genom särskilda föreskrifter förbundit sig att tjänstgöra vid mobilisering.

De nya utbildningsbestämmelser, som tillkommit för att skapa ökad fasthet i den frivilliga landstormsutbildningen, medförde emellertid avsevärt ökade kostnader för landstormsförbunden, vilka dessa icke kunde bära utan ökat stöd från statsmakternas sida. Enligt verkställda beräkningar belöpte sig kostnaderna för fullföljandet av jämlikt förenämnda bestämmelser planlagda kurser och övningar för verksamhetsåret 1935/1936 till sammanlagt 227,600 kronor. Centralförbundet, som ansåge sig icke kunna genom frivilliga gåvor, lotterier, medlemsavgifter o. s. v. åstadkomma hela det belopp, som erfordrades utöver det nu utgående statsbidraget, hyste därför stora farhågor för, att ett fullföljande av den anbefallda utbildningen i av Kungl. Maj:t avsedd omfattning icke skulle kunna ske utan ökad anslagstilldelning.

I fråga om anslaget till övningar med frivilliga automobilkåren hade chefen för generalstaben, med hänsyn till det för varje år ökade antalet medlemmar i nämnda kår och betydelsen av att dessa bibringades erforderlig trupptjänstgöring vid trängkår, föreslagit en höjning av anslaget ifråga från 6,000 kronor till 8,000 kronor.

Arméförvaltningen, som redan vid avgivande av tidigare förslag till riksdagsäskanden framhållit nödvändigheten av, att anslaget till frivilliga övningar med landstormen ökades på sätt chefen för generalstaben anförte, och som ansåge en ökning av anslaget till övningar med frivilliga automobilkåren vara väl motiverad, föreslog, att ifrågavarande anslagstitel beräknades till sammanlagt 108,000 kronor.

Med hänsyn till den ökade omfattningen av den åt frivilliga landstormsrörelsen anförtrödda utbildningen finner jag mig böra biträda arméförvaltningens förslag om höjning av det för frivilliga övningar med landstormen avsedda anslagsbeloppet till 100,000 kronor. Jämväl ämbetsverkets förslag om ökning av medelsanvisningen för övningar med frivilliga automobilkåren anser jag mig böra tillstyrka. Vid sådant förhållande torde under denna anslagstitel böra beräknas ett belopp av 108,000 kronor.

Sammanfattning. I enlighet med vad jag nu anförte, bör medelsbehovet till truppförbandens övningar för budgetåret 1936/1937 beräknas sålunda:

Titel I. Hästlega	kronor	216,550: —
» II. Befälsövningar	»	130,000: —
» III. Vinterövningar	»	175,000: —
» IV. Truppförbandens övriga övningar	»	970,000: —
» V. Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	108,000: —

Summa kronor 1,599,550: —

eller, i avrundat tal, 1,600,000 kronor.

Därest det framdeles vid fastställandet av stat för anslaget skulle av särskilda skäl visa sig önskvärt att verkställa någon jämkning inbördes mellan de å de olika titlarna beräknade beloppen, torde Kungl. Maj:t få besluta härutinnan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *truppförbandens övningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,600,000 kronor.

34. Fält- och fälttjänstövningar, *reservationsanslag*.

[38.] Reservationsanslaget till fält- och fälttjänstövningar var i riksstaten för budgetåren 1926/1927—1932/1933 uppfört med 700,000 kronor eller samma belopp, vartill anslaget upptagits i kostnadsberäkningarna för den år 1925 beslutade försvarsorganisationen. För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 ägde, på grund av rådande statsfinansiella förhållanden, någon medelsanvisning å anslaget ej rum.

För det nu löpande budgetåret är för ifrågavarande ändamål i riksstaten uppfört ett reservationsanslag å 600,000 kronor.

Beträffande medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår har *chefen för generalstaben* i skrivelse till arméförvaltningen den 5 juli 1935 anfört i huvudsak följande.

Innevarande budgetårs anslag till fält- och fälttjänstövningar understege med 100,000 kronor det i 1925 års härordning beräknade beloppet. Till sammans med en befintlig reservation hade visserligen det beviljade anslaget möjliggjort anordnandet av en större fälttjänstövning ävensom arméfördelningsfälttjänstövningar av begränsad omfattning inom tvenne arméfördelningar, men däremot hade icke på långt när tillräckliga anslag för fälttjänstövningar kunnat tilldelas övre Norrlands och Gotlands trupper. Antalet och omfattningen av fältövningar hade därjämte måst starkt begränsas.

Det ändamål, som fälttjänstövningarna skulle fylla, nämligen att under fältmässiga förhållanden befästa den föregående utbildningen, att samöva förband ur samma eller olika truppslag och försvarsgrenar samt att utveckla befälets truppföringsförmåga, vore för arméns krigsduglighet av största betydelse. För att vinna detta mål vore det av vikt, att tillräckliga medel ställdes till förfogande, så att såväl fältövningar som fälttjänstövningar kunde i normal omfattning utföras.

De arméfördelningar, vilka hösten 1936 vore i tur att delta i större fälttjänstövningar, vore östra och norra arméfördelningarna. Med bortseende från 1932 års större fälttjänstövningar, vilka hade försökskaraktär, hade östra arméfördelningen senaste gången deltagit i en dylik övning år 1929 och norra arméfördelningen år 1930. För dessa arméfördelningar komme sålunda tidsmellanrummet för deltagande i dylika övningar att uppgå till 7 respektive 6 år. Med hänsyn till ändamålet med dessa övningar vore det synnerligen önskvärt, att detta tidsmellanrum för respektive arméfördelningar icke överstege 3 år. En förutsättning härför vore emellertid, att i 1925 års härordning för ändamålet ifråga beräknat anslagsbelopp årligen anvisades. Under hänvisning till detta sitt uttalande hemställde *chefen för generalstaben*, att reservationsanslaget till fält- och fälttjänstövningar under budgetåret 1936/1937 måtte upptagas till 700,000 kronor.

Med biträdande av chefsens för generalstaben framställning har *arméförvaltningen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1936/1937 anvisa 700,000 kronor.

Denna arméförvaltningens framställning finner jag mig böra biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *fält- och fälttjänstövningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 700,000 kronor.

35. Luftförsvarsövningar, *reservationsanslag*.

[39.] För anordnande av luftförsvarsövningar är i riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 36,000 kronor.

Arméförvaltningen har i sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår meddelat, att chefen för generalstaben i skrivelse till ämbetsverket den 5 juli 1935 framhållit, att utvecklingen på luftkrigets område nödvändiggjorde, att luftförsvarsövningar allt fortfarande komme till utförande. Enligt nämnde chefs åsikt vore det även av vikt, att de nya bestämmelserna för luftförsvarets militära organisation bleve praktiskt prövade, varför luftförsvarsövningar jämväl av denna anledning vore nödvändiga under nästkommande budgetår. Efter samråd med cheferna för marinstaben och flygvapnet hade chefen för generalstaben beräknat medelsbehovet härför till 36,000 kronor. Med stöd av vad chefen för generalstaben sålunda anført har arméförvaltningen hemställt, att för luftförsvarsövningar måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 36,000 kronor.

Med tillstyrkande av arméförvaltningens ifrågavarande förslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *luftförsvarsövningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 36,000 kronor.

36. Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel, *reservationsanslag*.

[40.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning. Ifrågavarande kostnader hava avsetts att fördelas på en period av tio år. Bland den till anskaffning avsedda materielen ingår intendenturmateriel (pionjärmateriel för infanteriet, signalmateriel m. m.) till en beräknad kostnad av 340,000 kronor. För vart och ett av budgetåren 1927/1928—1932/1933 har anvisats en tiondedel av nyssnämnda summa. Sedermera har på grund av den statsfinansiella situationen någon medelsanvisning för ifrågavarande ändamål ej ägt rum. Tillhoppa har sålunda hittills för oförmälda engångskostnader anvisats ($6 \times 34,000 =$) 204,000 kronor.

Arméförvaltningen har i sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 erinrat om, att chefen för generalstaben redan i samband med sina medelsäskanden för det nu löpande budgetåret framhållit, att föreliggande brister i fråga om signalmateriel för infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturtrupperna samt pionjärmateriel för infanteriet och kavalleriet snarast borde fyllas, då ledandet av de lägre truppförbanden eljest äventyrades. På grund härav borde de fyra årskvoter, å tillhoppa 136,000 kronor, av förevarande anslag, som ännu icke anvisats, nu äskas av riksdagen. Visserligen uppginge värdet av den ytterligare erforderliga materielen av ifrågavarande slag till 282,000 kronor, och chefen för generalstaben hade ifrågasatt, att krav nu skulle framställas om anvisande av hela detta belopp. Med hänsyn till andra viktiga anslagskrav nödgades dock arméförvaltningen föreslå, att kostnaderna för här berörda materiel fördelades på de två följande budgetåren med ungefär hälften på vardera. I enlighet härmed hemställde arméförvaltningen, att till bestridande av ifrågavarande engångskostnader måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 136,000 kronor.

Arméförvaltningens ifrågavarande förslag finner jag mig icke böra biträda i vidare mån, än att jag tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 34,000 kronor, motsvarande den årskvot, som för ändamålet utgått under budgetåren 1927/1928—1932/1933.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 34,000 kronor.

37. Motorisering av Gotlands infanterikår, *reservationsanslag*.

[41.] I sin skrivelse den 31 augusti 1934 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel för motorisering av Gotlands infanterikår. Denna framställning föranledde emellertid icke någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen nu återkommit till denna fråga och därvid hemställt, att för motorisering av Gotlands infanterikår måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 49,000 kronor.

Medelsbehovet för motoriseringen har av ämbetsverket beräknats sålunda:

för anskaffning av 1 personbil	kronor	4,400: —
» » » 6 lastbilar à 5,500: —	»	33,000: —
» » » 5 motorcyklar à 1,300: —	»	6,500: —
		kronor 43,900: —

Dessutom har för underhåll dels av de för anskaffning avsedda motorfordonen dels ock av vissa vid kåren redan befintliga motorfordon beräknats ett belopp av...

»	5,100: —
Summa kronor	49,000: —.

Då såväl fredsutbildnings- som mobiliseringsplanerna vid Gotlands infanterikår äro uppgjorda med hänsyn till truppförbandets motorisering, måste givetvis motorfordon i viss utsträckning av kåren disponeras för övningar. För detta ändamål har kåren hittills i huvudsak varit hänvisad till inlejdning av privata motorfordon. Denna inlejdning har emellertid ställt sig mindre gynnsam ur kostnadssynpunkt, varjämte svårigheter mött att på Gotland uppbringa för militära övningar passande fordon. Då det för undanröjande av dessa olägenheter synes önskvärt, att för övningarnas bedrivande erforderligt antal stammotorfordon disponeras, tillstyrker jag, att det belopp, som begärts för den avsedda fordonsanskaffningen, ställes till förfogande för nästa budgetår. Då kåren redan för närvarande för övningsändamål disponerar 1 personbil, 2 lastbilar, 5 motorecyklar utan sidvagn och 1 motorecykel med sidvagn, skulle stammotorfordonsbeståndet efter nyanskaffningen komma att uppgå till 2 personbilar, 8 lastbilar, 10 motorecyklar utan sidvagn och 1 motorecykel med sidvagn.

Arméförvaltningen har ifrågasatt, att jämväl de till 5,100 kronor beräknade kostnaderna för underhåll av ifrågavarande motorfordon skulle upptagas under förevarande anslag. Emellertid torde dessa kostnader, i likhet med kostnaderna för underhåll av lantförsvarets övriga motorfordon med undantag av motorfordonen vid artilleriet, böra beräknas under reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon.

För motorisering av Gotlands infanterikår torde alltså för nästkommande budgetår böra upptagas ett belopp av 43,900 kronor eller, i avrundat tal, 44,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *motorisering av Gotlands infanterikår* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 44,000 kronor.

Sjukvård m. m.

38. Sjuk- och veterinärvård m. m., *reservationsanslag*.

(Sjukvårdsanslaget.)

[42.] Medelsbehovet under reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. har för innevarande budgetår beräknats sålunda:

Titel	I. Sjukvård i allmänhet	kronor	250,320: —
»	II. Sanatorievård åt personal vid armén	»	54,000: —
»	III. Tandvård	»	25,000: —
»	IV. Ögonsjukvård och annan speciålsjukvård ...	»	35,000: —
»	V. Läkärvård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet	»	20,000: —
»	VI. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen	»	50,000: —
»	VII. Veterinärvård	»	99,557: 76
»	VIII. Animalt ympämne	»	12,000: —

Summa kronor 545,877: 76

eller, i avrundat tal, 546,000 kronor.

Uppskattningen av medelsbehovet under titel I för budgetåret 1936/1937 torde böra ske på grundval av samma dagskostnadsbelopp av 3.5 öre som för innevarande budgetår. Med utgångspunkt från ett antal tjänstgöringsdagar av 7,122,000 beräknas alltså medelsbehovet under denna titel till $(7,122,000 \times 3.5 =)$ 249,270 kronor.

I fråga om den under titel III upptagna anslagsposten till tandvård har arméförvaltningen anfört, att utgifterna under densamma under budgetåret 1934/1935 uppgått till 35,000 kronor, oaktat all omsorg nedlagts på utgiftsbeloppens nedbringande. En höjning av anslagsposten till nämnda belopp vore därför enligt arméförvaltningens åsikt ofrånkomlig.

Med biträdande av arméförvaltningens förslag om höjning av ifrågavarande anslagspost finner jag mig böra föreslå, att densamma för nästkommande budgetår upptages med 35,000 kronor.

För beräkning av anslagsposten under titel VII torde för budgetåret 1936/1937 böra tillämpas samma dagskostnadsbelopp som för innevarande budgetår eller 4.8 öre. Då antalet hästunderhållsdagar (se Bil. nr 33) uppskattas till 2,070,000, utgör alltså medelsbehovet under denna titel 99,360 kronor.

Beträffande anslagsposterna under titlarna II, IV, V, VI och VIII har arméförvaltningen ej ifrågasatt någon ändring för nästkommande budgetår. Dessa anslagsposter torde i enlighet härmed böra beräknas till respektive 54,000, 35,000, 20,000, 50,000 och 12,000 kronor.

I överensstämmelse med vad nu anförts skulle medelsbehovet till sjuk- och veterinärvård m. m. för budgetåret 1936/1937 uppgå till $(249,270 + 54,000 + 35,000 + 35,000 + 20,000 + 50,000 + 99,360 + 12,000 =)$ 554,630 kronor eller, i avrundat tal, 555,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *sjuk- och veterinärvård m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 555,000 kronor.

39. Arméns bakteriologiska laboratorium, förslagsanslag.

[43.] Alltsedan år 1920 har å riksstaten varit upptaget ett särskilt förslagsanslag till bestridande av kostnaderna för arméns bakteriologiska laboratorium. Anslaget uppgår för innevarande budgetår till 2,000 kronor.

Arméförvaltningen har hemställt, att jämväl för nästkommande budgetår måtte anvisas ett anslag av 2,000 kronor för nu ifrågavarande ändamål.

Med biträdande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *arméns bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,000 kronor.

40. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, reservationsanslag.

[44.] Alltsedan år 1906 har riksdagen årligen anvisat medel till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig. För innevarande budgetår har för

ifrågavarande ändamål i riksstaten upptagits ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

I skrivelse den 11 juni 1935 har överstyrelsen för Svenska röda korset anhållit, att statsbidraget till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig måtte jämväl för nästkommande budgetår få utgå med ett belopp av 20,000 kronor.

Arméförvaltningen och marinförvaltningen hava tillstyrkt bifall till den föreliggande framställningen.

Under återopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

41. Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel, *reservationsanslag.*

[45.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava, såsom förut nämnts, upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning, vilka avsetts att fördelas på en period av tio år. För anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel har beräknats ett belopp av 600,000 kronor. För vart och ett av budgetåren 1927/1928—1932/1933 har anvisats en tiondedel av nämnda belopp eller således tillhoppa ($6 \times 60,000 =$) 360,000 kronor. Med hänsyn till rådande statsfinansiella läge hava anslag för ändamålet ej utgått för budgetåren 1933/1934—1935/1936.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen meddelat, att en inom ämbetsverkets sjukvårdsstyrelse verkställd förnyad kostnadsberäkning för nyanskaffning av nödvändig sjuk- och veterinärvårdsmateriel givit till resultat ett ytterligare medelsbehov för ifrågavarande ändamål av 629,378 kronor. Även om en mindre del av detta belopp kunde utgå av sjukvårdsanslaget, vore dock minst 600,000 kronor erforderliga såsom extra anslag, och därav borde för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 240,000 kronor, motsvarande summan av de anslag, som enligt 1925 års härordning avsetts skola utgå under budgetåren 1933/1934—1936/1937.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål åter beräknas å riksstaten. Emellertid torde medelsanvisningen för nästkommande budgetår böra begränsas till 60,000 kronor, motsvarande den årskvot som tidigare utgått för ändamålet.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 60,000 kronor.

Vapen och ammunition.

42. Vapen och ammunition m. m., *reservationsanslag*.

(Vapenanslaget.)

[46.] Reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. upptogs i riksstaten för budgetåret 1932/1933 med 4,514,700 kronor. För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 blev medelsanvisningen å anslaget av statsfinansiella skäl begränsad till 3,600,000 kronor respektive 3,800,000 kronor. För budgetåret 1935/1936 hade arméförvaltningen beräknat medelsbehovet under anslaget till 4,857,200 kronor. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t fann jag mig emellertid böra förorda, att den ifrågasatta anslagshöjningen begränsades till 400,000 kronor och att anslaget alltså i riksstaten för sistnämnda budgetår upptoges med 4,200,000 kronor. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen avlåtna förslag blev av riksdagen bifallet.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har arméförvaltningen meddelat, att den sålunda i förhållande till det beräknade behovet reducerade medelstillgången nödvändiggjort, bland annat, en minskning i tilldelningen av ammunition för skjututbildningen vid truppförbanden. Med hänsyn till de allvarliga olägenheter, som en fortsatt nedsättning av medelsanvisningen å ifrågavarande anslag skulle komma att medföra för truppförbandens utbildning m. m., vore det enligt ämbetsverkets mening nödvändigt, att anslaget i riksstaten uppfördes med ett belopp, som motsvarade det verkliga behovet. För nästkommande budgetår har arméförvaltningen icke ifrågasatt någon annan ändring i den för budgetåret 1935/1936 framlagda medelsbehovsberäkningen (se 1935 års statsverksproposition, IV huvudtiteln sid. 89—91), än att det där beräknade beloppet, 4,857,200 kronor, föreslagits skola ökas med 45,000 kronor för anskaffning av övningsammunition till 37 mm. infanteri-, stridsvagns- och pansarbilkkanoner, med vilka vapen utbildning under det kommande budgetåret vore avsedd att bedrivas i så stor omfattning, att särskilda medel måste anvisas för ammunitionsbehovets tillgodoseende.

I anslutning till vad sålunda anförts har arméförvaltningen hemställt, att till vapen och ammunition m. m. måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av $(4,857,200 + 45,000 =) 4,902,200$ kronor.

En höjning av det å vapenanslaget för närvarande anvisade beloppet synes vara ofrånkomlig, därest truppförbandens skjututbildning skall kunna bedrivas i större omfattning än som skett under innevarande budgetår. Med stöd av i ärendet införskaffade upplysningar finner jag mig böra förorda, att höjningen begränsas till 400,000 kronor och att anslaget alltså för nästkommande budgetår upptages med 4,600,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till vapen och ammunition m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 4,600,000 kronor.

43. Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel, *reservationsanslag.*

[47.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava, såsom förut nämnts, upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning. Ifrågavarande kostnader hava avsetts att fördelas på en period av 10 år. För anskaffning av materiel, stående under artilleridepartementets förvaltning, hava beräknats följande belopp, nämligen:

för luftvärnsmateriel	kronor	1,900,000: —
» kulsprutor och kulsprutegevär	»	7,050,000: —
» gasskydd	»	620,000: —
» motorisering av visst artilleri	»	3,000,000: —
» mät- och observationsmateriel för artilleriet	»	248,000: —
» diverse artillerimateriel	»	400,000: —
» infanteriartilleri	»	150,000: —
» mobiliseringsammunition	»	2,500,000: —
» industriens krigsorganisation	»	2,000,000: —
» meteorologiska instrument för arméns väderlekstjänst	»	120,000: —
» strålkastare för luftvärnsartilleriet	»	500,000: —
» ballongmateriel	»	300,000: —
» stridsvagnar	»	400,000: —
Summa kronor		19,188,000: —

Å riksstaten för budgetåret 1926/1927 anvisade 1926 års riksdag till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel ett reservationsanslag av 985,000 kronor, varjämte riksdagen medgav, att för samma ändamål finge tagas i anspråk 933,460 kronor 97 öre av det utav 1914 års senare riksdag beviljade anslaget till övning vid armén av årsklassen 1914 yngre. Tillhopa ställdes alltså för ifrågavarande materielanskaffning till förfogande ett belopp av 1,918,460 kronor 97 öre, d. v. s. ungefär en tiondedel av den totala kostnadssumman, 19,188,000 kronor.

Av 1927 års riksdag ställdes ytterligare en tiondedel av nyssnämnda summa till förfogande, i det att riksdagen, på framställning av Kungl. Maj:t, medgav, att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel finge tagas i anspråk 1,918,800 kronor av förefintliga besparingar å de under rubriken engångskostnader för lantförsvaret, att utgå av värnskattefonden, utav riksdagen anvisade anslag till artillerimateriel.

För bestridande av här ifrågavarande engångskostnader hava vidare 1928—1931 års riksdagar å riksstaten för vart och ett av budgetåren 1928/1929—1931/1932 såsom reservationsanslag anvisat en tiondedel av det för ändamålet avsedda engångskostnadsbeloppet eller 1,918,800 kronor.

För de därefter följande budgetåren har medelsanvisningen för här ifrågavarande ändamål begränsats, så att den utgjort 918,800 kronor för 1932/1933, 900,000 kronor för 1933/1934, 1,000,000 kronor för 1934/1935 och 700,000 kronor för 1935/1936.

Av det enligt 1925 års härordningsbeslut avsedda engångskostnadsanslaget, 19,188,000 kronor, hava sålunda hittills anvisats sammanlagt 15,031,260 kronor 97 öre. Å anslaget skulle alltså återstå att anvisa, i avjämnat tal, 4,156,740 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel för nämnda budgetår anvisa 2,400,000 kronor.

Arméförvaltningens ifrågavarande anslagsäskande finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag tillstyrker, att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av arméförvaltningens artilleridepartement, bestämma anslagets fördelning å de olika slag av artillerimateriel, som återstå till anskaffning, dock givetvis med iakttagande av att det för respektive materielslag beräknade totalbeloppet icke överskrides.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor.

44. Underhåll av och försök med stridsvagnar, *reservationsanslag*.

[48.] För underhåll av och försök med stridsvagnar har för vart och ett av budgetåren 1927/1928—1935/1936 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor eller samma belopp, som för ändamålet upptagits i kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning.

Arméförvaltningen har — med förmälan att medel för ifrågavarande ändamål alltjämt vore erforderliga samt att erfarenheten givit vid handen, att det hittills för ändamålet årligen utgående beloppet icke kunde minskas utan att stridsvagnsmaterielens bestånd och resultaten av pågående försök äventyrades — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1936 års riksdag att för underhåll av och försök med stridsvagnar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Med tillstyrkande av arméförvaltningens förevarande framställning får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *underhåll av och försök med stridsvagnar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

45. Underhåll, drift och förnyelse av motorfordon vid artilleriet, *reservationsanslag*.

[49.] Reservationsanslaget till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet har å riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 300,000 kronor.

Jämlikt kungl. brev den 2 augusti 1935 disponeras anslaget på följande sätt:	
underhåll och drift av stammotorfordon, bilskatter m. m.	kronor 230,000: —
förhyrning av motorfordon	» 40,000: —
förnyelse av stammotorfordon	» 30,000: —
	Summa kronor 300,000: —

Arméförvaltningen har i sin skrivelse den 31 augusti 1935 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1936/1937 uppföra detta anslag med 400,000 kronor. Ämbetsverket har därvid beräknat medelsbehovet på följande sätt:

Underhåll och drift av stammotorfordon:

underhållskostnader	kronor 137,000: —	
driv- och smörjmedel	» 133,850: —	
bilskatt	» 15,200: —	kronor 286,050: —

Förhyrning av motorfordon » 40,000: —

Förnyelse av stammotorfordon:

6 lastbilar	kronor 59,600: —	
1 traktor	» 7,100: —	
1 rekognoseringsbil	» 3,500: —	
3 motoreyklar utan sidvagn	» 3,900: —	kronor 74,100: —
		tillhopa kronor 400,150: —

eller, i avrundat tal, 400,000 kronor.

Jag anser mig så tillvida böra tillstyrka arméförvaltningens förslag, att jag förordar, att medelsanvisningen å ifrågavarande anslag för nästkommande budgetår höjes med 35,000 kronor till 335,000 kronor. Beträffande grunderna för anslagsbeloppets disposition torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av arméförvaltningens artilleridepartement, härom meddela närmare bestämmelser. I enlighet med vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till underhåll, drift och förnyelse av motorfordon vid artilleriet för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 335,000 kronor.

46. Underhåll av kavalleriets pansarbilmateriel, reservationsanslag.

[50.] För underhåll av kavalleriets pansarbilmateriel hava på förslag av Kungl. Maj:t av riksdagen anvisats för budgetåret 1934/1935 10,000 kronor och för det nu löpande budgetåret 20,000 kronor.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 24,000 kronor och hemställt, att ett anslag å nämnda belopp måtte upptagas i riksstaten.

Någon höjning av ifrågavarande anslag anser jag mig icke böra ifrågasätta utan tillstyrker, att detsamma jämväl för nästkommande budgetår upptages med 20,000 kronor.

Fjärde huvudtiteln.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *underhåll av kavalleriets pansarbilmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

47. Gasmasker, reservationsanslag.

[51.] På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen för vartdera av budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 för anskaffning av gasmasker anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Tillverkningen av ifrågavarande materiel äger rum vid gasmaskfabriken vid Åkers krutbruk.

Under erinran att ämbetsverket i sin skrivelse den 31 augusti 1934 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 framhållit, att en anskaffning av gasmasker för omkring 1,800,000 kronor vore erforderlig för fyllande av det mest trängande behovet, har arméförvaltningen nu gjort framställning om anvisande av ytterligare 400,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för anskaffning av gasmasker anvisas jämväl för nästkommande budgetår. Emellertid torde medelsanvisningen för ändamålet böra begränsas till 170,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av *gasmasker* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 170,000 kronor.

48. Spränggranater, reservationsanslag.

[52.] I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel för anskaffning av spränggranater för 7 cm. fältartilleriet. Kostnaderna för anskaffningen i dess helhet beräknades till minst 2,000,000 kronor, vilket belopp emellertid kunde fördelas på två budgetår. Ämbetsverket hemställde därför, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t framhöll jag, att ifrågavarande anslagsbehov i någon mån syntes böra tillgodoses genom anvisning av medel å riksstaten för budgetåret 1935/1936. Jag ansåge mig därför böra tillstyrka, att ett anslag av 150,000 kronor ställdes till förfogande för ändamålet. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen avlåtna förslag blev av riksdagen bifallet.

Under framhållande av att det för den återstående anskaffningen av spränggranater erforderliga beloppet, 1,850,000 kronor, kunde fördelas på två budgetår, har arméförvaltningen nu hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 925,000 kronor.

Denna arméförvaltningens hemställan finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag tillstyrker, att för anskaffning av spränggranater för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 100,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *spränggranater* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

49. Infanterikanoner, *reservationsanslag*.

[53.] På därom av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1935 års riksdag gjord framställning upptogs i riksstaten för budgetåret 1935/1936 ett reservationsanslag av 407,000 kronor för anskaffning av infanterikanoner.

Arméförvaltningen har nu, under förmälan att ytterligare ett belopp av 408,000 kronor vore erforderligt för anskaffning av infanterikanoner, hemställt, att nämnda belopp måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för anskaffning av infanterikanoner äskas av riksdagen jämväl för nästkommande budgetår. Emellertid synes den för ifrågavarande materielanskaffning ytterligare erforderliga medelsanvisningen kunna fördelas på två budgetår och anslagsbeloppet för budgetåret 1936/1937 begränsas till 200,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *infanterikanoner* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

50. Materiel för utbildning i gasskyddstjänst, *reservationsanslag*.

[54.] I sin skrivelse den 31 augusti 1934 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel för anskaffning av materiel för utbildning i gasskyddstjänst, varvid medelsbehovet av ämbetsverket beräknades till 58,000 kronor för bestridande av engångskostnader och 45,000 kronor för anskaffning av förbrukningsartiklar eller sammanlagt till, i runt tal, 100,000 kronor.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1935 anförde jag, att jag ansett mig böra tillstyrka, att för budgetåret 1935/1936 ett mindre belopp ställdes till förfogande för den materielanskaffning, varom här vore fråga. Anvisningen borde bestämmas till 25,000 kronor. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen avlätna förslag blev av riksdagen bifallet.

Av nämnda belopp, 25,000 kronor, har omkring 12,500 kronor använts till bestridande av engångskostnader och ungefär samma summa för anskaffning av förbrukningsmateriel.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har arméförvaltningen framhållit, att det vore synnerligen angeläget, att den föreslagna engångsanskaffningen av gasskyddsmateriel snarast

genomfördes och att erforderliga medel för anskaffning av förbrukningsmateriel årligen ställdes till förfogande, så att övningar kunde bedrivas i avsedd utsträckning. I anslutning härtill har ämbetsverket hemställt, att ett belopp av, i runt tal, 90,000 kronor måtte för ändamålet anvisas för budgetåret 1936/1937.

Jämväl för nästkommande budgetår torde medel för anskaffning av materiel för utbildning i gasskyddstjänst böra ställas till förfogande. Emellertid torde medelsanvisningen för nämnda budgetår böra begränsas till 30,000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *materiel för utbildning i gasskyddstjänst* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor.

51. Viss luftvärnsmateriel, *reservationsanslag*.

[55.] I särskild skrivelse den 31 augusti 1934 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel till, bland annat, två luftvärnsbatterier å Gotland.

Arméförvaltningens ifrågavarande framställning upptogs ej i 1935 års statsverksproposition.

I anledning av inom riksdagen väckta motioner beslöt emellertid 1935 års riksdag att för anskaffning av viss luftvärnsmateriel för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 430,000 kronor. Anslaget i fråga avsågs för anskaffning av ett luftvärnsbatteri på Gotland, vilket batteri förut-sattes skola ingå i Gotlands artillerikår.

I sin förut omförmälda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen, under framhållande att behovet av luftvärnsartilleri på Gotland uppginge till minst två batterier, gjort framställning om anskaffande av ytterligare ett dylikt batteri därstädes samt i samband därmed hemställt, att härför måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 430,000 kronor.

Denna arméförvaltningens framställning finner jag mig böra biträda. Det nya luftvärnsbatteriet torde liksom det, vartill medel beviljades av 1935 års riksdag, böra organiseras vid Gotlands artillerikår. Såsom i annat sammanhang framhållits, böra nämnda kårs personalstater till följd härav i viss mån utökas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av *viss luftvärnsmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 430,000 kronor.

52. Signalmateriel för granatkastarförbanden, *reservationsanslag*.

[56.] Uti sin skrivelse den 31 augusti 1934 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 gjorde arméförvaltningen framställning om anvisande av medel för anskaffning av signalmateriel för granatkastarför-

banden. Denna framställning föranledde emellertid icke någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida.

Arméförvaltningen har nu förnyat sin framställning om medel för anskaffande av dylik materiel och därvid hemställt, att för ändamålet måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 90,000 kronor.

Förevarande anskaffningsbehov torde i någon mån böra tillgodoses genom anvisning av medel å riksstaten för nästkommande budgetår. Jag anser mig böra tillstyrka, att ett anslag av 15,000 kronor ställes till förfogande.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *signalmateriel för granatkastarförbanden* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

53. Viss artillerimateriel, *reservationsanslag*.

[57.] Genom brev den 27 juli 1934 medgav Kungl. Maj:t, att av de medel, som för budgetåret 1934/1935 av riksdagen ställts till förfogande för statsbeställningar, ett belopp av 424,000 kronor finge disponeras för anskaffning av 10.5 cm. kanonmateriel.

Uti sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har arméförvaltningen meddelat, att för det genom nyssnämnda brev anvisade beloppet ett batteri 10.5 cm. långskjutande kanoner anskaffats. Emellertid föreläge behov av ytterligare två dylika batterier jämte ammunition. Kostnaderna för anskaffning av denna materiel och ammunition hade av arméförvaltningen beräknats till sammanlagt 1,290,000 kronor, vilket belopp emellertid kunde fördelas på två budgetår med hälften på vardera. I enlighet härmed har arméförvaltningen hemställt, att för anskaffning av ifrågavarande artillerimateriel måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 645,000 kronor.

Denna arméförvaltningens hemställan finner jag mig endast så tillvida kunna biträda, att jag tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 75,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *viss artillerimateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 75,000 kronor.

Byggnader och ingenjörmateriel.

54. Byggnader, övningsfält och skjutbanor, *reservationsanslag*.

(Byggnadsanslaget.)

[58.] Enligt de grunder, som framlades för 1915 års riksdag, hava de årliga kostnaderna för underhållet av lantförsvarets byggnader beräknats till $\frac{1}{2}$ procent av anläggningskostnaderna under 1—4 året, $\frac{3}{4}$ procent under 5—8 året och 1 procent från och med 9 året.

Vid avgivandet av förslag rörande lantförsvarets utgifter för budgetåret 1935/1936 uppskattade arméförvaltningen, i enlighet med ovannämnda beräk-

ningsgrunder och under hänsynstagande till anslagstiteln för uthyrnings- samt jordbruks- och skogsfastigheter, medelsbehovet under byggnadsanslaget till, i runt tal, 2,830,300 kronor, vilken summa ökades dels med 205,000 kronor, motsvarande de beräknade merkostnaderna å anslaget till följd av bristande tillgång på militär handräckningspersonal för kasernvärden, dels ock med 200,000 kronor eller det belopp, varmed anslaget vid beräkningen för budgetåret 1932/1933 reducerades i följd av beslut att låta anstå med utförandet av åtskilliga inre reparationsarbeten inom lantförsvarets byggnader. Anslagsbehovet å byggnadsanslaget angavs i enlighet härmed av arméförvaltningen till 3,235,300 kronor.

Av finansiella skäl begränsades emellertid anslagsäskandet i 1935 års statsverksproposition till 1,850,000 kronor, med vilket belopp anslaget upptagits å riksstaten för innevarande budgetår.

I den av Kungl. Maj:t den 15 juni 1935 fastställda staten för byggnadsanslaget har behållningen å anslagstiteln för uthyrnings- samt jordbruks- och skogsfastigheter beräknats till 4,500 kronor. Sammanlagda medeltillgången under anslaget har alltså i staten upptagits med $(1,850,000 + 4,500 =)$ 1,854,500 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen i fråga om beräkningen av medelsbehovet å byggnadsanslaget för budgetåret 1936/1937 utgått från den tidigare angivna summan å 2,830,300 kronor. Till denna summa har lagts dels det belopp av 4,385 kronor, som, med tillämpning av de inledningsvis angivna grunderna för uppskattandet av underhållskostnaderna för lantförsvarets byggnader, erfordrades för bestridande av ökade underhållskostnader enligt ifrågavarande grunder, dels ock förenämnda belopp av 205,000 kronor för bestridande av merkostnader till följd av bristande tillgång på militär handräckningspersonal. Det i enlighet härmed beräknade medelsbehovet uppgår till $(2,830,300 + 4,385 + 205,000 =)$ 3,039,685 kronor eller, i runt tal, 3,039,700 kronor.

Vidkommande anslagstiteln för uthyrnings- samt jordbruks- och skogsfastigheter har arméförvaltningen i nämnda skrivelse den 31 augusti 1935 uppskattat inkomster och utgifter å denna titel sålunda:

M y n d i g h e t e r m. m.	Beräknade inkomster kronor	Beräknade utgifter kronor
Södra arméfördelningen	112,125	179,976
Vastra »	151,964	122,161
Östra »	241,679	297,506
Norra »	59,178	56,072
Övre Norrland	610	2,455
Boden	50,473	49,120
Gotland	17,369	13,087
Vissa myndigheter	21,714	13,010
Fortifikationsdepartementets hyres- och arrendemedel (oförut- sedda utgifter m. m.)	—	50.000
Summa kronor	655,112	783,387

Beräknade utgifter	kronor 783,387:—
» inkomster	» 655,112:—
Beräknat underskott kronor 128,275:—	

eller, i runt tal, 128,300 kronor, med vilket belopp det förut angivna medelsbehovet, 3,039,700 kronor, därför borde ökas. Ämbetsverket har tillika framhållit, att den verkliga behållningen av jordbruks- och skogsfastigheterna för budgetåret 1933/1934 med omkring 37,700 kronor överstigit den för samma budgetår beräknade behållningen. Då detta senare belopp kunde tagas i anspråk för budgetåret 1936/1937, skulle det totala medelsbehovet å anslaget utgöra $(3,039,700 + 128,300 - 37,700 =)$ 3,130,300 kronor eller, i avrundat tal, 3,130,000 kronor.

Arméförvaltningen har i anslutning härtill hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1936/1937 upptaga byggnadsanslaget med 3,130,000 kronor.

Såsom av arméförvaltningens omförmälda skrivelse framgår, har den verkliga behållningen å anslagstiteln för uthyrningsfastigheter samt jordbruks- och skogsfastigheter för budgetåret 1933/1934 överstigit den för samma budgetår beräknade med omkring 37,700 kronor. Vidare har jag under hand från arméförvaltningen erfarit, att nämnda anslagstitel för budgetåret 1934/1935 givit ett överskott, utöver det beräknade, av omkring 33,000 kronor. För när varande förefinnes alltså å denna anslagstitel ett överskott av tillhopa omkring 70,700 kronor. För nästkommande budgetår har arméförvaltningen räknat med, att å anslagstiteln kommer att uppstå ett underskott av omkring 128,300 kronor. Ämbetsverket har därvid utgått ifrån, att ett stort antal omfattande ombyggnads- och förändringsarbeten å lantförsvarets jordbruks- och skogsfastigheter skulle komma till utförande under sistnämnda budgetår.

Jag förutsätter, att det nyssnämnda överskottsbeloppet, 70,700 kronor, får disponeras för ombyggnads- och förändringsarbeten å lantförsvarets jordbruks- och skogsfastigheter, men att utgifterna under förevarande anslagstitel i övrigt begränsas, så att de icke komma att överstiga de beräknade inkomsterna.

Vid beräkningen av medelsbehovet i övrigt under byggnadsanslaget torde det bliva nödvändigt att för nästkommande budgetår åtskilligt höja medelsanvisningen för att kunna i rimlig utsträckning tillgodose de många och omfattande krav, som ställas å detta anslag. Emellertid anser jag mig icke böra förorda en så ansenlig anslagsförhöjning, som arméförvaltningen ifrågasatt, utan tillstyrker, att densamma begränsas till 650,000 kronor och att anslaget alltså för nästkommande budgetår upptages med ett belopp av 2,500,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *byggnader, övningsfält och skjutbanor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,500,000 kronor.

55. Iståndsättande m. m. av bad- och tvättinrättningen vid Hälsinge regemente, *reservationsanslag*.

[59.] I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för iståndsättande m. m. av bad- och tvättinrättningen vid Hälsinge regemente samt därvid anfört i huvudsak följande.

Bad- och tvättinrättningen vid Hälsinge regemente befunno sig sedan år tillbaka såväl ut- som invändigt i ett synnerligen dåligt skick. Puts, murverk och snickerier hade till mycket stor del skadats av fukt. Sättningar i grunden hade därjämte framkallat sprickor i murverket, delvis av allvarlig art. Det knappt tillmätta byggnadsanslaget hade icke kunnat bestrida kostnaden för skadornas avhjälpande. I samband med byggnadens iståndsättande syntes det vara lämpligt att tillgodose mycket berättigade krav, framförda av såväl chefen för norra arméfördelningen som regementschefen, avseende förbättrade hygieniska förhållanden och praktisk inredning av badstun och tvättinrättningen. Erforderliga arbeten skulle härigenom komma att omfatta: inredandet av nya toaletter med W. C. i såväl bad- som tvättavdelningen, anordnandet av särskilda inlämnings- och sorteringsrum för tvätt, ombyggnad av en för transporter med tvättkläder svårtrafikabel trappa, ny ventilationsanläggning samt förändringsarbeten beträffande värme-, vatten-, avlopps- och belysningsledningar.

Totalkostnaden för dessa arbeten hade av fortifikationsdepartementet beräknats uppgå till 40,000 kronor, och arméförvaltningen hemställde, att detta belopp måtte för ändamålet anvisas för nästkommande budgetår.

Då av i ärendet verkställd utredning framgår, att ett trängande behov av ifrågavarande byggnadsarbete föreligger, har jag funnit mig böra förorda, att medel härför äskas av riksdagen. Emot de av arméförvaltningen för ändamålet beräknade kostnaderna, 40,000 kronor, har jag icke något att erinra.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *iståndsättande m. m. av bad- och tvättinrättningen vid Hälsinge regemente* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

56. Badhus och tvättstuga för Bodens artilleriregemente, *reservationsanslag*.

[60.] I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för uppförande av badhus och tvättstuga för Bodens artilleriregemente samt därvid anfört följande.

Behov av badhus för Bodens artilleriregementes personal samt av en ny tvättstuga för dess underofficerare m. fl. hade sedan länge gjort sig starkt gällande. Artilleriregementets personal vore — förutom beträffande karbad för officerare — för såväl badstu- som karbad hänvisad till den omkring 1 kilometer från regementet belägna badinrättningen vid Bodens ingenjörkår. Dessa ogynnsamma badmöjligheter innebure, särskilt vintertid, stora förkylningsrisker för truppen, vilka med skärpa påtalats från läkarhåll. Verk-

ställd utredning hade givit vid handen, att badfrekvensen normalt uppginge till omkring 700 bad i veckan. Under regementsövningarna steg denna siffra till cirka 1,200.

Den nuvarande tvättstugan, som vore uppförd av trä, hade under de senaste åren på grund av rötskada så förfallit, att den icke längre lämpligen kunde användas för sitt ändamål. Ett istandsättande vore med hänsyn härtill och till byggnadens från början provisoriska karaktär icke förenligt med god ekonomi samt borde icke komma ifråga. Behovet av tvättstuga, som gjorde sig gällande för omkring 35 hushåll vid regementet, borde därför tillgodoses genom nybyggnad.

Ifrågavarande bad- och tvättinrättningar kunde lämpligen inrymmas i en tillbyggnad till regementets ångcentral. Kostnaden för denna tillbyggnad hade av arméförvaltningens fortifikationsdepartement beräknats uppgå till 57,000 kronor. Arméförvaltningen hemställde därför om anvisande av ett anslag å nämnda belopp för uppförande av badhus och tvättstuga för Bodens artilleriregemente.

Av den i ärendet verkställda utredningen framgår, att behovet av badhus och en ny tvättstuga vid Bodens artilleriregemente är trängande. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medel för uppförande av en ny bad- och tvättinrättning vid regementet för nästkommande budgetår äskas av riksdagen. Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag hava av arméförvaltningen beräknats till 57,000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke något att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppförande av *badhus och tvättstuga för Bodens artilleriregemente* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 57,000 kronor.

57. Landstormsförrådsbyggnad på Fårön, *reservationsanslag*.

[61.] I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen i anslutning till en av chefen för generalstaben gjord framställning i ämnet hemställt om anvisande för nästkommande budgetår av ett belopp av 15,000 kronor för uppförande av en landstormsförrådsbyggnad på Fårön.

Enligt vad som framgår av handlingarna i ärendet måste erforderlig utrustning för de truppförband, som närmast äro avsedda för kustförsvar på Fårön, för närvarande vid behov överföras från det egentliga Gotland. Med hänsyn till förstnämnda ös isolerade läge måste detta anses vara en bestämd olägenhet. Åtgärder synas därför böra vidtagas för uppläggning därstädes redan i fredstid av viss utrustning. Den förrådsbyggnad, till vars uppförande medel nu begärts av arméförvaltningen, är avsedd att utgöra upplagsplats för denna utrustning. Då behovet av en dylik förrådsbyggnad synes vara obestridligt och då jag icke har något att erinra mot de av arméförvaltningen för dess uppförande beräknade kostnaderna, 15,000 kronor, får jag tillstyrka, att medel för ändamålet äskas av riksdagen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppförande av en *landstormsförrådsbyggnad på Fårön* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

58. Garagebyggnad för Gotlands infanterikår, *reservationsanslag.*

[62.] Såsom av det föregående (sid. 80) framgår har jag i enlighet med arméförvaltningens förslag hemställt, att medel för nästkommande budgetår måtte ställas till förfogande för motorisering av Gotlands infanterikår. Under förutsättning av bifall till detta förslag har ämbetsverket i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 hemställt, att för nästkommande budgetår medel måtte anvisas för uppförande av ett garage vid kåren. Enligt det av arméförvaltningen framlagda förslaget skulle i denna garagebyggnad jämväl inrymmas en reparationsverkstad för kårens velocipeder. Kostnaderna för byggnadens uppförande hava av ämbetsverket beräknats till 48,000 kronor.

Därest den avsedda utökningen av motorfordonsmaterielen vid Gotlands infanterikår kommer till stånd, måste erforderligt förrådsutrymme för denna materiel anskaffas, då några lokaler, som skulle kunna användas för detta ändamål, för närvarande icke finnas vid kåren. Med hänsyn till att den lokal, som för närvarande användes såsom reparationsverkstad för kårens ansenliga velocipedförråd, är föga ägnad härför, synes det vara lämpligt, att en ny reparationsverkstad anordnas i den planerade garagebyggnaden. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att medel för uppförande av en dylik garagebyggnad för nästkommande budgetår äskas av riksdagen. Emot arméförvaltningens beräkning av kostnaderna synes icke vara något att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppförande av *garagebyggnad för Gotlands infanterikår* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 48,000 kronor.

59. Förrådsbyggnad m. m. för Gotlands artillerikår, *reservationsanslag.*

[63.] Genom beslut av 1935 års riksdag hava medel ställts till förfogande för upprättande av ett luftvärnsbatteri på Gotland. Detta batteri, som kommer att bestå av 3 stycken rörliga 75 mm. luftvärnskanoner jämte eldledningsmateriel för dessa, är avsett att ingå i Gotlands artillerikår. För beredande av erforderligt förrådsutrymme för denna materiel krävas dels uppförande av en ny pjäshall för batteriets kanoner, dels ock vidtagande av vissa ändringsarbeten i redan befintliga förrådsbyggnader vid kåren. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten hava av arméförvaltningen beräknats uppgå till sammanlagt 23,500 kronor, vilket belopp ämbetsverket hemställt måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Denna arméförvaltningens hemställan finner jag mig böra biträda och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppförande av *förrådsbyggnad m. m. för Gotlands artillerikår* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 23,500 kronor.

60. Luftbevakningscentraler, reservationsanslag.

[64.] I statsverkspropositionen till 1935 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för anskaffning av materiel till en luftbevakningscentral för budgetåret 1935/1936 anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

Såsom framgår av nämnda riksdags skrivelse nr 4 (punkt 54) ansåg emellertid riksdagen det vara av betydelse, att de anordningar, som påkallades för åstadkommande av tillfredsställande luftbevakning, komme att genomföras så snart lämpligen kunde ske. I syfte att möjliggöra materielanskaffning för organiserandet av ytterligare två bevakningscentraler utöver den, som enligt det i statsverkspropositionen framlagda förslaget avsetts att upprättas, anvisade därför riksdagen, med bifall till ett motionsvis därom framställt förslag, för anskaffning av materiel för vissa luftbevakningscentraler för budgetåret 1935/1936 ett belopp av 105,000 kronor.

Arméförvaltningen har i sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande ändamål och därvid anført i huvudsak följande.

Chefen för generalstaben hade ansett, att medel för nästkommande budgetår borde äskas för tre centraler. Enligt vid telegrafstyrelsen på grundval av konstruktionsritningar utförda beräkningar hade medelkostnaden för en central tidigare angivits komma att uppgå till omkring 28,000 kronor. Härvid syntes endast kostnaden för materielanskaffningen hava beaktats, varvid tillika uppenbarligen förutsatts, att samtliga centraler skulle komma till utförande på en gång, varigenom priserna skulle kunna hållas lägre än vid leveranser av mindre omfattning. Därtill komme, att fordringarna på luftbevakning stegrats till stor del beroende på det civila luftskyddets ökade krav, vilket medfört, att den telefontekniska utrustningen av centralerna måst ökas. På grund av dessa förhållanden hade materialkostnaden enligt av telegrafstyrelsen lämnade beräkningar beträffande de centraler, vilka borde komma till utförande nästkommande budgetår, beräknats uppgå till 110,500 kronor. Förutom denna kostnad tillkomme emellertid kostnader för lokalers iordningställande för ändamålet. Kostnaderna för dessa arbeten, huvudsakligen bestående i inredande av befintliga källarutrymmen, kunde för ifrågavarande tre centraler beräknas till 42,500 kronor. Arméförvaltningen hemställde därför, att för anordnande av luftbevakningscentraler måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av (110,500 + 42,500 =) 153,000 kronor.

Arméförvaltningens ifrågavarande framställning finner jag mig böra tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av *luftbevakningscentraler* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 153,000 kronor.

61. Uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasern-etablissemang, reservationsanslag.

[65.] I sin skrivelse angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för utförande av uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasern-etablissemang och därvid anført följande.

Inom Bodens ingenjörkårs kasernetablissemang uppvärmdes de båda kasernhusen samt den i kanslihuset varande arrestavdelningen medelst varmluftsapparater. Övriga lokaler inom kanslihuset uppvärmdes medelst lokala eldstäder, kakelugnar och kaminer. Varmluftsapparaterna, vilka varit i användning under cirka 25 år, vore nu så förbrända, att de snarast måste kasseras. Med hänsyn till såväl deras verkningssätt som det stora antalet eldningsställen kunde de icke sägas motsvara fordringarna på god bränsleekonomi och endast med svårighet hade vid kallare väderlek temperaturen i de olika lokalerna kunnat hållas vid erforderlig höjd. Arméförvaltningen hade därför verkställt kostnadsutredning för de ifrågavarande byggnadernas uppvärmning medelst ett tidsenligt varmvattensystem och beräknades kostnaderna för utförandet av ett dylikt system komma att uppgå till 120,000 kronor, vilket belopp lämpligen kunde fördelas å två budgetår.

Med hänsyn till vad arméförvaltningen sålunda anført angående behovet av ny uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasernetablissemang tillstyrker jag, att medel för ifrågavarande ändamål nu äskas av riksdagen. Arméförvaltningens kostnadsberäkningar, enligt vilka medelsbehovet för den nya anläggningen uppgår till 120,000 kronor, giva mig icke anledning till någon erinran. I enlighet med arméförvaltningens förslag torde kostnaderna i fråga böra fördelas på två år och medelsanvisningen för näst kommande budgetår begränsas till 60,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utförande av *uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasernetablissemang* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 60,000 kronor.

62. Uppvärmningsanläggning inom kasernhuset A vid Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang, *reservationsanslag*.

[66.] I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för utförande av uppvärmningsanläggning inom kasernhuset A vid Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang.

Såsom skäl för denna framställning har arméförvaltningen anført, att uppvärmningsanordningarna inom nyssnämnda kasernhus, vilka utgjordes av varmluftsapparater, samtliga vore så förbrända, att de måste kasseras. Av meddelanden till ämbetsverket från såväl regementschefen som regementsläkaren hade framgått, att koloxid vid upprepade tillfällen tillsammans med varmluften inträngt i de i kasernhuset befintliga logementen och orsakat sjukdomsfall och förgiftningssymptom. Arméförvaltningen hade därför undersökt möjligheterna för åstadkommande av ett mera tidsenligt samt arbets- och bränslebesparande sätt för uppvärmning av ifrågavarande kasernbyggnad. Av denna utredning hade framgått, att kostnaderna för införandet i byggnaden av en uppvärmningsanläggning med varmvattensystem skulle komma att uppgå till 40,000 kronor. I anslutning härtill har ämbetsverket hemställt om anvisande av nämnda belopp för ifrågavarande uppvärmningsanläggnings utförande.

Med hänsyn till de stora risker ur hälsosynpunkt, som den nuvarande uppvärmningsanläggningen i omförmälda kasernbyggnad medför, torde det vara nödvändigt att snarast möjligt vidtaga förbättrade uppvärmningsanordningar därstädes. Jag ansluter mig därför till arméförvaltningens förslag om utförande i kasernen av en uppvärmningsanläggning med varmvattensystem. Då jag icke har något att erinra mot de av ämbetsverket för denna anläggning beräknade kostnaderna, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utförande av *uppvärmningsanläggning inom kasernhuset A vid Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

63. Ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

[67.] I sina skrivelser angående lantförsvarets utgifter för budgetåren 1933/1934—1935/1936 har arméförvaltningen beräknat medelsbehovet under anslaget till ingenjörmateriel till 183,000 kronor för år. På förslag av Kungl. Maj:t har emellertid anslaget av riksdagen för nämnda budgetår uppförts i riksstaten med allenast respektive 150,000, 75,000 och 110,000 kronor.

Uti sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen framhållit nödvändigheten av att tillräckliga medel anvisas till ingenjörmateriel samt hemställt, att anslaget för nästkommande budgetår måtte upptagas med det tidigare av arméförvaltningen begärda beloppet, 183,000 kronor.

Med tillstyrkande av denna arméförvaltningens framställning får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *ingenjörmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 183,000 kronor.

64. Underhåll och drift av arméns radiomateriel, *reservationsanslag*.

[68.] Alltsedan budgetåret 1933/1934 har i riksstaten varit uppfört ett särskilt anslag för underhåll och drift av arméns radiomateriel.

I sina medelsäskanden för det nu löpande budgetåret hade arméförvaltningen beräknat medelsbehovet under anslaget till 72,400 kronor, därav 3,400 kronor voro avsedda för bestridande av uppkommande kostnader för utbetalande av penningbelöningar för färdighet i radiotelegrafering.

I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1935 års riksdag blev emellertid anslaget i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 65,000 kronor.

Enligt den av Kungl. Maj:t den 20 juni 1935 fastställda staten för anslaget må därav ett belopp av 3,400 kronor disponeras för bestridande av utgifter för penningbelöningar för färdighet i radiotelegrafering.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen beräknat medelsbehovet för underhåll och drift av arméns radiomateriel till 77,100 kronor, var-

jämte för bestridande av uppkommande kostnader för penningbelöningar för färdighet i radiotelegrafering beräknats ett belopp av 3,400 kronor. I enlighet härmed har arméförvaltningen hemställt, att anslaget för nästkommande budgetår måtte upptagas med ett belopp av 80,500 kronor.

Med hänsyn till den utökning av radiomaterielen och den vidgade användning av densamma, som kunna förväntas under nästkommande budgetår, torde någon höjning av förevarande anslag bliva erforderlig för nämnda budgetår. Höjningen torde emellertid kunna begränsas till 5,000 kronor och anslaget alltså upptagas med 70,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *underhåll och drift av arméns radiomateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 70,000 kronor.

65. Försök med ny ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

[69.] I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen under en följd av år med undantag av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 anvisat särskilda medel för försök med ny ingenjörmateriel. För det nu löpande budgetåret är för ifrågavarande ändamål i riksstaten upptaget ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen i fråga om behovet av ytterligare medel för försök med ny ingenjörmateriel anfört följande.

Genom att anslagen för ifrågavarande ändamål dels starkt reducerats, dels uteblivit hade det icke varit möjligt att upprätthålla den försöksverksamhet, vilken med nutidens utveckling vore ofrånkomlig för att hålla arméns ingenjörtekniska utrustning, åtminstone beträffande konstruktionsarbetet, i jämnhöjd med tidens krav. Dessa förhållanden hade medfört mångsidigt verkande och starkt menliga följder.

En så betydelsefull gren av försöksverksamheten som den, vilken försigginge i fälttelegrafkårens elektriska laboratorium, där all den arméns radiomateriel konstruerats, vilken på sin tid torde hava representerat det förnämsta, som kunde uppnås inom den militära radiotekniken, hade intill innevarande budgetår, om också i begränsad omfattning, kunnat upprätthållas. Under innevarande budgetår måste, om ej extraordinära åtgärder vidtoges, även den hittills upprätthållna, blygsamma verksamheten därstädes ytterligare beskäras. En följd av dessa inskränkningar vore bland annat, att den för innevarande år avsedda tillverkningen av radiomateriel icke kunde förläggas till arméförvaltningen underställda verkstäder. Endast ett relativt rikligt tilldelande av anslag för nästkommande budgetår kunde återföra det elektriska laboratoriet till den nivå, vilken det åter måste uppnå, om det skulle kunna lösa de betydelsefulla uppgifter, som tilldelades detsamma. Emellertid vore den till laboratoriet förlagda försöksverksamheten av den art, att den måste organiseras för längre tid. Endast den erfarenhet, som erhöles av en långvarig, kontinuerlig försöksverksamhet, kunde göras fruktbringande för bibehållandet av konstruktionsarbetet på en fullt tidsenlig höjd. Det vore därför erforderligt, att försöksanslaget varje år utginge oavkortat. Motsatsen innebure icke god ekonomi.

Även om den här berörda försöksverksamheten kunnat i någon mån upp-

rätthållas, kunde detta icke sägas om dess motsvarighet beträffande övrig ingenjörmateriel. Under nutidens snabba utveckling på alla områden måste den tekniska utvecklingen kontinuerligt följas och dess resultat nyttiggöras. Det vore icke tänkbart att med vårt lands ekonomiska resurser kunna leda denna utveckling, även om de tekniska förutsättningarna härför förefunnos. Men det vore ofrånkomligt, att försöksverksamhet beträffande den tekniska materielens utveckling ägde rum i så stor omfattning, att stridande trupp i fält icke behövde vara i avsaknad av de tekniska hjälpmedel, varmed dess verksamhet kunde underlättas.

För att möjliggöra ett återvinnande av vad som under de senaste åren förlorats beträffande utvecklingen av arméns tråd- och radiosignalmateriel med närgränsande områden erfordrades för de närmaste budgetåren ett årligt anslag av minst 60,000 kronor. Därtill komme för övrig försöksverksamhet beträffande arméns ingenjörtekniska utrustning 30,000 kronor. Arméförvaltningen hemställde därför, att till försök med ny ingenjörmateriel måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 90,000 kronor.

Av vad arméförvaltningen sålunda anført framgår, att ett starkt behov av ökad medelsanvisning för försök med ny ingenjörmateriel föreligger. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka, att anvisningen för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår ökas till 60,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försök med ny ingenjörmateriel* för budgetåret 1936/
1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 60,000 kronor.

66. Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

[70.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning hava upptagits vissa engångskostnader för materielanskaffning. Ifrågavarande kostnader avses att fördelas på en period av tio år. Bland den till anskaffning avsedda materielen ingår följande ingenjörmateriel till nedan angivna kostnadsbelopp:

radiomateriel	kronor	700,000:—
tung pontonmateriel	»	250,000:—
diverse fortifikationsmateriel	»	270,000:—
Summa kronor		1,220,000:—

Till bestridande av engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel har riksdagen för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1932/1933 såsom reservationsanslag anvisat en tiondedel av det för ändamålet avsedda totala kostnadsbeloppet, eller 122,000 kronor. För ett vart av budgetåren 1933/1934—1935/1936 hava allenast 75,000 kronor utgått för ändamålet. Av de sålunda anvisade medlen, tillhopa 1,079,000 kronor, hava jämlikt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut disponerats för anskaffning av radiomateriel 700,000 kronor, för anskaffning av tung pontonmateriel 226,100 kronor och för anskaffning av diverse fortifikationsmateriel 152,900 kronor.

Beträffande medelsbehovet under detta anslag för nästkommande budgetår har arméförvaltningen anført, bland annat, följande.

Genom nödvändigheten att av de anslagna medlen i första hand tillgodose radiomateriel och tung krigsbromateriel hade anskaffning av diverse fortifikationsmateriel i viss mån fått anstå.

Genom såväl detta förhållande som även det, att det ordinarie anslaget till ingenjörmateriel under de tre senaste budgetåren utgått med starkt reducerade belopp, hade anskaffningen av arméns ingenjörmaterielutrustning fått eftersättas. Icke ens de mest trängande behoven av denna utrustning kunde nu helt fyllas. Än mindre hade en av den tekniska utvecklingen nödvändiggjord modernisering av ingenjörmaterielutrustningen kunnat genomföras. Då för lösandet av ingenjörtrupperförbanden i fält tillkommande uppgifter den tekniska materielutrustningen vore av grundläggande betydelse, kunde materielanskaffningen på detta område icke längre uppskjutas. I någon mån kunde anvisandet av återstoden av det i princip godkända engångsanslaget för anskaffning av ingenjörmateriel avhjälpa de mest framträdande bristerna. Arméförvaltningen hemställde därför, att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 141,000 kronor.

I likhet med vad som skett för innevarande och de två närmast föregående budgetåren torde medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål jämväl för budgetåret 1936/1937 böra begränsas till 75,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 75,000 kronor.

67. Arméns brevdueväsande, *reservationsanslag*.

[71.] Under en följd av år har riksdagen på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar beviljat särskilda medel till arméns brevdueväsande. För vart och ett av budgetåren 1932/1933—1935/1936 har för ändamålet utgått ett anslag av 5,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1935 har arméförvaltningen hemställt, att för budgetåret 1936/1937 måtte anvisas 6,000 kronor eller det belopp, vartill kostnaderna för vidmakthållandet av brevdueväsandet i befintligt skick uppskattades.

Då jämväl för budgetåret 1936/1937 medelsanvisningen torde kunna begränsas till samma belopp som för innevarande budgetår, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *arméns brevdueväsande* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

68. Överskeppningsbåtar, *reservationsanslag*.

[72.] Uti sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för anskaffning av överskeppningsbåtar och därvid anfört i huvudsak följande.

Jämlikt generalorder nr 1370/1934 hade vid ingenjörtrupperna prövat överskeppningsbåtar underkastats vissa försök för utrönande av bland annat materielens användbarhet vid infanteriets och kavalleriets övergång av vattendrag under strid. De utförda försöken hade ådagalagt överskeppningsbåtens synnerliga lämplighet för avsett ändamål. Genom sedermera vid olika förband verkställd prövning av överskeppningsbåtar hade den uppfattningen helt bestyrkts, att båtarna vore ett framstående hjälpmedel vid de stridande truppslagens övergång av vattendrag. Då vattenhindertätheten på våra sannolika krigsskådeplatser i de flesta fall vore betydande, måste anskaffandet av överskeppningsbåtar för utbildning, övningar och utrustningsbehov vara ett mycket viktigt steg till främjande av förbandens rörelsefrihet och därmed stridsvärde. Genom föreslagen anskaffning av överskeppningsbåtar komme för tillverkningsorten (Broddbo) behövliga arbetstillfällen att givas.

Med hänsyn till ovan framförda skäl hade det synts arméförvaltningen angeläget att föreslå Kungl. Maj:t en förstahandsanskaffning av 300 överskeppningsbåtar till en beräknad kostnad av 124,500 kronor. Ehuru fullt medveten om betydelsen av här föreliggande behov hade arméförvaltningen emellertid med hänsyn till övriga, starkt framträdande medelsbehov ansett sig böra för budgetåret 1936/1937 inskränka sig till att föreslå en anskaffning av en tredjedel av det erforderliga förstahandsbehovet. På grund av vad sålunda anförts hemställde ämbetsverket, att för anskaffning av överskeppningsbåtar måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 41,500 kronor.

Med hänsyn till vad arméförvaltningen anförts angående betydelsen av att överskeppningsbåtar anskaffas för arméns räkning, finner jag mig böra tillstyrka ämbetsverkets förslag om anvisande för nästkommande budgetår av 41,500 kronor för ifrågavarande ändamål.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *överskeppningsbåtar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 41,500 kronor.

Diverse.

69. Ersättning för rustning och rotering, *förslagsanslag*.

[73.] Förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering har i riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptagits med 190,000 kronor.

Med hänsyn till avgången av personal och hästar torde anslaget i riksstaten för budgetåret 1936/1937 kunna nedsättas till 175,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 175,000 kronor.

70. Extra utgifter, *reservationsanslag*.

[74.] Reservationsanslaget till extra utgifter var för vart och ett av budgetåren 1929/1930—1931/1932 i riksstaten uppfört med 400,000 kronor eller samma belopp, vartill medelsbehovet under anslaget uppskattats i kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning. För budgetåret 1932/1933 upptogs

anslaget med 350,000 kronor. Med hänsyn till beräknade reservationer utgick anslaget för budgetåret 1933/1934 med allenast 150,000 kronor; för budgetåret 1934/1935 höjdes anvisningen till 260,000 kronor, och för innevarande budgetår är anslaget uppfört med 275,000 kronor.

Arméförvaltningen har föreslagit, att anslaget måtte i riksstaten för budgetåret 1936/1937 uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller 275,000 kronor.

Med hänsyn till å anslaget förefintlig behållning torde detsamma för nästkommande budgetår kunna sänkas till 263,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *extra utgifter* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 263,000 kronor.

71. Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, förslagsanslag.

[75.] Förslagsanslaget till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare var i riksstaten för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1934/1935 upptaget med 160,000 kronor. För innevarande budgetår har anslaget upptagits med ett till 185,000 kronor förhöjt belopp.

I fråga om medelsbehovet för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen anfört följande.

Nettoutgifterna under anslaget hade under de sistförflutna fyra budgetåren i avrundade tal uppgått till följande belopp:

budgetåret 1931/1932		185,800 kronor
» 1932/1933		196,000 »
» 1933/1934		173,400 »
» 1934/1935		219,200 »

Rörande semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare hade bestämmelser meddelats i kungl. brev den 24 juli 1919, med däri genom brev den 31 juli 1925 vidtagen ändring. Enligt återopade brev ägde arbetare eller med arbetare likställd personal, som innehåft oavbruten arbetsanställning vid lantförsvaret under två på varandra följande år, att, därest så utan olägenhet för göromålens behöriga gång kunde ske, åtnjuta semester, personal av högre ålder än 40 år under 12 söckendagar och övrig personal under 6 söckendagar, dock att förman eller med sådan likställd skulle äga åtnjuta högst 6 söckendagar längre semester än annan i avseende å levnadsåldern likställd personal.

Sedermera hade jämlikt ett mellan intendentsdepartementet och försvarsverkens civila personals förbund den 3 juli 1934 träffat kollektivavtal angående löne- och arbetsvillkor för den civila, icke arbetsledande personalen vid trupperförbandensintendenturverkstäder och tvättinrättningar ändrade semesterbestämmelser kommit till stånd för nämnda personal. Enligt avtalet gällde, bland annat, följande bestämmelser. Arbetare ägde åtnjuta semester, därest så utan olägenhet för göromålens behöriga gång kunde ske, från och med det år, under vilket han kunde räkna minst två års arbetsanställning i en följd. Semesterberättigad arbetare erhöles från och med det år, han fyllde 40 år, om han kunde räkna minst 6 tjänstår, 14 arbetsdagers semester. Från och med det år, arbetaren fyllde 30 år, erhöles han, om han kunde räkna

minst 10 års arbetsanställning, 12 arbetsdagars semester. Andra semesterberättigade arbetare erhöles semester under 7 arbetsdagar.

Med hänsyn till den kostnadsökning, som förutsattes bliva en följd av de nya bestämmelsernas tillämpning och i betraktande av medelsbelastningen under anslaget, höjdes detsamma för innevarande budgetår till 185,000 kronor. Vad anginge medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1936/1937 finge arméförvaltningen anföra följande.

Genom brev den 12 juli 1935 hade Kungl. Maj:t förordnat att — utan hinder av gällande bestämmelser — beträffande semester för vissa vid lantförsvaret anställda arbetare, för vilka anställnings- och arbetsvillkor icke vore ordnade genom kollektivavtal, skulle från och med år 1935 och tills vidare lända till efterrättelse bestämmelser, som till innehållet överensstämde med de i ovannämnda kollektivavtal intagna föreskrifterna, dock att vid oförändrad anställning härigenom icke skulle föranledas minskning i vederbörande enligt de tidigare bestämmelserna tillkommande semester. Den utvidgning av semesterrätten, som härigenom medgivits för vissa arbetare, torde, såvitt nu kunde bedömas, komma att medföra en kostnadsökning av i runt tal 25,000 kronor. Vid sådant förhållande och då för budgetåret 1934/1935 nettoutgifterna under anslaget uppgått till 219,200 kronor, ansåge arméförvaltningen sig böra föreslå, att anslaget för budgetåret 1936/1937 höjdes till 245,000 kronor.

I överensstämmelse med arméförvaltningens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 245,000 kronor.

72. Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret, *förslagsanslag*.

[76.] Under åberopande av vad statsrådet och chefen för finansdepartementet förut denna dag därom anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för bestridande av kostnaderna för *dyrtidstillägg* åt befattningshavare vid lantförsvaret för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,650,000 kronor.

C. SJÖFÖRSVARET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

1. Avlöning till personal vid marinförvaltningen, *förslagsanslag*.

[77.] För avlöande av den vid marinförvaltningen anställda civila personalen m. m. har under förslagsanslaget till avlöning till personal vid marinförvaltningen för budgetåret 1935 1936 anvisats ett belopp av 239,600 kronor.

Å den för marinförvaltningen för nämnda budgetår fastställda staten finnes upptagen en expeditionsvaktsbefattning å övergångsstat i lönegraden B 5. Sedan innehavaren av denna befattning under år 1935 avlidit, kan anslagsbehovet för nästkommande budgetår minskas med ett mot ifrågavarande övergångsstatslön svarande belopp eller 3,100 kronor.

Den i samma stat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är beräknad, bland annat, med hänsyn till att därifrån skall utgå avlöning till tre icke-ordinarie befattningshavare å ämbetsverkets tekniska revision, med löner, två enligt 7:e lönegraden och en enligt 5:e lönegraden å den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän (Eo).

I sin skrivelse den 29 augusti 1935 rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framhållit, att den stora arbetsbörda, som efter omorganisationen av ämbetsverkets tekniska revision åvilade dess personal, nödvändiggjort att tilldela jämväl omförmälda extra ordinarie befattningshavare självständiga och fullt fristående uppgifter. I betraktande härav syntes den på sin tid för ifrågavarande befattningshavare bestämda löneplaceringen numera icke stå i rimligt förhållande till dem åliggande arbetsuppgifter. Marinförvaltningen ansåge därför, att en förbättring i lönevillkoren för bemälda befattningshavare borde genomföras. Emellertid hade försvarsväsendets lönenämnd i annat sammanhang ifrågasatt, huruvida icke innehavarna av förevarande extra ordinarie befattningar — i likhet med marinförvaltningens övriga extra ordinarie personal — borde hänföras under de för icke-ordinarie personal vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsbestämmelserna. I anslutning till vad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt, att för ifrågavarande tre extra ordinarie befattningshavare vid marinförvaltningen måtte beräknas löner, för två av dem i 10:e och för en av dem i 8:e lönegraden enligt den i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Den av marinförvaltningen föreslagna regleringen av ifrågavarande tre befattningshavares löner anser jag mig böra tillstyrka. Härav uppkommande merkostnad beräknas — sedan pensionsavdrag frånräknats — uppgå till, i runt tal, 1,700 kronor, med vilket belopp anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal alltså torde böra höjas. Av nämnda belopp, 1,700 kronor, böra 1,200 kronor hänföras till »grundavlöningar m. m.» och 500 kronor till »avlöningsförhöjningar m. m.»

I enlighet med av 1935 års riksdag gjort uttalande torde i staten under rubriken »särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» böra upptagas medel till bestridande av kostnader för provisoriskt dyrtortstillägg till befattningshavare vid marinförvaltningen. Dessa kostnader hava beräknats uppgå till, i runt tal, 8,000 kronor.

I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande ifrågavarande anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöning till personal vid marinförvaltningen för nästkommande budgetår skulle sålunda utgöra (239,600 — 3,100 + 1,700 + 8,000 =) 246,200 kronor. I anslutning till anslagsberäkningen har jag låtit upprätta förslag till ny stat för marinförvaltningen (se Bil. nr 34) och torde ifrågavarande förslagsstat underställas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för den civila personal vid marinförvaltningen, vilken uppbär avlöning enligt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 marinöverkommissarie	A 1
1 amiralitetsråd	B 30
1 förste revisor	B 26
1 kamrerare	B 24
1 sekreterare	B 24
1 aktuarie och registrator	B 21
1 marinkassör	B 21
1 notarie	B 21
2 revisorer	B 21
1 revisor och bokhållare	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
Tjänstemän å extra stat:	
2 revisorer	B 21,

Fjärde huvudtiteln.

dels ock, med godkännande av bifogade förslag till stat för marinförvaltningen (Bil. nr 34), att tillämpas under budgetåret 1936/1937, till *avlöning till personal vid marinförvaltningen* för samma budgetår anvisa ett *förslagsanslag* av 246,200 kronor.

2. Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., *förslagsanslag*.

(Avlöningsanslaget.)

[78.] Förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. är i riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptaget med 11,550,000 kronor.

Anslaget har beräknats sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor 11,471,858: —
B. Felräkningspenningar	» 3,460: —
C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.	» 7,000: —
D. Avlöning till icke-ordinarie personal vid vissa expeditioner	» 67,488: —
E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand	» 4,380: —
F. Ekiperingshjälp	» 29,450: —
G. Arvoden m. m. enligt förteckning	» 65,560: —
H. Kostnader för musikelever vid flottan	» 2,000: —
I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet	» 800: —
J. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar	» 10,000: —
K. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.	» 12,000: —
L. Ålderstillägg	» 10,400: —
Summa kronor	11,684,396: —

Härutöver har beräknats såsom merkostnad för avlöning till manskap, kvarstående å äldre löneplan, ett belopp av 74,500 kronor, varmed den nyssnämnda summan, 11,684,396 kronor, alltså höjts. Från den sålunda beräknade anslagssumman, 11,758,896 kronor, hava emellertid avdrag gjorts *dels* med 173,000 kronor för ersättning för tjänstebostäder och *dels* med 42,000 kronor för vakanta löner för högbåtsmän, vadan beräkningen utvisar ett medelsbehov av 11,543,896 kronor eller, i runt tal, 11,550,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag upptog riksdagen förevarande anslag med 11,550,000 kronor.

För nästkommande budgetår torde anslaget böra beräknas under samma rubriker som för det nu löpande budgetåret.

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under förevarande rubrik upptagas

dels kårer och stater m. m., innefattande staterna för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår

m. fl., vid marinstaben anställd personal, vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal samt sjörullföringsbefälhavare med biträden,

dels *undervisningsverken*, innefattande staterna för sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor m. m. samt skeppsgosseskolorna.

1. Kårer och stater m. m.

Uti de under förevarande rubrik upptagna staterna för vid marinstaben anställd personal samt sjörullföringsbefälhavare med biträden ifrågasätter jag icke någon ändring.

Vad angår övriga under denna rubrik upptagna stater får jag anföra följande.

Staten för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl. Denna stat slutar för innevarande budgetår å 8,318,313 kronor. Enligt 1925 års försvarsbeslut skola underofficerarna av 3:e graden vid flottan i mån av avgång ersättas av flaggkorpraler. I staten för det nu löpande budgetåret äro uppförda 81 beställningar för underofficerare av 3:e graden och 259 beställningar för flaggkorpraler. För budgetåret 1936/1937 torde man, enligt vad marinförvaltningen meddelat, kunna räkna med, att ytterligare 30 underofficerare av 3:e graden bliva ersatta av flaggkorpraler. På grund härav bör i staten för nästa budgetår antalet flaggkorpralsbeställningar ökas till 289, under det att antalet underofficersbeställningar av 3:e graden bör minskas till 51. Härigenom minskas anslagsbehovet under staten med 21,000 kronor till 8,297,313 kronor.

Staten för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl. Denna stat slutar för innevarande budgetår å 1,725,350 kronor. I likhet med vad fallet är vid flottan, skola även vid kustartilleriet underofficerarna av 3:e graden enligt 1925 års försvarsbeslut i mån av avgång ersättas av flaggkorpraler. Enligt vad marinförvaltningen meddelat, bör av denna anledning antalet flaggkorpralsbeställningar i staten för nästkommande budgetår ökas med tre eller från 37 till 40 samt antalet beställningar för underofficerare av 3:e graden, som i nu gällande stat upptagits med 22, i motsvarande grad minskas och sålunda upptagas med 19. Härigenom minskas anslagsbehovet under staten med 2,100 kronor.

I enlighet med vad som nu anförts kommer statens slutsumma att uppgå till $(1,725,350 - 2,100 =) 1,723,250$ kronor.

Staten för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans eklestiastikstat, flottans poliskår m. fl. Enligt 1925 års försvarsbeslut skall flottans poliskår bestå av 2 överkonstaplar, tillika poliskommissarier, 2 överkonstaplar, 9 konstaplar samt 3 extra konstaplar. Av den förutvarande polispersonalen blevo 2 överkonstaplar och 18 konstaplar i samband med 1925 års försvarsorganisations genomförande överförda till övergångsstat. I den mån dessa senare avgå, skola de ersättas av korpraler (högbåtsmän), vilka enligt försvarsbeslutet i stället skola användas för bevakningen vid örlogssvarven. Så länge polispersonal kvarstår å övergångsstat, skall motsvarande antal löner för högbåtsmän hållas vakant.

Polispersonalen tillsättes medelst förordnande. Enligt bestämmelse i 36 § 1 mom. gällande officersavlöningsreglemente utgår till ordinarie överkonstaplar och konstaplar årligt arvode till belopp, motsvarande den lön, som tillkommer beställningshavare i följande lönegrader av de under 5 § av reglementet intagna löneplaner, nämligen: till överkonstapel, tillika tjänstgörande som poliskommissarie, i 4. lönegraden för civilmilitär personal (C), till annan överkonstapel i 3. lönegraden av nämnda löneplan samt till konstapel i 2. lönegraden av samma löneplan. Avlöningen till den å övergångsstat överförda polispersonalen, som enligt berörda försvarsbeslut skall bibehållas i tjänst till uppnådd pensionsålder eller tills den av andra orsaker avgår, utgår enligt samma grunder.

I sitt den 5 december 1934 avgivna betänkande med förslag till tjänstepensionsreglemente för befattningshavare vid försvarsväsendet föreslog 1934 års militärpensionssakkunniga, att det militära tjänstepensionsreglementet skulle erhålla tillämpning jämväl å beställningshavare vid flottans poliskår.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 8 mars 1935 av militärpensionssakkunnigas omförmälda betänkande anförde föredragande departementschefen, bland annat, att ett bifall till de sakkunnigas förslag i fråga om pensioneringen av flottans polispersonal så tillvida skulle komma att avvika från de beträffande den civila pensioneringen tillämpade principerna, som nämnda polispersonal, ehuru den tillsattes genom förordnande, skulle erhålla pensionsrätt lika med ordinarie personal, tillsatt medelst fullmakt eller konstitutorial. Som emellertid av utredningen framginge, att beställningshavarna vid flottans poliskår liksom övrig ordinarie personal åtnjöt pensionsrätt i flottans pensionskassa — ehuru härför beträffande polispersonalen erfordrades ansökning hos kassan — och att de i avseende å sin ställning torde vara reellt jämförliga med beställningshavare, tillsatta medelst fullmakt eller konstitutorial, ville departementschefen icke motsätta sig, att de sakkunnigas förslag på denna punkt godkändes. Det avsteg från eljest vedertagna principer, som förslaget innebure, borde emellertid betraktas endast såsom ett provisorium. En förändrad anställningsform för polispersonalen kunde nämligen ifrågasättas, och därvid låge det närmast till hands, att befattningarna tillsattes medelst konstitutorial eller, om denna anställningsform icke ansåges lämplig, omändrades till extra ordinarie.

I anslutning till vad föredragande departementschefen sålunda anförde föreslog Kungl. Maj:t i proposition med förslag till militärt tjänstepensionsreglemente m. m. (192/1935) riksdagen, att nämnda reglemente skulle äga tillämpning jämväl å beställningshavare vid flottans poliskår.

I sitt över nämnda proposition avgivna utlåtande, nr 47, anförde bankoutskottet, som biträdde föredragande departementschefens uppfattning i ämnet, att det vore önskvärt, att frågan om ändrad anställningsform för polispersonalen snarast möjligt vunnit sin lösning. Detta bankoutskottets uttalande lämnade riksdagen utan erinran.

Den 17 maj 1935 har militära tjänstepensionsreglementet av Kungl. Maj:t utfärdats, att träda i kraft den 1 juli samma år.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt marinförvaltningen att, efter samråd med chefen för marinstaben och med beaktande av vad sålunda förekommit, verkställa utredning angående lämpligaste anställningsformen för personalen vid flottans poliskår och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranledda förslag, har ämbetsverket i skrivelse den 8 augusti 1935 anfört följande.

En förändrad anställningsform för polispersonalen kunde lämpligen genomföras antingen genom att befattningarna gjordes till ordinarie eller också att de omändrades till extra ordinarie. Enär motsvarande befattningar vid armén vore upptagna såsom ordinarie på tjänsteförteckning C till officersavlöningsreglementet, syntes även för marinens vidkommande ordinarie anställning i förevarande avseende i princip vara att föredraga framför extra ordinarie. Förutsättningen för att polispersonalen skulle kunna vinna ordinarie anställning syntes dock vara, att tillräckligt lång provotid lämnades för bedömande av nyantagna polismäns lämplighet och duglighet. Sådan provotid syntes lämpligen böra anordnas så, att nyantagen polisman under viss tid, förslagsvis 3 år, finge göra tjänst såsom extra poliskonstapel (extra ordinarie tjänsteman) och efter denna tid, därest tjänstgöringen varit väl vitsordad, hade möjlighet att bli konstituerad till ordinarie tjänsteman. Ett genomförande av detta förslag borde dock icke medföra, att antalet poliskonstaplar därigenom skulle kunna ökas. Nyantagningar syntes sålunda icke böra få äga rum, för så vitt icke vakanser funnes bland de ordinarie poliskonstaplarna.

I häröver den 26 september 1935 avgivet utlåtande har *försvarsväsendets lönenämnd* anfört följande:

Mellan anställningsformen för polispersonalen vid armén och marinen föreläge för närvarande den olikheten, att medan de förra tillsattes genom fullmakt och uppbure lön, de senare tillsattes genom förordnande och erhöles avlöning i form av arvode, som dock utginge med samma belopp som den för motsvarande befattningshavare vid armén bestämda lönen. Ifrågasvarande personals nuvarande löneställning hade bestämts i enlighet med ett på sin tid av 1918 års avlöningssakkunniga framlagt förslag. Nämnda sakkunniga hade därvid uttalat, att överensstämmelse syntes böra råda mellan de båda kårernas såväl anställnings- som avlöningsförhållanden, men att det icke ansetts böra ankomma på de sakkunniga att framställa förslag annat än rörande avlöningarnas belopp.

1930 års försvarskommission hade i sitt den 30 juli 1935 dagtecknade betänkande med förslag till ordnande av Sveriges försvarsväsende (Del III sid. 184) uttalat, att erfarenheter från de gångna åren syntes giva vid handen, att bevakningen av örlogsstationer och örlogsvarv lämpligast borde utföras av polispersonal. Kommissionen hade i enlighet härmed för sin del föreslagit, att flottans poliskår, dock med benämningen ändrad till marinens poliskår, allt fortfarande skulle bibehållas för upprätthållande av ifrågasvarande bevakningstjänst. Försvarskommissionen hade vidare uttalat, att överkonstaplar och konstaplar syntes böra tillsättas genom fullmakt i likhet med motsvarande personal vid armén.

Försvarsväsendets lönenämnd, som likaledes ansåge, att samma anställningsform borde gälla för polispersonalen vid marinen som för motsvarande personal vid armén, tillstyrkte följaktligen, att ifrågasvarande befattningshavare vid marinen, i den mån de efter den nya försvarsorganisationens genomförande komme att finnas upptagna å vederbörlig stat, erhöles ordinarie anställning.

Vad anginge marinförvaltningens uttalande, att nyantagen polispersonal

icke borde vinna ordinarie anställning, innan dess lämplighet och duglighet under viss tid prövats, finge lönenämnden erinra, att bestämmelser angående fästningspolispersonalens i Boden och å Karlsborg tillsättande, tjänstgöring och avgång m. m. vore utfärdade genom kungörelse den 28 mars 1917 (nr 113). Enligt nämnda bestämmelser tillsattes i regel befattningarna först medelst förordnande (konstitutorial). Fullmakt erhöles, när två år förflutit från det förordnandet utfärdades.

Lönenämnden finge för sin del förorda, att för marinens polispersonal utfärdades bestämmelser av motsvarande innebörd som de för fästningspolispersonalen gällande. Att, såsom marinförvaltningen ifrågasatt, för marinens polispersonal införa längre provotid än vad som gällde för fästningspolispersonalen funne lönenämnden icke påkallat.

Såsom av det föregående framgår är den ordinarie polispersonalen vid armén och flottan likställd i fråga om storleken av den till vederbörande utgående avlöningen, men under det att arméns ifrågavarande personal tillsattes medelst fullmakt och uppbär lön enligt löneplan i officersavlöningsreglementet, anställes flottans polispersonal medelst förordnande och uppbär sin avlöning i form av arvode. Genom tillkomsten av det nya militära tjänstepensionsreglementet har den redan tidigare avhandlade frågan rörande ändrad anställningsform för flottans ordinarie polispersonal ånyo aktualiserats. Vid övervägande av denna fråga har jag, i likhet med lönenämnden, kommit till den uppfattningen, att arméns och marinens polispersonal bör vara likställd jämväl beträffande anställningsformen. Jag förordar alltså, att de ordinarie beställningarna å aktiv stat vid flottans poliskår bliva tillsatta medelst fullmakt. I enlighet härmed torde dessa beställningar böra uppföras i vederbörliga lönegrader å den till officersavlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen C samt 36 § 1 mom. samma reglemente utgå. Härav betingad ändring av reglementet torde böra få av Kungl. Maj:t vidtagas.

Vad härefter angår de å övergångsstat överförda poliskonstaplarna, torde konsekvensen bjuda, att jämväl dessa erhålla fullmakt å sina beställningar samt avlöning, utgående i form av lön enligt officersavlöningsreglementet i den lönegrad å vederbörig löneplan, till vilken vederbörande tillkommande arvode är hänförligt.

I likhet med lönenämnden anser jag, att de bestämmelser, vilka för närvarande gälla i fråga om fästningspolisens tillsättande, böra göras i huvudsak tillämpliga jämväl å flottans polispersonal.

Vad slutligen beträffar avlöningen till de tre extra konstaplar, som enligt 1925 års försvarsbeslut skola finnas å staten, är denna avsedd att utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan. Tidigare voro ock under förevärande stat särskilda ersättningsbelopp beräknade för ifrågavarande konstaplar. På grund av motion vid 1929 års riksdag medgav emellertid riksdagen (skrivelse nr 264, punkt 5), att de dåvarande tre extra konstaplarna finge från och med den 1 juli 1929 uppbära arvode till belopp, motsvarande den lön, som tillkommer beställningshavare enligt lönegrad C. 2 i vederbörigt avlöningsreglemente, och likställas med de å övergångsstat befintliga konstaplarna.

I anslutning till riksdagens berörda beslut ökades från och med budgetåret 1929/1930 antalet konstaplar å övergångsstat från 18 till 21, och från

och med samma tidpunkt upptogs icke å staten någon ersättning till extra konstaplar.

Sedan en av de båda till övergångsstat överförda överkonstaplarna avgått, upptog staten för flottans poliskår till och med budgetåret 1933/1934 1 överkonstapel och 21 konstaplar å övergångsstat.

Med förmälan att under den närmaste tiden vissa vakanser komme att uppstå inom flottans poliskår i Karlskrona till följd av att en överkonstapel på stat och en konstapel på övergångsstat då komme att avgå, hemställde poliskommissarien vid flottans poliskår i Karlskrona jämte två konstaplar därstädes uti en till Konungen ställd skrivelse den 10 augusti 1933, att de vakanser, som till följd av ifrågavarande avgång komme att uppstå vid poliskåren, måtte fyllas med extra konstaplar.

I över denna framställning avgivet utlåtande framhöll marinförvaltningen, att på grund av den nyss omförmälda överkonstapelns avgång en successiv befordran komme att äga rum vid poliskåren, varvid slutligen en plats såsom ordinarie konstapel komme att bliva vakant. Ifrågavarande vakans borde fyllas med en utav de formellt till övergångsstat överförda extra konstaplarna. Härefter borde en beställning för en extra konstapel åter upptagas å den aktiva staten. Även den vid 1925 års försvarsordnings genomförande å övergångsstat överförde konstapeln borde vid sin avgång ersättas med en konstapel å extra stat i stället för med en högbåtsman. Genom brev den 1 december 1933 bemyndigade Kungl. Maj:t stationsbefälhavaren vid Karlskrona örlogsstation att från den tid, då en konstapel å övergångsstat överflyttades till aktiv stat och en konstapel å övergångsstat avginge, intill den 1 juli 1934 anställa i varderas ställe en extra konstapel. Samtidigt förordnade Kungl. Maj:t, att kostnaderna för avlöning till nämnda båda extra konstaplar skulle bestridas från den under sjöförsvarets avlöningsanslag uppförda anslagsposten för tillfälligt anställande av tjänstemän oförutsedda utgifter m. m.

I enlighet med av Kungl. Maj:t på mitt förslag därom gjord hemställan beslöt riksdagen dels att å staten för budgetåret 1934/1935 skulle uppföras två beställningar för extra konstaplar i Karlskrona med arvoden enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, dels att antalet beställningar för konstaplar å övergångsstat skulle i samma stat minskas från 21 till 19.

Sedan en konstapel på aktiv stat vid flottans poliskår i Stockholm meddelats avsked med utgången av september månad 1935, hemställde marinförvaltningen, att en av de tre till övergångsstat formellt överförda extra konstaplarna måtte överflyttas till aktiv stat samt att i hans ställe måtte få anställas en extra poliskonstapel. Genom beslut den 23 augusti 1935 bemyndigade Kungl. Maj:t varvschefen vid Stockholms örlogsvarv att från den tid, då nämnde konstapel å övergångsstat överflyttades till aktiv stat, intill den 1 juli 1936 i dennes ställe anställa en extra konstapel; varjämte Kungl. Maj:t förordnade, att kostnaderna för avlöning till den extra konstapel, som kunde komma att anställas med stöd av sagda bemyndigande, skulle bestridas av den under sjöförsvarets avlöningsanslag uppförda posten för tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.

I enlighet med av marinförvaltningen nu gjord hemställan torde i staten för nästkommande budgetår dels antalet konstaplar å övergångsstat minskas från 19 till 18, dels ock antalet extra konstaplar ökas från 2 till 3. Vid bifall härtill kommer antalet beställningar å aktiv stat vid flottans poliskår att uppgå till det i 1925 års försvarsbeslut stadgade.

Avlöningen till ifrågavarande tre extra poliskonstaplar torde böra utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.

Genom de sålunda föreslagna förändringarna i staten kommer dess slutsumma att minskas med 528 kronor eller från 1,140,234 kronor till 1,139,706 kronor.

Staten för vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal. Slutsumman av denna stat uppgår för innevarande budgetår till 48,868 kronor.

Vid sjukhuset finnes för närvarande anställd, bland annat, följande kvinnlig sjukvårdspersonal, nämligen 1 husmoder, 1 operations- och röntgensköterska, 5 avdelningssköterskor samt 1 nattsköterska med avlöning, husmodern enligt 7:e lönegraden, operations- och röntgensköterskan enligt 6:e lönegraden och de övriga sköterskorna enligt 5:e lönegraden å den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civil-militära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen K.

I anslutning till vad jag under lantförsvarets avlöningsanslag anfört i fråga om förbättrad löneställning för vid försvarsväsendet anställd sjuksköterskepersonal, torde husmodern böra hänföras till den föreslagna nya 8:e lönegraden, operations- och röntgensköterskan till 7:e lönegraden och övriga sköterskor till 6:e lönegraden å nämnda löneplan. Vid bifall härtill torde den under förevarande stat uppförda anslagsposten till »grundavlöningar till e. o. tjänstemän samt kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal» böra ökas med tillhoppa 960 kronor.

Vid sjukhuset finnes vidare anställd köksförestånderska med lön enligt 4:e lönegraden å förenämnda löneplan K.

I en till marinförvaltningen ingiven skrivelse med förslag rörande beräkning av Karlskrona örlogsstations utgifter för nästkommande budgetår har stationsbefälhavaren därstädes hemställt, dels att sjukvårdspersonalen vid sjukhuset måtte utökas med en röntgen- och laborieutbildad sjuksköterska samt fyra sjuksköterskebiträden, dels att kökspersonalen måtte förstärkas med en kokerska och ett köksbiträde, dels att befattningen för köksförestånderska måtte uppflyttas från 4:e till 5:e lönegraden, dels ock att ett belopp av 500 kronor måtte å staten upptagas för beredande av sjukvikariatersättning. Ifrågavarande hemställan har biträts av marinförvaltningen.

I vad förevarande framställning avser utökning av sjukvårdspersonalen vid sjukhuset finner jag mig för närvarande icke böra biträda densamma. Mot framställningen i övrigt har jag ej något att erinra. I enlighet härmed torde höjning böra äga rum dels av förenämnda anslagspost till »grundavlöningar till e. o. tjänstemän samt kvinnlig sjukvårds- och ekonomiper-

sonal» med 150 kronor, motsvarande skillnaden mellan begynnelselönen för köksförestånderska i 4:e respektive 5:e lönegraden å förberörda löneplan, dels av den under staten uppförda anslagsposten till »avlöningsförhöjningar till samma personal enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser» med ett för köksförestånderskan avsett belopp av 60 kronor, dels ock slutligen av den likaledes under förevarande stat upptagna anslagsposten till »avlönning till övrig icke-ordinarie personal m. m.» med 2,215 kronor för förstärkning av kökspersonalen vid sjukhuset samt med 500 kronor för beredande av vikariatsersättning under sjukdom.

I enlighet med vad som nu anförts kommer slutsumman för ifrågavarande stat att uppgå till $(48,868 + 960 + 150 + 60 + 2,215 + 500 =) 52,753$ kronor.

II. Undervisningsverken.

Staten för sjökrigshögskolan. För sjökrigshögskolan tillämpas omväxlande två olika stater, den ena avsedd att gälla för budgetår, begynnande å jämnt år, och den andra för budgetår, som tager sin början under udda år.

Såsom framgår av 1935 års statsverksproposition har medelsbehovet under denna stat för innevarande budgetår beräknats på grundval av ett utav marinundervisningskommissionen framlagt förslag angående nya utbildningsföreskrifter för sjökrigshögskolan.

Kostnaderna för arvoden till lärare och repetitörer m. m. hava enligt detta förslag beräknats uppgå till 35,300 kronor för läroår, som tager sin början udda år, samt till 28,400 kronor för läroår, som tager sin början under jämnt år. I enlighet härmed har för innevarande budgetår å ifrågavarande stat för arvoden till lärare och repetitörer m. m. upptagits ett belopp av 35,300 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 29 augusti 1935 har marinförvaltningen framlagt förslag till stat för sjökrigshögskolan för nästkommande budgetår, slutande å ett belopp av 28,900 kronor, vilket sålunda innebär en ökning med 500 kronor av den på grundval av marinundervisningskommissionens förenämnda förslag beräknade kostnaden för läroår, som tager sin början under jämnt kalenderår. Ökningen hänför sig till den under staten upptagna posten till ersättning för extra föreläsningar och övningar.

Den av marinförvaltningen föreslagna ökningen finner jag mig icke böra tillstyrka. Staten torde för nästkommande budgetår böra upptagas med ett belopp av 28,400 kronor.

Staten för sjökrigsskolan. Den nu gällande staten för sjökrigsskolan slutar å ett belopp av 49,856 kronor.

I sitt till marinförvaltningen ingivna förslag rörande medelsbehovet för sjökrigsskolan under nästkommande budgetår har chefen för skolan vid beräkningen av arvoden till lärare och befälspersonal förutsatt två klasser sjökadetter, två klasser kustartillerikadetter, en klass marinintendentskadetter, en klass reservkadetter samt en klass reservintendentskadetter, vilket i förhållande till klassindelningen för innevarande budgetår innebär minskning med en avdelning sjökadetter.

I enlighet med vad sålunda anförts har förslag uppgjorts till stat för skolan, slutande å ett belopp av 44,856 kronor.

Staten för marinens underofficersskolor m. m. För bestridande av kostnaderna för undervisning i språk m. fl. ämnen vid marinens underofficersskolor har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 25,511 kronor.

Enligt den 17 maj 1935 fastställd stat må utav berörda belopp disponeras för flottans underofficersskola i Karlskrona 8,025 kronor, för flottans underofficersskola i Stockholm 6,840 kronor, för kustartilleriets underofficersskola 9,250 kronor samt för korpralskurser för radiomatrosor och certifikatkurser vid radioskola 896 kronor. Återstoden, 500 kronor, är ställd till marinförvaltningens förfogande.

Beträffande ifrågavarande anslagspost har marinförvaltningen till en början hemställt, att densamma måtte för nästkommande budgetår höjas med 12,100 kronor för dels beredande av ökade arvoden till timlärare, dels ock anställande av en studierektor vid kustartilleriets underofficersskola. Vidare har marinförvaltningen — under framhållande av önskvärdheten att kustartilleriets radiomän bland stammanskapet, vilka utbildades i stort sett enligt samma grunder som flottans radiomatrosor, bereddes motsvarande undervisning som dessa — hemställt, att ett belopp av 320 kronor måtte för nästkommande budgetår under anslagsposten beräknas för undervisning av radiomän vid kustartilleriet.

Marinförvaltningens framställning, i vad densamma avser höjning av anslagsposten för beredande av ökade förmåner åt timlärare vid marinens underofficersskolor samt arvode åt en studierektor vid kustartilleriets underofficersskola, finner jag mig, med hänsyn till i ämnet pågående utredning, för närvarande icke böra tillstyrka. Däremot anser jag, att medel böra ställas till förfogande för anordnande av den av marinförvaltningen ifrågasatta undervisningen för radiomän vid kustartilleriet. Medelsbehovet under förevarande stat kommer alltså för nästkommande budgetår att uppgå till $(25,511 + 320 =) 25,831$ kronor.

Staten för skeppsgosseskolorna. Den nu gällande staten för skeppsgosseskolorna slutar å ett belopp av 55,800 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för innevarande budgetår föreslog marinförvaltningen, att den å förevarande stat upptagna anslagsposten för arvoden åt timlärare måtte höjas med visst belopp för beredande av möjlighet att från densamma bestrida kostnaderna för ersättning enligt vissa angivna grunder åt vikarier för extra ordinarie ämneslärare vid skeppsgosseskolorna.

Då frågan om ersättning åt vikarie för extra ordinarie ämneslärare befann sig under utredning, ansåg jag mig emellertid för det dåvarande icke böra biträda marinförvaltningens förslag.

Genom brev den 1 mars 1935 angående ersättning för vissa vikariat vid skeppsgosseskolan i Karlskrona m. m. anbefallde Kungl. Maj:t marinförvaltningen att i samband med angivande av medelsbehovet för budgetåret 1936/1937 till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag rörande avlöningsbe-

stämmelser för lärare vid skeppsgosseskolorna, vartill omständigheterna kunde föranleda.

I skrivelse den 29 augusti 1935 har förslag i berörda avseende av marinförvaltningen avgivits.

Häröver har skolöverstyrelsen den 13 september 1935 avgivit utlåtande och därvid för sin del framlagt ett i vissa avseenden omarbetat förslag till bestämmelser i ämnet, varjämte statskontoret i ett den 4 november 1935 avgivet yttrande — under erinran att frågan om lönereglering för vissa lärargrupper med oreglerad avlöning befunne sig under utredning — framhållit, att ämbetsverket utginge ifrån, att denna utredning även komme att omfatta skeppsgosseskolornas personal. Därest det emellertid skulle anses av behovet påkallat, att avlöningsbestämmelser för extra ordinarie och vikarierande lärare vid nämnda skolor redan nu utfärdades, syntes det statskontoret, att sagda omständighet icke behövde utgöra hinder för att sådana föreskrifter meddelades utan avvaktan på utredningens slutförande.

Under hänvisning till sitt förenämnda förslag har marinförvaltningen i sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 ånyo hemställt om anvisande av visst belopp för bestridande av ersättning åt vikarier för extra ordinarie ämneslärare.

Enligt vad jag inhämtat torde omförmälda utredning icke komma att föranleda någon framställning till 1936 års riksdag. Då emellertid bestämmelser i ovan berörda avseenden synas erforderliga, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med skolöverstyrelsens förenämnda förslag — utfärda dylika bestämmelser, att gälla intill dess ifrågavarande lönereglering kan bli genomförd.

Beträffande medelsanvisningen under förevarande stat för nästkommande budgetår torde densamma böra beräknas till enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 55,800 kronor.

B. Felräkningspenningar. C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.

Under dessa rubriker torde i enlighet med marinförvaltningens förslag böra upptagas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller 3,460 respektive 7,000 kronor.

D. Avlöning till icke-ordinarie personal vid vissa expeditioner.

Under rubriken »Avlöning till icke-ordinarie personal vid stationskontoren m. fl. expeditioner» är för innevarande budgetår upptaget ett belopp av 67,488 kronor.

I den för sistnämnda budgetår gällande staten finnes under ifrågavarande anslagspost uppförd en för fästningsintendenturen i Vaxholms fästning avsedd kontorsbiträdesbefattning med placering i 4:e lönegraden av den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplan (Eo).

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen anfört följande.

I skrivelse till marinförvaltningen hade kommandanten i Vaxholms fästning framhållit, att de göromål, som ålåg bemälda extra ordinarie befattningshavare, vore av den art, att de motiverade en inplacering i 8:e lönegraden av nämnda löneplan. I göromålen inginge hela den bokföring för kassaredogörelse och medelsredovisning, som åvilade fästningsintendenturen, samt därutöver bokföringen för marinens tvättinrättning, granskning av proviantförrådets och tvättinrättningens räkningar, granskning av reseräkningar, uträkning av avlöning till vid fästningsintendenturen anställd civil personal ävensom verkställande av ofta förekommande statistiska och andra utredningar. Chefen för kustartilleriet hade i sitt yttrande över kommandantens i Vaxholms fästning anslagsäskanden icke haft något att erinra häremot. Då de av kommandanten anförda skälen för ifrågavarande befattningsuppflyttande i högre lönegrad syntes marinförvaltningen bärande, ansåge sig ämbetsverket böra föreslå, att den ifrågasatta lönegradsuppflyttningen komme till stånd.

Marinförvaltningens förevarande förslag anser jag mig böra biträda, i följd varav ifrågavarande anslagspost torde böra ökas med 576 kronor till 68,064 kronor.

E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand.

Enligt för anslaget gällande stat avlönas från detsamma, bland annat, en sjuksköterska vid Oscar-Fredriksborg och en sjuksköterska vid skeppsgossekåren i Marstrand, båda med avlöning enligt 5:e lönegraden av den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen (K).

I anslutning till vad jag under lantförsvarets avlöningsanslag anfört ifråga om förbättrad löneställning för vid försvarsväsendet anställd kvinnlig sjukvårdspersonal torde förenämnda båda sjuksköterskor böra hänföras till 6:e lönegraden av nämnda löneplan. Härav föranledes en ökning av anslagsposten, som för närvarande är beräknad till 4,380 kronor, med 240 kronor till 4,620 kronor.

F. Ekiperingshjälp.

Under förevarande rubrik torde i enlighet med marinförvaltningens förslag böra upptagas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller 29,450 kronor.

G. Arvoden m. m. enligt förteckning.

Under förevarande rubrik upptogs uti för 1935 års riksdag framlagd beräkning för budgetåret 1935/1936 ett belopp av 65,560 kronor. Genom brev den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t medgivit, att de i en brevet bilagd förteckning upptagna avlöningsförmånerna finge under budgetåret 1935/1936 utgå med högst de i förteckningen angivna belopp. Denna förteckning slutar å ett belopp av 62,560 kronor. Avvikelsen från slutsumman i den för riksdagen framlagda beräkningen har föranletts dels därav att ett under

rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» å förteckningen upptaget arvode å 1,200 kronor till en tillsyningsman för de sjökrigshistoriska samlingarna utgått ur densamma, dels av viss ändring beträffande de arvoden, vilka i förteckningen upptagits under rubriken »B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar». Av nämnda belopp, 62,560 kronor, hänföra sig 13,386 kronor till arvoden, som i förteckningen upptagits under rubriken A., samt återstoden, 49,174 kronor, till arvoden, som upptagits under rubriken B.

Marinförvaltningen har — under erinran att beträffande det under rubriken A. uppförda arvodet till uppbördsman vid skjutbanorna i Karlskrona funnes i gällande förteckning intagen en anmärkning, enligt vilken arvodet jämväl finge disponeras till en pensionerad underofficer — föreslagit, att nämnda anmärkning måtte få äga giltighet även beträffande de å förteckningen uppförda likartade arvoden till avdelningsföreståndare vid inskjutningsstationerna, biträde vid radiotelegrafverkstaden och uppbördsman vid fyrverkslaboratoriet, samtliga i Karlskrona. Härjämte har marinförvaltningen hemställt, att det arvode å 300 kronor, som från det i kolumnen B. av förteckningen upptagna, för Vaxholms fästning avsedda beloppet till »övrig tillsyningspersonal» utginge till tillsyningsmannen för laboratoriet vid Mjöl-dammen, måtte — då det syntes vara för kronan fördelaktigt, om nämnda arvode utginge till viss ordinarie befattningshavare — överflyttas från B. till A-kolumnen.

Vad marinförvaltningen sålunda föreslagit anser jag mig böra biträda. I enlighet härmed har uppgjorts »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» (se Bil. nr 42). Denna förteckning slutar å ett belopp av 62,560 kronor, och torde detta belopp böra under förevarande rubrik upptagas i anslagsberäkningen för budgetåret 1936/1937.

**H. Kostnader för musikelever vid flottan. I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet. J. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar.
K. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.**

Under dessa rubriker torde böra upptagas samma belopp som för nu löpande budgetår eller respektive 2,000, 800, 10,000 och 12,000 kronor.

L. Ålderstillägg.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 10,400 kronor. Enligt vad marinförvaltningen meddelat, torde anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår böra beräknas till allenast 7,800 kronor.

Jämväl för nästkommande budgetår torde — liksom skett för innevarande budgetår — böra inhämtas riksdagens medgivande rörande beredande av vissa förmåner åt surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintendent).

Sammanfattning.

I enlighet med vad sålunda anförts har jag låtit uppgöra beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1936/1937 (se Bil. nr 43). Beräkningen av de under rubrikerna A—L upptagna posterna slutar å ett belopp av 11,648,289 kronor.

Nämnda summa torde böra å ena sidan ökas med ett belopp av förslagsvis 48,000 kronor för bestridande av merkostnader för manskap, som åtnjuter avlöning enligt äldre avlöningsbestämmelser. Å andra sidan bör minskning ske dels med, i avrundat tal, 190,000 kronor, motsvarande enligt militära tjänstepensionsreglementet beräknade pensionsavdrag, dels med 160,000 kronor, utgörande beräknad ersättning för tjänstebostäder, dels ock slutligen med 42,000 kronor i anledning av att ett visst antal löner för högboatsmän kan förutsättas av olika anledningar komma att hållas vakant.

Beräkningen utvisar alltså ett anslagsbehov av $(11,648,289 + 48,000 - 190,000 - 160,000 - 42,000 =)$ 11,304,289 kronor eller, i runt tal, 11,300,000 kronor. Emellertid torde, i betraktande av nettoutgifterna å anslaget, den sålunda beräknade summan böra ökas till 11,675,000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anförde ävensom av vad jag under lantförsvarets avlöningsanslag yttrat rörande dels beredande av tillfällig löneförbättring åt vissa militära beställningshavare, dels ock beredande av möjlighet för avskedad manskap att kvarstå viss tid över stat får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna de vid detta protokoll fogade förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl., kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan och marinens underofficersskolor m. m. (se Bil. nr 35—41), att gälla under budgetåret 1936/1937,

dels godkänna de i en vid detta protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» (se Bil. nr 42) under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret m. fl.» upptagna arvoden,

dels förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1935/1936 godkända staterna för vid marinstaben anställd personal, sjö-rullföringsbefälhavare med biträden samt skeppsgosseskolorna skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1936/1937,

dels medgiva, att under budgetåret 1936/1937 må, i överensstämmelse med för innevarande budgetår tillämpade huvudgrunder, till löjtnanter, underofficerare av 2:a och 3:e graden samt flaggkorpraler utgå tillfällig löneförbättring,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1936/1937, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid marinen med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörlig kår (truppförband),

dels medgiva, att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1936/1937 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintendent) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

dels ock till *avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 11,675,000 kronor.

3. *Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, förslagsanslag.*

[79.] Förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 1,400,000 kronor.

I enlighet med av marinförvaltningen lämnade uppgifter torde löneutgifterna under anslaget för nästkommande budgetår kunna beräknas nedgå med omkring 81,000 kronor till följd av den avgång från övergångsstaten, som under samma budgetår kommer att äga rum. För budgetåret 1936/1937 skulle alltså anslagsbehovet utgöra (1,400,000 — 81,000 =) 1,319,000 kronor. Detta belopp bör emellertid med hänsyn till de nya pensionsbestämmelserna minskas med vederbörliga till omkring 45,000 kronor beräknade pensionsavdrag. Medelsanvisningen under anslaget torde alltså för nästkommande budgetår kunna begränsas till (1,319,000 — 45,000 =) 1,274,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *avlöning till personal å övergångsstat vid marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,274,000 kronor.

4. *Rekryteringskostnader, förslagsanslag.*

[80.] Förslagsanslaget till rekryteringskostnader har i riksstaten för det nu löpande budgetåret upptagits med ett belopp av 120,000 kronor.

Enligt av Kungl. Maj:t den 15 juni 1935 fastställd stat för anslaget har detsamma fördelats sålunda:

I. Rekryteringsmedel		kronor	34,000: —
II. Avskedspremier		»	76,000: —
III. Civilanställning		»	10,000: —

Såsom i det föregående vid behandlingen av lantförsvarets motsvarande anslag framhållits har under innevarande budgetår — i likhet med vad under

närmast föregående budgetår ägt rum — ett centralorgan, benämnt försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå, försöksvis varit i verksamhet för handhavande av vissa frågor rörande civilanställningsverksamheten vid försvarsväsendet m. m. Kostnaderna för byråns verksamhet hava i enlighet med av riksdagen lämnat medgivande fördelats på de olika försvarsgrenarnas rekryteringsanslag, varvid det på sjöförsvarets förevarande anslag fallande beloppet beräknats till 3,500 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen icke ifrågasatt någon ändring beträffande de i staten för innevarande budgetår upptagna anslagsposterna för rekryteringsmedel och avskedspremier. Vad åter anginge anslagsposten för civilanställning, syntes densamma — för att möjliggöra anordnandet av frivilliga utbildningskurser i större utsträckning än vad hittills varit fallet — böra ökas med 3,000 kronor och anslaget i sin helhet alltså i riksstaten upptagas med ett till 123,000 kronor förhöjt belopp.

Såsom jag i det föregående framhållit torde försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrås verksamhet böra upprätthållas jämväl under nästkommande budgetår. För bestridande av kostnaderna härför torde — i likhet med vad som varit fallet under innevarande och närmast föregående budgetår — ett belopp av 3,500 kronor få utgå av medel under anslagsposten till civilanställning. Marinförvaltningens förslag om höjning av sistnämnda anslagspost med 3,000 kronor till 13,000 kronor anser jag mig icke böra tillstyrka.

Anslaget bör således för nästkommande budgetår upptagas med oförändrat belopp eller 120,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *rekryteringskostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 120,000 kronor.

5. **Marinens reservstat, förslagsanslag.**

[81.] Enligt den år 1925 beslutade marinorganisationen skall reservstaten för flottans vidkommande indragas. Till densamma hörande personal skall emellertid kvarstå å staten intill avgången ur tjänst. För kustartilleriet skall enligt nämnda organisation finnas en reservstat, som med ingången av innevarande budgetår erhållit den enligt 1925 års försvarsbeslut avsedda omfattningen.

Sedan 1925 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t beslutat viss provisorisk löne- och pensionsreglering för personal å reservstat, hava bestämmelser rörande ifrågavarande löne- och pensionsreglering, i vad angår marinens reservstatspersonal, genom kungörelse den 18 juni 1925 (nr 290) utfärdats, att gälla till och med den 30 juni 1926. Genom kungörelser, senast den 17 maj 1935 (nr 165), har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut härutinnan förordnat, att kungörelsen den 18 juni 1925 skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1936.

I riksstaten för det nu löpande budgetåret har förslagsanslaget till marinens reservstat upptagits med 62,440 kronor, varav 40,920 kronor avsetts för löner åt personalen på reservstat.

Då någon avgång från flottans reservstat icke väntas komma att inträffa under nästföljande budgetår, torde den för innevarande budgetår fastställda staten för marinens reservstat bära oförändrad gälla under budgetåret 1936/1937. Någon ändring av anslagets slutsumma ifrågasätter jag ej.

I överensstämmelse med vad som i annat sammanhang föreslagits beträffande arméns reservstater torde bestämmelserna angående den provisoriska löne- och pensionsregleringen för marinens reservstatspersonal bära givas förlängd giltighet jämväl för nästkommande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels förklara, att den av riksdagen för budgetåret 1935/1936 godkända staten för marinens reservstat skall i oförändrat skick gälla jämväl för budgetåret 1936/1937,

dels medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1936/1937 avgår från reservstat, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 290) angivna belopp,

dels ock för bestridande av kostnaderna för *marinens reservstat* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 62,440 kronor.

6. Marinens reservpersonal, *förslagsanslag*.

[82.] Förslagsanslaget till marinens reservpersonal är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 140,000 kronor.

Under budgetåret 1934/1935, då anslaget utgick med 125,000 kronor, belöpte sig utgiftsbelastningen å detsamma till omkring 201,000 kronor. De ökade utgifterna å anslaget torde till icke oväsentlig del bero på den stegring av kostnaderna för reservpersonalens pensionering, som under senaste åren ägt rum till följd av att de äldre årsklasserna av denna personal börjat inträda i pensionsåldern.

Enligt vad marinförvaltningen meddelat torde utgifterna under anslaget knappast komma att nedgå under nästföljande budgetår, varför ämbetsverket hemställt, att anslaget för samma budgetår måtte i riksstaten upptagas med ett till 200,000 kronor förhöjt belopp.

Såsom under anslaget till arméns personal över stat framhållits, skola jämväl kostnaderna för pensionstillägg och pensionsförhöjning till viss personal eller f. d. personal i försvarsväsendets reserver numera bestridas från vederbörligt avlöningsanslag. För marinens vidkommande beräknas dessa kostnader för nästkommande budgetår uppgå till 38,000 kronor. Till följd härav torde medelsanvisningen för samma budgetår bära ytterligare ökas med sistnämnda belopp och anslaget sålunda i riksstaten upptagas med 238,000 kronor.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *marinens reservpersonal* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 238,000 kronor.

7. Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*.

[83.] Förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 80,000 kronor.

Marinförvaltningen har erinrat, att de nya bestämmelserna rörande militärtransporter å järnväg och militärtaxa, vilka trätt i kraft den 1 september 1935, komme att medföra en väsentlig nedgång av kostnaderna för tjänsteresor m. m. samt på grund härav hemställt, att förevarande anslag måtte i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med ett till 70,000 kronor nedsatt belopp.

I enlighet med marinförvaltningens framställning får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *rese- och traktamentspenningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 70,000 kronor.

8. Flyttningersättning, *förslagsanslag*.

[84.] Förslagsanslaget till flyttningersättning är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 50,000 kronor.

I anslutning till marinförvaltningens förslag torde jämväl för nästkommande budgetår för flyttningersättning böra avses ett anslagsbelopp av 50,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flyttningersättning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 50,000 kronor.

9. Resestipendier, *reservationsanslag*.

[85.] För budgetåret 1931/1932 och närmast föregående budgetår var i riksstaten upptaget ett reservationsanslag till resestipendier å 12,000 kronor. Med hänsyn till de statsfinansiella förhållandena var anslaget under budgetåren 1932/1933—1934/1935 i riksstaten uppfört utan angivet belopp. För innevarande budgetår har av samma skäl något anslag för ändamålet icke upptagits i riksstaten.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen — under erinran att ämbetsverket vid upprepade tillfällen tidigare hos Kungl. Maj:t framhållit vikten av att äga möjlighet att för studieändamål kommendera militär eller civilmilitär personal att följa den utomlands inom sjöförsvarets alla områden pågående snabba utvecklingen — hemställt, att medel till beredande av resestipendier åt ifrågavarande personal

ånyo måtte i riksstaten uppföras med enahanda belopp, varmed anslaget tidigare utgått, eller 12,000 kronor.

I likhet med marinförvaltningen anser även jag, att medel för ifrågavarande ändamål ånyo böra upptagas i riksstaten. Mot storleken av det av ämbetsverket åskade beloppet har jag ej något att erinra.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *resestipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 12,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

10. De värnpliktigas avlöning, *förslagsanslag*.

[86.] Förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 480,000 kronor.

Anslaget har beräknats sålunda:

Penningbidrag	kronor 479,500:—
Avlöningstillägg åt reservkadetter vid kustartilleriet	» 600:—
	Summa kronor 480,100:—

eller, i avrundat tal, 480,000 kronor.

I det föregående har vid behandlingen av lantförsvarets anslag till de värnpliktigas avlöning lämnats en redogörelse för gällande bestämmelser rörande de kontanta förmåner, som utgå till de värnpliktiga.

I statsverkspropositionen till 1934 års riksdag upptogos vid beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar för marinens värnpliktiga 62,000 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga ur ersättningsreserven, avsedda för tjänstgöring vid flottans stationer och varv. I anledning av en i ämnet väckt motion ansåg sig emellertid riksdagen böra såsom en tillfällig och av rådande arbetslöshet betingad åtgärd för budgetåret 1934/1935 minska det sålunda i statsverkspropositionen för ifrågavarande personalkategori beräknade antalet tjänstgöringsdagar till 40,000 för att härigenom åt vederbörande varvsmyndigheter bereda visst utrymme för anställandet av civila arbetare. I enahanda syfte har jämväl för innevarande budgetår antalet tjänstgöringsdagar för ifrågavarande värnpliktiga begränsats till 40,000.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår har marinförvaltningen utgått från, att antalet tjänstgöringsdagar för de för tjänstgöring vid flottans stationer och varv avsedda värnpliktiga ur ersättningsreserven åter komme att höjas till 62,000. Då de skäl, som föranledde riksdagen att för sistförflutna och innevarande budgetår begränsa tjänstgöringsdagantalet för ifrågavarande värnpliktiga till 40,000, i viss mån torde komma att föreligga jämväl under nästkommande budgetår, finner jag mig emellertid böra föreslå, att dagantalet för dessa värnpliktiga för budgetåret 1936/1937 beräknas efter samma grunder som för närmast föregående budgetår och alltså upptages med 40,000.

För tillgodoseende av bemanningsbehovet å statens isbrytarfartyg torde, i överensstämmelse med vad som skett för det nu löpande budgetåret, böra upptagas 6,200 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga ur ersättningsreserven.

Den beräkning, jag låtit verkställa av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen under budgetåret 1936/1937 (se Bil. nr 44), utvisar, att tjänstgöringsdagarnas antal skulle utgöra 764,100. Därav böra 550,700 dagar upptagas med ett penningbidrag av 50 öre och 213,400 dagar med ett penningbidrag av en krona, vadan alltså för penningbidrag under nästkommande budgetår bör beräknas ett belopp av $(550,700 \times 0.50 + 213,400 \times 1.00 =) 488,750$ kronor.

För beredande av avlöningstillägg åt reservkadetter vid kustartilleriet torde under anslaget böra beräknas 600 kronor.

Anslagsbehovet uppgår således till $(488,750 + 600 =) 489,350$ kronor eller, i avrundat tal, 489,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *de värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 489,000 kronor.

11. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, *förslagsanslag*.

[87.] Förslagsanslaget till understöd åt de värnpliktigas familjer är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 15,000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästkommande budgetår icke ifrågasatt någon ändring av anslagsbeloppet.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *understöd åt vissa värnpliktigas familjer* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 15,000 kronor.

12. Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., *förslagsanslag*.

[88.] Förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 138,000 kronor.

I enlighet med marinförvaltningens förslag torde för enahanda ändamål under nästkommande budgetår böra avses allenast 130,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 130,000 kronor.

Undervisning, understöd, expenser m. m.

13. Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., *reservationsanslag*.

[89.] Reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m. är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 34,000 kronor.

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen föreslagit, dels att de enligt gällande stat för anordnande av utbildningskurser avsedda anslagsbeloppen måtte ökas med 9,350 kronor, varav 4,000 kronor beräknats för anordnande av kurs för äldre sjöofficerare, dels ock att den enligt samma stat utgående posten för framställning av militär undervisningsfilm måtte höjas från 5,000 kronor till 6,000 kronor. Då emellertid under anslaget för innevarande budgetår ett belopp av 4,000 kronor funnes beräknat för anordnande av militärpedagogisk kurs för officerare, men medel för dylikt ändamål icke erfordrades för nästkommande budgetår, borde anslaget minskas med sistnämnda belopp. I anslutning härtill har marinförvaltningen hemställt, att anslaget måtte i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med $(34,000 + 9,350 + 1,000 - 4,000 =) 40,350$ kronor eller i runt tal 40,000 kronor.

Enligt § 12 i gällande reglemente för utbildning av officerare tillhörande flottans stam är den av marinförvaltningen omförmälda kursen för äldre sjöofficerare avsedd att, i mån av tillgång på för ändamålet anvisade medel, anordnas växelvis å flottans örlogsstationer eller undantagsvis samtidigt å båda stationerna å tid, som i varje särskilt fall i kommandoväg bestämmes. Dylik kurs, vars ändamål är att bibringa äldre officerare kännedom om utvecklingen inom sjökrigsväsendet och därtill gränsande områden samt att bilda underlag och väcka intresse för fortsatta självstudier, var senast anordnad år 1932. I likhet med marinförvaltningen anser även jag, att kurs för äldre sjöofficerare bör anordnas under nästkommande budgetår. Beträffande kostnaderna för kursen synas desamma böra kunna begränsas till 2,500 kronor. Därjämte anser jag mig böra tillstyrka en höjning med 1,000 kronor av den från anslaget nu utgående posten för framställning av militär undervisningsfilm. Marinförvaltningens framställning om ytterligare höjning av anslaget anser jag mig icke kunna tillstyrka i vidare mån, än att ett belopp av 1,500 kronor synes böra beräknas till förstärkning av de för anordnande av utbildningskurser nu utgående anslagsbeloppen. Då den å anslaget uppförda anslagsposten å 4,000 kronor för anordnande av militärpedagogisk kurs för officerare icke behöver utgå för nästkommande budgetår, torde anslaget emellertid kunna minskas med sistnämnda belopp. Medelsbehovet för budgetåret 1936/1937 uppgår alltså till $(34,000 + 2,500 + 1,000 + 1,500 - 4,000 =) 35,000$ kronor. I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 35,000 kronor.

14. Studiestipendier, *reservationsanslag*.

[90.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års marinorganisation upptogs ett belopp av 12,000 kronor till stipendier åt underbefäl och underofficerare vid flottan och kustartilleriet för bedrivande av studier för vinnande av inträde

i sjökrigsskolan. Årsbehovet beräknades till högst tolv stipendiebelopp å 1,000 kronor, därav tio för flottan och två för kustartilleriet. Berörda studier avsågos taga i anspråk en tid av två år vid flottan och ett år vid kustartilleriet.

För ifrågavarande ändamål har från och med budgetåret 1926/1927 i riksstaten varit uppfört ett reservationsanslag, å vilket anvisats för nyssnämnda budgetår 7,000 kronor, för budgetåret 1928/1929 8,000 kronor samt för budgetåret 1934/1935 3,000 kronor. För budgetåren 1927/1928 samt 1929/1930—1933/1934 har anslaget i riksstaten upptagits utan angivet belopp. I syfte att bibehålla anslaget i riksstaten har för innevarande budgetår för studiestipendier upptagits ett belopp av 100 kronor.

Marinförvaltningen har meddelat, att vid ingången av budgetåret 1935/1936 en behållning av 7,000 kronor förefunnes å förevarande anslag. På grund av de bestämmelser, som gällde beträffande ifrågavarande stipendiärs utdelande, komme denna behållning att förslå för täckande av medelsbehovet för studiestipendier under budgetåret 1936/1937.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen sålunda anfört skulle någon medelsanvisning för studiestipendier icke vara erforderlig för sistnämnda budgetår. För bibehållande av anslaget i riksstaten finner jag mig dock böra föreslå, att — i likhet med vad som skett för innevarande budgetår — ett mindre belopp, förslagsvis 100 kronor, för ändamålet upptages jämväl för nästkommande budgetår.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *studiestipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 100 kronor.

15. Understöd åt föreningar, *reservationsanslag*.

[91.] Reservationsanslaget till understöd åt föreningar utgick för budgetåret 1931/1932 med 24,450 kronor. I enlighet med förslag av statens organisationsnämnd nedsattes anslaget för budgetåret 1932/1933 med omkring 25 procent till 18,000 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget minskades anslaget för budgetåret 1933/1934 till 12,400 kronor och för budgetåret 1934/1935 ytterligare till 9,600 kronor.

I statsverkspropositionen till 1935 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t om anvisande under anslaget av samma belopp som det, vilket utgått för budgetåret 1934/1935, eller sålunda 9,600 kronor.

Med anledning av vid 1935 års riksdag väckt motion, däri hemställdes, att riksdagen i syfte att möjliggöra en höjning av till underbefälssammanslutningarna vid flottan utgående hyresbidrag till de belopp, som utgingo under budgetåret 1931/1932, måtte besluta viss ökning av anslaget, uttalade statsutskottet — under erinran att underbefälet vid flottan, i motsats till vad som gällde vid andra grenar inom försvarsväsendet, icke genom kronans försorg tillhandahölls några mäss- eller samlingslokaler — att utskottet, som icke underskattade betydelsen av den verksamhet, som dessa föreningar

bedreve, och som erkände det uppmuntransvärda i desammas strävan och syften, likväl icke ansåge sig böra på grund av framställning från enskild motionär tillstyrka riksdagen att vidtaga höjning i det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget. Utskottet förutsatte dock, att Kungl. Maj:t, som ägde att fördela medlen mellan de olika sammanslutningarna, komme att hava sin uppmärksamhet riktad på den i motionen berörda frågan och vidtaga de åtgärder, som vid närmare prövning kunde anses vara av förhållandena påkallade i det i motionen angivna syftet.

Sedan riksdagen, med bifall till den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1935 års riksdag gjorda framställningen, för innevarande budgetår anvisat ett belopp av 9,600 kronor, vidtog Kungl. Maj:t, i samband med fastställande den 15 juni 1935 av stat för anslaget för innevarande budgetår, viss höjning av hyresbidragen till omförmälda underbefälsföreningar. Med hänsyn till medelstillgången kunde ifrågavarande höjning emellertid bliva endast helt obetydlig.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen till en början erinrat, att det belopp å 3,310 kronor, som enligt gällande stat utginge såsom bidrag till underhåll av sjökrigshistoriska samlingar, icke behövde upptagas å samma stat för nästkommande budgetår. Kostnaderna för underhållet av omförmälda samlingar, vilka beräknades under innevarande budgetår bliva överflyttade till det nya sjöhistoriska museet, avsåges skola efter överflyttningen bestridas från anslag under tionde huvudtiteln. Vidare har marinförvaltningen framhållit, att de under senare budgetår vidtagna nedskärningarna av anslaget visat sig särskilt kännbara för de sammanslutningar, som utgäve facktidsskrifter, ävensom beträffande dem, vilka på grund av bristande utrymme i kronans byggnader själva hade att bestrida hyreskostnader för sina samlingslokaler. Marinförvaltningen ansåge det därför vara i hög grad önskvärt, att vissa bidrag höjdes till ungefär de belopp, som i enlighet med organisationsnämndens förberörda förslag utgått under budgetåret 1932/1933. Slutligen syntes bidrag till lokalhyra åt underofficerssällskapet i Stockholm och marinens civila tjänstemannaförbunds avdelning i Karlskrona — i likhet med vad intill utgången av sistnämnda budgetår varit fallet — böra utgå från anslaget. Dessa bidrag hade av marinförvaltningen beräknats till sammanlagt 500 kronor. I anslutning till vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att medelsanvisningen under anslaget måtte i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptagas med ett belopp av 9,000 kronor.

Den av marinförvaltningen gjorda framställningen om beräkning av medel under anslaget för beredande av hyresbidrag till underofficerssällskapet i Stockholm och marinens civila tjänstemannaförbunds avdelning i Karlskrona anser jag mig icke böra biträda.

Såsom av marinförvaltningen framhållits torde anslaget för nästkommande budgetår böra minskas med 3,310 kronor, motsvarande det belopp som en-

ligt gällande stat avses för underhåll av sjökrigshistoriska samlingar. För möjliggörande av höjning av nu utgående hyresbidrag — i första hand till underbefälsföreningarna vid flottan — ävensom av understöden till de sammanslutningar, som utgiva facklitteratur, torde emellertid minskningen av anslaget böra begränsas allenast därhän, att detsamma i riksstaten upptages med ett belopp av 7,500 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *understöd åt föreningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 7,500 kronor.

16. **Skrivmaterialier och expenser m. m., reservationsanslag.**

[92.] Reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. är i riksstaten för nu löpande budgetår upptaget med ett belopp av 343,400 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framhållit, att utgifterna för underhåll och nyanskaffning av skriv- och räknemaskiner nödvändiggjorde en ökning av anslaget med 2,900 kronor. Vidare erfordrades särskilda medel för anskaffande av skrivmaskiner, avsedda för radioanläggningarna å flottans fartyg. Dessa maskiner, som endast finge användas vid emottagningen av ankommande radiomeddelanden och ej för vanligt skrivarbete, hade visat sig oundgängliga för den moderna radiotrafiken och inginge numera i flottans alla nyare radioanläggningar. För tillgodoseende av det föreliggande behovet av dylika maskiner borde anslaget ytterligare höjas med 7,000 kronor. Anordnandet av nya befästningar i Stockholms skärgårds yttre linje samt det förhållandet, att förvaltningen av kronoparken Stora Käsö numera ålåg marinförvaltningen, hade medfört, att vissa telefonabonnemang tillkommit, vilka förorsakade en merutgift för kommandanten i Vaxholms fästning med 1,000 kronor och för kommandanten i Älvsborgs fästning med 200 kronor. På grund härav borde anslaget ökas med 1,200 kronor. Vidare syntes med hänsyn till av rådande valutaförhållanden föranledda ökade utgifter för inköp av marinlitteratur åt marinattachéer anslaget böra höjas med 600 kronor för åstadkommande av ökning av marinstabens andel av anslaget. För närvarande bestredes kostnaderna för inköp av vissa publikationer för marinens radiostationer m. m. från försvarsdepartementets omkostnadsanslag. Då dessa publikationer vore avsedda att fylla ett rent marint behov, syntes kostnaderna för desamma, för nästkommande budgetår beräknade till 1,900 kronor, böra belasta förevarande anslag. Sammanlagda höjningen av anslaget skulle sålunda utgöra 13,600 kronor. I enlighet härmed har ämbetsverket hemställt, att förevarande anslag måtte för nästkommande budgetår utgå med 357,000 kronor.

Såsom jag vid min anmälan av medelsbehovet under försvarsdepartementets omkostnadsanslag yttrat, torde förenämnda kostnader för inköp av vissa publikationer för marinens radiostationer m. m. från och med näst-

kommande budgetår böra bestridas från anslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. Detta medför en ökning av medelsbehovet under sistnämnda anslag för samma budgetår med 1,900 kronor. Härutöver torde förevarande anslag böra höjas dels med 3,500 kronor för påbörjande av anskaffning av skrivmaskiner, avsedda för radioanläggningar å flottans fartyg, dels ock med 1,200 kronor för bekostande av de i marinförvaltningens skrivelse omförmälda nytillkomna telefonabonnemangen. Någon ytterligare höjning av anslaget anser jag mig icke böra tillstyrka. Till följd härav torde anslaget i riksstaten för nästkommande budgetår böra upptagas med $(343,400 + 1,900 + 3,500 + 1,200 =)$ 350,000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 350,000 kronor.

17. Tryckningskostnader, förslagsanslag.

[93.] Förslagsanslaget till tryckningskostnader är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 35,000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästkommande budgetår icke ifrågasatt någon ändring av anslagsbeloppet.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *tryckningskostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 35,000 kronor.

18. Biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen, reservationsanslag.

[94.] Reservationsanslaget till biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen har från och med budgetåret 1926/1927 i riksstaten varit upptaget med ett belopp av 5,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu framhållit, att anslaget visat sig otillräckligt, och i anslutning härtill hemställt, att detsamma måtte ökas med 500 kronor

Detta marinförvaltningens förslag finner jag mig böra biträda.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 6,000 kronor.

19. Marinläkarkurs, reservationsanslag.

[95.] Alltsedan marinläkarkåren organiserades, hava särskilda utbildningskurser för marinläkare ägt rum, då antalet marinläkare av andra graden, som ej deltagit i dylik kurs, uppgått till omkring tio. Sådan marinläkarkurs

avhölls senast år 1930, sedan i riksstaten för budgetåret 1930/1931 för ändamålet uppförts ett anslag av 11,600 kronor.

Marinförvaltningen har nu anført, att då antalet marinläkare, som ej genomgått marinläkarkurs, under loppet av innevarande budgetår med största sannolikhet komme att uppgå till tio, det syntes marinförvaltningen påkallat, att en dylik kurs anordnades hösten 1936. I likhet med vad förhållandet varit vid föregående kurser syntes marinöverläkaren böra bemyndigas att — i den mån marinläkarkåren tillhörande läkare ej funnes att för ändamålet tillgå — träffa avtal med andra lämpliga läkare att vara lärare vid kursen. Såsom lärare i reglements-känedom syntes lämplig officer böra beordras. På grund av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att för anordnande av en marinläkarkurs måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 11,600 kronor.

Såsom marinförvaltningen framhållit, torde det bliva erforderligt, att en marinläkarkurs anordnas under hösten 1936. Emot ämbetsverkets förslag beträffande undervisningens bedrivande har jag intet att erinra. Vad beträffar kostnaderna för kursens anordnande synas desamma kunna begränsas till, i runt tal, 8,000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av en *marinläkarkurs* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 8,000 kronor.

Förplägnad, beklädnad m. m.

20. Förplägnad, *förslagsanslag*.

[96] Förslagsanslaget till förplägnad har i riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptagits med 2,338,000 kronor.

Till grund för anslagets beräkning har lagts en portionskostnad för man och dag av 89 öre i land och 1 krona 25 öre ombord.

För innevarande budgetår har i marinens utspisningsstater margarin utbytts mot smör såväl för direkt utspisning som för matens tillredning.

I sin skrivelse den 29 augusti 1935 rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen meddelat, att ämbetsverket med utgångspunkt från medeltalet av gällande portionspriser funnit sig böra för nästa budgetår — under förutsättning att margarin åter komme till användning i utspisningsstaterna — räkna med en portionskostnad för man och dag av 91 öre i land och 1 krona 30 öre ombord. Därest jämväl under budgetåret 1936/1937 margarin skulle komma att utbytas mot smör, komme portionskostnaden att ökas med 8 öre för såväl land- som sjöportion och sålunda uppgå till 99 öre respektive 1 krona 38 öre.

Sedermera har emellertid marinförvaltningen i skrivelse den 6 november 1935 — under framhållande att sedan tiden för anslagsberäkningens uppgörande livsmedelsprisen undergått en icke oväsentlig förhöjning — föreslagit, att till grund för beräkningen av förplägnadsanslaget för budgetåret

1936/1937 skulle — under förutsättning att margarin utbyttes mot smör — läggas ett pris av 1 krona 9 öre för land- och 1 krona 52 öre för sjöportion.

Genom beslut den 20 december 1935 har Kungl. Maj:t fastställt ny normalportionsstat för marinens manskap under tjänstgöring i land, att tillämpas från och med den 1 juli 1936.

Under hänvisning till vad jag tidigare under lantförsvarets mathållningsanslag anfört beträffande uppskattningen av portionskostnaden vid armén anser jag mig böra föreslå, att för nästkommande budgetår den av marinförvaltningen i dess skrivelse den 29 augusti 1935 — under förutsättning av fortsatt utbyte av margarin mot smör — angivna portionskostnaden för man och dag av 99 öre i land och 1 krona 38 öre ombord lägges till grund för beräkningen av förevarande anslag.

Det antal tjänstgöringsdagar, vartill hänsyn bör tagas vid anslagsberäkningen, framgår av följande sammanställning.

	Antal tjänstgöringsdagar	
Flottan.		
Underofficerare av 3:e graden (endast ombord)	—	6,100
Stammanskap inklusive musikelever	1,134,620	
Skeppsgossar	143,600	
Kadetter m. fl.	25,280	
Värnpliktiga	489,500	1,793,000
Kustartilleriet.		
Stammanskap	223,380	
Kadetter m. fl.	9,660	
Värnpliktiga	238,860	471,900
Summa	2,264,900	2,271,000

Antalet dagar för tjänstgöring ombord torde böra beräknas till 900,000, vadan alltså antalet tjänstgöringsdagar i land uppgår till (2,271,000 — 900,000 =) 1,371,000.

Anslagsbehovet för budgetåret 1936/1937 bör sålunda beräknas till $0.99 \times 1,371,000 + 1.38 \times 900,000 =$ 2,599,290 kronor eller, i avrundat tal, 2,599,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förplägnad* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,599,000 kronor.

21. Beklädnad, reservationsanslag.

[97.] För budgetåret 1935/1936 har medelsbehovet under reservationsanslaget till beklädnad beräknats efter en kostnad av 55 öre för man och tjänstgöringsdag till 1,239,000 kronor.

Även för budgetåret 1936/1937 synes medelsbehovet under förevarande anslag böra beräknas efter 55 öre för man och tjänstgöringsdag. Då antalet

tjänstgöringsdagar, som bör komma i betraktande vid anslagets beräkning, utgör 2,264,900, uppgår alltså medelsbehovet för detta budgetår till $(0.55 \times 2,264,900 =)$ 1,245,695 kronor eller, i avrundat tal, 1,245,700 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *beklädnad* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,245,700 kronor.

22. Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., *reservationsanslag.*

(Kasernutredningsanslaget.)

[98.] Reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 151,300 kronor. Anslagsbehovet har beräknats efter en dagskostnad av 12 öre för det under förplägnadsanslaget för nämnda budgetår angivna antalet tjänstgöringsdagar i land, ökat med 66,000 dagar, motsvarande det för sjöreservens personal beräknade antalet tjänstgöringsdagar. Det därvid erhållna beloppet har, å ena sidan, reducerats med 26,640 kronor, motsvarande den kostnadsminskning, vilken beräknats uppstå till följd av att personal, som åtnjuter hyresbidrag eller inkvarteringsersättning, själv ombesörjer sin inkvartering och förplägnad, samt, å andra sidan, ökats med ett belopp av 6,500 kronor, avsett för anskaffande av musikinstrument för flottan och kustartilleriet.

De sålunda angivna grunderna för anslagets beräkning torde i enlighet med marinförvaltningens förslag böra tillämpas jämväl för nästkommande budgetår.

I enlighet härmed torde antalet tjänstgöringsdagar, som skall läggas till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1936/1937, böra beräknas till 1,371,000 (landtjänstgöringsdagar enligt beräkning under förplägnadsanslaget) + 66,000 = 1,437,000. Efter en dagskostnad av 12 öre utgör medelsbehovet alltså $(1,437,000 \times 0.12 =)$ 172,440 kronor, från vilket belopp bör dragas det här förut angivna beloppet, 26,640 kronor, för personal, som icke åtnjuter inkvartering eller förplägnad in natura. Till det därvid erhållna beloppet 145,800 kronor bör läggas den beräknade kostnaden för musikinstrument, 6,500 kronor, varvid erhålles ett belopp av 152,300 kronor, vilket utgör anslagsbehovet för nästkommande budgetår.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 152,300 kronor.

23. Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., *förslagsanslag.*

(Bränsleanslaget.)

[99.] Förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 795,000 kronor.

I enlighet med marinförvaltningens förslag finner jag mig böra föreslå, att anslaget jämväl för nästkommande budgetår i riksstaten upptages med enahanda belopp, 795,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 795,000 kronor.

24. Modernisering av vissa matinrättningar vid marinen, *reservationsanslag.*

[100.] I en till riksdagen den 28 februari 1934 avlåten proposition (nr 205) framlade Kungl. Maj:t förslag angående modernisering av vissa matinrättningar vid marinen. Rörande den huvudsakliga innebörden av berörda förslag får jag, under hänvisning i övrigt till det vid nämnda proposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, framhålla följande.

Marinens förplägnadssakkunniga hade den 27 december 1933 till marinförvaltningen avlämnat ett första betänkande, innefattande förslag till förbättrande av utspisningsförhållandena vid marinens större matinrättningar i land, nämligen:

vid Karlskrona örlogsstation: matinrättningarna för sjömanskåren och för skeppsgossekåren;

vid Stockholms örlogsstation: matinrättningen för sjömanskåren;

vid Vaxholms kustartilleriregemente: matinrättningarna å Vaxholms kastell och å Oscar-Fredriksborg;

vid Karlskrona kustartilleriregemente: matinrättningarna i stadskasernen och å Kungsholms fort.

Kostnaderna för matinrättningarnas försättande i tidsenligt skick hade av de sakkunniga beräknats till sammanlagt 764,000 kronor. Emellertid hade de sakkunniga ansett, att av de utav dem föreslagna arbetena m. m. — med hänsyn till matinrättningarnas förefintliga skick och förutsättningarna för att åstadkomma en ekonomisk drift — följande i första hand och senast under budgetåret 1934/1935 borde komma till utförande:

flyttning av tvättinrättningen och korvfabriken i Karls-

krona samt anordnande av köttcentral och rosteri å

Stumholmen kronor 113,000: —

modernisering av matinrättningen vid sjömanskåren i

Karlskrona » 145,000: —

modernisering av matinrättningen å Vaxholms kastell »

67,000: —

ordnande förberedelsevis av fri skaffning jämte kylrums-

och personallokaler å Oscar-Fredriksborg » 25,000: —

ordnande förberedelsevis av fri skaffning i matsalen å

Kungsholms fort » 12,000: —

förbättrande av utserveringsanordningar och diskrum å

Skeppsholmen » 12,000: —

Kostnaderna för sistnämnda arbeten betingade sålunda ett sammanlagt belopp av 374,000 kronor. För bestridande av dessa utgifter borde enligt de sakkunniga tillhopa 124,000 kronor utgå av tillgängliga anslagsmedel samt härutöver erforderligt belopp, 250,000 kronor, särskilt anvisas för ändamålet.

De sakkunnigas förevarande förslag förordades av marinförvaltningen, och i överensstämmelse härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för modernisering av vissa matinrättningar vid marinen för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor, att utgå av lånemedel.

I skrivelse den 6 juni 1934 (nr 324) anförde riksdagen, att riksdagen funne angeläget, att den ifrågasatta moderniseringen av matinrättningarna vid marinen komme till stånd samt att riksdagen ej hade något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag härutinnan, liksom ej heller mot det för ändamålet begärda anslaget. I skrivelse den 19 juni 1934 (nr 430) anmälde riksdagen, att riksdagen beslutat, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget — som i riksstaten uppfördes under rubriken fonden för förslag till statsverket, B. Statliga byggnader — skulle utgå av lånemedel.

Genom brev den 30 juni 1934 bemyndigade härefter Kungl. Maj:t marinförvaltningen att gå i författning om utförande av avsedda arbeten m. m. i och för modernisering av vissa matinrättningar vid marinen i huvudsaklig överensstämmelse med det av ämbetsverket i skrivelse den 21 februari 1934 härutinnan framlagda förslaget, vilket kostnadsberäknats till 374,000 kronor; och skulle ifrågavarande belopp med 124,000 kronor bestridas av tillgängliga i brevet närmare angivna anslagsmedel, medan den för ändamålet ytterligare erforderliga summan, högst 250,000 kronor, skulle utgå av det utav riksdagen för budgetåret 1934/1935 härför anvisade reservationsanslaget.

I skrivelse den 31 oktober 1934 hemställde marinförvaltningen om anvisande av medel för budgetåret 1935/1936 för att möjliggöra ett fullföljande av moderniseringen av marinens matinrättningar. Härvid angav ämbetsverket medelsbehovet i enlighet med följande:

skeppsgosseckårens i Karlskrona matinrättning	kronor 73,000: —
Vaxholms kustartilleriregementes matinrättning å Oscar-Fredriksborg	» 70,000: —
Karlskrona kustartilleriregementes matinrättning å Kungsholms fort	» 58,000: —
Karlskrona kustartilleriregementes matinrättning i stadskasernen i Karlskrona	» 21,000: —
inredning och möblering av bostäder åt kvinnlig kökspersonal vid vissa matinrättningar samt anskaffning av vissa andra inventarier	» 22,000: —
kökslokalerna vid flottans sjukhus i Karlskrona	» 36,000: —

eller sålunda tillhopa 280,000 kronor. Då härav ett belopp av 30,000 kronor kunde utgå av tillgängliga medel, beräknade marinförvaltningen anslagsbehovet för budgetåret 1935/1936 till 250,000 kronor. Sålunda ifråga-

satta arbeten jämte anskaffningar inrymdes uti det moderniseringsprogram, för vilket redogjorts i förenämnda proposition nr 205, med undantag dock för utgiftsposterna å 22,000 kronor för inredning och möblering av bostäder för kvinnlig kökspersonal m. m. och å 36,000 kronor för modernisering av kökslokalerna vid flottans sjukhus i Karlskrona.

Vid anmälan av detta ärende inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1935 (statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln, punkten 93) yttrade jag, att, med hänsyn till nödvändigheten att under rådande förhållanden i möjligaste mån begränsa statsutgifterna, det syntes mig, att, där ej praktiska olägenheter talade däremot, med fullföljande av arbetena m. m. i och för modernisering av marinens matinrättningar borde anstå till efter utgången av budgetåret 1935/1936. Jag hade fördenskull låtit från marinförvaltningen införskaffa upplysningar i saken, och med stöd av vad därvid framkommit hade den uppfattningen bibragts mig, att ett anslag av, i jämnt tal, 52,000 kronor borde ställas till förfogande för budgetåret 1935/1936 för följande ändamål:

anordnande av hiss jämte vissa byggnads- och inrednings-

arbeten vid skeppsgossehären i Karlskrona.....	kronor 10,400: —
inredande av personalrum å Kungsholms fort.....	» 4,000: —
inredande av toilettrum för personal vid Karlskrona kust-	
artilleriregementes stadskasern.....	» 1,900: —
anskaffning av tvättmaskinerier i Karlskrona	» 13,500: —
inredning och möblering av bostäder åt kvinnlig köks-	
personal m. m.	» 22,000: —.

I enlighet med min i anslutning härtill gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för modernisering av vissa matinrättningar vid marinen för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 52,000 kronor. Detta förslag bifölls av riksdagen (skr. nr 4, punkten 68), och genom brev den 17 maj 1935 ställde Kungl. Maj:t anslaget till marinförvaltningens förfogande att av ämbetsverket disponeras för därmed avsett ändamål.

I sin skrivelse den 29 augusti 1935 har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för budgetåret 1936/1937 för fortsättande av den avsedda moderniseringen av vissa utav matinrättningarna vid marinen.

Enligt marinförvaltningens härvid framlagda kostnadsberäkningar skulle för utförande av återstående moderniseringsarbeten erfordras sammanlagt ytterligare 454,500 kronor. I denna summa ingår ett belopp av 45,000 kronor för modernisering av matinrättningen å Nya Varvet invid Göteborg. Med avseende å bestridandet av kostnaderna har ämbetsverket erinrat, huru som ämbetsverket vid framläggande av tidigare förslag i ärendet framhållit, att de planerade arbetena vore av den natur, att utgifterna härför till en del syntes böra bestridas från de ordinarie anslagen. Detta vore exempelvis förhållandet beträffande kylanläggningar för förvaring av proviant, för vilka kostnaderna borde kunna bestridas från anslaget till förplägnad. I den mån så vore möjligt med hänsyn till andra trängande behov borde respektive

underhållsanslag också lämna bidrag till moderniseringsarbetenas utförande. Marinförvaltningen har beräknat, att vad som översköte 400,000 kronor, d. v. s. 54,500 kronor, skulle kunna tillgodoses på antytt sätt, vadan alltså 400,000 kronor skulle behöva särskilt anvisas, lämpligen fördelade på de två närmaste budgetåren med 200,000 kronor på vardera av dem.

Enligt marinförvaltningens förslag borde nedan angivna arbeten i första hand nu komma till utförande, nämligen:

1) fortsatt modernisering av matinrättningen för skeppsgossekåren i Karlskrona	kronor 44,000: —
fortsatt modernisering av matinrättningen för sjömanskåren i Stockholm	» 30,000: —
fortsatt modernisering av matinrättningen å Oscar-Fredriksborg	» 70,000: —
fortsatt modernisering av matinrättningen å Kungsholms fort	» 35,000: —
2) påbörjande av modernisering av matinrättningen vid kustartilleriets stadskasern i Karlskrona	» 15,000: —
påbörjande av modernisering av matinrättningen å Nya Varvet	» 10,000: —
3) modernisering av matinrättningen vid flottans sjukhus i Karlskrona	» 36,000: —
Summa kronor 240,000: —.	

Av nämnda belopp, 240,000 kronor, har marinförvaltningen beräknat, att 25,000 kronor kunde ställas till förfogande från anslaget till förplägnad, 10,000 kronor från anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. samt 5,000 kronor från anslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.; återstående 200,000 kronor avses således att särskilt anvisas.

I anslutning härtil har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för fortsatt modernisering av vissa matinrättningar vid marinen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Såsom inledningsvis nämnts, hava kostnaderna för realiserandet av det i propositionen nr 205/1934 framlagda programmet för moderniseringen av marinens matinrättningar — här nedan benämnt huvudförslaget — uppskattats till sammanlagt 764,000 kronor. Utöver de enligt huvudförslaget avsedda arbetena och såsom led i moderniseringen hava anskaffning ägt rum av tvättmaskinerier i Karlskrona för en beräknad kostnad av 13,500 kronor samt inredning och möblering skett av bostäder åt kvinnlig kökspersonal m. m., varför kostnaderna beräknats till 22,000 kronor. För här ifrågakvarande ändamål hava anvisats, av 1934 års riksdag 250,000 kronor och av 1935 års riksdag 52,000 kronor, varjämte 124,000 kronor utgått av medel å tillgängliga underhållsanslag. I enlighet härmed hava alltså hittills till marinförvaltningens förfogande ställts (250,000 + 52,000 + 124,000 =) 426,000 kronor.

Då av denna summa, enligt vad nyss sagts, ett belopp av $(13,500 + 22,000 =)$ 35,500 kronor belöper på arbeten och anskaffningar, som ej omfattas av huvudförslaget, har alltså för realiserandet av huvudförslaget hittills utgått $(426,000 - 35,500 =)$ 390,500 kronor; och skulle således det återstående medelsbehovet för genomförande av huvudförslaget utgöra $(764,000 - 390,500 =)$ 373,500 kronor.

Emellertid har marinförvaltningen i sin nu föreliggande skrivelse förutsett, att medel, förutom till återstående arbeten och anskaffningar enligt huvudförslaget, jämväl skola ställas till förfogande för modernisering av matinrättningen vid flottans sjukhus i Karlskrona, 36,000 kronor, och för modernisering av matinrättningen å Nya Varvet, 45,000 kronor. I enlighet härmed har ämbetsverket uppskattat det återstående medelsbehovet för moderniseringen av matinrättningarna till $(373,500 + 36,000 + 45,000 =)$ 454,500 kronor. Av detta belopp böra enligt ämbetsverkets förslag 240,000 kronor vara tillgängliga under budgetåret 1936/1937 och 200,000 kronor därvid beredas genom anvisning å riksstaten för sagda budgetår, medan återstoden, 40,000 kronor, har ifrågasatts skola med angivna belopp bestridas av vissa tillgängliga underhållsanslag.

Även enligt min mening böra medel nu beredas för fortsättande av de påbörjade moderniseringsarbetena beträffande marinens matinrättningar. Jag vill i detta sammanhang nämna, att riksdagens militieombudsman i skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 oktober 1935 även riktat uppmärksamheten på det i flera hänseenden eftersatta tillstånd, vari åtskilliga av dessa matinrättningar för närvarande befinna sig.

I fråga om dispositionen av det belopp, 240,000 kronor, som marinförvaltningen ansett erforderligt för nästkommande budgetår, hänvisas till den ovan återgivna kostnadsberäkningen. Med avseende å det i nämnda beräkning upptagna beloppet å 10,000 kronor för påbörjande av moderniseringen av matinrättningen å Nya Varvet torde böra framhållas, att ifrågavarande belopp är avsett för anskaffning av köksmaskiner och kylmaskineri.

För egen del har jag ej något att erinra mot marinförvaltningens förslag till arbeten och anskaffningar m. m. för det kommande budgetåret. I likhet med marinförvaltningen förutsätter jag, att 40,000 kronor komma att utgå av ovan angivna underhållsanslag enligt den fördelning mellan dessa, som ämbetsverket ifrågasatt.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *modernisering av vissa matinrättningar vid marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

25. Extra anskaffning av möbler och annan förläggningsmateriel, *reservationsanslag.*

[101.] I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har marinförvaltningen gjort framställning om medelsanvisning för anskaff-

ning av möbler och annan förläggningsmateriel för vissa av marinens förläggningar och därvid anført i huvudsak följande.

Enligt av stationsbefälhavaren vid Stockholms örlogsstation gjord anmälan erfordrades för kasernerna I och II, vilka genomgått en omfattande modernisering, ävensom för kasernen III ny möbeluppsättning, ägnad att skapa större hemtrevnad i logementen. Kostnaden härför beräknades uppgå till 3,500 kronor. Inom örlogsstationens kaserner ägdes möblerna i läsrummen helt av manskapskassan. Det syntes emellertid skäligt, att kronan inlöste och för framtiden underhölle dessa inventarier, och detta så mycket mera som läsrummen ifråga under mer än halva övningsåret disponerades för skoländamål. Värdet av inventarierna ifråga uppginge för närvarande till omkring 1,100 kronor. Sedan en ny manskapsbarack å Kungsholms fort blivit uppförd såsom statligt beredskapsarbete, hade anskaffning av nya inventarier för baracken visat sig nödvändig. Inventarierna i de äldre förläggningsrummen vore nämligen bristfälliga och föga lämpade för den nya baracken och kunde följaktligen endast i mycket begränsad omfattning tagas i anspråk för densamma. För detta ändamål erforderliga medel beräknades uppgå till 12,500 kronor. Vad kustartilleriets truppförband beträffade, motsvarade i allmänhet tillgången på förläggningsmateriel icke ens fredsbehovet, beroende på att efter hand tillkommit en del befästningar utan att vederbörliga förläggningsförhållanden ordnats annat än provisoriskt. För bestridande av kostnaderna för en första komplettering av förläggningsmaterielen vid Vaxholms kustartilleriregemente, där behovet av dylik materiel syntes mest framträdande, beräknades ett belopp av omkring 4,900 kronor. För nu angivna ändamål erfordrades sålunda (3,500 + 1,100 + 12,500 + 4,900 =) 22,000 kronor.

I likhet med marinförvaltningen finner jag det önskvärt, att ifrågavarande möbler och annan förläggningsmateriel snarast anskaffas. Då kostnaderna härför icke synas kunna täckas av å ordinarie anslag upptagna medel, torde särskilt anslag för ändamålet böra äskas. Mot marinförvaltningens kostnadsberäkningar har jag intet att erinra.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *extra anskaffning av möbler och annan förläggningsmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 22,000 kronor.

Övningar.

26. Flottans krigsberedskap och övningar, *reservationsanslag*.

[102.] I sin skrivelse den 31 augusti 1933 rörande sjöförsvarets medelsbehov under budgetåret 1934/1935 hemställde marinförvaltningen, att anslaget till flottans krigsberedskap och övningar måtte för nämnda budgetår upptagas med 4,510,000 kronor eller samma belopp, som för ifrågavarande ändamål utgått under vartdera av budgetåren 1930/1931 och 1931/1932.

I statsverkspropositionen till 1934 års riksdag framhöll jag, att den dåvarande statsfinansiella situationen för budgetåret 1934/1935 nödvändiggjorde vidtagande av inskränkningar i flottans övningar i syfte att väsentligt nedbringa medelsbehovet. Med hänsyn härtill borde för ifrågavarande ändamål

icke avses högre belopp än 3,710,000 kronor. För täckande av detta medelsbehov syntes av då förefintliga besparingar å de s. k. bränsletitlarna kunna disponeras ett belopp av 666,000 kronor, vadan alltså medelsanvisningen å anslaget kunde inskränkas till 3,044,000 kronor. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed för riksdagen framlagda förslag blev av riksdagen godkänt, i följd varav förevarande anslag i riksstaten för budgetåret 1934/1935 upptogs med sistnämnda belopp. För innevarande budgetår är anslaget i riksstaten uppfört med ett belopp av 3,800,000 kronor.

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen, under åberopande av vad chefen för marinstaben i skrivelse till ämbetsverket den 6 augusti 1935 anfört angående medelsbehovet för flottans krigsberedskap och övningar, hemställt, att anslaget åter måtte upptagas med ett belopp av 4,510,000 kronor.

Även jag anser en ökning av förevarande anslag erforderlig. Emellertid finner jag mig böra förorda, att höjningen begränsas till 300,000 kronor. Anslaget torde sålunda å riksstaten upptagas med 4,100,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 4,100,000 kronor.

27. Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt, *reservationsanslag*.

[103.] Reservationsanslaget för beredande av ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt, är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 55,000 kronor.

Bestämmelser angående åtnjutande av ifrågavarande förmåner äro meddelade genom kungl. brev den 29 juni 1926.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har marinförvaltningen meddelat, att utgifterna under anslaget enligt av chefen för marinstaben verkställd beräkning under sistnämnda budgetår komme att uppgå till 56,000 kronor.

Med hänsyn till å anslaget förefintlig reservation synes emellertid det samma i enlighet med marinförvaltningens förslag böra jämväl för nästkommande budgetår upptagas med enahanda belopp som för det nu löpande budgetåret eller 55,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av *ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 55,000 kronor.

28. Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, *reservationsanslag*.

[104.] Reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar var i riksstaten för vardera av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 upptaget med ett belopp av 506,500 kronor.

Fjärde huvudtiteln.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1933/1934 föreslog marinförvaltningen — under hänvisning till det statsfinansiella läget — att anslaget måtte för sistnämnda budgetår minskas med 50,000 kronor till 456,500 kronor.

Då kustartilleriets övningar under budgetåret 1933/1934 förutsattes skola inskränkas i ej ringa omfattning, föreslogs i statsverkspropositionen till 1933 års riksdag, att medelsanvisningen å förevarande anslag skulle begränsas till 400,000 kronor.

På grund av den sedermera fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna under budgetåret 1933/1934 ansåg emellertid riksdagen, att anslaget borde ökas med 48,500 kronor i förhållande till det i statsverkspropositionen framlagda förslaget; och blev i enlighet härmed anslaget i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaget med ett belopp av 448,500 kronor.

För budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 har anslaget upptagits med 456,500 respektive 475,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har marinförvaltningen, under åberopande av vad chefen för kustartilleriet i skrivelse till ämbetsverket den 9 augusti 1935 anfört rörande medelsbehovet under förevarande anslag, hemställt, att detsamma för sistnämnda budgetår måtte upptagas med 585,000 kronor.

Jag finner mig icke kunna i vidare mån tillstyrka marinförvaltningens ifrågavarande förslag, än att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning av 500,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kustartilleriets krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 500,000 kronor.

29. Krigsövningar vid kustfästningarna, *reservationsanslag*.

[105.] Reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 20,000 kronor.

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen hemställt, att anslaget måtte i riksstaten upptagas med ett till 25,000 kronor förhöjt belopp.

Marinförvaltningens framställning om höjning av förevarande anslag finner jag mig icke böra biträda utan tillstyrker, att anslaget för nästkommande budgetår upptages med enahanda belopp som för det nu löpande budgetåret eller 20,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *krigsövningar vid kustfästningarna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

Sjukvård.

30. Sjukvård för marinen, *reservationsanslag*.

[106.] Reservationsanslaget till sjukvård för marinen har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 193,900 kronor. I anslaget

ingår, bland annat, en för sjukvård för manskap m. fl. avsedd anslagspost, vilken beräknas efter 5 öre för man och tjänstgöringsdag.

Med hänsyn till att det för nästkommande budgetår beräknade antalet tjänstgöringsdagar med omkring 8,000 överstiger det dagantal, som legat till grund för uppskattningen av nyssnämnda anslagspost, torde anslaget böra ökas med, i runt tal, 400 kronor och alltså uppföras i riksstaten med 194,300 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *sjukvård för marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 194,300 kronor.

Flytande materiel och byggnader.

31. Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.,

reservationsanslag.

[107.] I riksstaten för budgetåret 1932/1933 var reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. uppfört med ett belopp av 5,900,000 kronor. Av besparingsskäl minskades anslaget för budgetåret 1933/1934 till 5,300,000 kronor. I statsverkspropositionen till 1934 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att anslaget måtte jämväl för budgetåret 1934/1935 upptagas med ett belopp av 5,300,000 kronor. Till följd av riksdagens beslut att för tjänstgöring vid flottans stationer och varv avsedda värnpliktiga ur ersättningsreserven i viss utsträckning skulle utbytas mot civila arbetare, blev emellertid anslaget av riksdagen höjt med 120,000 kronor, vadan detsamma i riksstaten för budgetåret 1934/1935 upptogs med 5,420,000 kronor.

För innevarande budgetår är anslaget i riksstaten likaledes uppfört med 5,420,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 29 augusti 1935 har marinförvaltningen meddelat, att varvscheferna i sina medelsäskanden för budgetåret 1936/1937 uppskattat medelsbehovet för underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. vid *Karlskrona* och *Stockholms örlogsstationer* till 5,108,150 kronor respektive 2,243,750 kronor. För underhåll av byggnader och båtar m. m. vid *skeppsgossekolan i Marstrand* hade chefen för skeppsgossekåren därstädes beräknat 13,000 kronor, varjämte chefen för *Göteborgs örlogsdepå* för underhåll av inventarier beräknat 8,400 kronor.

Till de sålunda beräknade beloppen, tillhoppa 7,373,300 kronor, borde läggas dels 100,000 kronor för underhåll av undervattensbåtars ackumulatorbatterier, dels ock ett belopp av 300,000 kronor att stå till marinförvaltningens förfogande. Sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppginge sålunda enligt dessa beräkningar till 7,773,300 kronor.

Inkomster från och utgifter för uthyrda bostadsfastigheter m. m. samt Gustafsviks örlogsdepå beräknades uppgå till följande belopp:

	Inkomster.	Utgifter.
	Kronor.	Kronor.
Bostadsfastigheter i Karlskrona	50,000	30,000
" " Stockholm	13,000	—
Gustafsviks örlogsdepå	8,000	12,000
Summa	71,000	42,000

Behållningen komme sålunda att uppgå till (71,000 — 42,000 =) 29,000 kronor. Härutöver beräknades hyresmedel komma att inflyta från områden i Djurgårdsstaden ävensom å Beckholmen och å Fjäderholmarna. Dessa hyresmedel skulle emellertid efter avdrag av erforderliga underhållskostnader m. m. för fastigheterna tillföras Stockholms varvs byggnadsfond.

Efter frånräknande av nyssnämnda behållning, 29,000 kronor, komme medelsbehovet under anslaget alltså att enligt dessa beräkningar uppgå till (7,773,300 — 29,000 =) 7,744,300 kronor.

Vid den undersökning, som marinförvaltningen verkställt rörande möjligheterna att nedbringa det sålunda angivna medelsbehovet, hade ämbetsverket, ehuru med tvekan, ansett sig kunna föreslå en reducering av det samma med sammanlagt 1,244,300 kronor, vadan anslagsbehovet för nästkommande budgetår alltså skulle uppgå till 6,500,000 kronor. Ämbetsverket hade därvid förutsatt, att för budgetåret 1936/1937 någon reducering icke komme att äga rum av den värnpliktskontingent ur ersättningsreserven, som vore avsedd för tjänstgöring å flottans stationer och varv.

För nästkommande budgetår synes en ökning av anslaget vara oundgängligen erforderlig. En så betydande anslagsförhöjning som den av marinförvaltningen ifrågasatta anser jag mig emellertid icke böra tillstyrka, utan föreslår jag, att anslagsbeloppet bestämmes till 5,720,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,720,000 kronor.

32. Flottans ersättningsbyggnad, *reservationsanslag*.

[108.] Såsom framgår av riksdagens skrivelse den 13 maj 1927 (nr 189), beslöt riksdagen i enlighet med ett av Kungl. Maj:t i proposition (nr 145) angående ersättningsbyggnad för flottan framlagt förslag, att under budgetåren 1927/1928—1932/1933 ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel skulle äga rum i enlighet med ett i propositionen framlagt program, samt anvisade för budgetåret 1927/1928 640,000 kronor för påbörjande av det nya byggnadsprogrammet. I berörda skrivelse anförde riksdagen dessutom, att för ett vart av de återstående budgetåren av perioden 1927/1928—1932/1933 syntes böra beräknas, att medelsanvisning för ifrågavarande ändamål skedde med av Kungl. Maj:t i förenämnda proposition föreslaget belopp, 9,198,000 kronor.

I enlighet härmed anvisade riksdagen sedermera på förslag av Kungl. Maj:t för vart och ett av budgetåren 1928/1929—1931/1932 9,198,000 kronor. För budgetåret 1932/1933 nedsattes emellertid anslaget till 5,282,000 kronor, vadan alltså vid utgången av byggnadsperioden 1927/1928—1932/1933 kvarstod oanvisat 3,916,000 kronor av det belopp, som avsetts för nämnda period.

Av den utredning rörande flottans ersättningsbyggnad, som lämnades i 1933 års statsverksproposition (punkten 88), framgår, att det för 1927 års riksdag framlagda krigsfartygsbyggnadsprogrammet jämväl omfattade femårsperioden 1933/1934—1937/1938, under vilken viss angiven fartygsmateriel avsågs att byggas. Såsom i nämnda proposition jämväl omförmdes, avlämnade marinförvaltningen med skrivelse den 26 november 1932 ett av ämbetsverket i samråd med chefen för marinstaben uppgjort förslag rörande sjöstyrkornas organisation samt fortsatt ersättningsbyggnad för flottan under budgetåren 1933/1934—1937/1938 eller eventuellt under budgetåren 1933/1934—1938/1939.

I utlåtande den 16 december 1932 över berörda förslag anförde 1930 års försvarskommission, att kommissionen icke ansåge det lämpligt att redan då, innan den avsedda allsidiga utredningen av försvarsfrågan slutförts, taga definitiv ståndpunkt till ett ersättningsbyggnadsprogram, som omspände en följd av år. Intill dess nyssnämnda utredning föreläge, syntes från fall till fall böra avgöras, vilket byggnadsarbete som i första hand borde komma till utförande.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 3 januari 1933 yttrade jag, att jag anslöte mig till den ståndpunkt, som 1930 års försvarskommission intagit beträffande frågan om flottans ersättningsbyggnadsprogram. I avvaktan på resultatet av den pågående försvarsutredningen borde alltså från fall till fall avgöras, vilka byggnadsarbeten som i första hand borde komma till utförande.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisades sedermera av 1933 års riksdag under fjärde huvudtiteln för flottans ersättningsbyggnad under budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 3,624,000 kronor, av vilket belopp 1,700,000 kronor avsågos för fullföljande av byggnadsarbeten, som återstode av det första byggnadsskedets program, och resten, 1,924,000 kronor, för påbörjande av en i det senare byggnadsskedets program ingående jagare. Dessutom upptog nyssnämnda års riksdag under rubriken »Anslag till allmänna arbeten, Statsbeställningar» bland »Utgifter för kapitalökning, IV. Fonden för förlag till statsverket», ett belopp av 10,700,000 kronor, varav 7,000,000 kronor avsågos för fullföljande av flottans ersättningsbyggnad genom påbörjande under budgetåret 1933/1934 av arbeten för byggande av en jagare ävensom en undervattensbåt av B-typ och en undervattensbåt av A-typ.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1934/1935 hemställde marinförvaltningen, dels att beslut måtte fattas angående ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel i angiven omfattning under budgetåren 1934/1935—1937/1938, dels ock att för dylik ersättningsbyggnad måtte för budgetåret 1934/1935 anvisas ett belopp av 17,052,000 kronor.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 3 januari 1934 framhöll jag, att jag alltjämt vore av den uppfattningen, att det icke vore lämpligt att taga någon definitiv ståndpunkt till frågan om flottans ersättningsbyggnad, förrän resultatet av den pågående utredningen av försvarsfrågan i dess helhet föreläge, varför jag icke funne mig kunna tillstyrka marinförvaltningens förslag angående fastställande av ett ersättningsbyggnadsprogram för budgetåren 1934/1935—1937/1938.

Beträffande medelsanvisningen under anslaget för budgetåret 1934/1935 ansåg jag mig i första hand böra tillstyrka anvisande av erforderliga medel för slutförande av de arbeten, som inginge i första byggnadsskedets program. Av det belopp, som avsetts för nämnda byggnadsskede, återstode fortfarande oanvisad en summa av (3,916,000 — 1,700,000 =) 2,216,000 kronor. Emellertid hade i fråga om vissa av de fartyg, som byggts under detta skede, uppstått en besparing av cirka 510,000 kronor, med vilken summa nyssnämnda belopp kunde minskas, vadan alltså medelsbehovet för berörda ändamål för budgetåret 1934/1935 uppginge till (2,216,000 — 510,000 =) 1,706,000 kronor. Utöver ifrågavarande belopp syntes för sistnämnda budgetår under förevarande anslag endast böra anvisas erforderliga medel för fullföljande av arbetena på den jagare, för vars påbörjande medel under anslaget anvisats för budgetåret 1933/1934. Då härför erfordrades ett belopp av 2,026,000 kronor, uppginge anslagsbehovet för flottans ersättningsbyggnad för budgetåret 1934/1935 alltså till (1,706,000 + 2,026,000 =) 3,732,000 kronor, vilket belopp borde äskas av riksdagen.

Kungl. Maj:ts i enlighet härmed för riksdagen framlagda förslag blev av riksdagen godkänt.

För fullföljande av den ersättningsbyggnad, för vilken medel ställts till förfogande från det för statsbeställningar under budgetåret 1933/1934 avsedda anslaget, anvisades vidare i enlighet med riksdagens beslut från motsvarande anslag för budgetåret 1934/1935 ett belopp av 4,077,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för innevarande budgetår hemställde marinförvaltningen, att dels för påbörjande av ett pansarskepp samt två större och två mindre vedettbåtar dels ock för fullföljande av redan påbörjad ersättningsbyggnad för flottan måtte för samma budgetår anvisas ett belopp av 14,263,000 kronor.

Vidare hemställde marinförvaltningen i skrivelse den 3 december 1934, under återopande av tidigare gjorda framställningar i ämnet, om vidtagande av åtgärder för ersättande av det för kustflottan icke längre dugliga pansarskeppet Oscar II med ett nytt modernt pansarskepp, vartill marinförvaltningen i skrivelse den 19 januari 1934 framlagt förslag.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 4 januari 1935 framhöll jag, att då någon framställning om anslag till statsbeställningsarbeten för budgetåret 1935/1936 icke komme att göras till riksdagen, erforderliga medel för avslutande av den ersättningsbyggnad för flottan, som påbörjats för medel från anslaget till statsbeställningar, för sistnämnda

budgetår borde upptagas under anslaget till flottans ersättningsbyggnad. Enligt vad marinförvaltningen meddelat, erfordrades för detta ändamål 3,183,000 kronor. Härutöver syntes ett belopp av 1,800,000 kronor böra anvisas för fullföljande av arbetena på den jagare, för vars byggande medel under anslaget anvisats för budgetåret 1934/1935 och närmast föregående budgetår, varjämte ett belopp av 990,000 kronor syntes böra avses för påbörjande av två större och två mindre vedettbåtar. Någon ytterligare medelsanvisning för flottans ersättningsbyggnad fann jag mig icke böra tillstyrka för budgetåret 1935/1936. Medelsbehovet under anslaget uppginge alltså för sistnämnda budgetår till $(3,183,000 + 1,800,000 + 990,000 =)$ 5,973,000 kronor.

Detta belopp anvisades på förslag av Kungl. Maj:t av riksdagen.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av dels 6,800,000 kronor för påbörjande av ett pansarskepp och 5,000,000 kronor för påbörjande av två undervattensbåtar av A-typ, dels ock 1,050,000 kronor respektive 2,790,000 kronor för slutförande av arbetena å redan påbörjade en jagare och fyra vedettbåtar eller sålunda ett sammanlagt belopp av 15,640,000 kronor.

För budgetåret 1936/1937 anser jag mig böra i första hand förorda den av marinförvaltningen föreslagna medelsanvisningen å sammanlagt 3,840,000 kronor för slutförande av arbetena å den jagare och de fyra vedettbåtar, för vilkas byggande medel under anslaget anvisats för innevarande och närmast föregående budgetår. Därjämte torde ett belopp av 1,760,000 kronor böra anvisas för påbörjande av ovan omförmälda båda undervattensbåtar av A-typ. Någon ytterligare medelsanvisning för flottans ersättningsbyggnad finner jag mig icke böra tillstyrka för nästkommande budgetår. Medelsbehovet under anslaget kommer alltså för nämnda budgetår att uppgå till $(3,840,000 + 1,760,000 =)$ 5,600,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,600,000 kronor.

33. Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., *reservationsanslag*.

[109.] Reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. var i riksstaten för vardera av budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 upptaget med 320,000 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade riksdagen under anslaget för budgetåret 1931/1932 300,000 kronor, varjämte riksdagen, likaledes på förslag av Kungl. Maj:t, medgav, att till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. finge disponeras å dåvarande »En pro mille fonden» förefintlig behållning med undantag av 58,000 kronor.

För budgetåret 1932/1933 utgick anslaget likaledes med 300,000 kronor, för att av statsfinansiella skäl för budgetåret 1933/1934 minskas till 270,000 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t höjde riksdagen anslaget för budgetåret 1934/1935 åter till 300,000 kronor, med vilket belopp detsamma är i riksstaten uppfört jämväl för innevarande budgetår.

För anslaget har av Kungl. Maj:t fastställts stat, enligt vilken anslagsbeloppet — tillika med hyror och arrendemedel, beräknade till 33,000 kronor — är fördelat på följande sätt:

Vaxholms fästning	kronor	125,000: —
Karlskrona »	»	95,000: —
Älvsborgs »	»	45,000: —
Hemsö »	»	1,500: —
Fastigheter vid Notviken	»	650: —
» » Fårösund	»	350: —
Till marinförvaltningens disposition för oförutsedda utgifter	»	65,500: —
Summa kronor		333,000: —

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen på grundval av de utav vederbörande myndigheter till ämbetsverket ingivna anslagsäskandena beräknat medelsbehovet under anslaget till 463,000 kronor, varifrån dock kunde dragas ett belopp av 32,000 kronor, som beräknats inflyta i form av hyror eller arrendemedel. Medelsbehovet under anslaget skulle alltså uppgå till 431,000 kronor. Ehuru marinförvaltningen funnit de av myndigheterna framförda anslagskraven väl motiverade med hänsyn till behovet, hade dock ämbetsverket av statsfinansiella skäl ansett sig böra begränsa sitt anslagsäskande för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår till 375,000 kronor.

På grund av den begränsning av medelsanvisningen under förevarande anslag, som av statsfinansiella skäl för innevarande och närmast föregående budgetår ägt rum, har med utförandet av en del erforderliga arbeten tillsvida måst anstå. Vissa härav föranledda bristfälligheter i fråga om Vaxholms fästnings byggnadsbestånd hava även av militieombudsmannen i skrivelse till marinförvaltningen påtalats. Då därjämte nya byggnader och befästningsanläggningar under föregående budgetår tillförts kustartilleriet, vilka i sin tur kräva underhållskostnader, synes en ökning av medelsanvisningen under ifrågavarande anslag nödvändig. En så betydande anslagsförhöjning som den av marinförvaltningen ifrågasatta anser jag mig emellertid icke böra tillstyrka utan föreslår, att anslagsbeloppet för nästkommande budgetår bestämmas till 335,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 335,000 kronor.

34. Kustartilleriets materiel m. m., *reservationsanslag*.

[110.] Reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. var i riksstaten för vartdera av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 upptaget med ett belopp av 600,000 kronor.

Av statsfinansiella skäl minskades anslaget för budgetåret 1933/1934 till 520,000 kronor, men höjdes detsamma åter, på förslag av Kungl. Maj:t, av 1934 års riksdag till 575,000 kronor, med vilket belopp anslaget uppförts i riksstaten jämväl för nu löpande budgetår.

Enligt av Kungl. Maj:t fastställd stat har anslaget fördelats sålunda:

Vaxholms fästning	kronor	280,000: —
Karlskrona »	»	220,000: —
Älvsborgs »	»	10,200: —
Hemsö »	»	6,000: —
Ersättning för tillsyn och underhåll av anslagstavlor inom kustfästningarnas skyddsområden	»	3,000: —
Till marinförvaltningens disposition för oförutsedda ut- gifter	»	55,800: —
Summa kronor		575,000: —

Beträffande det ordinarie medelsbehovet för nästkommande budgetår har marinförvaltningen meddelat, att detsamma enligt verkställda beräkningar uppginge till omkring 703,000 kronor, vilken summa dock borde ökas med 44,000 kronor för montering av erforderlig ny ångpanna å en Karlskrona fästning tillhörande transportbåt. Ämbetsverket har emellertid ansett sig böra, om än med stor tvekan, begränsa sitt anslagskrav till 669,000 kronor, däri inbegripet kostnaderna för nämnda ångpanneinstallation.

Den av marinförvaltningen ifrågasatta anslagsökningen anser jag mig icke böra tillstyrka i dess helhet. För tillgodoseende av det ordinarie medelsbehovet förordar jag en anvisning av 600,000 kronor eller samma belopp, som utgick, innan anslaget av statsfinansiella skäl nedsattes. Med hänsyn till det av marinförvaltningen angivna medelsbehovet för montering av en ny ångpanna å viss transportbåt synes emellertid en ytterligare höjning av anslaget med 44,000 kronor böra ske. Jag har således funnit mig böra tillstyrka en medelsanvisning av 644,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 644,000 kronor.

35. Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, *reservationsanslag.*

[111.] Reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 38,800 kronor.

Medelsbehovet under anslaget har beräknats sålunda:

Fjärde huvudtiteln.

för anskaffning av 1 personbil och 1 motoreykel	kronor	8,900:—
» underhåll och drift av 4 person- och 7 lastbilar à 2,000 kronor	kronor	22,000:—
» underhåll och drift av 1 motoreykel...	»	900:—
» underhåll och drift av 3 brandbilar i Karlskrona fästning	»	5,000:—
» underhåll och drift av 1 brandbil i Vax- holms fästning	»	2,000:—
		» 29,900:—
	Summa kronor	38,800:—

Marinförvaltningen har nu meddelat, att den för användning av marinförvaltningen och vissa militära marinmyndigheter avsedda, år 1927 inköpta personbilen vid Stockholms örlogsstation vore försliten, varför densamma borde ersättas med en ny. Kostnaden för ifrågavarande anskaffning har av marinförvaltningen beräknats till 8,000 kronor.

Beträffande drifts- och underhållskostnaderna har marinförvaltningen icke ifrågasatt annan ändring i den för innevarande budgetår tillämpade beräkningen, enligt vilken dessa kostnader upptagits med 29,900 kronor, än att ifrågavarande belopp borde ökas med 800 kronor för en Vaxholms fästning tilldelad drakvinschil.

För underhåll och drift av sistnämnda bil, som tidigare bekostats av anslaget till kustartilleriets materiel m. m. respektive anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, hava medel för innevarande budgetår visserligen icke beräknats under anslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon. Då ifrågavarande kostnader emellertid befunnits rätteligen böra helt bestridas av medel under detta anslag och å anslaget förefintlig besparing därtill lämnat tillgång, har i den för innevarande budgetår fastställda staten föreskrivits, att dessa kostnader skola gäldas av förevarande anslag.

Medelsbehovet i dess helhet under anslaget för nästkommande budgetår har alltså av marinförvaltningen beräknats till $(8,000 + 29,900 + 800 =)$ 38,700 kronor.

Emot marinförvaltningens förslag rörande beräkandet av medelsbehovet under förevarande anslag har jag intet att erinra. För täckande av detta behov torde emellertid utav å anslaget befintliga reservationer kunna disponeras 2,700 kronor. Medelsanvisningen å riksstaten kan härigenom begränsas till 36,000 kronor.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 36,000 kronor.

36. Ombyggnad av ångpanneanläggningen å pansarskeppet Gustaf V, *reservationsanslag.*

[112.] På framställning av Kungl. Maj:t anvisade 1935 års riksdag ett reservationsanslag av 375,000 kronor för ombyggnad av ångpanneanläggningen å

pansarskeppet Gustaf V. Denna medelsanvisning motsvarade hälften av den för ifrågakvarande byggnadsarbete beräknade totalkostnaden, 750,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att det för ångpanneanläggningens utförande ytterligare erforderliga beloppet eller 375,000 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig böra tillstyrka och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *ombyggnad av ångpanneanläggningen å pansarskeppet Gustaf V* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 375,000 kronor.

37. Förnyelse av kustfästningarnas båtmaterial, *reservationsanslag*.

[113.] I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 oktober 1928 framlade marinförvaltningen, efter att i ärendet hava samrått med chefen för marinstaben och chefen för kustartilleriet, förslag rörande ersättningsbyggnad av kustfästningarnas maskindrivna båtmaterial under åttaårsperioden 1929/1930—1936/1937. Totalkostnaderna för hela den under nämnda period erforderliga nybyggnaden och anskaffningen hade av marinförvaltningen beräknats sålunda:

för 1 minutläggare	kronor	414,100: —
» 1 minutläggare	»	370,000: —
» 8 vaktbåtar, mindre, halvdäckade	»	761,450: —
» 16 motorslupar	»	600,000: —
» 1 persontransportbåt	»	80,000: —
» istandsättande av 2 torpedbåtar	»	50,000: —
Summa kronor		2,275,550: —

eller, då det förutsattes, att en del materiel från utrangerade båtar kunde tagas i bruk å nybyggda båtar, i runt tal, 2,200,000 kronor. Jämmt fördelad på åtta år betingade ifrågakvarande kostnad en årskvot av 275,000 kronor.

Det för budgetåret 1929/1930 beräknade beloppet borde avses till:

nybyggnad av 2 vaktbåtar, mindre, halvdäckade, samt på-

börjande av en dylik	kronor	200,000: —
anskaffning av 2 motorslupar	»	75,000: —

Summa kronor 275,000: —

I statsverkspropositionen till 1929 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmaterial för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 275,000 kronor, vilket belopp avsågs för anskaffning av två motorslupar samt nybyggnad av två mindre vaktbåtar och påbörjande av en tredje dylik.

Riksdagen, som ansåg, att det sålunda äskade anslagsbeloppet borde kunna minskas med den beräknade kostnaden för anskaffning av två motorslupar eller 75,000 kronor, anvisade för ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1929/1930 allenast ett belopp av 200,000 kronor.

Även för ett vart av budgetåren 1930/1931—1932/1933 har riksdagen, efter framställning av Kungl. Maj:t, för ändamålet anvisat ett belopp av 200,000 kronor, vilka medel avsetts för inköp av en bogserbåt samt för fortsatt byggande av vedettbåtar och anskaffning av motorslupar ävensom för vidtagande av vissa förberedande åtgärder för färdigställande av de minutläggare, som inginge i ovannämnda förslag till ersättningsbyggnad. Däremot hava några medel för ifrågavarande ändamål icke anvisats för budgetåren 1933/1934 och 1934 1935.

För innevarande budgetår har riksdagen, på framställning av Kungl. Maj:t, anvisat ett belopp av 200,000 kronor, avsett i första hand för påbörjande av en minutläggare.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framhållit, att utöver de 200,000 kronor, som 1935 års riksdag ställt till förfogande för påbörjandet av en minutläggare, samt ett belopp av 8,000 kronor, som av tidigare anvisade medel för förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel av marinförvaltningen disponerats för ovan nämnda förberedande åtgärder för byggande av de minutläggare, som inginge i ersättningsbyggnadsprogrammet, ett belopp av 206,100 kronor erfordrades för färdigställande — i enlighet med den i statsverkspropositionen (sid. 201) till 1929 års riksdag angivna kostnadsberäkningen — av förenämnda minutläggare. Härjämte har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande — utöver de för minutläggaren erforderliga medlen — av ytterligare 269,750 kronor för påbörjande av en större vedettbåt samt anskaffning av tre motorslupar.

I en den 30 november 1935 dagtecknad skrivelse har sedermera marinförvaltningen anfört bland annat följande.

Vid utarbetandet av ritningar till ifrågavarande minutläggare hade det framstått såsom en nödvändighet att något förbättra konstruktionen jämfört med den senast byggda minutläggaren. Förbättringarna avsåge att göra fartyget mera sjövärdigt och maskineriet mera modernt. Genom förbättringarna bleve fartyget billigare i drift och fordrade mindre besättning. Slutligen avsåges att förse fartyget med bestyckning.

Det vore vidare nödvändigt att uppdraga byggandet åt Stockholms örlogsvarv, som på grund av de senare årens knappa anslag endast med svårighet kunde uppehålla driften.

Förhållandena vid detta varv ökade byggnadskostnaden. Till följd av den knappa arbetstillgången hade de yngsta och billigaste arbetarna måst avskedas, varav följt stegrade medellöner. Frågan om varvets förflyttning hade under många år hindrat moderniseringen av den maskinella utrustningen, varigenom arbetena bleve relativt dyra.

Vad nu anförts beräknades öka kostnaderna för fartygets anskaffning med c:a 75,000 kronor, därav för budgetåret 1936/1937 erfordrades c:a 30,000 kronor.

Enligt från privata varv inkomna anbud skulle ett byggande av båten vid ett dylikt låta sig göra för en kostnad, som endast obetydligt överstege den ursprungligen beräknade. Överskridandets storlek vore beroende på vilket maskinsystem, som valdes. Ett av motiven för marinförvaltningens förslag att nu bygga båten hade emellertid varit att bereda Stockholms örlogsvarv ett lämpligt nybyggnadsarbete.

Ämbetsverket beräknade sålunda medelsbehovet för färdigställande av minutläggaren till c:a 281,100 kronor, därav för nästkommande budgetår behövde tagas i anspråk 236,100 kronor. Då för tillgodoseende av övriga i marinförvaltningens skrivelse den 29 augusti 1935 angivna ändamål erfordrades ett belopp av 269,750 kronor, hemställde ämbetsverket — med ändring av sitt i sistnämnda skrivelse gjorda anslagsäskande — att under förevarande anslag måtte för nästkommande budgetår anvisas (236,100 + 269,750 =) 505,850 kronor eller, i runt tal, 506,000 kronor.

Marinförvaltningens förslag finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag förordar, att för nästkommande budgetår ytterligare medel anvisas för byggandet av omförmälda minutläggare.

För färdigställande av detta fartyg har, enligt kostnadsberäkningar som framlagts vid 1929 års riksdag, ansetts erforderlig en summa av 414,100 kronor, därav 208,000 kronor hittills ställts till förfogande. I enlighet härmed skulle alltså återstå att anvisa 206,100 kronor.

Marinförvaltningen har emellertid nu hemställt, att för anskaffningen av ifrågavarande fartyg måtte anvisas ytterligare 281,100 kronor. Med en sålunda vidgad kostnadsram skulle vissa erforderliga förbättringar av fartygets konstruktion kunna vidtagas. Vidare skulle detsamma kunna byggas vid Stockholms örlogsvarv, varest arbetskostnaderna av vissa skäl vore högre än vid privata varv. Det vore nödvändigt, att byggandet av fartyget uppdroges åt örlogsvarvet, då på grund av de senaste årens knappa anslag driften därstädes endast med svårighet kunde uppehållas.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen sålunda anfört vill jag icke motsätta mig ämbetsverkets hemställan, att för ifrågavarande minutläggares färdigställande måtte beräknas ytterligare 281,100 kronor. Av detta belopp böra 236,100 kronor ställas till förfogande för nästkommande budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 236,100 kronor.

38. Brännoljecisterner för flottan, *reservationsanslag*.

[114.] Genom brev den 27 juli 1934 angående anvisande av medel från reservationsanslaget till statsbeställningar för fullföljande av viss ersättningsbyggnad för flottans räkning m. m. har Kungl. Maj:t, bland annat, ställt ett belopp av 218,000 kronor av nyssnämnda anslag till marinförvaltningens förfogande för uppförande av brännoljecisterner för flottan, varjämte Kungl. Maj:t för iordningställande av skyddade uppställningsplatser för ifrågavarande cisterner genom brev den 24 september 1934 anvisat 180,000 kronor från det av 1934 års riksdag anvisade reservationsanslaget till statliga beredskapsarbeten.

Sedan marinförvaltningen i särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för innevarande budgetår — under framhållande av att de sålunda anvisade medlen endast försloge till täckande av en mindre del av flottans

behov av oljeupplagsplatser — gjort framställning angående vidtagande av åtgärder för uppförande av nya cisternutrymmen för flottans olja, uttalade jag vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 4 januari 1935, att jag funne mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskades av riksdagen, men att den för cisternanläggningen i dess helhet erforderliga medelsanvisningen, 700,000 kronor, borde kunna fördelas på tre budgetår och anslagsbeloppet för budgetåret 1935/1936 begränsas till 230,000 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t blev sistnämnda belopp av riksdagen anvisat för innevarande budgetår.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har marinförvaltningen hemställt, att ytterligare 230,000 kronor måtte anvisas för ifrågavarande ändamål.

Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig böra tillstyrka.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppförande av *brännoljecisterner för flottan* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 230,000 kronor.

Kajarbeten å Stockholms örlogsvarv.

[115.] I statsverkspropositionen till 1932 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t under punkten 103, att för ombyggnad av viss i propositionen angiven del av Stockholms örlogsvarvs kaj ett belopp av 39,000 kronor måtte få disponeras ur Stockholms varvs byggnadsfond. Härtill lämnade riksdagen sitt bifall.

Med förmålan att ifrågavarande arbeten, som numera avslutats, betingat en kostnad av allenast 26,988 kronor 96 öre har marinförvaltningen hemställt, att en mot den odisponerade delen av förstnämnda belopp svarande summa eller 12,011 kronor 4 öre måtte av omförmälda fond få tagas i anspråk för ombyggnad av örlogsvarvets kaj å Skeppsholmen emellan färjläget och varvstängslet, vilken kaj vore i trängande behov av ombyggnad.

Jag finner mig böra förorda, att det för nu ifrågavarande kajarbete begärda beloppet, i runt tal 12,011 kronor, ställes till marinförvaltningens förfogande. På sätt ämbetsverket föreslagit torde detsamma böra utgå ur Stockholms varvs byggnadsfond, vilken är avsedd att användas för byggnads- och andra dylika arbeten för omförmälda varv. Härtill erfordras emellertid riksdagens medgivande.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för *kajarbeten å Stockholms örlogsvarv* må disponeras ett belopp av 12,011 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

39. Baracker i Vaxholms fästnings yttre linje m. m., *reservationsanslag*.

[116.] I sin skrivelse den 29 augusti 1935 rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om

anvisande av medel för byggande av baracker i Vaxholms fästnings yttre linje samt därvid anført i huvudsak följande.

Behovet av baracker i yttre linjen inom Vaxholms fästning hade av marinförvaltningen utan anslagsäskande anmält i dess skrivelser med förslag till reglering av utgifterna för sjöförsvaret under budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 bland sådana krav, som med hänsyn till det dåvarande statsfinansiella läget måst sättas tillbaka för nödvändigare äskanden. Sedan dess hade dels marinöverläkaren i sina årsberättelser påkallat snara åtgärder för avhjälpande av de rådande sanitära missförhållandena i förläggningarna i Vaxholms fästnings yttre linje, dels riksdagens militieombudsman hemställt om ämbetsverkets biträde genom anslags äskande för avhjälpande av ovan nämnda brister.

I sina skrivelser rörande sjöförsvarets medelsbehov under budgetåren 1932/1933—1935/1936 hade marinförvaltningen hemställt om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål.

De senaste årens erfarenheter hade klart påvisat faran av de nuvarande anordningarnas för förläggning i yttre linjen bibehållande. Marinförvaltningen ansåge förty, att byggandet av baracker icke kunde uppskjutas.

Ursprungligen hade det erforderliga beloppet för dessa barackbyggnader beräknats till 249,000 kronor, men sedan Vaxholms fästning år 1932 tillförts förutvarande kanonbåten och depåfartyget Blenda, hade en förbättring inträtt i förläggningsförhållandena, varigenom ämbetsverket ansett sig kunna nedbringa anslagsbehovet till 150,000 kronor. Ehuru väl marinförvaltningen funne synnerligen önskvärt, att detta belopp i sin helhet anvisades, ansåge sig ämbetsverket, med hänsyn även till andra viktiga krav, för nästkommande budgetår böra föreslå anvisning av endast halva det beräknade beloppet eller alltså 75,000 kronor. Härigenom skulle det mest trängande behovet kunna fyllas.

Sedermera har marinförvaltningen i skrivelse den 4 december 1935 anført.

I sin skrivelse den 29 augusti 1935 hade marinförvaltningen äskat ett belopp av 75,000 kronor till baracker i Vaxholms fästnings yttre linje, utgörande hälften av det totala beräknade beloppet. Denna beräkning hänförde sig endast till de inom den s. k. »yttre linjen» belägna förläggningsplatserna. Sedan nytt skjutfält för Vaxholms fästning iordningstälts å Korsö, hade emellertid ett ökat behov av förläggningsutrymme uppstått. Å Korsö, som vore beläget utanför »yttre linjen», funnes för närvarande inga baracker. 1930 års försvarskommission hade i sitt betänkande upptagit ett belopp av 110,000 kronor för ändamålet.

Då avsikten vore att förlägga sjöfrontsartilleriskolan till skjutfältet å Korsö, syntes det lämpligt redan nu ordna förläggningsförhållandena därstädes. Det vore därför önskvärt, att de äskade medlen i första hand disponerades för färdigställandet av Korsöförläggningen, vilket av marinförvaltningen beräknats kunna ske för en kostnad av 100,500 kronor.

Dürest hela det beräknade beloppet, 150,000 kronor, anvisades på en gång, skulle dels förläggningen å Korsö kunna ordnas, dels de mest trängande behoven inom »yttre linjen» kunna fyllas. Till fullständigandet av förläggningen inom »yttre linjen» erfordrades dock ytterligare medel, vilkas storlek syntes bliva beroende på försvarsfrågans lösning.

Med anledning av vad sålunda anförts inge marinförvaltningen, med ändring av sin tidigare framställning, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till baracker i Vaxholms fästnings yttre linje samt å skjutfältet å Korsö för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Under de senare åren har marinförvaltningen i sina skrivelser rörande sjöförsvarets medelsbehov — med framhållande av de allvarliga olägenheter, som i sanitärt hänseende vidlådde de nuvarande provisoriska förläggningarna i Vaxholms fästnings yttre linje — hemställt om medelsanvisning för bygande av baracker i nämnda fästningslinje. På grund av de statsfinansiella förhållandena har det emellertid icke befunnits möjligt att tillmötesgå ämbetsverkets framställningar. Ämbetsverket har nu ånyo hemställt om medelsanvisning för ifrågavarande ändamål.

Vid av mig under sistliden höst företagna besök å vissa av omförmälda förläggningar har även jag konstaterat, att förläggningsförhållandena därstädes äro i hög grad otillfredsställande; och riksdagens militieombudsman har i skrivelse den 26 oktober 1935 framhållit angelägenheten av snara åtgärders vidtagande för undanröjande av de förefintliga allvarliga bristerna.

Tidigare hava kostnaderna för förläggningarnas ordnande inom Vaxholms fästnings yttre linje beräknats till 249,000 kronor. Sedan fästningen år 1932 tillförts förutvarande kanonbåten och depåfartyget Blenda samt härigenom viss förbättring inträtt i förläggningsförhållandena, har marinförvaltningen — senast i sin förenämnda skrivelse den 29 augusti 1935 — uppskattat anslagsbehovet för fästningens yttre linje till 150,000 kronor.

För närvarande pågå i havsbandet av Stockholms skärgård vissa arbeten, avseende utbyggnad av försvarsanordningarna därstädes. Sedan dessa anordningar färdigställts, torde vissa försvarsanstalter i Vaxholms fästnings nuvarande yttre linje komma att nedläggas eller förläggas i materialreserv. Vidare ifrågasättes, att sedan nytt skjutfält för Vaxholms fästning iordningställts å Korsö — belägen utanför den nuvarande yttre linjen — i större utsträckning än hittills förlägga sjöfrontsartilleriskolan till nämnda skjutfält. Därest dylik förläggning anordnas å Korsö, torde anspråken på förläggningsutrymmen vid vissa av de nuvarande försvarsanstalterna komma att bli i viss mån minskade.

Under de närmaste åren torde emellertid förläggningsbehovet vid förläggningarna i den yttre linjen komma att kvarstå i ungefär nuvarande omfattning. Framdeles inträffande förändringar i fråga om försvarsanstalterna i Stockholms skärgård synas vid sådant förhållande icke böra utgöra anledning att underlåta att vidtaga nödiga förbättringsarbeten å de nu förefintliga förläggningarna. Kraven på erforderliga förbättringar kunna dock givetvis sättas lägre beträffande sådana platser, om vilka det kan förutses, att de icke komma att bibehållas såsom förläggningar någon längre tid framåt. De byggnader, som uppföras å dylika förläggningar, torde böra utföras på sådant sätt, att de, vid ett nedläggande eller förläggande i materialreserv av vederbörande batterier, kunna flyttas till blivande förläggningsplatser. Det belopp, som i enlighet med vad jag nu anfört erfordras för tillgodoseende av förbättrade förläggningsutrymmen inom den yttre linjen, torde approximativt kunna beräknas till omkring 100,000 kronor. För vinnande av säker kännedom om det exakta medelsbehovet erfordras dock viss ytterligare utredning.

I sin förenämnda skrivelse den 4 december 1935 har marinförvaltningen — under hänvisning till att, såsom redan omförmäts, avsikten vore att helt förlägga sjöfrontsartilleriskolan till Korsö — hemställt, att medel måtte anvisas för ordnande av förlägningsförhållandena därstädes. För ändamålet har ämbetsverket beräknat erforderligt ett belopp av cirka 100,000 kronor. Vissa av de byggnader, som avses skola uppföras i den nuvarande yttre linjen, kunna emellertid, därest vissa batterier därstädes komma att nedläggas eller förläggas i materialreserv, tagas i anspråk för förläggningen å Korsö. Med hänsyn härtill torde, enligt vad som under hand meddelats mig, för ordnande av förläggning å nämnda ö icke behöva beräknas högre belopp än cirka 75,000 kronor.

Mot nämnda skolas förläggande till Korsö torde intet vara att erinra. Den härför erforderliga medelsanvisningen å 75,000 kronor torde dock kunna fördelas på två budgetår, varvid för nästkommande budgetår bör avses en summa av omkring 50,000 kronor.

Under hänvisning till vad jag nu anfört tillstyrker jag, att framställning göres hos riksdagen om anvisande för nästkommande budgetår av ett belopp av 150,000 kronor. Av detta belopp torde cirka 100,000 kronor böra avses för åstadkommande av bättre förlägningsförhållanden i den nuvarande yttre befästningslinjen. Återstoden av beloppet torde böra få tagas i anspråk för att påbörja ordnandet av förlägningsförhållandena å Korsö.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *baracker i Vaxholms fästnings yttre linje m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 150,000 kronor.

40. Värmeledning inom kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona, *reservationsanslag.*

[117.] I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om medelsanvisning för installation av ny värmeledning i kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona samt därvid anfört i huvudsak följande.

Värmebehovet vid de till kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona hörande logements- och expeditiionslokalerna tillgodosåges för närvarande medelst ett varmluftssystem av kalorifertyp. I norra kasernen vore kalorifererna fyrtio år gamla, i den södra kasernen något yngre. De inom norra kasernen belägna arrestlokalerna uppvärmdes genom en liten lågtrycksångpanna av Strebeltyp. Det i södra kasernen inrymda köket erhöles ånga från en i kasernen befintlig ångcentral, medan exercishuset uppvärmdes genom varmluftssystem och kaloriferer i likhet med norra kasernen. Vad slutligen beträffade den inom exercishuset inrymda badinrättningen, erhöles den sitt värmebehov från en år 1917 tillverkad ångpanna.

Kalorifererna i norra kasernen och exercishuset vore så pass genomfrätta, att risk för kolosförgiftning förefunnes. Då en reparation av dessa anläggningar vore helt utesluten, vore det ofrånkomligen nödvändigt att i deras ställe anordna en modernare riskfri uppvärmning före utgången av nästkom-

mande budgetår. De i södra kasernen befintliga kalorifererna vore i något bättre tillstånd och syntes utan risk kunna användas under ännu något år. De inom etablissemangets befintliga ångpannorna vore — i den mån de icke redan nu befunno sig i kassabelt skick — i behov av utbyte inom de närmaste åren.

Etablissemangets uppvärmningsfråga syntes bäst kunna lösas genom att i den inom exercishusets entresolvåning befintliga ångcentralen anordna en för hela etablissemangets gemensam central av modern hetvattentyp, varifrån värme skulle levereras till såväl kaserner, kök, exercishus med badinrättning som underofficersbyggnaden. Kasernerna avsåges att därvid uppvärmas dels genom aerotemperanordningar i värmekammare och dels genom varmvattenelement vid fönstren. Exercishuset och underofficersbyggnaden skulle uppvärmas genom aerotemper respektive varmvattenssystem. Erforderligt ångbehov till köket och badinrättningen skulle likaledes levereras från den gemensamma nya centralen.

Genom den sålunda ifrågasatta anordningen skulle den nuvarande ångcentralen i etablissemangets södra kasern kunna nedläggas och dess eldarpersonal bliva tillgänglig för utökning av eldarpersonalen i den utvidgade centralen inom exercishuset. Eldningen inom kasernetablissemangets i dess helhet, som för närvarande ombesörjdes av en maskinist och tre civila eldare med biträde av kommenderad personal, kunde efter genomförandet av den föreslagna nyanordningen skötas av den civila personalen utan tillhjälp av militär arbetskraft, varjämte en årlig besparing å omkring 10,000 kronor kunde beräknas uppkomma å bränslekostnaderna, som för närvarande uppginge till omkring 36,000 kronor för år.

Kostnaderna för den föreslagna nyanläggningen, som av marinförvaltningen beräknats uppgå till omkring 140,000 kronor, syntes lämpligen kunna fördelas på två budgetår, varvid under det första budgetåret borde utföras värmecentralen i exercishuset jämte övriga anordningar därstädes ävensom erforderliga uppvärmningsanordningar inom norra kasernen, vilken i första hand vore i behov av modernisering. Kostnaderna härför beräknades uppgå till 80,000 kronor. Under det därpå följande budgetåret skulle återstående arbeten utföras, nämligen i södra kasernen med köket samt i underofficersbyggnaden. Dessa arbeten beräknades draga en kostnad av 60,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för installation av värmeledning i kustartilleriets kasern i Karlskrona för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen anført finner jag mig böra förorda, att åtgärder vidtagas i syfte att tidsenlig och driftsekonomisk uppvärmningsanläggning installeras inom kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona. Enligt inhämtad uppgift kunna de härför erforderliga anslagsmedlen, beräknade till 140,000 kronor, fördelas å tre budgetår, och torde för nästkommande budgetår allenast behöva anvisas 40,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till värmeledning inom kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

41. **Bombsäkra skyddsrum för minammunition m. m.,**
reservationsanslag.

[118.] Uti särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 hemställde marinförvaltningen om anvisande av medel för byggande av bombsäkra skyddsrum för Vaxholms fästnings och flottans minammunition ävensom för vissa torped- och minsprängmedel. Sammanlagda kostnaderna för berörda skyddsrum uppgingo enligt av marinförvaltningen gjorda beräkningar till 343,000 kronor, vilket belopp av marinförvaltningen äskades för ifrågavarande ändamål för nämnda budgetår.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen i nyssnämnda skrivelse anfört angående behovet av omförmälda skyddsrum, fann jag mig böra tillstyrka, att medel för ändamålet äskades av riksdagen. Emellertid syntes den för byggandet av skyddsrummen erforderliga medelsanvisningen böra fördelas på tre budgetår, varför anslagsbeloppet för budgetåret 1935/1936 kunde begränsas till 115,000 kronor.

Sistnämnda belopp blev på förslag av Kungl. Maj:t även av riksdagen anvisat för innevarande budgetår.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästkommande budgetår anvisas ytterligare 115,000 kronor.

Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig böra biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av *bombsäkra skyddsrum för minammunition m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 115,000 kronor.

42. **Bombsäkert skyddsrum för torpedammunition i Karlskrona,**
reservationsanslag.

[119.] Marinförvaltningen har på skäl, som av ämbetsverket anförts i särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anordnande av bombsäkert skyddsrum för förvaring av Karlskrona örlogsstation tillhörande torpedammunition för nämnda budgetår bevilja ett anslag av 100,000 kronor.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskas av riksdagen. Emellertid synes den för skyddsrummets byggande erforderliga medelsanvisningen kunna fördelas på två budgetår och anslagsbeloppet för nästkommande budgetår alltså begränsas till 50,000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av detta ärende torde riksdagens vederbörande utskott erhålla upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av *bombsäkert skyddsrum för torpedammunition i Karlskrona* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.

Av de under denna rubrik upptagna anslagsfrågorna äro åtskilliga av sådan natur, att det icke synes mig lämpligt att till statsrådsprotokollet närmare redogöra för ärendenas innebörd. Riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

43. Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, *reservationsanslag.*

[120.] Reservationsanslaget till skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner har tidigare under en följd av år i riksstaten upptagits med ett belopp av 50,000 kronor. Under ett vart av budgetåren 1933/1934—1935/1936 har anslaget uppförts i staten med 30,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har marinförvaltningen — under framhållande av att de för budgetåren 1933/1934—1935/1936 anvisade beloppen visat sig otillräckliga för tillfredsställelse av alla de mångskiftande behov, som avsåges skola tillgodoses af anslaget — hemställt, att detsamma måtte för nästkommande budgetår ånyo upptagas med 50,000 kronor.

Med tillstyrkande af marinförvaltningens förevarande framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* af 50,000 kronor.

44. Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg, *reservationsanslag.*

[121.] På därom af Kungl. Maj:t gjorda framställningar har riksdagen för budgetåren 1927/1928—1935/1936 till anskaffning af luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg anvisat tillhopa 2,100,000 kronor, varaf för innevarande budgetår 80,000 kronor. Därjämte har 1927 års riksdag medgivit, att för samma ändamål finge användas vissa reservationer af sammanlagt 75,614 kronor 99 öre, vilka avsetts att tagas i anspråk för engångskostnader för flottan.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framlagt förslag om ytterligare anskaffning af luftvärnsmateriel för flottans fartyg. Kostnaderna för den materiel, som nu avses att anskaffas, hava af ämbetsverket beräknats till 360,000 kronor, vilket belopp emellertid ansetts kunna fördelas på två budgetår. Marinförvaltningen har därför hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp af 180,000 kronor.

Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning af 90,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning af *luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* af 90,000 kronor.

45. Minmateriel för marinen, reservationsanslag.

[122.] Till anskaffning av minmateriel för marinen har riksdagen för ett vart av budgetåren 1930/1931—1934/1935 anvisat ett belopp av 75,000 kronor samt för innevarande budgetår ett belopp av 125,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för anskaffning av dylik materiel måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 430,000 kronor.

Jag finner mig icke böra i vidare mån tillstyrka marinförvaltningens förslag, än att jag för budgetåret 1936/1937 förordar samma medelsanvisning som för innevarande budgetår eller 125,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *minmateriel för marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 125,000 kronor.

**46. Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.,
reservationsanslag.**

[123.] Från och med år 1922 hava, med undantag för budgetåret 1927/1928, särskilda medel årligen anvisats för undersökning och prövning av brisanta sprängämnen. För ett vart av budgetåren 1931/1932—1935/1936 har för ifrågasvarande ändamål ävensom för utbyte av kasserade sprängämnen anvisats ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att ett anslag å samma belopp måtte för nästkommande budgetår anvisas för omförmälda ändamål.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förevarande framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 25,000 kronor.

47. Motmedel mot undervattensbåtar, reservationsanslag.

[124.] Från och med budgetåret 1927/1928 har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t anvisat ett årligt anslag av 75,000 kronor till anskaffning av motmedel mot undervattensbåtar.

Marinförvaltningen hemställer nu, att för enahanda ändamål måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 100,000 kronor.

Jag finner mig endast så tillvida kunna tillstyrka marinförvaltningens ifrågasvarande framställning, att jag för budgetåret 1936/1937 förordar samma medelsanvisning som för innevarande budgetår eller 75,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 75,000 kronor.

48. **Försök med teknisk materiel, reservationsanslag.**

[125.] Före budgetåret 1931/1932 anvisade riksdagen under en följd av år särskilda anslag dels för försök med teknisk materiel och dels för vissa försök med och undersökningar av minmateriel. För budgetåret 1930/1931 utgingo dessa anslag med 50,000 respektive 25,000 kronor.

I sin skrivelse den 5 juni 1930, nr 4, angående regleringen för budgetåret 1930/1931 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, anförde riksdagen, att riksdagen ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke anslaget till försök med minmateriel lämpligen borde framdeles sammanföras med anslaget till försök med teknisk materiel. Sedan marinförvaltningen i anledning av riksdagens berörda uttalande i särskild skrivelse angående sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1931/1932 hemställt, att de medel, som avsåges för ifrågavarande försök, måtte sammanföras till ett gemensamt anslag, föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1931 års riksdag, att för försök med teknisk materiel — vari jämväl skulle inbegripas försök med minmateriel — måtte för budgetåret 1931/1932 anvisas ett belopp av 75,000 kronor. Detta förslag blev av riksdagen bifallet.

Jämväl för budgetåret 1932/1933 har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t för samma ändamål anvisat ett belopp av 75,000 kronor.

För ett vart av budgetåren 1933/1934—1935/1936 har till försök med teknisk materiel anvisats ett belopp av 60,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för dylikt ändamål måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 75,000 kronor.

Denna marinförvaltningens framställning finner jag mig endast i sådan mån böra biträda, att jag tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår anvisas samma belopp som för det löpande budgetåret eller 60,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 60,000 kronor.

49. **Brandrör, reservationsanslag.**

[126.] I särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för innevarande budgetår hemställde marinförvaltningen om anvisande av 68,000 kronor för anskaffning av brandrör.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 4 januari 1935 framhöll jag, att den för materielanskaffningen i dess helhet erforderliga medelsanvisningen syntes kunna fördelas på tre budgetår och anslagsbeloppet för budgetåret 1935/1936 begränsas till 20,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t i anslutning härtill gjorda anslagsäskandet blev av riksdagen bifallet.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att återstoden av ovan angivna kostnadsbelopp eller 48,000 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

I anslutning till mitt berörda uttalande finner jag mig icke böra i vidare mån tillstyrka marinförvaltningens ifrågavarande framställning, än att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning av 24,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *brandrör* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 24,000 kronor.

50. Modernisering av flottans artilleriammunition, *reservationsanslag*.

[127.] I särskild skrivelse angående sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen hemställt, att för modernisering av flottans artilleriammunition måtte för nämnda budgetår anvisas ett belopp av 75,000 kronor.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskas av riksdagen. Emellertid synes den för moderniseringen av ifrågavarande artilleriammunition erforderliga medelsanvisningen kunna fördelas på två budgetår och anslagsbeloppet för nästkommande budgetår begränsas till 30,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *modernisering av flottans artilleriammunition* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor.

51. Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser, *reservationsanslag*.

[128.] I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 gjorde marinförvaltningen framställning om anvisande av medel för isättande av nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser. Kostnaderna härför beräknades för treårsperioden 1 juli 1932—30 juni 1935 uppgå till 90,000 kronor, varav en tredjedel eller 30,000 kronor borde utgå för budgetåret 1932/1933.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet anvisade riksdagen för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1932/1933 ett belopp av 30,000 kronor.

För enahanda ändamål hava av riksdagen anvisats för budgetåret 1933/1934 10,000 kronor samt för budgetåret 1934/1935 20,000 kronor.

För innevarande budgetår har för ändamålet icke anvisats något belopp.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att återstoden av det för omförmälda treårsperiod beräknade beloppet eller 30,000 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskas av riksdagen för nästkommande budgetår. I enlighet med marinförvaltningens förslag torde anslagsbeloppet böra bestämmas till 30,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till isättande av *nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor.

52. Kustartilleriförsvaret på Gotland, *reservationsanslag*.

[129.] I anledning av inom riksdagen väckta motioner anvisade 1935 års riksdag för innevarande budgetår för ordnande av kustartilleriförsvaret på Gotland ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för nästkommande budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ytterligare 210,000 kronor.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förevarande framställning får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för ordnande av *kustartilleriförsvaret på Gotland* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 210,000 kronor.

53. Luftvärnsmateriel för kustfästningarna, *reservationsanslag*.

[130.] För anskaffning av luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna har riksdagen för budgetåren 1928/1929—1932/1933 anvisat sammanlagt 630,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framhållit, att den alltjämt fortgående utvecklingen av flygmaterielen och den allt större betydelse, som måste tillmätas flygstridskrafterna, nödvändiggjorde ett förstärkande av det luftförsvaret, som inginge i rikets kustfästningar. Till bestridande av härav föranledda kostnader erfordrades tillhopa 2,450,000 kronor, vilket belopp emellertid syntes ämbetsverket kunna fördelas på sex budgetår. I anslutning härtill har marinförvaltningen hemställt, att för anskaffning av ifrågavarande luftvärnsmateriel måtte för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 400,000 kronor.

Förevarande anskaffningsbehov torde i någon mån böra tillgodoses genom anvisning av medel å riksstaten för nästkommande budgetår. Jag anser mig böra tillstyrka, att ett anslag av 40,000 kronor ställes till förfogande.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av *luftvärnsmateriel för kustfästningarna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

54. Torpeder, *reservationsanslag*.

[131.] För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t anvisat tillhopa 420,000 kronor till anskaffning av torpeder.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för ifrågavarande ändamål ett belopp av 234,000 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Jag finner mig endast så tillvida böra biträda marinförvaltningens förevarande framställning, att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning av 125,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *torpeder* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 125,000 kronor.

55. Radiomateriel för marinen, *reservationsanslag*.

[132.] I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har marinförvaltningen framlagt förslag till modernisering av flottans radiomateriel. Kostnaderna för de anläggningar i berörda syfte, som närmast avsåges skola komma till utförande, hava beräknats till 225,000 kronor. Medelsanvisningen kunde dock fördelas på två budgetår, varvid för budgetåret 1936/1937 borde anvisas ett belopp av 112,500 kronor.

Vidare har marinförvaltningen i särskild skrivelse, likaledes rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår, hemställt om anvisande av medel för anskaffande av radiomateriel för kustfästningarna. Medelsanvisningen till bestridande av anskaffningskostnaderna, vilka av marinförvaltningen beräknats uppgå till 120,000 kronor, kunde emellertid fördelas på tre budgetår, varav 60,000 kronor borde utgå för budgetåret 1936/1937.

Dessa marinförvaltningens framställningar finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning för ifrågavarande ändamål av sammanlagt 40,000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *radiomateriel för marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

56. Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser, *reservationsanslag*.

[133.] På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen till åtgärder för industriens krigsorganisation anvisat för vardera av budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 10,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1928/1929—1935/1936 25,000 kronor.

Under erinran att Kungl. Maj:t genom brev den 12 april 1935 utfärdat bestämmelser rörande marinförvaltningens krigsförberedelser, har ämbetsverket i särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår hemställt, att till åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser för budgetåret 1936/1937 måtte anvisas ett belopp av 80,000 kronor.

Jag finner mig icke kunna i vidare mån tillstyrka marinförvaltningens ifrågavarande framställning, än att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning för nämnda ändamål av 40,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltningens krigsförberedelser* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

Sjökarteverket.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har styrelsen för sjökarteverket förnyat tidigare gjorda framställningar, att den sedan åtskilliga år på dagordningen stående frågan rörande planläggningen av verkets framtida arbete ävensom beträffande verkets organisation och därmed sammanhängande spörsmål nu måtte upptagas till slutlig lösning i enlighet med ett av styrelsen framlagt förslag.

Ehuru en omorganisation i viss utsträckning av sjökarteverket synes vara av behovet påkallad, anser jag mig dock alltjämt med hänsyn till den kostnadsökning, som en dylik åtgärd skulle medföra, icke för närvarande kunna upptaga denna fråga. Bortsett från de mindre jämkningar i förevarande avseende, som jag i det följande föreslår, torde därför verkets nuvarande organisation böra bibehållas jämväl för nästkommande budgetår.

57. Avlöning till personal vid sjökarteverket, *förslagsanslag*.

[134.] Förslagsanslaget till avlöning till personal vid sjökarteverket är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 196,740 kronor.

I sin skrivelse den 22 augusti 1935 rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har styrelsen för sjökarteverket hemställt, att den å verkets stat uppförda kontorsbiträdesbefattningen i 4:e lönegraden å den i kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 270) angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, intagna löneplanen B måtte — med hänsyn till arten och omfattningen av de göromål, som åvilade ifrågavarande befattningshavare — omändras till en kanslibiträdesbefattning i 7:e lönegraden å samma löneplan.

Styrelsens förevarande förslag anser jag mig böra biträda. På grund härav torde den å staten upptagna anslagsposten till »avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat» böra ökas med 456 kronor eller från 130,000 kronor till, i runt tal, 130,500 kronor.

Under rubriken »arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t» är för närvarande upptaget ett belopp av 600 kronor till den eller de ritare eller gravörer, som förordnas att biträda vid rit- och gravyrarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer.

I sin förberörda skrivelse den 22 augusti 1935 har sjökarteverkets styrelse hemställt, att nämnda arvode måtte höjas till 900 kronor. Vidare har styrelsen gjort framställning om att den ritare, som handhar kartverkets instrumentuppbörd, måtte tillerkännas ett årligt arvode av 180 kronor.

Till stöd härför har framhållits följande.

I de för år 1913 och följande år gällande lönestaterna hade förstnämnda arvode varit upptaget med 600 kronor och odelat utgått till den ritare, som varit förordnad att tjänstgöra såsom »förste ritare» och ledare av verkets rit- och gravyrarbeten.

De arbetsuppgifter, som påvilade förste ritaren, hade år efter år ökat och blivit mer ansvarsfulla till följd av att rit- och gravyrpersonalen samt tryckeripersonalen växt i antal, att nya arbets- och reproduktionsmetoder införts och att antalet utgivna sjökort betydligt stigit. Sålunda hade förste ritaren underställd personal ökat från 23 till 35 personer, antal utgivna sjökort, som skulle ajourhållas, från 50 till 94. Även verksamheten i tryckeriet, som övervakades av förste ritaren, hade blivit mera omfattande och komplicerad genom moderna arbetsmetoder och genom inrättande av en galvanoplastisk avdelning för framställning av nya sjökortsplåtar m. m. Upplagan av tryckta eller på litografisk väg framställda sjökort hade ökat från omkring 22,000 till cirka 32,000 och antalet sjökortsrättelser från 1,100 till 2,000 årligen. Under åren 1913—1934 hade utgivits 61 nya sjökort.

Vad därefter beträffade det föreslagna arvodet för den ritare, som handhade kartverkets instrumentuppbörd, torde böra framhållas, att det enligt gällande instruktion ålåg redogöraren att omhändervärd och redovisa verkets inventarier. Emellertid hade detta åliggande sedan åtskilliga år tillbaka icke helt kunnat fullgöras på grund av övriga göromål, som påvilade denne befattningshavare. För att handhava fartygs och båtars däcksuppbörder m. m. hade sedan år 1929 en underofficer å övergångsstat varit inkallad till tjänstgöring vid sjökarteverket, varjämte en civilanställd maskinist handhaft maskinuppbörderna. Såsom biträde vid handhavandet av instrumentuppbörden hade under en följd av år tjänstgjort en ritare, som vore utbildad mättningsförrättare och sålunda hade erfarenhet och grundlig kännedom om mättningsinstrument och dessas skötsel och vård. Ifrågasvarande göromål hade han fullgjort utan särskild ersättning, varför uppbördsmanansvar ej syntts kunna åläggas honom. Då redogöraren emellertid icke kunde ägna någon nämnvärd tid åt denna viktiga detalj och icke heller syntes äga erforderlig sakkunskap, vore det nödvändigt, att en särskild tjänsteman handhade instrumentuppbörden med ansvar för densamma. Det borde kunna åläggas honom uppbördsmanansvar och borde som en förutsättning härför tilldelas honom ett årligt arvode, vilket syntes böra utgå efter samma beräkningsgrund, som gällde ifråga om uppbördsmän ombord å sjömättningsfartyg m. fl. eller med 180 kronor.

Vad styrelsen i ärendet anfört synes giva vid handen, att förenämnda med 600 kronor för år utgående arvode bör ökas. Mot den föreslagna arvodesförhöjningens storlek har jag intet att erinra. Jämväl styrelsens förslag, att till den ritare, som handhar sjökarteverkets instrumentuppbörd, måtte utgå ett arvode med 180 kronor för år, anser jag mig böra biträda.

Till följd härav torde anslagsposten till »arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t» böra ökas med $(300 + 180 =) 480$ kronor.

På skäl, som i det följande under anslaget till tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» komma att närmare utvecklas, torde vidare under förevarande anslagspost medel böra beräknas för beredande åt redaktören av nämnda tidskrift av ett årligt arvode å 3,600 kronor.

Sammanlagt torde sålunda denna anslagspost böra ökas med $(480 + 3,600 =)$ 4,080 kronor eller från 24,140 kronor till 28,220 kronor.

Från anslaget till nyssnämnda tidskrift utgår för närvarande avlöning till viss extra personal: en assistent, ett kvinnligt biträde och en vaktmästare. Vidare utgår från anslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet avlöning till en extra befattningshavare, vilken tjänstgör såsom assistent åt ledaren för det jordmagnetiska arbetet. I enlighet med vad jag i det följande kommer att förorda torde medel under avlöningsanslaget böra beräknas för nämnda personal. Anslagsposten till »avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» torde i följd härav böra ökas i avseende å »a. Grundavlöningar m. m.» med 15,600 kronor och beträffande »b. Avlöningsförhöjningar m. m.» med förslagsvis 1,200 kronor eller med tillhoppa 16,800 kronor. Nämnda anslagspost bör alltså i staten ökas från 42,600 kronor till 59,400 kronor.

I enlighet med av 1935 års riksdag gjort uttalande torde slutligen i staten under rubriken »särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» böra upptagas medel till bestridande av kostnader för provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare vid sjökarteverket. Dessa kostnader beräknas för nästkommande budgetår uppgå till, i runt tal, 11,000 kronor.

I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande ifrågavarande anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöning till personal vid sjökarteverket för nästkommande budgetår skulle sålunda utgöra $(196,740 + 500 + 4,080 + 16,800 + 11,000 =)$ 229,120 kronor eller, i avrundat tal, 229,000 kronor. I anslutning till anslagsberäkningen har jag låtit upprätta förslag till ny stat för sjökarteverket, och torde detta förslag underställas riksdagen för godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för den civila personalen å ordinarie stat vid sjökarteverket:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
3 förste aktuarier	B 26
1 aktuarie	B 22
1 kartograf	B 21
1 redogörare	B 18
12 ritare eller gravörer	B 15
2 ritbiträden	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

dels godkänna följande stat för sjökarteverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1936:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 130,500: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 28,220: —
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m.m. kronor 55,900: —	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 3,500: —
	» 59,400: —
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 11,000: —
Summa förslagsanslag kronor 229,120: —	

eller, i runt tal, 229,000 kronor;

dels ock till avlöning till personal vid sjökarteverket för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 229,000 kronor.

58. Omkostnader för sjömättningsväsendet, *reservationsanslag*.

[135.] Reservationsanslaget till omkostnader för sjömättningsväsendet var i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaget med ett belopp av 340,400 kronor.

I enlighet med ett av granskningsnämnden framlagt förslag föreslogs i statsverkspropositionen till 1933 års riksdag, att anslaget för budgetåret 1933/1934 skulle nedsättas med 100,000 kronor. Detta förslag blev sedermera av riksdagen bifallet, vadan anslaget alltså i riksstaten för sistnämnda budgetår blev upptaget med ett belopp av 240,400 kronor. Jämväl i riksstaten för budgetåret 1934/1935 har för ifrågavarande ändamål upptagits ett belopp av 240,400 kronor. För innevarande budgetår är anslaget i riksstaten uppfört med ett belopp av 291,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har styrelsen för sjökarteverket hemställt, att anslaget för sistnämnda budgetår måtte höjas till 335,000 kronor.

Denna sjökarteverksstyrelsens hemställan finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag tillstyrker, att till omkostnader för sjömättningsväsendet för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 327,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *omkostnader för sjömättningsväsendet* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 327,000 kronor.

59. Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, *reservationsanslag*.

[136.] Reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, som tidigare under ett flertal år i riksstaten varit uppfört med ett belopp av 15,000 kronor, blev på förslag av Kungl. Maj:t för budgetåret 1934/1935 höjt till 19,000 kronor. Den sålunda vidtagna ökningen föranleddes av vissa tillfälliga medelsbehov, som ansågos böra tillgodoses under

sistnämnda budgetår. För innevarande budgetår är anslaget i riksstaten åter upptaget med 15,000 kronor.

För närvarande är följande personal sysselsatt med det jordmagnetiska arbetet, nämligen dels en å ordinarie stat uppförd förste aktuarie (med avlönning från avlöningsanslaget), såsom ledare, dels ock såsom assistent åt denne en extra befattningshavare. Därjämte finnes ett extra kvinnligt biträde anställt vid undersökningsväsendet. Den nuvarande assistenten, som är filosofie magister, har deltagit i uppmätningen av det magnetiska huvudnätet samt i magnetiska mätningar å sjön. Han är för närvarande huvudsakligen sysselsatt med den omedelbara skötseln av det magnetiska observatoriet i Lovö kronopark samt med bearbetningen av från detta härrörande materiel.

I den 25 oktober 1930 avgivet betänkande och förslag rörande planläggningen av sjökarteverkets framtida arbete m. m. yttrade styrelsen för sjökarteverket, att det jordmagnetiska undersökningsväsendet syntes böra skiljas från sjökarteverket och läggas under Sveriges geologiska undersökning. Statens organisationsnämnd framhöll i av nämnden den 8 oktober 1931 avgivet förslag rörande sjökarteverkets organisation och arbetsuppgifter m. m., att vissa förhållanden ovedersägligen syntes tala för det av styrelsen föreslagna avskiljandet av det jordmagnetiska undersökningsväsendet från sjökarteverket. Vad som emellertid framför allt kommit nämnden att stanna vid att för det dåvarande avstyrka det föreslagna överflyttandet vore den omständigheten, att nämnden icke varit i tillfälle att bilda sig en säker uppfattning om arbetsförhållandena hos Sveriges geologiska undersökning. En fullständig och ingående undersökning därom borde framdeles upptagas. Intill dess en sådan undersökning föreläge, borde i varje fall, enligt nämndens mening, en överflyttning dit av en för sjöfarten så viktig detalj som det jordmagnetiska undersökningsväsendet icke vidtagas. Någon verklig olägenhet av att frågans slutliga avgörande finge tillsvidare anstå syntes ej uppkomma.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har verkets styrelse — under åberopande av en av chefen för sjökarteverket och chefen för Sveriges geologiska undersökning gemensamt avgiven, den 15 juni 1934 dagtecknad promemoria — hemställt, att den vid det jordmagnetiska undersökningsväsendet anställde assistenten, vilken för närvarande från förevarande anslag åtnjöte ett av kartverkschefen med stöd av kungl. brev den 25 september 1920 till 5,700 kronor bestämt årligt arvode, måtte beredas anställning å ordinarie stat med placering i 21:a lönegraden å den i kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 270) angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, intagna löneplanen B.

I förenämnda promemoria anföres bland annat följande.

Det ännu oavgjorda spørsmålet om de jordmagnetiska undersökningarnas definitiva förläggning inom statsförvaltningen hade kommit att alltför länge

förhindra tillgodoseendet av det personalbehov, som måste sägas vara oundgängligt, om de av sjökarteverket bedrivna magnetiska arbetena skulle kunna fortsättas. Utan att i detta sammanhang ingå på frågan till vilken statsinstitution dessa arbeten slutligen borde förläggas, kunde med styrka hävdas, att personalbehovet för de magnetiska undersökningar, vilka omhändershades av sjökarteverket, vore oberoende av om dessa arbeten även allt framgent komme att tillhöra detsamma eller om de, såsom av sjökarteverkstyrelsen föreslagits, komme att överflyttas till Sveriges geologiska undersökning. Enligt utredning, som blivit underkastad sakkunnig prövning från det mest auktoritativa håll, torde omförmälda för det jordmagnetiska undersökningsväsendet anställda personal, två kvalificerade magnetiker och ett rutinerat kvinnligt biträde, vara den minsta, som erfordrades för de magnetiska arbetenas utförande i ungefär den omfattning, som motsvarade sjökarteverkets arbete.

I fråga om medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår har styrelsen för sjökarteverket anfört, att — även vid bifall till styrelsens förenämnda förslag om överflyttande av kostnaderna för assistentens avlöningsförmåner till avlöningsanslaget — erfordrades för bestridandet av övriga kostnader för kontroll- och undersökningsväsendet samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats, eller 15,000 kronor; och hemställde styrelsen, att anslaget måtte för budgetåret 1936/1937 upptagas å riksstaten med nämnda belopp.

Med hänsyn till det läge, vari spörsmålet rörande vilken statsinstitution, undersökningsväsendet för framtiden bör tillhöra, för närvarande befinner sig, anser jag mig icke böra tillstyrka, att den vid det jordmagnetiska undersökningsväsendet anställde assistenten beredes anställning å ordinarie stat. Däremot finner jag mig böra förorda, att assistenten erhåller anställning som extra ordinarie befattningshavare. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvila assistenten, torde befattningen böra hänföras till 21:a lönegraden å den i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Såsom av det föregående inhämtas har jag föreslagit, att medel för bestridande av kostnaderna för assistentens avlöning skola beräknas under sjökarteverkets avlöningsanslag.

Vad därefter angår medelsanvisningen under nu förevarande anslag för nästkommande budgetår ifrågasätter jag ingen annan ändring i förhållande till innevarande budgetår än den, som föranledes därav att medel för beredande av ersättning åt assistenten vid det jordmagnetiska undersökningsväsendet icke vidare behöva beräknas under anslaget. Detsamma torde i följd härav böra i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med (15,000 — 5,700 =) 9,300 kronor eller, i avrundat tal, 10,000 kronor.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 10,000 kronor.

60. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», *reservationsanslag*.

[137.] Till bestridande av kostnaderna för redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», vilket bestyr genom beslut av 1920 års riksdag överflyttats till sjökarteverket, har från och med år 1921 årligen anvisats ett reservationsanslag. För budgetåret 1926/1927 utgick anslaget med ett belopp av 31,000 kronor.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för budgetåret 1927/1928 hemställde kartverkschefen att få anställa en från förevarande anslag avlönad assistent samt anförde därvid följande.

Enär den officer på stat, som senast uppehållit assistentbefattningen, överförts på övergångsstat och enligt generalorder skulle avgå den 1 oktober 1926, stode kartverket åter inför den tyvärr alltför ofta förekommande situationen att på ett eller annat sätt söka få assistentbefattningen besatt. Visserligen hade det förutsatts, att befattningen skulle kunna uppehållas med övertalig personal, men stode någon lämplig person av denna kategori icke att erhålla. Under de icke fullt sex år, som kartverket handhaft bestyret med utgivandet av tidskriften, hade sex personer tjänstgjort som assistenter. Som den dåvarande redaktören passerat 60-årsåldern, vore det med tanke på tidskriftens framtida skötande nödvändigt att så söka ordna assistentbefattningen, att assistenten framdeles kunde övertaga redaktörsbefattningen. Det gällde att söka få en språkkunnig och nautiskt bildad person, som då och för framtiden uteslutande ville ägna sig åt detta arbete. Utan att erbjuda en lämplig aspirant skäligen avlöningsförhållanden syntes dock detta icke vara möjligt. På grund härav hemställde kartverkschefen om anställande av en assistent åt ifrågavarande tidskriftsredaktör mot ett arvode av 4,800 kronor för år.

Vid detta ärendes anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1927 anförde föredragande departementschefen, att med hänsyn till vad kartverkschefen upplyst förevarande fråga icke längre syntes kunna skjutas på framtiden utan böra få sin lösning. Av den övertaliga personalen torde icke finnas någon, som vore lämplig för uppehållande av assistentbefattningen, varför denna utväg i frågans lösning icke stode till buds. I anslutning härtill tillstyrkte departementschefen, att en från förevarande anslag avlönad assistent anställdes och hade departementschefen funnit det av kartverkschefen föreslagna arvodet, 4,800 kronor, väl avvägt. Såsom kartverkschefen föreslagit, syntes anslaget böra upptagas till 38,000 kronor.

Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen gjorda framställning blev av riksdagen bifallen.

För vart och ett av därpå följande budgetår har anslaget likaledes utgått med 38,000 kronor.

Redaktionen för tidskriften består för närvarande av en redaktör (pensionerad sjöofficer), en assistent (sjökapten och reservkapten i flottan) samt ett kvinnligt biträde. Å vederbörlig expedition tjänstgör härjämte en vaktmästare.

Avlöningen till ifrågavarande personal, vilken avlöning bestrides från förevarande anslag, utgår för närvarande med följande av chefen för sjökarte-

verket med stöd av kungl. brev den 25 september 1920 bestämda belopp för år, nämligen till redaktören 6,000 kronor, assistenten 5,700 kronor, det kvinnliga biträdet 2,208 kronor och vaktmästaren 1,884 kronor. Å ifrågasvarande arvoden, tillhopa 15,792 kronor, utgå ej dyrtidstillägg.

I tvenne likalydande motioner (I: 31 och II: 82) vid 1935 års riksdag hemställdes, att riksdagen måtte på grund av vad i motionerna anförts i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att den civila personalen vid »Underrättelser för sjöfarande» sattes, redaktören på ordinarie och övrig personal på extra ordinarie stat, eller »att det i sin helhet vad gällde denna fråga ordnades så, som i betänkande den 21 juni 1928» föreslagits av för utredning rörande planläggning av sjökarteverkets framtida arbete ävensom i fråga om verkets organisation och ställning till statsförvaltningen i övrigt av Kungl. Maj:t tillkallade utredningsmän. I över motionerna avgivet utlåtande framhöll statsutskottet — under erinran att ett motionsvis gjort yrkande i nämnda syfte avslagits vid 1934 års riksdag, varvid statsutskottet framhållit, att den av vederbörande motionär berörda frågan kunde förväntas komma under övertvägande i samband med prövningen av sjökarteverkets omorganisation — att utskottet, som i stort sett vore ense med motionärerna därutinnan, att den nuvarande anställningsformen för tidskriftens redaktionspersonal knappast kunde anses vara fullt tillfredsställande, ansåge sig, under hänvisning till att sjökarteverkets omorganisation stode på dagordningen, icke böra föreslå, att beslut i den motionsvis framförda frågan för det dåvarande fattades av riksdagen. Emellertid ville utskottet uttala sin bestämda förväntan, att spörsmålet om den lämpligaste anordningen beträffande nämnda personals tjänsteställning bleve av vederbörande myndigheter underkastat saklig prövning och slutligt löst i samband med det vilande omorganisationsförslaget.

Utskottets utlåtande blev av riksdagen godkänt.

I sitt till styrelsen för sjökarteverket avgivna förslag rörande verkets medelsbehov för nästkommande budgetår har kartverkschefen till en början erinrat, att förenämnda utredningsmän i sin tablå med förslag till personal vid sjökarteverket upptagit den för tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» avsedda personalen såsom extra ordinarie. Styrelsen för sjökarteverket och statens organisationsnämnd hade däremot i förut omförmälda, den 25 oktober 1930, respektive den 8 oktober 1931 avgivna förslag rörande sjökarteverkets organisation m. m. icke förutsatt någon förändring i fråga om personalens anställningsform.

I sitt berörda förslag anförde kartverkschefen vidare i huvudsak följande.

Vad först redaktören beträffade, vore denne närmast under kartverkschefen ansvarig för tidskriftens redigering samt dess ansvarige utgivare. Genom att såsom redaktör anställa en pensionerad sjöofficer hade det varit möjligt att begränsa avlöningen vida under det belopp, som syntes böra utgå, därest såsom redaktör anställdes en person, som ej åtnjöte pension utan vore helt beroende av sin redaktörslön. Vid bedömande av redaktörens löneställning, därest han vunne anställning såsom ordinarie tjänsteman, syntes man böra utgå från, att hans ställning inom sjökarteverket vore densamma som första aktuariernas, d. v. s. han vore ledare för en avdelning — och därtill en

mycket viktig sådan. Redaktören syntes vid sådant förhållande böra placeras i 26:e lönegraden av den i kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 270) intagna lönepplanen B. Den merkostnad för statsverket, som härigenom skulle uppstå, uppginge till 4,900 kronor. Det enda bärande skäl, som skulle kunna åberopas för den föreslagna förändringen, vore, att tidskriften för närvarande sköttes på ett otillfredsställande sätt. För att så långt som möjligt tillmötesgå de sjöfarandes önskemål beträffande tidskriften hade emellertid chefen för sjökarteverket i oktober år 1931 avlåtit en skrivelse till vissa sjöfartssammanslutningar med begäran om deras yttrande angående tidskriftens redigering och innehåll. Av svaren framginge, att — därest vissa smärre önskemål vunne beaktande — vederbörande vore nöjda med det sätt, varpå tidskriften sköttes. Härav ansåge sig sjökarteverkschefen kunna draga den slutsatsen, att något skäl till förändring av redaktörens anställningsform icke föreläge, så mycket mer som ju ökade kostnader för statsverket härigenom skulle uppkomma.

Vad därefter anginge den övriga personalen, funne sjökarteverkschefen det skäligt, att densamma bereddes enahanda förmåner beträffande anställningsformen som sjökarteverkets motsvarande personal i övrigt, d. v. s. erhöle anställning på extra ordinarie stat. Härvid syntes assistenten böra hänföras till 21:a lönegraden, det kvinnliga biträdet till 7:e lönegraden och vaktmästaren till 5:e lönegraden å den i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) intagna lönepplanen för extra ordinarie tjänstemän.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har styrelsen biträtt sjökarteverkschefens ifrågavarande förslag samt hemställt, att medel för avlönande av assistenten, det kvinnliga biträdet och vaktmästaren måtte beräknas under sjökarteverkets avlöningsanslag, varigenom medelsbehovet under nu förevarande anslag komme att nedgå till (38,000 — 10,000 =) 28,000 kronor.

Såsom jag i det föregående framhållit, har jag förutsatt, att sjökarteverkets nuvarande organisation i stort sett bibehålles även under nästkommande budgetår. Då den nuvarande anställningsformen för vissa av de vid tidskriftens redaktion anställda befattningshavarna icke synes vara tillfredsställande, har jag emellertid funnit mig böra redan nu till behandling upptaga spørgsmålet rörande ändrade grunder för ifrågavarande befattningshavares anställning och avlöning. Vad angår den för redaktören avsedda befattningen, torde densamma — med hänsyn till att ett uppförande av befattningen å ordinarie stat synes kunna innebära ett föregripande av sjökarteverkets framtida omorganisation samt med beaktande tillika av vad kartverkschefen i sitt förenämnda förslag anfört — alltjämt böra bibehållas såsom arvodesbefattning. Emellertid synes det nu till redaktören utgående arvodel, vilket av kartverkschefen med stöd av förenämnda kungl. brev den 25 september 1920 fastställts till 6,000 kronor för år, icke kunna anses vara utmätt i enlighet med de grunder, som av Kungl. Maj:t tillämpas vid bestämmandet av ersättning åt arvodespersonal inom försvarsväsendet. Redaktörens arvode torde i enlighet med dessa grunder böra nedsättas till 3,600 kronor för år. Beträffande den övriga personalen synes däremot — i syfte att bereda densamma en tryggare ställning — en ändrad anställningsform böra tillämpas. I detta avseende ansluter jag mig till vad styrelsen för sjökarteverket före-

slagit och tillstyrker sålunda, att assistenten, det kvinnliga biträdet och vaktmästaren beredes anställning såsom extra ordinarie befattningshavare med placering, assistenten i 21:a lönegraden, det kvinnliga biträdet i 7:e lönegraden och vaktmästaren i 5:e lönegraden å den i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Såsom av det föregående inhämtas, hava medel för bestridande av avlöningen för samtliga förenämnda befattningshavare för nästkommande budgetår beräknats under sjökarteverkets avlöningsanslag. Medelsbehovet under nu förevarande anslag torde med hänsyn härtill kunna minskas med, i runt tal, 16,000 kronor och för nästkommande budgetår sålunda beräknas till (38,000 — 16,000 =) 22,000 kronor.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till redigering och utgivning av *tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 22,000 kronor.

61. Bidrag till internationella hydrografiska byrån, *förslagsanslag*.

[138.] Till beredande av bidrag till internationella hydrografiska byrån torde, i enlighet med styrelsens för sjökarteverket förslag, för nästkommande budgetår böra anvisas ett förslagsanslag å samma belopp som för innevarande budgetår eller 12,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till beredande av *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 12,000 kronor.

62. Förnyelse av sjökarteverkets båtmaterial, *reservationsanslag*.

[139.] I och för sjömätningen disponerar sjökarteverket över dels ett antal större sjögående mättingsfartyg, dels ock viss motorbåtsmateriel, nämligen 12 större och 15 mindre motorbåtar. Av dessa motorbåtar äro en del ganska gamla — tre av dem äro byggda för över 50 år sedan.

I sitt förenämnda betänkande och förslag av den 30 oktober 1930 framhöll styrelsen för sjökarteverket, att dessa båtar, tack vare gott årligt underhåll, visserligen fortfarande vore användbara för mättningsarbetet, men att underhållskostnaderna för dem bleve oproportionerligt stora i förhållande till det arbetsresultat, som med dem kunde utvinnas. Enligt styrelsens mening måste det ligga i sakens natur, att båtmaterielen i sin helhet successivt förnyades och anpassades efter moderna arbetsmetoder, varigenom ett påskyndande av mättningsarbetet underlättades. Styrelsen funne det visserligen önskvärt, att de tre äldsta motorbåtarna omedelbart ersattes, men ansåge sig dock för det dåvarande endast böra föreslå ersättningsbyggnad av en ny båt under vart och ett av de tre följande budgetåren. Kostnaderna för nybyggnaden hade av styrelsen beräknats till 13,000 kronor för båt.

Styrelsens ifrågavarande förslag tillstyrktes av statens organisationsnämnd i nämndens ovan omförmälda förslag rörande sjökarteverkets organisation och arbetsuppgifter m. m.

Sedan chefen för sjökarteverket uti skrivelse till styrelsen framhållit, att den föreslagna anskaffningen av nya motorbåtar vore av sådan vikt och av så brådskande natur, att den icke längre borde undanskjutas, hemställde styrelsen, som biträdde detta kartverkschefens uttalande, uti sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för budgetåret 1934/1935, att ett belopp av 13,000 kronor måtte för samma budgetår anvisas för byggande av en motorbåt för sjökarteverkets räkning. Denna hemställan föranledde emellertid icke till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Med förmälan att behovet av förnyelse av sjökarteverkets båtmateriel blivit alltmera trängande hemställde styrelsen för sjökarteverket i sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för budgetåret 1935/1936, att ett belopp av 26,000 kronor måtte anvisas för ifrågavarande ändamål. Vid anmälan inför Kungl. Maj:t i statsrådet av detta ärende framhöll jag, att sjökarteverkets båtmateriel vore i stort behov av förnyelse, varför jag funne mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskades av riksdagen. Emellertid syntes medelsanvisningen för sistnämnda budgetår böra begränsas till 13,000 kronor. Ifrågavarande belopp blev jämväl av riksdagen anvisat.

I sin skrivelse rörande sjökarteverkets medelsbehov för nästkommande budgetår har styrelsen hemställt, att ett belopp av 13,000 kronor måtte för ovan angivna ändamål anvisas jämväl för sistnämnda budgetår.

Härjämte har styrelsen hemställt om anvisande av ett belopp av 40,000 kronor för anskaffande av en ny båt för de magnetiska mätningarna.

Till stöd för sistnämnda framställning har styrelsen åberopat en av chefen för sjökarteverket och chefen för Sveriges geologiska undersökning gemensamt utarbetad, den 15 juni 1934 dagtecknad promemoria beträffande jordmagnetiska arbeten i Sverige, däri yttras, bland annat, att det för det dåvarande för de magnetiska mätningarna på sjön använda fartyget vore för ändamålet mindre lämpligt och dessutom svårt angripet av röta samt att, därest icke medel ställdes till förfogande för anskaffande av ett nytt fartyg, ifrågavarande kartläggning inom kort måste upphöra.

Med tillstyrkande av styrelsens för sjökarteverket förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förnyelse av sjökarteverkets båtmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 53,000 kronor.

Diverse.

63. Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., *reservationsanslag*.

[140.] Reservationsanslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. har i riksstaten för innevarande och närmast föregående budgetår upptagits med ett belopp av 12,000 kronor.

För nästkommande budgetår torde i enlighet med av marinförvaltningen gjord framställning anslaget böra i riksstaten upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 12,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 12,000 kronor.

64. Extra utgifter, reservationsanslag.

[141.] I kostnadsberäkningarna för 1925 års försvarsorganisation upptogs sjöförsvarets anslag till extra utgifter med 70,000 kronor. För ett vart av budgetåren 1926/1927—1928/1929 uppfördes anslaget i riksstaten med 90,000 kronor. Sedan riksdagen emellertid uttalat, att anslaget icke borde upptagas med högre belopp än som inginge i nämnda kostnadsberäkningar, utgick anslaget under budgetåren 1929/1930—1932/1933 med 70,000 kronor. Med hänsyn till nödvändigheten att i möjligaste mån inskränka statsutgifterna har anslaget från och med budgetåret 1933/1934 utgått med ett till 60,000 kronor nedsatt belopp.

Marinförvaltningen har nu framhållit, att stora olägenheter uppstått på grund av minskningen av ifrågavarande anslag. Det vore oundgängligen nödvändigt, att anslaget åter höjdes. Højningen borde icke begränsas till i 1925 års försvarsorganisation förutsatta 70,000 kronor, vilket belopp erfarenheten visat vara otillräckligt. Ämbetsverket hemställde, att anslaget måtte upptagas med 80,000 kronor.

I likhet med marinförvaltningen anser jag, att en højning av ifrågavarande anslag är oundgängligen nödvändig. För nästkommande budgetår förordar jag, att anslaget upptages med det av marinförvaltningen åskade beloppet eller 80,000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *extra utgifter* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 80,000 kronor.

65. Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, förslagsanslag.

[142.] Förslagsanslaget till semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare har för innevarande budgetår upptagits i riksstaten med ett belopp av 180,000 kronor.

Marinförvaltningen har icke ifrågasatt någon ändring av anslagsbeloppet för nästkommande budgetår.

I enlighet med marinförvaltningens förslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 180,000 kronor.

66. Revidering av vissa sjökort, reservationsanslag.

[143.] I särskild skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1934/1935 gjorde marinförvaltningen framställning om anvisande av medel

för revidering av vissa sjökort. Kostnaderna för ritning av nya kortoriginal samt för korrekturarbete beräknades av ämbetsverket uppgå till 33,500 kronor, vilket belopp dock ansågs kunna fördelas på tre budgetår. I anslutning här till hemställde marinförvaltningen, att för nämnda budgetår måtte för revidering av vissa sjökort anvisas ett belopp av 11,000 kronor.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t i statsrådet anförde jag, att jag funne mig böra tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål äskades av riksdagen. Emellertid syntes medelsanvisningen för budgetåret 1934/1935 böra begränsas till 6,500 kronor. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed till riksdagen avlåtna förslag blev av riksdagen bifallet.

För innevarande budgetår har riksdagen för ifrågavarande ändamål likaledes anvisat ett belopp av 6,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för ändamålet måtte jämväl för nästkommande budgetår anvisas ett belopp av 6,500 kronor.

Med tillstyrkande av denna marinförvaltningens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *revidering av vissa sjökort* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 6,500 kronor.

67. Flyttningskostnader m. m. för de sjökrigshistoriska samlingarna, reservationsanslag.

[144.] I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för innevarande budgetår hemställde marinförvaltningen på framställning av marinmusei nämnd om anvisande av 10,000 kronor för täckande av vissa kostnader m. m., som beräknats uppstå i samband med överflyttning av statens sjökrigshistoriska samlingar till det blivande sjöhistoriska museet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisade riksdagen för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936 ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att återstoden av de för bestridandet av ovan nämnda flyttningskostnader m. m. erforderliga medlen eller 5,000 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Ifrågavarande framställning anser jag mig böra tillstyrka och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flyttningskostnader m. m. för de sjökrigshistoriska samlingarna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

68. Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret, förslagsanslag.

[145.] Under åberopande av vad statsrådet och chefen för finansdepartementet förut denna dag därom anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för bestridande av kostnaderna för *dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,100,000 kronor.

D. FLYGVAPNET.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

1. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., *förslagsanslag*.

[146.] Förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. har för innevarande budgetår i riksstaten uppförts med 1,424,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater, förslagsvis	kronor 1,189,723: —
B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa truppförband	» 19,360: —
C. Felräkningspenningar, förslagsvis	» 1,200: —
D. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis	» 5,700: —
E. Anställningspenningar, förslagsvis	» 1,500: —
F. Avlöning till icke-ordinarie personal å kårexpeditionerna, förslagsvis	» 21,144: —
G. Ekiperingshjälp, förslagsvis	» 1,500: —
H. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	» 35,498: —
I. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	» 7,000: —
J. Rekryteringskostnader, förslagsvis	» 5,000: —
K. Flygvapnets reservpersonal, förslagsvis	» 50,000: —
L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet, förslagsvis ...	» 28,416: —
M. Rese- och traktamentspenningar, förslagsvis	» 35,000: —
N. Flyttningssersättning, förslagsvis	» 20,000: —
O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare, förslagsvis	» 25,000: —
P. Dagarvoden för officerare, tjänstgörande i förintendenturpersonal avsedda befattningar, förslagsvis...	» 700: —
Q. Inkvarteringsersättning åt manskap i Karlskrona, förslagsvis	» 900: —
Summa kronor 1,447,641: —	

Från nyssnämnda summa, 1,447,641 kronor, har dragits ett belopp av 24,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder. Återstoden, 1,423,641 kronor, har avrundats till 1,424,000 kronor.

För nästkommande budgetår torde benämningen å den under Q upptagna anslagsrubriken böra ändras till »Inkvarteringsersättning åt manskap vid 2. flygkåren». I övrigt torde anslaget böra beräknas under samma rubriker som för det nu löpande budgetåret.

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under denna rubrik upptagas dels staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet, dels ock manskapsstaterna för de särskilda flygtrupperförbanden.

Staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet. I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1935 har flygstyrelsen framhållit, att verksamheten vid flygvapnet för närvarande krävde tillgång till personal för lösande av ett flertal arbetsuppgifter, vilka icke vore förutsedda vid vapnets första uppsättning. För tillgodoseende av detta personalbehov har flygstyrelsen hemställt om staternas utökande i viss omfattning.

Det antal officerare, som i 1925 års försvarsordning beräknades för flygvapnets ledning, har under årens lopp visat sig allt mer otillräckligt. Då någon utökning av staten för officerare utöver vad som förutsatts i nämnda försvarsordning icke ägt rum, hava officerare, som enligt försvarsplanen avsetts för tjänstgöring vid flygkårerna, måst kommenderas till tjänstgöring vid flygstaben och flygstyrelsen. Vidare hava officerare vid kårerna måst tagas i anspråk dels såsom lärare vid den år 1932 organiserade underofficersskolan, dels ock vid den nyligen anordnade försöksavdelningen å Malmen. Den brist på officerare, som härigenom uppstått vid kårerna, har med åren blivit allt mera kännbar. I enlighet med flygstyrelsens förslag har jag därför, för tillgodoseende av kårernas behov av officerare, ansett mig böra föreslå, att ifrågasvarande stat utökas med fyra kaptensbeställningar (lönegrad O 3) och tretton löjtnantsbeställningar (lönegrad O 2). Avlöningskostnaderna för dessa sjutton nya beställningar torde böra beräknas till 82,113 kronor.

För beredande av vederbörlig befodringsmöjlighet torde vidare en av de under rubriken intendenturpersonal upptagna beställningarna med avlöning i lönegraden O 3 böra utbytas mot en beställning med avlöning i lönegraden O 4 eller O 3, vilket kommer att medföra en kostnadsökning av 1,100 kronor.

För tillgodoseende av personalbehovet av underofficerare vid underofficersskolan torde i staten böra uppföras en fanjunkarbeställning (lönegrad Uo 3) och en sergeantsbeställning (lönegrad Uo 2). Den härav föranledda kostnadsökningen uppgår till 7,440 kronor.

Flygvapnets tekniska personal är i stor utsträckning kontraktsanställd. Endast ett mindre antal ingenjörbeställningar är upptaget å stat.

Flygstyrelsen har vid upprepade tillfällen framhållit, att flygsäkerheten vore i hög grad beroende av det arbete, som utfördes av den tekniska personalen. Styrelsen ansåge det vara av största vikt att stärka denna personals ställning och underlätta dess arbete. Konkurrensen från privatindustrien om skickliga ingenjörer gjorde sig ständigt påmint och påkallade särskilda åtgärder. Framför allt borde sådana befattningar, vilka vore av betydelse såsom led i organisationen, bestridas av ordinarie innehavare. I anslutning härtill har flygstyrelsen föreslagit uppförande å stat av sex nya beställningar för flygingenjörer, därav en i lönegraden C 11 och fem i lönegraden C 10.

Av de nya beställningarna avses en (lönegrad C 11) såsom avdelningschef

inom flygstyrelsens tekniska byrå. De övriga fem beställningarna avses för följande befattningar: tre biträdande ingenjörer vid flygkårerna, en radioingenjör och en vapeningenjör.

Med hänsyn till det stadigvarande behov av teknisk personal, som numera förefinnes vid flygvapnet, har jag ansett mig böra biträda flygstyrelsens ifrågavarande förslag. I förevarande stat torde alltså för nästkommande budgetår böra upptagas nya beställningar för en flygingenjör av 2. graden med placering i lönegraden C 11 samt för fem flygingenjörer av 3. graden med placering i lönegraden C 10. Den härav föranledda kostnadsökningen beräknas uppgå till 49,560 kronor.

Flygstyrelsen har erinrat, att den tekniska utvecklingen sedan år 1925 gjort betydande framsteg såväl beträffande flygplan och motorer som i fråga om vapen- och signalmateriel. Den nutida materielen vore mera komplicerad och mera specialiserad. Denna utveckling hade medfört stegrade krav å den yrkeskunniga markpersonalen. Behovet av tillgång till sådan personal vore numera av en helt annan omfattning, än som år 1925 kunde anses nöjaktig. Under återopande härav har flygstyrelsen hemställt om ökning dels av å nu förevarande stat upptagna beställningar för tyghantverkare (lönegrad C 3) och dels av manskapsstaterna. I förstnämnda hänseende har flygstyrelsen föreslagit uppförande å stat av en ny tyghantverkarebeställning för varje kår.

Flygstyrelsens hemställan om uppförande å stat av fem nya beställningar för tyghantverkare anser jag mig böra tillstyrka. Antalet dylika beställningar skulle alltså ökas från åtta till tretton. Härav föranledd kostnadsökning uppgår till 19,950 kronor. Till förslaget om utökning av manskapsstaterna återkommer jag under flygvapnets manskapsstater.

På grund av den under senare tid ökade arbetsbördan å flygstyrelsens intendenturbyrå har en pensionerad officer (intendenturutbildad) tillfälligt kommenderats till tjänstgöring i flygstyrelsen. Då behovet av denna förstärkning av arbetskrafterna torde bliva av stadigvarande natur, finner jag mig, i enlighet med av flygstyrelsen gjord framställning, böra tillstyrka, att i staten för nästkommande budgetår upptages ytterligare en befattning för pensionerad officer. Då arvodesbeloppet för den nya befattningen synes böra bestämmas till 3,180 kronor, kommer anslagsposten för arvoden till pensionerad personal att behöva ökas med nämnda belopp från 18,060 kronor till 21,240 kronor.

Med hänsyn till det numera ökade behovet av arbetskrafter för expeditionstjänsten inom flygvapnets ledning torde i enlighet med flygstyrelsens förslag avlöning böra beräknas å ifrågavarande stat för två extra ordinarie skrivbiträden (lönegraden Eo 2). I följd härav böra de under »avlöning till övrig icke-ordinarie personal» upptagna posterna: a) grundavlöningar m. m. — med beaktande av pensionsavdrag — ökas från 3,000 kronor till, i runt tal, 6,600 kronor och b) avlöningsförhöjningar m. m. höjas från 200 kronor till förslagsvis 500 kronor.

Utöver vad nu angivits ifrågasätter jag icke några ändringar i staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet. Staten slutar å ett belopp av 1,083,726 kronor.

Flygvapnets manskapsstater. Under hänvisning till vad i det föregående omförmäls angående behovet av förstärkning av den yrkeskunniga markpersonalen finner jag mig böra förorda, att flygvapnets manskapsstater i enlighet med flygstyrelsens hemställan utökas med 33 nya beställningar.

Fördelningen av dessa beställningar på kårer och manskapsgrader framgår av efterföljande tablå.

Manskapsgrader	F. 1	F. 2	F. 3	F. 4	F. 5	Summa
Furirer av 2. klass	1	—	1	2	3	7
Korpraler	3	2	—	3	—	8
Vice korpraler	—	—	2	2	—	4
Meniga	—	3	4	2	5	14
Summa ökning	4	5	7	9	8	33

Den av ifrågavarande utökning av manskapsstaterna föranledda merkostnaden för löner uppgår till sammanlagt 33,456 kronor, varav respektive 5,328, 4,524, 5,880, 9,888 och 7,836 kronor hänföra sig till respektive 1., 2., 3. och 4. flygkåren samt flygskolkåren.

I övrigt ifrågasätter jag icke för nästkommande budgetår någon ändring i de nu gällande staterna för flygkåren och flygskolkåren.

B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa truppförband.

I anslagsberäkningen för innevarande budgetår har under förevarande rubrik upptagits ett belopp av 19,360 kronor. Jämlikt kungl. brev den 17 maj 1935 har detta belopp fördelats sålunda:

1. flygkåren	kronor	1,845:—
2. » , Hägernäs	»	4,800:—
» » , Karlskrona, att för läkarvårdens handhavande utgå till kasernläkaren vid Karlskrona örlogs- station	»	1,200:—
3. »	»	3,180:—
4. »	»	2,700:—
Flygskolkåren, att utgå till vikarie för bataljonsläkaren under semester	»	875:—
Till flygstyrelsens disposition för bestridande av kostna- derna för upprätthållande av läkarvården vid de under budgetåret anordnade flygskjutskolor	»	2,250:—
Till Kungl. Maj:ts disposition	»	2,510:—
Summa kronor		19,360:—

Det för bestridande av kostnaderna för upprätthållande av läkarvården vid 1. flygkåren (och centrala flygverkstaden i Västerås) upptagna beloppet 1,845

kronor har beräknats under förutsättning, att arvodesbefattningen upprätthålles av läkare å övergångsstat. Under innevarande budgetår kommer den läkare å övergångsstat, som för närvarande upprätthåller befattningen, att avgå från övergångsstaten. Med hänsyn härtill och då någon läkare å övergångsstat icke vidare finnes att tillgå för befattningens upprätthållande, bör för ändamålet under nästkommande budgetår beräknas ett belopp av 3,180 kronor eller samma belopp, som upptagits för 3. flygkåren. I samband härmed kunna de medel, som för oförutsedda behov stå till Kungl. Maj:ts disposition, minskas från 2,510 kronor till 1,815 kronor. I övrigt ifrågasätter jag ej någon ändring beträffande beräkningen av förevarande anslagspost, vilken alltså för budgetåret 1936/1937 torde böra upptagas med ett belopp av $(19,360 + 3,180 - 1,845 + 1,815 - 2,510 =) 20,000$ kronor.

C. Felräkningspenningar. D. Hyresbidrag åt visst underbefäl.

Under dessa rubriker torde för budgetåret 1936/1937 böra beräknas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller respektive 1,200 och 5,700 kronor.

E. Anställningspenningar.

Med hänsyn till den föreslagna ökningen av manskapsstaterna torde medelsbehovet till anställningspenningar för nästkommande budgetår böra beräknas till ett från 1,500 kronor till 1,800 kronor förhöjt belopp.

F. Avlöning till icke-ordinarie personal å kårexpeditionerna. G. Ekiperingshjälp.

Under dessa rubriker torde för budgetåret 1936/1937 böra beräknas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller respektive 21,144 och 1,500 kronor. .

H. Vissa arvoden m. m.

Under förevarande rubrik upptogs uti den för 1935 års riksdag framlagda beräkningen av flygvapnets avlöningsanslag för budgetåret 1935/1936 ett belopp av 35,498 kronor. Genom brev den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t medgivit, att de i en i brevet intagen förteckning uppförda löner och arvoden finge tillsvidare under sagda budgetår utgå till i förteckningen angivna antal och med högst däri upptagna, för helt år beräknade belopp. Denna förteckning överensstämmer med den för riksdagen framlagda beräkningen och slutar således å ett belopp av 35,498 kronor.

Jag ifrågasätter beträffande förevarande anslagspost ingen annan ändring än att — i enlighet med vad jag under lantförsvarets avlöningsanslag föreslagit beträffande sjuksköterskornas löneställning — för den å arvodesförteckningen upptagna, vid flygskolkåren anställda sjuksköterskan, vilken för närvarande åtnjuter lön enligt 5. lönegraden å den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal (K), beräknas lön enligt 6. lönegraden å nämnda löneplan. Härav uppkommande merkostnad torde böra beräknas till 120 kronor. Förevarande anslagspost torde alltså för nästkommande budgetår böra upptagas med 35,618 kronor.

I. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m. J. Rekryteringskostnader. K. Flygvapnets reservpersonal. L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet. M. Rese- och traktamentspenningar. N. Flyttning- ersättning. O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare. P. Dag- arvoden till officerare, tjänstgörande i för intendenturpersonal avsedda befattningar.

Under dessa rubriker torde för budgetåret 1936/1937 böra beräknas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller respektive 7,000, 5,000, 50,000, 28,416, 35,000, 20,000, 25,000 och 700 kronor.

O. Inkvarteringsersättning åt manskap vid 2. flygkåren.

Under rubriken inkvarteringsersättning åt manskap i Karlskrona finnes från och med budgetåret 1931/1932 upptaget ett belopp av 900 kronor för beredande av inkvarteringsersättning, med 15 kronor i månaden, åt visst flygvapnets manskap, tjänstgörande vid 2. flygkårens till Karlskrona förlagda del.

Under framhållande av att vid 2. flygkårens till Hägernäs förlagda del till förfogande stående kasernutrymmen icke medgäve anordnande av underbefälsförläggning på liknande sätt som vid andra truppförband samt att chefen för nämnda kår därför borde beredas möjlighet att bevilja äldre underbefäl tillstånd att i den utsträckning, tjänsten medgäve, bo utom kasern, hemställde flygstyrelsen och chefen för flygvapnet i skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 mars 1935, att inkvarteringsersättning måtte få utgå till visst fast anställt manskap vid nämnda kår.

Genom beslut den 5 april 1935 medgav Kungl. Maj:t, att den av det fast anställda manskapet vid 2. flygkårens till Hägernäs förlagda del, som innehade minst fyra års anställningstid och enligt i kommandoväg meddelade närmare bestämmelser erhöles tillstånd att bo utom kasern samt icke åtnjöte i avlöningsreglementet för fast anställt manskap omnämnt hyresbidrag, finge tillsvidare intill den 1 juli 1936 äga uppbära ersättning för inkvartering med femton kronor för varje månad, varunder vederbörande en eller flera dagar icke varit inkasernerad; och skulle härav föranledda kostnader, högst 3,150 kronor, bestridas av flygvapnets anslag till extra utgifter.

Förevarande anslagspost torde från och med nästa budgetår även böra få disponeras för beredande av inkvarteringsersättning åt visst manskap tillhörande 2. flygkårens till Hägernäs förlagda del. Anslagsposten torde i enlighet härmed böra erhålla rubriken »Inkvarteringsersättning åt manskap vid 2. flygkåren». För nästkommande budgetår bör posten upptagas med ett belopp av förslagsvis 2,900 kronor.

Sammanfattning.

I enlighet med vad nu anförts har jag låtit uppgöra beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. för budgetåret 1936/1937. Denna beräkning (se Bil. nr 51) slutar å 1,651,400 kronor. Från sagda belopp torde böra avgå dels 25,000 kronor, motsvarande beräknad ersätt-

ning för tjänstebostäder, dels ock 26,000 kronor, motsvarande vederbörliga pensionsavdrag. Anslagssumman skulle följaktligen utgöra (1,651,400 — 25,000 — 26,000 =) 1,600,400 kronor eller, i avrundat tal, 1,600,000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört ävensom av vad jag under lantförsvarets avlöningsanslag yttrat rörande beredande av möjlighet för avskedad manskap att kvarstå viss tid över stat, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna de vid detta protokoll fogade förslag till stater för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet samt för flygkåren och flygskolkåren (se Bil. nr 45—50), att gälla för budgetåret 1936/1937,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1936/1937, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, bereda avskedad beställningshavare av manskapet vid flygvapnet med en tjänstetid av minst sex år möjlighet att kvarstå viss tid över stat vid vederbörligt truppförband,

dels ock till *avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,600,000 kronor.

2. Resestipendier, *reservationsanslag*.

[147.] I de för 1925 års riksdag framlagda beräkningarna av utgifterna för flygvapnet efter genomförd organisation upptogs för resestipendier ett belopp av 7,000 kronor.

För budgetåret 1927/1928 uppfördes i riksstaten ett ordinarie reservationsanslag till resestipendier med 5,000 kronor. För vartdera av budgetåren 1928/1929 och 1929/1930 utgick anslaget med enahanda belopp. För budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 utgjorde anslagsbeloppet 6,000 kronor. Under budgetåren 1932/1933—1934/1935 har anslaget av besparings skull varit uppfört i riksstaten utan angivet belopp.

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1935/1936 framhöll flygstyrelsen, att kravet på medel till resestipendier gjorde sig synnerligen starkt gällande. Möjlighet borde tid efter annan kunna beredas ämplig personal vid flygvapnet att följa utvecklingen utomlands, studera nya uppfinningar och tillgodogöra sig senaste erfarenheter på det flygtekniska området. Flygstyrelsen hemställde, att ett anslag till resestipendier å 6,000 kronor måtte äskas för budgetåret 1935/1936.

Flygstyrelsens framställning föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd; och är anslag till resestipendier icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har flygstyrelsen ånyo gjort framställning om anvisande av medel till resestipendier samt därvid yttrat, att förhållandena numera ytterligare framhävt behovet av medel för att sätta personal ur flygvapnet i tillfälle att utomlands bedriva studier. Detta sammanhänge till avsevärd grad med pågående

och planerad anskaffning av flygmateriel av, bland annat, i väsentliga delar olika beskaffenhet än den vid vapnet nu befintliga materielen. Det vore också av utomordentlig betydelse, att inför en väntad utökning av vapnet med därav föranledd materielanskaffning i stor omfattning så stor del som möjligt av den personal, på vilken ansvaret för denna anskaffning komme att vila, finge tillfälle att på ort och ställe snarast taga del av utvecklingen utomlands. Det föregående år beräknade beloppet, 6,000 kronor, hade numera befunnits alltför ringa för att bereda såväl militär personal som ingenjörspersonal möjlighet att i erforderlig omfattning företaga studieresor. Flygstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att till resestipendier för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

I likhet med flygstyrelsen finner jag det önskvärt, att medel ställas till förfogande för resestipendier. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka större anvisning, än som förutsatts i 1925 års försvarsbeslut eller 7,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *resestipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 7,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning m. m.

3. De värnpliktigas avlöning och färder m. m., *förslagsanslag*.

[148.] För innevarande budgetår är förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. upptaget med 141,500 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

Titel I.	De värnpliktigas avlöning	kronor 108,500:—
Titel II.	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	» 3,000:—
Titel III.	Färdkostnader	» 30,000:—
		Summa kronor 141,500:—

Titel I. De värnpliktigas avlöning. Under innevarande budgetår äro 250 ersättningsreserven tillhörande värnpliktiga tilldelade flygvapnet.

För tillgodoseende av det allt mera framträdande behovet av ökad personal för handräckningstjänstens bestridande vid flygvapnet torde, i enlighet med flygstyrelsens förslag, antalet flygvapnet tilldelade värnpliktiga ur ersättningsreserven under nästkommande budgetår böra ökas till 300 man, varigenom antalet tjänstgöringsdagar för denna värnpliktskategori kommer att ökas med omkring 6,700 dagar från 32,500 till 39,200 dagar.

Den beräkning, jag låtit verkställa av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flygvapnet under budgetåret 1936/1937 (se Bil. nr 52), utvisar, att tjänstgöringsdagarnas antal skulle utgöra tillhopa 176,200, därav 126,900 med penningbidrag av 50 öre och 49,300 med penningbidrag av 1 krona. För avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter torde, i enlighet med flygstyrelsens förslag, böra beräknas ett belopp av 5,000 kronor. Medelsbehovet under förevarande anslagstitel bör alltså beräknas till $(126,900 \times 0,50 + 49,300 \times 1,00 + 5,000 =) 117,750$ kronor.

Titel II. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer. Denna anslagspost har för innevarande budgetår upptagits med 3,000 kronor. För nästkommande budgetår torde anslagsposten böra upptagas med oförändrat belopp, 3,000 kronor.

Titel III. Färdkostnader. Under förevarande titel torde, i enlighet med vad flygstyrelsen föreslagit, för nästkommande budgetår böra upptagas samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller 30,000 kronor.

Sammanfattning. I enlighet med vad jag nu anfört skulle anslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. för nästkommande budgetår beräknas sålunda:

Titel I. De värnpliktigas avlöning.....	kronor 117,750: —
Titel II. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.....	» 3,000: —
Titel III. Färdkostnader	» 30,000: —
Summa kronor 150,750: —	

eller, i avrundat tal, 150,800 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *de värnpliktigas avlöning och färder m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 150,800 kronor.

Expenser m. m.

4. Skrivmaterialier och expenser m. m., *reservationsanslag*.

[149.] Reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. har i riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptagits med 40,300 kronor.

Flygstyrelsen har för nästkommande budgetår icke ifrågasatt någon ändrad medelsanvisning för ifrågavarande ändamål.

Med åberopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,300 kronor.

5. Tryckningskostnader, *reservationsanslag*.

[150.] För budgetåret 1935/1936 har medelsbehovet under reservationsanslaget till tryckningskostnader uppskattats till 11,000 kronor.

Jämväl för nästkommande budgetår torde, i enlighet med flygstyrelsens förslag, medelsbehovet under förevarande anslag böra beräknas till 11,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *tryckningskostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 11,000 kronor.

6. Flygkartor, *reservationsanslag*.

[151.] I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår har flygstyrelsen gjort framställning om anvisande av medel för påbörjande av tillverkning av flygkartor samt därvid i huvudsak anfört följande.

Särskilda flygkartor över Sverige eller delar därav funnes ännu icke utarbetade. Behov av dylika föreläge med hänsyn till flygvapnets verksamhet såväl i fred som i krig.

För orientering från luften och navigering under längre flygningar betjänade man sig för närvarande av provisoriska routekartor. Dessa tillverkades med användande av blad av generalstabens översiktskarta. Dessa provisoriska kartor motsvarade icke de fordringar, som borde uppfyllas av flygkartor. Flygkartor borde nämligen angiva de för flygning anordnade land- och sjöflygplatser, nödlandningsfält, luftfyrrar, radiostationer m. m. Därjämte borde sådana terrängföremål m. m., som hade betydelse ur orienterings- eller säkerhetssynpunkt o. d., såsom t. ex. järnvägslinjer, elektriska kraftledningar, sjösystem, andra orienteringsmärken, magnetiska störningsområden m. m. särskilt framhåvas. Ett flygkarteverk över Sverige kunde, efter vad utförda försök visat, lämpligen upprättas enligt det s. k. route-systemet. Därmed åsyftade man att vinna, att bladindelningen dels lämpade sig för praktiskt bruk i flygplan, dels vore anpassad efter de oftast använda flygvägarna.

Behovet av särskilda flygkartor hade sedan lång tid tillbaka varit uppmärksammat och erkänt i Sverige och hade varit föremål för ett flertal förslag.

Under medverkan av generalstabens litografiska anstalt och med avsevärd kostnad för denna hade sedan 1930 utförts en serie försök under chefens för flygvapnet ledning, som resulterat i fastställande av lämplig flygkartetyp för flygvapnet.

För lösning av frågan om åstadkommande av ett flygkarteverk hade generalstabens litografiska anstalt erbjudit sig att mot erhållande av ett statsbidrag av 50,000 kronor tillhandahålla en flygkarta över Sverige, bestående av omkring 25 routeblad över de vanligast förekommande flygvägarna, samtliga i en upplaga av, överslagsvis räknat, 1,000 exemplar per routeblad, d. v. s. till en kostnad av 2 kronor per till staten levererat blad.

För fredsbruk skulle vid nuvarande organisation för fredsförband, skolor och kurser m. m. behovet kunna begränsas till ett antal av 25,000 flygkartor. Med hänsyn till att det föreslagna flygkarteverkets framställande kunde beräknas komma att kräva avsevärd tid, ävensom därtill att nytryckning av nya upplagor av respektive blad när som helst kunde ske, syntes det flygstyrelsen icke nu erforderligt utverka medel för anskaffning utöver det i första hand erforderliga antalet flygkartor, 25,000. För tillhandahållandet av detta antal erforderades enligt generalstabens litografiska anstalts erbjudande ett anslag av 50,000 kronor. Anslaget kunde lämpligen uppdelas på två budgetår. Under återopande av vad sålunda anförts hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till påbörjande av tillverkning av flygkartor för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Jag biträder flygstyrelsens förevarande framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffning av *flygkartor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 25,000 kronor.

Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.**7. Mathållning, förslagsanslag.**

[152.] Förslagsanslaget till mathållning har i riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptagits med 255,000 kronor.

Till grund för anslagets beräkning har lagts en portionskostnad för man och dag av 95 öre vid tjänstgöring i land och 1 krona 25 öre vid tjänstgöring ombord. Härvid har förutsatts, att för flygvapnets mathållning smör skall komma till användning i stället för margarin.

I sin skrivelse den 30 augusti 1935 rörande flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår har flygstyrelsen meddelat, att styrelsen — med utgångspunkt från medeltalet av vid nämnda tidpunkt gällande normalportionspris vid flygkåren ävensom från det belopp, »övriga mathållningskostnader» betingat under budgetåret 1934/1935 — funnit sig böra för budgetåret 1936/1937 räkna med en portionskostnad för man och dag av 1 krona 10 öre vid tjänstgöring i land. Enligt från marinförvaltningen erhållen uppgift borde sjöportionens värde under sistnämnda budgetår beräknas till 1 krona 38 öre. De sålunda angivna portionskostnadsbeloppen vore beräknade under förutsättning, att margarin även i fortsättningen skulle utbytas mot smör. Därest margarin åter skulle komma till användning vid mathållningen, komme dagsportionskostnaden att nedgå till 1 krona 3 öre vid tjänstgöring i land och 1 krona 30 öre vid tjänstgöring ombord.

Sedermåra har emellertid flygstyrelsens intendenturbyrå under hand meddelat, att de vid upphandlingsperioden hösten 1935 erhållna priserna medfört en ökning av normalportionspriset med 3.39 öre, vilken prisstegring motsvarade en total merutgift för landportionen av, i runt tal, 9,000 kronor.

Genom brev den 20 december 1935 har Kungl. Maj:t fastställt ny normalportionsstat för flygvapnet, att tillämpas från och med den 1 juli 1936.

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört beträffande uppskattningen av portionskostnaden vid armén och marinen anser jag mig böra föreslå, att för nästkommande budgetår den av flygstyrelsen i dess skrivelse den 30 augusti 1935 — under förutsättning av fortsatt utbyte av margarin mot smör — angivna portionskostnaden för man och dag av 1 krona 10 öre i land och 1 krona 38 öre ombord lägges till grund för beräkningen av förevarande anslag.

Antalet tjänstgöringsdagar för de värnpliktiga vid flygvapnet har, såsom förut nämnts, upptagits till 176,200. För flygvapnets fast anställda manskap torde tjänstgöringsdagarna böra beräknas till, i runt tal, 113,200. Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar skulle alltså utgöra ($176,200 + 113,200 =$) 289,400. I enlighet med vad flygstyrelsen föreslagit bör antalet dagar för tjänstgöring ombord beräknas till 4,000. Antalet tjänstgöringsdagar i land skulle förty uppgå till ($289,400 - 4,000 =$) 285,400. Medelsbehovet utgör sålunda ($285,400 \times 1.10 + 4,000 \times 1.38 =$) 319,460 kronor eller, i avrundat tal, 319,500 kronor.

Fjärde huvudtiteln.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *mathållning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förlagsanslag* av 319,500 kronor.

8. Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, reservationsanslag.

[153.] I riksstaten för innevarande budgetår har reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning upptagits med 222,600 kronor. Anslaget har beräknats å fyra titlar sålunda:

Titel I. Beklädnads- och munderingsutrustning	kronor 147,125:—
Titel II. Speciell flygarbeklädnad	» 30,000:—
Titel III. Kasernutredning	» 26,750:—
Titel IV. Förplägnadsutredning	» 18,725:—
Summa kronor 222,600:—	

Titel I. Beklädnads- och munderingsutrustning. Medelsbehovet under denna titel har för innevarande budgetår beräknats efter 55 öre för man och dag.

I enlighet med flygstyrelsens förslag torde samma beräkningsgrund böra tillämpas vid uppskattandet av medelsbehovet under anslagstiteln för nästkommande budgetår. Då antalet tjänstgöringsdagar, som bör läggas till grund för anslagsberäkningen, uppgår till 289,400, utgör medelsbehovet under anslagstiteln alltså ($289,400 \times 0.55 =$) 159,170 kronor.

Titel II. Speciell flygarbeklädnad. Under denna titel torde i enlighet med flygstyrelsens förslag böra för budgetåret 1936/1937 upptagas samma belopp, som beräknats för innevarande budgetår, eller 30,000 kronor.

Titel III. Kasernutredning. Förevarande anslagspost har för budgetåret 1935/1936 beräknats efter ett belopp av 10 öre för man och dag. För nästkommande budgetår torde samma beräkningsgrund böra tillämpas och anslagsposten alltså upptagas med ett belopp av ($289,400 \times 0.10 =$) 28,940 kronor.

Titel IV. Förplägnadsutredning. Medelsbehovet under anslagstiteln till förplägnadsutredning har för innevarande budgetår beräknats efter 7 öre för man och dag. Enahanda öresbelopp torde böra läggas till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1936/1937. Anslagsposten bör alltså upptagas med ett belopp av ($289,400 \times 0.07 =$) 20,258 kronor.

Sammanfattning. I enlighet med vad jag nu anfört bör anslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning för nästkommande budgetår beräknas sålunda:

Titel I. Beklädnads- och munderingsutrustning	kronor 159,170:—
Titel II. Speciell flygarbeklädnad	» 30,000:—
Titel III. Kasernutredning	» 28,940:—
Titel IV. Förplägnadsutredning	» 20,258:—
Summa kronor 238,368:—	

eller, i avrundat tal, 238,400 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 238,400 kronor.

9. Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., förslagsanslag.

[154.] Förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. är för innevarande budgetår uppfört i riksstaten med ett belopp av 170,000 kronor.

Flygstyrelsen har för nästkommande budgetår icke ifrågasatt någon ändring beträffande medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål.

Under återopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 170,000 kronor.

10. Flygvapnets övningar, reservationsanslag.

[155.] Anslagsbehovet under reservationsanslaget till flygvapnets övningar uppskattades i 1935 års statsverksproposition till 1,600,000 kronor. Inom riksdagen väcktes motioner, att anslaget måtte ökas. Med hänsyn till angelägenheten av att flygövningarna bedreves i sådan omfattning, att ett nöjaktigt utbildningsresultat kunde ernås och samtidigt minskning ske i de risker, som vore förbundna med flygtjänsten, ansåg riksdagen erforderligt, att anslaget till flygvapnets övningar ökades i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Anslagsökningen fann riksdagen lämpligen kunna bestämmas till 100,000 kronor; och upptogs alltså anslaget i riksstaten för innevarande budgetår med 1,700,000 kronor.

För nästkommande budgetår har flygstyrelsen beräknat medelsbehovet för flygvapnets övningar till 2,330,000 kronor. Med hänsyn till att under nämnda budgetår ett belopp av cirka 200,000 kronor — under förutsättning att av flygstyrelsen beräknat antal flygtimmar bleve godkänt — komme att inflyta i form av restitution å erlagda tull- och skattemedel för bensen, kunde dock anslagsbehovet nedbringas till 2,130,000 kronor. I anslutning härtill har flygstyrelsen hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1936/1937 upptagas med ett belopp av 2,130,000 kronor.

Denna flygstyrelsens hemställan finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag tillstyrker, att anslaget för nästkommande budgetår upptages med ett belopp av 1,800,000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flygvapnets övningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,800,000 kronor.

11. Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, reservationsanslag.

[156.] På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1932 års riksdag att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie reservationsanslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar». Från detta anslag skulle bestridas samtliga kostnader för flygvapnets motorfordon och motorbåtar med undantag av dels kostnaderna för de bilar, som vore avsedda för de centrala flygverkstäderna, dels ock anskaffnings- och underhållskostnaderna för radio- och elektricitetsbilar. Kostnaderna för de centrala flygverkstädernas motorfordonsmateriel skulle i fortsättningen liksom dittills i sin helhet bestridas av för verkstädernas drift avsedda medel. Vad radio- och elektricitetsbilarna angående, skulle kostnaderna för anskaffning och underhåll utgå av anslaget till flygmateriel. Från det nya anslaget skulle jämväl bestridas kostnaderna för underhåll och förnyelse av flygvapnets velocipeder.

För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag upptaget i riksstaten med 190,000 kronor, därav beräknats för underhåll 73,000 kronor, för drift 67,000 kronor samt för förnyelse 50,000 kronor.

I sin skrivelse den 30 augusti 1935 har flygstyrelsen beräknat kostnaderna för motormaterielens underhåll och drift under nästa budgetår till samma belopp som för budgetåret 1935/1936. För det kommande budgetåret vore följande nyanskaffningar enligt flygstyrelsens mening oundgängligen erforderliga:

1 personbil, beräknad kostnad	kronor	6,000:—
3 lastbilar, » »	»	15,000:—
2 tankbilar, » »	»	24,000:—
3 motorbåtar, » »	»	28,000:—
Summa kronor		73,000:—

Kostnaderna för underhåll och drift av flygvapnets motorfordon och motorbåtar böra för nästkommande budgetår beräknas till samma belopp som för det nu löpande budgetåret och sålunda upptagas med 73,000 kronor, respektive 67,000 kronor. Till flygstyrelsens förslag beträffande nyanskaffning kan jag icke ansluta mig i vidare mån, än att medel för budgetåret 1936/1937 synas böra beredas för inköp av

2 lastbilar, beräknad kostnad	kronor	10,000:—
2 tankbilar, » »	»	24,000:—
2 motorbåtar, » »	»	16,500:—
Summa kronor		50,500:—

I enlighet med vad sålunda anförts skulle medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår uppgå till (73,000 + 67,000 + 50,500 =) 190,500 kronor. För täckande av detta behov torde utav å anslaget befintliga reservationer kunna disponeras 15,500 kronor. Medelsanvisningen å riksstaten kan härigenom begränsas till 175,000 kronor.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 175,000 kronor.

Sjukvård.

12. Sjukvård, förslagsanslag.

[157.] Förslagsanslaget till sjukvård har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 24,100 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

för sjukvård åt manskap efter en beräknad kostnad av 5	
öre för man och tjänstgöringsdag	kronor 13,375:—
för läkarvård m. m. enligt 23 § officersavlöningsreglementet	» 4,500:—
för specialistsjukvård m. m.	» 5,800:—
för animalt ympämne	» 475:—
Summa kronor 24,150:—	

eller, i avrundat tal, 24,100 kronor.

För nästkommande budgetår synes den för sjukvård åt manskap avsedda anslagsposten böra beräknas på samma sätt som för innevarande budgetår. Då såsom förut nämnts antalet manskapstjänstgöringsdagar uppskattats till 289,400, torde alltså anslagsposten böra upptagas med $(289,400 \times 0.05 =)$ 14,470 kronor.

Anslagsposterna för läkarvård m. m. enligt 23 § officersavlöningsreglementet, för specialistsjukvård m. m. samt för animalt ympämne torde böra upptagas med oförändrade belopp, respektive 4,500, 5,800 och 475 kronor.

På grund av vad nu anförts torde anslaget till sjukvård för budgetåret 1936/1937 böra beräknas till $(14,470 + 4,500 + 5,800 + 475 =)$ 25,245 kronor eller, i avrundat tal, 25,200 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *sjukvård* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 25,200 kronor.

Vapen och ammunition.

13. Vapen och ammunition, reservationsanslag.

[158.] Reservationsanslaget till vapen och ammunition har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 183,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1935 har flygstyrelsen hemställt, att förevarande anslag måtte för nästkommande budgetår upptagas med ett till 280,000 kronor förhöjt belopp.

Jag finner mig icke kunna i vidare mån tillstyrka flygstyrelsens ifrågasvarande förslag, än att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning av 200,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *vapen och ammunition* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

14. **Flygbomber, reservationsanslag.**

[159.] Från och med budgetåret 1927/1928 hava särskilda medel anvisats för anskaffning av flygbomber. Under budgetåren 1928/1929—1932/1933 och 1934/1935 hava de årliga anslagsbeloppen för ifrågavarande ändamål uppgått till 70,000 kronor. För budgetåren 1933/1934 och 1935/1936 har anslaget upptagits å riksstaten med belopp av 35,000 kronor respektive 141,000 kronor.

Under åberopande av vad flygstyrelsen anfört i särskild skrivelse den 30 augusti 1935 har styrelsen i sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår hemställt, att för sistnämnda budgetår måtte för samma ändamål anvisas ett belopp av 350,000 kronor.

Jag finner mig böra tillstyrka flygstyrelsens förevarande framställning så tillvida, att jag för budgetåret 1936/1937 förordar en medelsanvisning av 140,000 kronor.

Det synes mig icke vara lämpligt att närmare till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av *flygbomber* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 140,000 kronor.

Byggnader, flygmateriel m. m.15. **Byggnader, flygfält m. m, reservationsanslag.**

[160.] Reservationsanslaget till byggnader, flygfält m. m. är under innevarande budgetår upptaget i riksstaten med ett belopp av 225,000 kronor.

I sin skrivelse den 30 augusti 1935 angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har flygstyrelsen hemställt, att anslaget måtte höjas till 250,000 kronor.

Vidare har flygstyrelsen i skrivelse den 24 september 1935 hemställt om anvisande av ett belopp av 23,598 kronor för utförande å flygfälten vid Malmen och Barkarby av vissa kulturarbeten i samband med genom statens arbetslöshetskommissions försorg därstädes pågående förbättringsarbeten. Av nämnda belopp, 23,598 kronor, avses för inköp av gräsfrö 9,646 kronor och för inköp av naturgödsel 13,952 kronor.

Flygstyrelsens framställningar anser jag mig böra tillstyrka så tillvida, att jag under ifrågavarande anslag för nästkommande budgetår förordar en medelsanvisning av 260,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *byggnader, flygfält m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 260,000 kronor.

16. **Tillbyggnad till verkstadsbyggnaden vid flygskolkåren m. m., reservationsanslag.**

[161.] I sin förenämnda skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår har flygstyrelsen hemställt, att medel måtte anvisas för

utförande av vissa byggnadsarbeten å flygskolkårens verkstadsbyggnad m. m. samt därvid i huvudsak anført följande.

Utrymmesförhållandena i verkstadsbyggnaden vid flygskolkåren å Ljungbyhed hade sedan flera år tillbaka visat sig otillfredsställande.

Den bakre västra flygeln vore provisoriskt uppdelad i två våningar. I nedre botten funnes målareverkstad och rum för splitsare, vilket rum även delvis användes som frukostrum för arbetare. Övre våningen användes som sadelmakeriverkstad. Lokalerna vore ur hygienisk synpunkt mycket dåliga. Takhöjden vore i nedre våningen 2.25 m. och i övre 1.5 respektive 2.15 m. räknat till takstolarnas underkant vid väggarna respektive i mitten. På grund av den låga takhöjden lade sig färgstoffet vid sprutmålning som ett moln i målareverkstaden. Lokalen vore icke användbar för annan målning, om sprutmålning skulle ske samtidigt eller innan det målade föremålet torkat. Skrapning vore icke tillåten i sprutmålningsverkstaden på grund av därmed förenade risker. Ett från sprutmålningsverkstaden skilt skrap- och tvättrum — jämväl avsett för strykning — vore därför av behovet påkallat.

Ehuru en viss förbättring av arbetsförhållandena i målareverkstaden möjligen skulle kunna ernås genom lämpligare utluftning än genom det nuvarande ventilationssystemet, komme lokalen dock icke att bli tillfredsställande, med mindre takhöjden ökades. Detta medförde i sin tur, att den i övre våningen belägna sadelmakeriverkstaden måste förläggas till nedre botten. Sadelmakeriverkstaden kunde heller icke i längden ligga i övre våningen, enär större föremål endast kunde föras dit genom ett valv i väggen. Denna transport vore förenad med stora olägenheter. I fråga om vingar för flygplan typ Sk 10 och S 6 A vore transport omöjlig. Sadelmakeriarbeten å dylika vingar måste därför utföras i byggnadens redan förut trånga monteringshall. Sadelmakeriarbetet bleve härigenom beroende av utrymmesförhållandena i hallen. Utrymme för sadelmakeriverkstad måste därför beredas i en lokal å nedre botten. Då emellertid, som nämnts, nedre botten vore upptagen av målareverkstad, kunde sadelmakeriets behov icke tillgodoses annat än genom tillbyggnad till flygeln.

Den som frukostrum använda delen av flygeln vore mörk och ej avskild från verkstaden i övrigt. Ett särskilt rum för detta ändamål borde därför inredas i samband med tillbyggnaden.

I monteringshallen vore ljusförhållandena synnerligen otillfredsställande och krävde förbättring. För närvarande måste — även under sommaren och mitt på dagen om hangarportarna på grund av väderleken icke kunde hållas öppna — artificiell belysning användas.

För att avhjälpa berörda bristfälligheter, som vidlådde verkstadsbyggnaden och arbetsförhållandena därstädes, vore som nämnt en tillbyggnad oundgängligen nödvändig. I samband härmed måste byggnadens värmecentral utökas för att tillgodose värmebehovet i de avsedda nya lokalerna. Därjämte erfordrades utförande av lanterniner för att förbättra belysningen i monteringshallen. Kostnaderna för dessa arbeten hade beräknats till sammanlagt 20,000 kronor.

Med stöd av vad sålunda framhållits hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att för tillbyggnad till verkstadsbyggnaden vid flygskolkåren för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Det synes i hög grad önskvärt, att åtgärd nu vidtages i syfte att de anmälda bristerna å flygskolkårens verkstadsbyggnad avhjälpas. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medel för ändamålet ställas till förfogande.

Enligt de av flygstyrelsen gjorda beräkningarna skulle 20,000 kronor erfordras för de avsedda arbetena. Mot beräkningarna torde icke vara något att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *tillbyggnad till verkstadsbyggnaden vid flygskolkåren m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

17. **Avlösning av arrendet å kronoegendomen Hässlö,** *förslagsanslag.*

[162.] Enligt kontrakt den 4 mars 1930 har flygstyrelsen för en tid av sju år, räknat från den 14 i nämnda månad, utarrenderat viss del av den 1. flygkåren underställda kronoegendomen Hässlö i Badelunda socken av Västmanlands län.

Under förmålan att flygstyrelsen icke hade för avsikt att vid utgången av nu löpande arrendeperiod förlänga ifrågavarande arrendeavtal, har flygstyrelsen hemställt, att medel måtte ställas till förfogande för gäldande av de ersättningsbelopp i olika hänseenden, vartill arrendatorn vid arrendets upphörande kunde befinnas berättigad.

Då nämnda kronoegendom erfordras för 1. flygkårens eget behov, torde arrendet den 14 mars 1937 böra avlösas. Enligt vad verkställda preliminära beräkningar giva vid handen, erfordras för gäldande av den ersättning, som kronan härvid kan befinnas skyldig utgiva till arrendatorn, ett belopp av högst 36,500 kronor. Detta belopp torde böra uppföras som förslagsanslag. Som emellertid ifrågavarande ärende ännu icke föreligger i sådant skick, att det kan göras till föremål för slutgiltig prövning, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för *avlösning av arrendet å kronoegendomen Hässlö* under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *förslagsanslag* av 36,500 kronor.

18. **Flygmateriel, reservationsanslag.**

[163.] Vid beräkningen i 1935 års statsverksproposition av medelsbehovet under reservationsanslaget till flygmateriel för budgetåret 1935/1936 upptogs för ersättande av materielförluster genom fullständiga haverier ett belopp av 737,000 kronor, motsvarande värdet av den under budgetåret 1933/1934 på grund av totalhaverier kasserade materielen. För täckande av medelsbehovet för flygmaterielens underhåll och förnyelse beräknades ett belopp av 1,713,000 kronor. I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i riksstaten för innevarande budgetår upptaga förevarande anslag med (737,000 + 1,713,000 =) 2,450,000 kronor.

Inom riksdagen väcktes motioner om höjning av ifrågavarande anslag.

Med hänsyn till föreliggande brister i fråga om flygmaterielen ansåg riksdagen önskvärt, att anslaget till flygmateriel något ökades. Under förhandenvarande förhållanden fann sig riksdagen böra stanna vid att vidtaga en anslagsökning av 200,000 kronor. I enlighet härmed uppfördes anslaget till flygmateriel i riksstaten för innevarande budgetår med 2,650,000 kronor.

Flygstyrelsen har nu i sin skrivelse den 30 augusti 1935 hemställt, att anslaget till flygmateriel måtte för budgetåret 1936/1937 upptagas med 5,234,000 kronor.

Enligt vad flygstyrelsen meddelat, uppgår värdet av den materiel, som måst kasseras på grund av under nästlidet budgetår inträffade totalhaverier, till 223,000 kronor. Den för ersättande av dylik materiel avsedda anslagsposten bör upptagas med nämnda belopp, 223,000 kronor.

För täckande av medelsbehovet i övrigt under anslaget har flygstyrelsen beräknat ett belopp av 5,011,000 kronor.

Vid den granskning, jag underkastat de beräkningar, som av flygstyrelsen åberopats till stöd för framställningen om höjning av förevarande anslagspost, har jag kommit till den uppfattningen, att en ökning är erforderlig. Jag finner mig dock icke kunna tillstyrka, att för täckande av medelsbehovet för flygmaterielens underhåll och förnyelse avses ett större belopp än 2,737,000 kronor.

I enlighet härmed bör anslaget till flygmateriel i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptagas med $(223,000 + 2,737,000 =)$ 2,960,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flygmateriel* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,960,000 kronor.

19. Materielprovning, *reservationsanslag*.

[164.] Till materielprovning är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor.

Flygstyrelsen har i sin skrivelse den 30 augusti 1935 föreslagit, att anslaget måtte i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptagas med oförändrat belopp, 30,000 kronor.

Med tillstyrkande av flygstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *materielprovning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor.

20. Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m., *reservationsanslag*.

[165.] Under anslagsrubriken »engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.» har för innevarande budgetår anvisats 2,300,000 kronor.

Uti sin skrivelse den 30 augusti 1935 har flygstyrelsen hemställt, att ett belopp av 8,210,000 kronor måtte för ifrågavarande ändamål anvisas för budgetåret 1936/1937.

Fjärde huvudtiteln.

Anslagsbehovet har av flygstyrelsen beräknats under följande titlar:

Inhemsk motortillverkning	kronor 2,249,000:—
Anskaffning av bomb-, torped- och fjärrspaningsflygplan »	5,161,600:—
Komplettering av utrustningen till hittills anskaffade och beställda flygformationer m. m. »	500,000:—
Kostnad för förberedelse av tillverkning inom landet av bomb-, torped- och fjärrspaningsflygplan »	300,000:—

Vid övervägande av vad flygstyrelsen till stöd för sitt anslagsäskande anfört har jag kommit till den övertygelsen, att en höjning av det å ifrågavarande anslag för närvarande anvisade beloppet bör ske för nästa budgetår. Jag anser det emellertid ofrånkomligt att högst avsevärt reducera den av flygstyrelsen äskade anslagssumman och föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med 2,600,000 kronor.

Beträffande den närmare fördelningen av anslagsbeloppet å olika titlar torde, efter förslag av flygstyrelsen, beslut framdeles få meddelas av Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av vederbörlig stat.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.*
för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av
2,600,000 kronor.

21. Försök med autogiro, reservationsanslag.

[166.] I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 har arméförvaltningen under rubriken »Försök med viss artilleri-materiel» bland annat gjort framställning om anvisande av medel för anställande av försök med autogiros och därvid anfört i huvudsak följande.

Generalfältygmästaren och inspektören för artilleriet hade jämlikt av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande under tre dagar sommaren 1935 förhyrt en Aktiebolaget Rotorflyg tillhörig autogiro, som jämte förare ställts till artilleriets skjutskolas förfogande för en förberedande undersökning av autogiros användbarhet i artilleriets tjänst. Dessa försök hade givit i stort sett mycket gynnsamma resultat. Sålunda syntes det, bland annat, sannolikt, att autogiros kunde ersätta fasta ballonger vid observationstjänstens utförande, varigenom betydande fördelar skulle vinnas, såsom lägre anskaffningskostnader samt en avsevärt mindre och enklare markorganisation. Arméförvaltningen ansåge det vara av största vikt, att genom i större skala anordnade försök ytterligare erfarenheter erhöles om autogiros användbarhet i artilleriets tjänst samt om möjligheterna att eventuellt ersätta de fasta ballongerna med sådana maskiner. Kostnaderna för försök med autogiros under nästkommande budgetår hade beräknats sålunda:

2 autogiros à kronor 28,000.....	kronor 56,000:—
Provningskostnader, installation av radio m. m. »	4,000:—
Drivmedel, försäkringar och övriga försökskostnader »	15,000:—

Summa kronor 75,000:—

Vidare har flygstyrelsen i sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår framhållit, att autogiron genom sin korta lätt-

nings- och landningssträcka samt sin förmåga till flykt med mycket låg minimihastighet i viss mån vore mera användbar vid lösandet av en del uppgifter än flygplan av vanlig typ. Sålunda syntes autogiron — förutom för artilleriflygning — kunna bliva av värde såsom förbindelseflygplan i samverkan med arméstridskrafter. Med anledning av vad sålunda anförts funne flygstyrelsen det nödvändigt, att autogiros lämplighet för flygvapnet ytterligare utprövades i samverkan med såväl armé- som marinstridskrafter, samt att två sådana flygplan i första hand härför anskaffades; och hemställde flygstyrelsen i anslutning härtill, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffning av autogiros för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

Slutligen har chefen för generalstaben i skrivelse den 5 november 1935 — under erinran att Kungl. Maj:t genom brev den 20 september 1935 ställt medel till förfogande för förhyrning av en autogiro under tiden för sistnämnda års arméfälttjänstövning för utförande dels av fortsatta försök med artilleriflygning, dels ock av försök för utrönande av autogiros lämplighet som hjälpmedel vid ledandet av fälttjänstövningar — framhållit, att ifrågasättande försök med all tydlighet bestyrkt autogiros lämplighet för artillerieldledning, varjämte försöken ådagalagt, att ledandet av större truppövningar väsentligen underlättades, därest dylika maskiner stode till ledningens förfogande. Dessutom hade under arméfälttjänstövningen konstaterats, att autogiros vore ett utmärkt hjälpmedel för stridsledning från högre staber. På grund av de vunna erfarenheterna kunde det ifrågasättas, huruvida icke autogiros i framtiden bort helt ersätta fältballongerna. Innan ett bestämt uttalande i denna fråga kunde göras, måste dock autogiros prövas även under vinterförhållanden.

I betraktande av vad myndigheterna anført synas fortsatta försök med omnämnda flygmaskinstyp böra komma till utförande under nästkommande budgetår. Försöken, vilka böra anordnas efter samråd mellan chefen för flygvapnet och vederbörande lant- och sjömilitära myndigheter, torde böra utföras med allenast en autogiro. För bestridande av kostnaderna för densammans anskaffande ävensom för övriga med försöken sammanhängande utgifter torde en medelsanvisning av 35,000 kronor vara tillfyllest. Jag tillstyrker, att ett anslag å nämnda belopp utverkas av riksdagen. Anslaget bör lämpligen upptagas i nu förevarande sammanhang.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *försök med autogiro* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 35,000 kronor.

22. Flygindustriens krigsorganisation, reservationsanslag.

[167.] På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning har riksdagen för ett vart av budgetåren 1930/1931—1932/1933 anvisat ett reservationsanslag av 25,000 kronor för flygindustriens krigsorganisation. För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 begränsades medelsanvisningen med hänsyn till å anslaget före-

Fjärde huvudtiteln.

fintliga reservationer till 5,000 kronor. Under innevarande budgetår är förevarande anslag upptaget i riksstaten med ett belopp av 40,000 kronor.

Under hänvisning till vad i ämnet anförts uti särskild skrivelse den 30 augusti 1935 har flygstyrelsen hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1936/1937 anvisas ett belopp av 45,000 kronor.

Denna flygstyrelsens hemställan finner jag mig endast så tillvida böra biträda, att jag tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår anvisas samma belopp som för innevarande budgetår eller 40,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

Diverse.**23. Extra utgifter, reservationsanslag.**

[168.] För budgetåret 1935/1936 har medelsbehovet under reservationsanslaget till extra utgifter uppskattats till 25,000 kronor. För huvudtitelns avrundande har anslaget upptagits i riksstaten med 24,975 kronor.

Flygstyrelsen har i sin skrivelse den 30 augusti 1935 angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1936/1937 hemställt, att anslaget måtte höjas till 35,000 kronor.

Jämväl för nästkommande budgetår anser jag medelsbehovet under förevarande anslag böra beräknas till 25,000 kronor. För avrundande av huvudtitelns slutsumma torde anslagsbeloppet böra jämkas till 24,960 kronor.

I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *extra utgifter* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 24,960 kronor.

24. Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet, förslagsanslag.

[169.] Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag därom anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 130,000 kronor.

E. GEMENSAMMA ANSLAG.

1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond, *förslagsanslag*.

[170.] Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförte hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 280,800 kronor.

2. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, *reservationsanslag*.

[171.] Reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, som i riksstaten för budgetåret 1929/1930 var uppfört med 90,000 kronor, har alltsedan budgetåret 1930/1931 med hänsyn till den pågående utredningen rörande vårt lands försvarsfråga varit upptaget med ett belopp av 140,000 kronor. Sedan nämnda utredning numera slutförts, bör anslaget kunna i väsentlig grad minskas. För nästkommande budgetår torde ett belopp av 50,000 kronor bliva tillräckligt för bestridande av kostnaderna för ifrågavarande ändamål.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

3. Försvarsväsendets lönenämnd.

[172.] I riksstaten för budgetåret 1935/1936 har upptagits ett anslag å 11,000 kronor för försvarsväsendets lönenämnd. För budgetåret 1936/1937 torde för ändamålet böra utgå ett oförändrat anslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 11,000 kronor.

4. Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet, *reservationsanslag*.

[173.] Reservationsanslaget till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet är för innevarande budgetår i riksstaten upptaget med ett belopp av 44,500 kronor, varav 2,500 kronor avsetts för marinens del.

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen gjort framställning om att marinens andel av anslaget måtte höjas med 500 kronor till 3,000 kronor.

I övrigt har någon ändring icke ifrågasatts beträffande beräkningen av ifrågavarande anslag.

Någon höjning av det för befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet för innevarande budgetår utgående anslagsbeloppet anser jag mig icke böra ifrågasätta utan hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 44,500 kronor.

5. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, *förslagsanslag*.

[174.] Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört om beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att till riksdagen avlätas angående *tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen*, under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *förslagsanslag* av 8,000 kronor.

6. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m., *förslagsanslag*.

[175.] Under fjärde huvudtiteln är i riksstaten för budgetåret 1935/1936 för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst uppfört ett *förslagsanslag* av 410,000 kronor. Vid anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för finansdepartementet hemställt om avlåtande av förslag till riksdagen om beredande jämväl under budgetåret 1936/1937 av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Under hänvisning till vad bemälde departementschef därvid i ämnet anfört, finner jag mig böra föreslå, att för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål under fjärde huvudtiteln anvisas ett *förslagsanslag* av 366,000 kronor.

I proposition, nr 127, till 1931 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående förstärkning av hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet under budgetåret 1931/1932. Sedan riksdagen anmält sitt beslut i ärendet (skrivelse nr 229), förordnade Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med riksdagens beslut, att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utginge enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hade Stockholm såsom förlägnings-

ort, skulle under budgetåret 1931/1932 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 120 kronor för år beräknat belopp; och skulle härav föranledda kostnader bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning. Jämlikt av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionerna till 1932, 1933 och 1934 års riksdagar framlagda förslag medgavs enahanda förstärkning jämväl för budgetåren 1932/1933—1934/1935.

I enlighet med av Kungl. Maj:t i proposition (nr 236) till 1935 års riksdag framlagt förslag medgav riksdagen (skrivelse nr 337), att ifrågavarande förstärkning av hyresbidragen finge för budgetåret 1935/1936 utgå med ett till 240 kronor förhöjt belopp. Genom kungörelse den 28 juni 1935 (nr 408) har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser i ämnet.

Då de skäl, som utgjort motiv för att under budgetåret 1935/1936 bereda tillfällig förstärkning av hyresbidragen åt vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet, torde komma att föreligga jämväl under budgetåret 1936/1937, finner jag mig böra tillstyrka, att förslag avlåtes till riksdagen, att under sistnämnda budgetår skall utgå tillfällig förstärkning å hyresbidragen enligt nu gällande grunder. Kostnaderna härför torde, på sätt hittills ägt rum, böra bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för beredande av *provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 366,000 kronor;

dels ock medgiva, *ej mindre* att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1936/1937 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, *än även* att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

7. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

[176.] För rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 80,000 kronor. Å den av riksdagen godkända staten för kommissionen har, bland annat, upptagits en anslagspost av 15,000 kronor för särskilda utredningar m. m.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 augusti 1935 har rikskommissionen överlämnat förslag till stat för kommissionen för budgetåret 1936/1937. I omförmälda skrivelse har kommissionen framhållit, att ehuru de skäl, som tidigare av kommissionen anförts för en höjning av den nyssnämnda anslagsposten å 15,000 kronor för särskilda utredningar, alltjämt kvarstode, kom-

missionen likväl — med hänsyn till att förslag torde vara att förvänta angående eventuella förändringar i kommissionens ställning och uppgifter i samband med en omorganisation av försvarets ledning och förvaltning i allmänhet — icke ansett sig böra nu hemställa om någon höjning av statens belopp eller någon omreglering av dess särskilda poster. På grund härav har det av kommissionen framlagda statförslaget upprättats i överensstämmelse med den för innevarande budgetår för kommissionen gällande staten.

I enlighet härmed torde den nuvarande staten för kommissionen böra givas fortsatt giltighet för nästkommande budgetår samt kommissionens anslag för nämnda budgetår upptagas med oförändrat belopp, 80,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels förklara, att den av riksdagen för budgetåret 1935/1936 godkända staten för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap skall i oförändrat skick gälla under budgetåret 1936/1937;

dels ock för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 80,000 kronor.

8. Militärmeteorologisk informationstjänst, förslagsanslag.

[177.] För bestridande av telegramkostnader för den militärmeteorologiska informationstjänsten har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 25,900 kronor. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 23 augusti 1935 har ifrågakvarande anslag disponerats på följande sätt:

för arvode, provisoriskt dyrtidstillägg däri inräknat, till		
föreståndaren	kronor	7,554: —
» arvoden à 4,000 kronor till vardera av två assistenter	»	8,000: —
» expenser	»	500: —
» telegram- och telefonkostnader för informationstjänsten	»	9,846: —
	Summa kronor	25,900: —

Med skrivelse den 17 september 1935 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* överlämnat av anstalten efter samråd med cheferna för generalstaben och marinstaben samt flygvapnet uppgjort förslag angående behovet av medel för den militärmeteorologiska informationstjänsten under budgetåret 1936/1937. I detta förslag har från anstaltens sida anförts, bland annat, följande.

Beträffande arvodet till föreståndaren föresloges ingen annan ändring än den, som torde böra vidtagas, om det provisoriska dyrtidstillägget i Stockholm komme att utgå efter förändrade grunder. Om bestämmelserna för innevarande budgetår bleve oförändrade, föresloges arvodet till 7,554 kronor.

Beträffande assistenterna hade anstalten i sitt förslag av den 9 augusti 1934 framhållit, att den militärmeteorologiska informationstjänstens ansvarsfulla verksamhet som, bland annat, central för hela den militära och en del av den civila flygningens meteorologiska säkerhetstjänst, för flottans segelfartyg m. m., förutsatte väl erfarna och specialutbildade assistenter i lika

hög grad som väderlekstjänsten vid de civila flyghamnarna, för vilka flera assistenter vid varje flyghamn ansetts vara en ofrånkomlig förutsättning för tjänstens behöriga skötande. Enär militäravdelningens assistenttjänster närmast vore att jämföra med meteorologassistenttjänsterna vid flyghamnarna, hade anstalten i samråd med cheferna för general- och marinstaberna samt flygvapnet föreslagit en avlöning enligt 18 lönegraden i löneplanen för icke-ordinarie tjänstemän. Avlöningen för militäravdelningens personal hade emellertid av riksdagen bestämts att utgå i form av arvode, som fastställts till ett belopp av 4,000 kronor för varje assistent. Arméförvaltningens civila departement hade i yttrande av den 21 september 1934 över anstaltens framställning ansett det vara tveksamt, om det kunde vara påkallat, att ifrågasvara assistenter — såsom varande äldre underbefäl från försvarsväsendet — erhöles en avlöning efter 18 lönegraden; och statskontoret hade ansett en placering i 14 lönegraden med hänsyn till assistenternas dittillsvarande löneställning vara tillräcklig. Denna synpunkt syntes anstalten i föreliggande fall icke vara riktig, enär den av anstalten föreslagna lönegraden ingalunda motiverades av assistenternas utbildning såsom äldre underbefäl utan i huvudsak av den för tjänsten vid anstaltens militäravdelning nödvändiga specialutbildningen.

Sålunda hade den ene assistenten avlagt studentexamen och tentamen i meteorologi, motsvarande fordringarna i samma ämne för filosofie kandidatexamen, samt hade under längre tid tjänstgjort som flygmeteorolog vid utländsk flyghamn, medan den andre assistenten bland annat, förutom tjänstgöring vid utländsk flyghamn, under längre tid arbetat vid en större utländsk instrumentfabrik. En dylik utbildning syntes anstalten icke kunna hänföras till underbefälsutbildning. Att denna personal en gång tillhört försvaret, syntes anstalten i detta fall endast böra utgöra en ytterligare merit för tjänsten vid militäravdelningen. Slutligen torde det ur personal-synpunkt vara en i längden ohållbar princip, att olika avlöning utginge för militäravdelningens assistenter och flyghamnarnas meteorologassistenter, d. v. s. för i stort sett samma kompetens och samma tjänst vid samma ämbetsverk. På grund härav finge anstalten föreslå, att för budgetåret 1936/1937 för arvode åt två assistenter äskades ett belopp motsvarande 18 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän eller, inberäknat ett ålderstillägg och provisoriskt dyrortstillägg, tillhoppa 10,428 kronor.

Till bestridande av telegram- och telefonkostnader för den militärmeteorologiska informationstjänsten hade för budgetåret 1935/1936 anvisats ett förslagsanslag av 9,846 kronor. Anstalten föresloge, att för samma ändamål under budgetåret 1936/1937 äskades ett oförändrat förslagsanslag, som för avrundning upptoges till 10,018 kronor. Slutligen finge anstalten föreslå, att till bestridande av militäravdelningens expenser måtte i likhet med för innevarande budgetår uppföras ett reservationsanslag av 500 kronor. Anstalten föresloge i enlighet härmed, att för budgetåret 1936/1937 för militärmeteorologisk informationstjänst äskades ett förslagsanslag om 28,500 kronor.

För egen del har styrelsen hemställt om avlåtande av förslag till 1936 års riksdag om anvisande av medel i enlighet med anstaltens framställning.

Statskontoret, som den 28 oktober 1935 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid, med överlämnande av en från föreståndaren för meteorologisk-hydrografiska anstaltens militäravdelning till ämbetsverket inkommen promemoria, anfört, bland annat, följande.

Det syntes ämbetsverket icke kunna förnekas, att de till stöd för yrkandet om löneförbättring åt militäravdelningens assistenter åberopade skälen

ägde fog för sig. Även om tvekan kunde råda om lämpligheten av att redan nu vidtaga ändring i assistenternas vid 1935 års riksdag reglerade löneförhållanden, ville statskontoret därför icke motsätta sig bifall till anstaltsstyrelsens framställning i denna del. Ej heller i övrigt hade framställningen föranlett erinran från statskontorets sida.

I förenämnda promemoria har föreståndaren för meteorologisk-hydrografiska anstaltens militäravdelning anfört, bland annat, följande.

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för föreståndaren för anstaltens militäravdelning ålåg det denna avdelning bland annat »att på anmodan lämna erforderliga meteorologiska uppgifter till flygplan, även civila, som starta från militär flygstation eller annan plats, där flygmeteorologisk underrättelsetjänst icke är anordnad». Hela den militära flygningens meteorologiska säkerhetstjänst vore således centraliserad till denna avdelning, medan lufttrafikens väderlekstjänst vore decentraliserad, d. v. s. varje flyghamn hade ett flertal meteorologer, som utövade väderlekstjänsten endast för de från denna flyghamn utgående linjer. Det torde vara uppenbart, att den centraliserade väderlekstjänsten för hela den militära flygningen vore avsevärt mera krävande än väderlekstjänsten för endast en enda flyghamn (i synnerhet som den meteorologiska säkerhetstjänsten för flygvapnet endast vore en uppgift bland flera andra för militäravdelningen). Härtill komme, att de från den civila flyghamnen utgående linjerna följde regelbundna tider och flygvägar, medan de militära flygningarna ägde rum när som helst på dygnet och var som helst i vårt långsträckta land och dess omgivande hav. Även detta faktum torde vara ägnat att belysa den i jämförelse med de civila lufthamnarnas väderlekstjänst svåra uppgiften, som militäravdelningen hade sig anförtrodd. Slutligen vore lufttrafikens flygvägar noggrant organiserade med radiofyrar och ständig radioförbindelse under flygningen, medan den militära flygningen utan radioförbindelse oftast ägde rum över glest befolkade trakter med ytterst vanskliga meteorologiska förhållanden. De meteorologiska informationer (utsikter), som lämnades för dylika militära flygningar, krävde alltså en noggrannhet, som vore avsevärt större än för de civila flygarna, som när som helst kunde efterfråga väderleken per radio. Även detta faktum krävde således avsevärt större kompetens hos personalen för den militära flygningens meteorologiska central.

Enbart militäravdelningens uppgift för den militära flygningen borde således medföra en personaluppsättning, som i kvalitativt och kvantitativt avseende åtminstone icke understeg en enda flyghamns väderlekstjänst.

I sitt senaste anslagsäskande för lufttrafikens väderlekstjänst hade anstalten föreslagit för Stockholms flyghamn 4 meteorologer, 4 radiotelegrafister och 4 assistenter, för Malmö flyghamn 5 meteorologer, 5 telegrafister och 4 assistenter, för Göteborgs flyghamn 4 meteorologer, 4 telegrafister och 4 assistenter (beteckningen meteorologer motsvarade här militäravdelningens assistenter) för en sammanlagd grundavlöning av 144,342 kronor, varvid avlöningen för meteorologerna beräknats efter 20 och 18 lönegraderna. Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga största möjliga sparsamhet å fjärde huvudtiteln hade för hela den militära flygningens meteorologiska säkerhetstjänstcentral icke begärts mera än en avlöning enligt 21 lönegraden och två avlöningar enligt 18 lönegraden, d. v. s. i sin helhet 17,982 kronor mot lufttrafikens 144,342 kronor för samma ändamål. Redan denna ekonomiska jämförelse torde visa, att den militärmeteorologiska informationstjänsten i sina anslagsäskanden gått till sparsamhetens yttersta gräns.

Det torde av ovanstående även framgå, att för befattningen såsom assistent

vid militäravdelningen krävdes minst samma kompetens som för befattning såsom meteorolog vid lufttrafikens väderlekstjänst, d. v. s. enligt minst 18 lönegraden. Att de nuvarande assistenterna, som en gång tillhört försvaret, under den militärmeteorologiska informationstjänstens första utvecklingsstadium genom egen ambition hunnit skaffa sig den här till nödiga kompetensen garanterade icke, att så bleve fallet även i framtiden. Skulle de nuvarande assistenterna exempelvis på grund av den omotiverade olikheten i löneställning söka sig till den civila flygningens väderlekstjänst eller lämna tjänsten, torde det vara omöjligt att skaffa ersättare för lön mindre än enligt 18 lönegraden, enär här till kompetent personal i annat fall givetvis hellre sökte sig till lufttrafikens väderlekstjänst. Vid den stora påfrestringen, som militäravdelningens personal redan nu vore utsatt för (tjänstetid från kl. 6.00—17.00 och söndagstjänst utan möjlighet till extra ersättning), skulle ett sådant steg ofelbart omöjliggöra militäravdelningens uppgift med ty åtföljande allvarliga följder.

Av ovanstående torde framgå, att för militäravdelningens assistenter äskats en avlöning enligt 18 lönegraden, icke för att åstadkomma så hög avlöning som möjligt för de nuvarande assistenterna, utan för att ge anstalten möjlighet att för sin militäravdelning anställa personal med åtminstone samma kompetens som för lufttrafikens väderlekstjänst. Huruvida de nuvarande assistenterna vore kompetenta för en dylik befattning eller icke, torde sedan vara en fråga, som enligt för överdirektören för anstalten gällande instruktion avgjordes av denne på samma sätt som beträffande flyghamnsmeteorologerna.

Såsom framgår av framställningen under ifrågavarande anslag i föregående års statsverksproposition, hemställde styrelsen för meteorologisk-hydrografiska anstalten i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår, att medel måtte beräknas för bestridande av utgifter för avlöning — enligt 18:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie befattningshavare — till två assistenter, vilka avsåges att anställas vid anstaltens militäravdelning i stället för två då såsom biträden därstädes kommenderade befattningshavare ur marinens resp. flygvapnets stam. Emellertid ansåg jag mig då icke böra förorda en dylik lösning av denna personalfråga utan föreslog, att två arvoden å vartdera 4,000 kronor måtte avses för ifrågavarande assistenter. Av Kungl. Maj:t i enlighet härmed avlåtet förslag lämnades av riksdagen utan erinran. Med hänsyn till den utredning, som från anstaltens sida förebragts beträffande dessa assistenters ställning och arbetsuppgifter, anser jag mig dock nu böra tillstyrka, att för dem inrättas två extra ordinarie befattningar inom anstalten med placering i 18:e lönegraden i löneplanen för icke-ordinarie befattningshavare.

Föreståndaren för anstaltens militäravdelning har tidigare åtnjutit avlöning såsom extra ordinarie tjänsteman i lönegraden B 21. För innevarande budgetår har avlöningen av pensionstekniska skäl bestämts skola utgå i form av arvode. Då dessa skäl icke numera föreligga, torde ifrågavarande befattningshavare ånyo böra uppföras såsom extra ordinarie tjänsteman med avlöning i lönegraden B 21.

Enligt gällande grunder för uppställningen av riksstatens utgiftssida skola anslagsmedlen för avlöningar till icke-ordinarie personal fördelas på två poster: den ena avsedd för grundavlöningar m. m., den andra för avlönings-

förhöjningar m. m. Förstnämnda post, vilken icke får överskridas, bör — med beaktande av pensionsavdrag å tillhopa 504 kronor — beräknas till 14,364 kronor. För avlösningsförhöjningar m. m. torde böra beräknas ett belopp av, förslagsvis, 2,000 kronor. Till avlöning åt föreståndaren och assistenterna bör alltså beräknas ett belopp av tillhopa (14,364 + 2,000 =) 16,364 kronor eller, i runt tal, 16,400 kronor.

För expenser torde liksom för innevarande budgetår böra avses ett belopp av 500 kronor, varjämte 10,000 kronor böra beräknas till telegram- och telefonkostnader för informationstjänsten.

I enlighet härmed skulle anslagsbehovet för den militärmeteorologiska informationstjänsten under budgetåret 1936/1937 utgöra (16,400 + 500 + 10,000 =) 26,900 kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *militärmeteorologisk informationstjänst* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 26,900 kronor.

9. Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter, *förslagsanslag*.

[178.] Förslagsanslaget till bestridande av kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter har å riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 83,000 kronor.

Någon ändring av anslagsbeloppet för nästa budgetår har ej ifrågasatts. Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 83,000 kronor.

10. Reglering av vissa kursförluster, *förslagsanslag*.

[179.] I riksstaten för innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 50,000 kronor för bestridande av kostnader för beredande av ersättning för kursförlust åt innehavarna av beställningarna såsom militär- och marinattachéer.

Med hänsyn till utgiftsbelastningen å förevarande anslag under det senast tilländalupna budgetåret anser jag mig böra föreslå en förhöjning av anslaget till 75,000 kronor för nästkommande budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 75,000 kronor.

11. Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga, *förslagsanslag*.

[180.] I sin berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli

1933—30 juni 1934 framhöllo riksdagens år 1934 församlade revisorer, att det — på angivna grunder — måste anses önskvärt, att för framtiden samtliga statsverkets kostnader för sådana samvetsömma värnpliktiga, som i stället för tjänstgöring vid krigsmakten utförde civilt arbete för statens räkning (civilarbetare), upptoges å ett särskilt för ändamålet anvisat riksstatsanslag, vilket då lämpligen borde uppföras under rubriken »Gemensamma anslag» å fjärde huvudtiteln.

I sitt utlåtande (nr 126 punkt 4) i anledning av revisorernas nyssnämnda berättelse anförde statsutskottet vid 1935 års riksdag, att utskottet anslöte sig till det av revisorerna framställda förslaget, vilket tillstyrkts av arméförvaltningen.

Detta statsutskottets uttalande lämnades av riksdagen utan erinran.

Under återopande av vad sålunda förekommit har arméförvaltningen i sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår hemställt, att för budgetåret 1936/1937 samtliga löpande underhållskostnader för sådana värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot varje tjänstgöring vid krigsmakten, måtte sammanföras under ett anslag.

Beträffande beräkningen av detta anslag har arméförvaltningen anfört, bland annat, följande.

Enligt uppgift från chefen för generalstaben beräknades antalet samvetsömma värnpliktiga, vilka hade att fullgöra tjänstgöring under nästkommande budgetår, komma att uppgå till 530 man. Antalet tjänstgöringsdagar för dessa värnpliktiga beräknades uppgå till 139,000 dagar. De löpande kostnaderna för de samvetsömma värnpliktiga under budgetåret 1936/1937 kunde med ledning av nyssberörda dagantal beräknas sålunda:

penningbidrag $139,000 \times 0.5$		kronor	69,500:—
familjeunderstöd		»	2,000:—
färdkostnader m. m.		»	10,000:—
mathållning $139,000 \times 0.8$		»	111,200:—
mundering $139,000 \times 0.23$		»	31,970:—
kasernutredning $139,000 \times 0.05$		»	6,950:—
förplägnadsutredning $139,000 \times 0.05$		»	6,950:—
tvätt $139,000 \times 0.06$		»	8,340:—
sjukvård $139,000 \times 0.035$		»	4,865:—
förlägningskostnader		»	5,000:—
			tillhopa kronor 256,775:—

eller, i avrundat tal, 258,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts har arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till underhållskostnader för värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot varje slag av värnpliktstjänstgöring, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett belopp av 258,000 kronor.

Då jag i likhet med statsrevisorerna och riksdagen anser det önskvärt att få samtliga löpande kostnader för ifrågavarande samvetsömma värnpliktiga enhetligt redovisade, finner jag mig böra tillstyrka arméförvaltningens förslag om dessa kostnaders sammanförande under ett anslag.

Tidigare hava kostnaderna per tjänstgöringsdag för civilarbetarnas förläggning och underhåll uppgått till avsevärt högre belopp än för övriga värnpliktiga. Genom vissa från arméförvaltningens sida vidtagna åtgärder hava emellertid sagda kostnader numera nedbringats i ej ringa omfattning.

I sin förenämnda berättelse hava riksdagens revisorer, bland annat, framhållit, att genom förläggandet av större styrkor civilarbetare till en och samma plats enahanda ekonomiska fördelar som vid vanliga militärförläggningar skulle stå att vinna. Enligt inhämtade uppgifter har vid 1935 års inskrivningsförrättningar antalet beviljade ansökningar från värnpliktiga om tillstånd att, i stället för tjänstgöring vid krigsmakten, utföra civilt arbete för statens räkning högst avsevärt nedgått (från 810 år 1933 och 731 år 1934 till 538 år 1935). Därest i fortsättningen nedgången i antalet civilarbetare skulle visa sig varaktig, torde det bliva möjligt att efter hand avveckla arbetet å sådana platser, varest allenast små grupper värnpliktiga kunna sysselsättas, och endast bibehålla de förläggningar, dit större kontingenter kunna samman dragas. Genom vidtagandet av dylika åtgärder torde statsverkets utgifter för ifrågavarande värnpliktiga kunna förväntas komma att i betydande grad minskas.

Emot arméförvaltningens beräkning av medelsbehovet under detta anslag har jag icke annat att erinra, än att jag anser, att kostnaderna för mathållning böra beräknas efter ett dagskostnadspris av 90 öre i stället för 80 öre och alltså upptagas med ett belopp av 125,100 kronor. De av arméförvaltningen beräknade kostnaderna komma härigenom att ökas med omkring 13,000 kronor till, i runt tal, 270,000 kronor.

I detta sammanhang får jag till behandling upptaga frågan om ändring av lagstiftningen angående värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Lagen den 12 juni 1925 om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, innehåller i § 1 den bestämmelsen, att värnpliktig, som på grund av religiös övertygelse eller av annan jämförlig orsak hyser allvarliga samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring i den ordning, värnpliktslagen föreskriver, skall kunna få fullgöra viss annan tjänstgöring. Om hans samvetsbetänkligheter avse tjänstgöring med vapen, kan han få fullgöra sin tjänstgöring vid krigsmakten utan att övas i vapnens bruk eller bära vapen eller ammunition (§ 1 a). Avse däremot hans samvetsbetänkligheter varje tjänstgöring vid krigsmakten, kan han i stället för sådan tjänstgöring få utföra civilt arbete för statens räkning (§ 1 b). Tillstånd att fullgöra värnplikts-tjänstgöring på sätt i § 1 sägs meddelas av vederbörande inskrivningsrevision (§ 2). Beträffande samvetsömma värnpliktiga är tjänstgöringstiden längre än för andra värnpliktiga (§ 3). Den, som fullgör tjänstgöring enligt § 1 a), skall tjänstgöra ett antal dagar, som med 90 överstiger det sammanlagda an-

talet dagar, varunder tjänstgöring i fredstid enligt § 27 mom. 1 eller 2 värnpliktslagen skolat åligger honom. Utföres arbete enligt § 1 b), utgör motsvarande ökning i antalet tjänstgöringsdagar 120.

Genom *kungörelse den 23 december 1925* (nr 516), vilken i vissa delar erhållit ändrad lydelse genom *kungörelse den 9 januari 1935* (nr 1), hava i administrativ ordning (med stöd av § 9 i lagen) utfärdats vissa tillämpningsföreskrifter. Vid ansökan av värnpliktig att få fullgöra tjänstgöring enligt lagens bestämmelser skall (enligt § 1 i kungörelsen) fogas vissa intyg rörande sökanden. Värnpliktig, vars samvetsbetänkligheter grunda sig på religiös övertygelse, skall förete intyg, utfärdat av präst i den församling, där sökanden är kyrkobokförd (respektive präst i främmande trossamfund), vilket intyg skall uttryckligen angiva, antingen vilken uppfattning intygsgivaren bildat sig i frågan, huruvida sökanden hyser allvarliga, på religiös övertygelse grundade samvetsbetänkligheter mot visst angivet slag av värnpliktstjänstgöring i den ordning, värnpliktslagen föreskriver, eller mot varje slag av tjänstgöring vid krigsmakten, eller ock att samma fråga undandraget sig intygsgivarens bedömande. Skälen för vad sålunda angives skola i varje fall finnas införda i intyget. Religiöst samvetsöm värnpliktig skall vidare förete intyg, utfärdat på heder och samvete av två andra, myndiga, ojäviga och trovärdiga personer, vilka under långvarig bekantskap med sökanden förvärvat ingående kännedom om hans personliga förhållanden, att de anse honom hysa allvarliga, på religiös övertygelse grundade samvetsbetänkligheter mot tjänstgöring i vanlig ordning eller vid krigsmakten överhuvud. Intyget skall innehålla utförliga upplysningar såväl om intygsgivarnas bekantskap med sökanden som om de omständigheter, på vilka intygsgivarnas omdöme grundas. Slutligen skall religiöst samvetsöm förete intyg av polismästare eller stadsfiskal i stad eller landsfogde eller landsfiskal å landet om de ovan senast omförmälda två intygsgivarnas trovärdighet. — Värnpliktig, vars samvetsbetänkligheter hava annan grund än religiös övertygelse (etiskt samvetsöm), skall förete skriftlig, på heder och samvete avgiven försäkran av sökanden själv angående hans samvetsbetänkligheter ävensom intyg, utfärdat på heder och samvete av två myndiga, ojäviga och trovärdiga personer, vilka under långvarig bekantskap med sökanden förvärvat ingående kännedom om hans personliga förhållanden, av enahanda beskaffenhet som motsvarande för religiöst samvetsöm föreskrivna intyg. Etiskt samvetsöm skall vidare förete intyg av polismästare eller stadsfiskal i stad eller landsfogde eller landsfiskal på landet dels i fråga om sökandensandel och dels beträffande de två intygsgivarnas trovärdighet.

Av de ovan omförmälda bestämmelserna hava i § 1 av 1925 års kungörelse genom kungörelsen den 9 januari 1935 tillagts föreskrifterna, att de två myndiga, ojäviga och trovärdiga intygsgivarna skola vara sådana personer, vilka under långvarig bekantskap med sökanden förvärvat ingående kännedom om hans personliga förhållanden, att nämnda intygsgivares intyg skall innehålla utförliga upplysningar om — förutom de omständigheter, på vilka intygsgivarnas omdöme grundas — intygsgivarnas bekantskap med sökanden samt

att intyg av föreskriven beskaffenhet skall företes i fråga om intygsgivarnas trovärdighet.

Frågan om ändring i lagstiftningen angående samvetsömma värnpliktiga har under de senaste åren vid skilda tillfällen dragits under Kungl. Maj:ts prövning.

I skrivelse den 15 september 1932 framhöll *chefen för norra arméfördelningen*, bland annat, att antalet samvetsömma under åren 1931 och 1932 inom norra arméfördelningen och särskilt inom Västernorrlands inskrivningsområde i hög grad stegrats, ävensom att gällande bestämmelser icke syntes ge en nöjaktig säkerhet för att icke inskrivningsskyldiga, vilka av olust för värnpliktstjänsten i vanlig ordning önskade undandraga sig densamma, lyckades göra det, utan att de verkligen hyste sådana allvarliga samvetsbetänkligheter, som givetvis varit lagens mening.

Såsom yttrande över chefens för norra arméfördelningen omförmälda skrivelse anförde *chefen för generalstaben* i skrivelse den 4 mars 1933, bland annat, att enda möjligheten att effektivt råda bot för missbruk, som påvisats i chefens för norra arméfördelningen skrivelse, syntes vara att minska lagens giltighetsområde så att erforderlig kontroll kunde utövas. Skulle gällande bestämmelser fortfarande i princip äga giltighet, vore det enligt generalstabschefens förmenande nödvändigt att vidtaga åtgärder för att förebygga missbruk och syntes härvid den lämpligaste utvägen vara antingen att genom en reglering av tjänstgöringstidens längd göra undantagsbestämmelserna mindre lockande eller, därest en förlängning av tjänstgöringstiden icke läte sig genomföras, att i viss mån skärpa bestämmelserna rörande intygs avgivande.

I egenskap av befälhavare för Jämtlands inskrivningsområde anmälde *chefen för Jämtlands fältjägarregemente* i en till chefen för norra arméfördelningen insänd, av sistnämnde chef till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse av den 14 juni 1933, att antalet samvetsömma, särskilt vad anginge etiskt samvetsömma, syntes vara i tillväxt inom Jämtlands inskrivningsområde. Regementschefen, som förmenade att anledningen till samvetsömhetens allt större spridning till stor del vore en följd av den ytliga handläggning av ifrågavarande ärenden, som i allmänhet syntes bestå av inskrivningsmyndigheterna, förordade införandet av ett frågesystem att föreläggas den samvetsömme och hans intygsgivare till besvarande.

I en den 9 januari 1934 dagtecknad promemoria framhöll slutligen *chefen för lantförsvarets kommandoexpedition* svårigheterna att bereda arbetstillfällen åt de alltmera stigande kontingenterna samvetsömma värnpliktiga samt ifrågasatte dels en återgång till den tidigare lagstiftningen, med hänsynstagande allenast till de religiöst samvetsömma, dels ock en utvidgning av bestämmelserna rörande civilt arbete, så att sådant arbete skulle kunna få ut-

föras icke blott för statens räkning utan jämväl i vissa fall för kommunala ändamål.

I de sålunda anförda synpunkterna instämde *chefen för generalstaben*.

Vid 1934 års riksdag yrkades i två motioner, I: 111 och II: 223, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snara åtgärder i syfte att undanröja de uppenbara brister, som vidlådde lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktens fullgörande i vanlig ordning, ävensom rörande bestämmelser om straffpåföljd för den, som obehörigt utnyttjade lagens föreskrifter eller lämnade medhjälp därtill.

Andra lagutskottet anförde i utlåtande (nr 30) i anledning av motionerna:

Av vad här ovan anförts framgår, att av olika militära myndigheter framställda förslag till ändringar beträffande nu gällande bestämmelser rörande samvetsömna värnpliktiga och deras tjänstgöring för närvarande äro föremål för Kungl. Maj:ts bedömande. Utskottet finner sig hava anledning förvänta, att Kungl. Maj:t i samband med behandlingen av nämnda framställningar kommer att taga under överbäggande de åtgärder, vilka kunna vara erforderliga för att bereda ökad möjlighet att vid bedömandet av värnpliktigas ansökningar av det slag, varom här är fråga, skilja de fall, då samvetsbetänkligheterna grunda sig på en ärlig och varaktig övertygelse, från fall av annan art. Med hänsyn till vad sålunda anförts finner utskottet skäl icke föreligga för riksdagen att i anledning av nu ifrågavarande motioner göra någon framställning i ämnet till Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställde, att motionerna icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Såsom av det ovan anförda framgår utfärdade Kungl. Maj:t den 9 januari 1935 förenämnda kungörelse angående vissa ändringar i 1925 års kungörelse.

Vid 1935 års riksdag yrkades slutligen i två motioner, I: 4 och II: 30, att riksdagen måtte besluta, att i lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, skulle i § 1 utgå orden »eller av annan jämförlig orsak».

Andra lagutskottet anförde i utlåtande (nr 5) i anledning av motionerna:

Utskottet anser det vara angeläget, att möjlighet föreligger att vid bedömandet av värnpliktigas ansökningar av det slag, varom här är fråga, skilja de fall, då samvetsbetänkligheterna grunda sig på en ärlig och varaktig övertygelse, från fall av annan art. Utskottet finner önskvärt, att undersökning verkställas, i vad mån de genom kungörelsen den 9 januari 1935 utfärdade nya bestämmelserna i ämnet åstadkomma ökad trovärdighet hos återopade intyg och möjliggöra en tillförlitlig och rättvis prövning av de uppgivna samvetsbetänkligheternas verkliga innebörd. En sådan undersökning synes böra verkställas på det sätt, att redan under våren 1935 från samtliga inskrivningsrevisioner i riket infordras meddelanden om deras erfarenheter av den nya kungörelsens bestämmelser i dessa avseenden. Samtidigt synas inskrivningsrevisionerna böra anmodas att insända uppgifter, huru antalet inkomna och beviljade ansökningar från samvetsömna värnpliktiga efter de grunder, som däri återopats, äro att fördela i grupper enligt lagens bestämmelser.

Utskottet, som icke ansåg sig kunna tillstyrka det i motionerna framförda yrkandet om lagändring, hemställde, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville från samtliga inskrivningsrevisioner i riket redan under våren 1935 infordra meddelanden och uppgifter i av utskottet angivna hänseenden.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Med anledning av riksdagens hemställan hava från *samtliga inskrivningsrevisioner* infordrats uppgifter och meddelanden i förberörda hänseenden.

I fråga om antalet under år 1935 inkomna och beviljade ansökningar från värnpliktiga om tillstånd att fullgöra tjänstgöring enligt bestämmelserna i § 1 av 1925 års lag ävensom ifrågavarande ansökningars fördelning å olika grupper enligt lagens bestämmelser får jag till en början hänvisa till nedanstående tabell, sammanställd på grundval av de från inskrivningsrevisionerna infordrade uppgifterna:

Civilarbetare § 1 b)				Övriga § 1 a)			
Antal ansökningar		Beviljade ansökningar		Antal ansökningar		Beviljade ansökningar	
Av religiösa skäl	Av etiska skäl	Av religiösa skäl	Av etiska skäl	Av religiösa skäl	Av etiska skäl	Av religiösa skäl	Av etiska skäl
472	108	452	86	47	—	44	—

Såsom av tabellen framgår utgjorde sammanlagda antalet år 1935 beviljade ansökningar 582. I jämförelse med motsvarande siffror för de närmast föregående åren — 850 år 1933 och 783 år 1934 — innebär nämnda antal en icke oväsentlig minskning av ifrågavarande kategori värnpliktiga. Särskilt anmärkningsvärd är den högst betydande nedgången av antalet etiskt samvetsömma, nämligen från 274 år 1933 och 250 år 1934 till 86 år 1935.

Beträffande spørsmålet, i vad mån de genom kungörelsen den 9 januari 1935 utfärdade nya bestämmelserna äro ägnade att åstadkomma ökad trovärdighet hos åberopade intyg och att möjliggöra en tillförlitlig och rättvis prövning av de uppgivna samvetsbetänkligheternas verkliga innebörd, framhållas av vissa inskrivningsrevisioner, att resultatet av 1935 års inskrivningsförrättningar på grund av den korta tid, som förflutit från tidpunkten för de nya bestämmelsernas utfärdande intill inskrivningsförrättningarnas början, icke giver tillräcklig ledning för ett bedömande av verkningarna av bestämmelserna ifråga. I vissa av de avgivna yttrandena uttalas, att de nya bestämmelserna icke med säkerhet synas ägnade att undanröja missbruk. Ett flertal inskrivningsrevisioner hava slutligen förklarat sig anse, att bestämmelserna medfört ökad trovärdighet hos åberopade intyg.

Chefen för generalstaben har den 17 oktober 1935 utlätit sig över inskrivningsrevisionernas yttranden och därvid föreslagit, att lagstiftningen om samvetsömma värnpliktiga måtte upptagas till förnyad prövning.

För egen del finner jag frågan om en revision av lagstiftningen rörande samvetsömma värnpliktiga böra tills vidare anstå för att, sedan en mera tillförlitlig erfarenhet vunnits rörande verkningarna av de genom kungörelsen den 9 januari 1935 utfärdade bestämmelserna, framdeles, därest så må komma att visa sig erforderligt, upptagas till prövning. Jag ifrågasätter alltså icke för närvarande någon ändring i lagstiftningen rörande värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, ått Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 270,000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.

Stat
för Arméförvaltningen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Civila tjänstemän.					
Å ordinarie stat.			Å extra stat.		
Generalkrigskommissarie	1	Avd. A. 3	Sekreterare	1	Avd. B. 24
Krigsråd	4	Avd. B. 30	Notarie	1	Avd. B. 21
Ombudsman	1	Avd. B. 26			
Revisionskommissarier	2	Avd. B. 26			
Sekreterare	1	Avd. B. 26	Civilmilitär personal.		
Pensionskamrerare	1	Avd. B. 24	Å sjukvårdsstyrelsen:		
Kamrerare	3	Avd. B. 24			
Krigskassör	1	Avd. B. 24	Ordinarie personal.		
Revisionskommissarie	1	Avd. B. 24	Generalfältläkare	1	C. 16
Sekreterare	1	Avd. B. 24	Överfältläkare	1	C. 14
Sekreterare och kamrerare	2	Avd. B. 24	Överfältveterinär	1	C. 14
Bokhållare	2	Avd. B. 21	Byråassistent, regementsläkare	1	C. 11
Notarier	4	Avd. B. 21	Byråassistent, regementsveteri- när	1	C. 9
Registrator	1	Avd. B. 21	Förrädsvaktmästare	1	C. 1
Revisorer	8	Avd. B. 21			
Kansliskrivare	5	Avd. B. 11	Pensionerad personal.		
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 7	Sjukvårdsintendent, arvode	1	—
Kanslibiträden	8	Avd. B. 7	Förrädsförvaltare, arvode	1	—
Expeditionsvakter	6	Avd. B. 5			
Kontorsbiträden	13	Avd. B. 4			

1. Avlöningar till civila tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 396 500:—
 2. Avlöningar till civila tjänstemän å extra stat, *förslagsvis* » 15 340:—
 3. Avlöningar till civilmilitär personal å ordinarie stat, *förslagsvis* » 61 400:—
 4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t » 12 400:—
 5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 58 880:—
 - b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* » 6 020:—
 6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* » 25 960:—
- Summa förslagsanslag kronor 576 500:—

Till arméförvaltningen hörande militär och civilmilitär personal, som åtnjuter avlöning å andra stater.

Å artilleridepartementet:

generalfälttygmästaren, fälttygmästaren, artilleristabsofficerare, 1 infanteriofficer och departementsskrivare;

Å fortifikationsdepartementet:

chefen för fortifikationen, regementsofficerare, officerare och underofficerare vid fortifikationen efter behov;

Å intendentsdepartementet:

generalintendenten, 2 regementsofficerare, officerare och underofficerare vid intendenturkåren efter behov;

Å sjukvårdsstyrelsen:

1 generalstabsofficer.

Anm. Befattningarna såsom sjukvårdsintendent och förrädsförvaltare skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas på personal på övergångsstat.

Stat
för arméfördelningsstaberna, militärbefäl och inspektioner.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
a) Arméfördelningsstaberna.			d) Militärbefälet på Gotland.		
Ordinarie beställningshavare.			Ordinarie beställningshavare.		
Brigadchefer	5	O. 7	Militärbefälhavare	1	O. 6
Fältläkare	4	C. 13	Stabsläkare (regementsläkare) . .	1	C. 11
Fältveterinärer	4	C. 11	Bataljonsläkare	1	C. 9
Maskinist vid kronans hus i kvar- teret Uppfinnaren i Stockholm			Pensionerad personal.		
Eldare av första klassen vid dito	1	C. 3	Fortifikationsofficer, arvode . . .	1	—
	1	C. 1	Officer, biträde hos stabsinten- dent, arvode	1	—
Pensionerad personal.			Expeditionsunderofficerare, biträ- den hos fortifikationsofficeren och stabsintendenten, arvoden	2	—
Förvaltningsofficer, arvode . . .	1	—	Förrädsförvaltare vid intenden- turförrådet å Tingstade, arvode	1	—
Expeditionsunderofficerare, arvo- den	12	—	e) Infanteriinspektionen.		
b) Militärbefälet för Övre Norrland.			Pensionerad personal.		
Ordinarie beställningshavare.			Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—
Kapten, adjutant, arvode	1	O. 3	f) Kavalleriinspektionen m. m.		
Pensionerad personal.			Pensionerad personal.		
Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—	Redogörare, officer, arvode . . .	1	—
c) Östra brigaden.			Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—
Ordinarie beställningshavare.			g) Militäräroverksinspek- tionen.		
Kapten, adjutant, arvode	1	O. 3	Pensionerad personal.		
Pensionerad personal.			Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—
Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—			

Löner resp. arvoden till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 199 324:—
 Arvode för upprätthållande av veterinärvården vid militärbefälet på Gotland,
 att utgå med belopp motsvarande lön i 8:e lönegraden i löneplan C av
 avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära
 beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet, förslagsvis " 5 790:—

Summa förslagsanslag kronor 205 114:—

- Anm. 1.* Officer, som förordnas till adjutant, frånträder innehavande lön på stat vid vederbör-
ligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan sägs om pen-
sionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode.
I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav
icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbands-
chef förordna den närmast i tur till kaptens-(löjtnants-)befordran stående kompetente
löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (under-
löjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnummeräre under-
löjtnanten eller fanriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot av-
stående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner,
under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensions-
avdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande
avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.
Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakt-
tagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget
dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten
ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad,
efter vilken arvode eller lön utgår.
För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt
disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande
fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp,
än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.
- Anm. 2.* Befattningar, som äro avsedda att uppehållas av pensionerad personal, skola, därest
Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på
övergångsstat.
- Anm. 3.* Arvodet för upprätthållande av veterinärvården vid militärbefälet på Gotland må icke
utgå, därest för veterinärvårdens uppehållande förordnas veterinär på övergångsstat.

Bil. nr 3.

Stat
för rullföringsbefälhavare med biträden.

	Antal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.	
Befälhavaren för Stockholms stads rullföringsområde	1	—	3 600	—
Befälhavaren för Göteborgs stads rullföringsområde	1	—	3 600	—
Övriga rullföringsbefälhavare, utom å Gotland	72	3 180	228 960	—
Rullföringsbefälhavare å Gotland, tillika landstomsområdes- befälhavare	4	2 760	11 040	—
Officerare vid Stockholms stads rullföringsområde	3	3 180	9 540	—
Biträden vid Stockholms stads rullföringsområde	10	2 340	23 400	—
Biträden vid Stockholms lantrullföringsområde	4	2 340	9 360	—
Biträden vid rullföringsområden i landsorten	88	2 130	187 440	—
Biträden vid rullföringsområden å Gotland, tillika landstoms- förrädsförvaltare	4	1 710	6 840	—
Summa kronor			483 780	—
För beredande av personligt arvodestillägg åt vissa rullföringsbiträden, förslagsvis			4 800	—
Summa förslagsanslag kronor			488 580	—

- Anm. 1.* Förestående arvoden äro avsedda att utgå under förutsättning att resp. befattningar uppehållas av personal i reserven. Om och i vad mån arvoden må utgå, därest annan personal för ändamålet förordnas, beror av de bestämmelser, som utfärdas av Kungl. Maj:t.
- Anm. 2.* Utöver arvoden utgå kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet stadgade grunder.
- Anm. 3.* Från posten till arvodestillägg åt vissa rullföringsbiträden utgår sådant tillägg med 600 kronor för år räknat till rullföringsbiträde, som är underofficer i reserven men ej åtnjuter pension och fyllnadspension och som tjänstgjort såsom rullföringsbiträde i minst tio år.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
Reservofficerskurserna.				
Ikke-ordinarie befattningshavare.				
Kompanichef, lärare, arvode	1	—	—	600
Kadettofficerare, lärare, arvoden	4	—	300	1 200
Kompaniadjutant, arvode	1	—	—	—
Lärare i krigskonst och topografi, arvode	1	—	—	600
Biträdande lärare, arvode	—	—	—	250
För ytterligare en kurs	—	—	—	2 650
Säger för reservofficerskurserna, högst kronor	—	—	—	5 300
Arvode till chefen för krigsskolan	—	—	—	2 040
Betjäningspersonal.				
1. Extra ordinarie tjänstemän med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Garageförman	1	—	—	—
Gymnastikvaktmästare	1	—	—	—
Slottsvaktmästare	1	—	—	—
Logementsuppassarieförman	2	—	—	—
Arbetsförman	1	—	—	—
Stallförman	1	—	—	—
Maskinist	1	—	—	—
Eldare av 2:a klass	1	—	—	—
Hovslagare	1	—	—	—
Dagvakt	1	—	—	—
Övriga befattningshavare, såsom gårdskarlar, hästskötare, logementsuppassare, slottsuppassare och kökskarl	21	—	—	—
Löner till ovanstående extra ordinarie tjänstemän, förslagsvis	—	—	—	80 952
2. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Sjuksköterska	1	—	—	—
Hushållerska	1	—	—	—
Kokerskor	2	—	—	—
Löner till ovanstående kvinnlig sjukvårds- och ekonomi- personal, förslagsvis	—	—	—	4 410
3. Särskild anslagspost.				
Till chefens för krigsskolan förfogande för anställande av förslagsvis följande personal, nämligen: 1 baderska, 1 städerska, 1 sköterskebiträde och 7 köksbiträden, högst	—	—	—	6 200
Summa förslagsanslag kronor				226 562

Anm. 1. Chefen skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Officer, som förordnas till adjutant, kompanichef, kadettofficer eller lärare, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbandschef förordna den närmast i tur till kapten-(löjtnants)-befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stå-

Fjärde huvudtiteln.

ende kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

- Anm. 2.* Befattningarna såsom intendent, expeditiönsunderofficer, köksföreståndare och kompaniadjutant skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal på övergångsstat.
- Anm. 3.* Under rubriken »3. Särskild anslagspost» upptagen personal åtnjuter, utöver den konstanta avlöningen, inkvartering och servis in natura samt erforderligt bränsle och lyse.

Stat
för Krigshögskolan.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.			
Överstelöjtnant, chef	1	O. 5	—
Kapten, adjutant, arvode	1	O. 3	—
Majorer, lärare	3	O. 4	—
Kaptener, lärare, arvoden	3	O. 3	—
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 7	—
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 5	—
Löner resp. arvoden till ovanstående officerare, förslagsvis .	—	—	70 712
Löner till ovanstående expeditionsvakter, förslagsvis	—	—	6 525
B. Icke-ordinarie befattningshavare.			
Biträdande adjutant, tillika redogörare, arvode	1	—	—
Till lärarna i tvångsämnen, arvoden efter ett till 960 timmar beräknat läsår å 14 kronor för varje timmes undervis- ningsskyldighet eller 14×960	—	—	13 440
Till lärarna i de valfria ämnena, arvoden efter ett till 1 200 tim- mar beräknat läsår å 10 kronor för varje timmes under- visningsskyldighet eller $10 \times 1 200$	—	—	12 000
Lärare i ridning, arvoden	—	—	960
Repetitörer, arvoden	—	—	1 800
Summa förslagsanslag kronor			105 437

Anm. 1. Innehavare av i staten uppförd regementsofficersbeställning skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Officer, som förordnas till adjutant eller lärare, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuta — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbandschef förordna den närmast i tur till kaptens-(löjtnants-)befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Beställningen såsom förste expeditionsvakt indrages vid nuvarande beställningshavarens avgång.

Anm. 3. Befattningen såsom biträdande adjutant m. m. skall, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal på övergångsstat.

Stat
för Artilleri- och ingenjörhögskolan.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.			
Överstelöjtnant, chef	1	O. 5	—
Major eller kapten, lärare ¹⁾	1	O. 4 el. O. 3	—
Kaptener (därav 1 adjutant och 4 lärare), arvoden	5	O. 3	—
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 7	—
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 5	—
Löner resp. arvoden till ovanstående officerare, förslagsvis	—	—	57 018
Löner till ovanstående expeditionsvakter, förslagsvis	—	—	6 525
B. Icke-ordinarie befattningshavare.			
1. Personal med arvoden.			
Redogörare för medels- och persedeluppbörden	1	—	2 610
Lärare i artilleri och tillämpad mekanik vid högre artillerikursen	1	—	2 760
Lärare i artilleri vid allmänna artillerikursen med undervisnings- skyldighet jämväl vid högre fortifikationskursen	1	—	2 760
Lärare i befästningskonst vid högre och allmänna fortifikations- kurserna	1	—	2 760
Lärare i förbindelselära och tillämpad mekanik vid högre fortifika- tionskursen med undervisningsskyldighet i befästningskonst med förbindelselära vid allmänna artillerikursen	1	—	2 160
Lärare i krigskonst vid högre artilleri- och fortifikationskurserna	1	—	1 740
Förste lärare i krigskonst vid allmänna artilleri- och fortifikations- kurserna	1	—	1 440
Andre lärare i krigskonst vid allmänna artilleri- och fortifikations- kurserna	1	—	1 200
Lärare i signaltjänst	1	—	360
Lärare i byggnadskonst och beskrivande geometri	1	—	1 680
Lärare i matematik vid högre artilleri- och fortifikationskurserna	1	—	2 880
Lärare i matematik vid allmänna artilleri- och fortifikationskurserna	1	—	2 460
Lärare i fysik (värmelära m. m.)	1	—	3 120
Lärare i fysik (elektricitetslära m. m.)	1	—	2 280
Lärare i kemi	1	—	2 880
Lärare i franska språket	1	—	360
Till biträdande lärare och repetitörer	—	—	3 600
2. Extra ordinarie tjänsteman med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.			
Laboratoriebiträde	1	—	—
Lön till ovanstående extra ordinarie tjänsteman, förslagsvis	—	—	3 144
Summa förslagsanslag kronor			103 737

¹⁾ Därest befattningshavaren uppbär avlöning såsom kapten, utgår avlöningen i form av arvode.

Anm. 1. Innehavare av i staten uppförd regementsofficersbeställning skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Officer, som förordnas till adjutant eller lärare, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbands-

chef förordna den närmast i tur till kaptons-(löjtnants-)befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Beställningen såsom förste expeditionsvakt indrages vid nuvarande befattningshavarens avgång och ersättes med en expeditionsvakt.

Anm. 3. Arvodet till redogöraren för medels- och persedeluppbörden må icke utgå, därest för befattningens uppehållande förordnas officer eller underofficer på aktiv stat eller på övergångsstat.

överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Arvodet till förvaltaren må icke utgå, därest för befattningens uppehållande förordnas underofficer på övergångsstat.

Anm. 3. Vid ombyte i befattningen såsom förvaltare skall frågan om med befattningen förenade löneförmåner underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.				
Överstelöjtnant, chef	1	O. 5	—	—
Kaptener, förste lärare, arvoden	3	O. 3	—	—
Löjtnant, adjutant, tillika bibliotekarie, arvode	1	O. 2	—	—
Lön resp. arvoden till ovanstående ordinarie beställnings- havare, förslagsvis	—	—	—	37 524
B. Icke-ordinarie befattningshavare.				
1. Personal med arvoden m. m.				
Läkare, inbeordrad under högst 200 dagar	1	—	—	—
Redogörare, arvode	1	—	—	1 200
Förvaltare (inkvartering, vedbrand och lyse in natura), arvode	1	—	—	1 740
Väbel (d:o, d:o), arvode	1	—	—	1 740
Köksföreståndare, arvode	1	—	—	—
Vapenhantverkare, inbeordrad under högst 200 dagar	1	—	—	—
Vapenhantverkare, " " " 50 "	1	—	—	—
Förste lärare, inbeordrade under högst 185 dagar, ar- voden	3	—	1 080	3 240
Andre lärare, inbeordrade under högst 160 dagar, arvoden	5	—	540	2 700
Repetitörer " " " 160 " "	7	—	200	1 400
Andre lärare för sergeantkursen, inbeordrade under högst 50 dagar, arvoden	2	—	180	360
Repetitörer för sergeantkursen, inbeordrade under högst 50 dagar, arvoden	2	—	60	120
Andre lärare för kulsprutekursen, inbeordrade under högst 50 dagar, arvoden	5	—	180	900
Repetitörer för kulsprutekursen, inbeordrade under högst 50 dagar, arvoden	3	—	60	180
Veterinär, arvode	1	—	—	300
Subalternofficerare, inbeordrade under högst 70 dagar	54	—	—	—
Majorer (överstelöjtnanter) " " " 30 "	6	—	—	—
Kaptener " " " 30 "	24	—	—	—
Sergeanter " " " 40 "	22	—	—	—
Kulsprutekursens officerare " " " 40 "	30	—	—	—
Regementschefer " " " 10 "	5	—	—	—
Tjänstgöringstraktamenten åt adjutanten ävensom, efter ovan angivna respektive dagantal, åt vapenhantver- kare, lärare, repetitörer och för utbildning kommen- derade officerare, förslagsvis	—	—	—	72 800
Tjänstgöringstraktamenten åt officerare och underoffi- cerare vid övningsgrupp, förslagsvis	—	—	—	16 500
2. Extra ordinarie tjänstemän med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Maskinist	1	—	—	—
Eldare	1	—	—	—
Löner till ovanstående extra ordinarie tjänstemän, för- slagsvis	—	—	—	5 328
Summa förslagsanslag kronor				146 032

Anm. 1. Chefen skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Officer, som förordnas till förste lärare, resp. adjutant, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbandschef förordna den närmast i tur till kaptens-(löjtnants-)befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den bibehållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförrinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. De i staten för lärarna och repetitörerna beräknade tjänstgöringstraktamentena — vari icke inräknas de under förekommande resdagar utgående traktamenten — skola, med iakttagande av att det för varje lärare eller repetitör angivna antalet dagar för år icke överskrider, till dem utgå enligt i vederbörlig författning gällande grunder under de tider, då de äro inkallade till tjänstgöring vid pågående skola eller för utförande av skjutförsök.

Anm. 3. Läkaren åtnjuter under tjänstgöring vid skjutskolan ersättning från skolans anslag allenast under förutsättning, att ersättningen icke skall enligt särskilda bestämmelser utgå av andra anslagsmedel.

Anm. 4. Befattningen såsom köksföreståndare skall, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Anm. 5. Tjänstgöringstraktamente till den i högst 50 dagar inbeordrade vapenhantverkaren utgår endast under förutsättning, att kulsprutekursen för subalternofficerare förlägges å annan ort än Rosersberg.

Stat
för Arméns underofficersskola.

	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt vederbörligt avlönings- reglemente.	Summa kronor.
I. Allmänna kursen.			
Ordinarie beställningshavare.			
Överstelöjtnant, chef	1	O. 5	—
Adjutant, kapten, arvode	1	O. 3	—
Kompanichefer, kaptener, arvoden	2	O. 3	—
Avdelningschefer, kaptener eller löjtnanter, arvoden	6	O. 3 eller O. 2	—
Maskinist	1	C. 3	—
Eldare av första klassen	1	C. 1	—
Löner resp. arvoden till ovanstående ordinarie beställnings- havare, förslagsvis	—	—	67 416
Icke-ordinarie befattningshavare.			
Intendent (redogörare) m. m., arvode	1	—	—
Veterinär, med skyldighet att bestrida veterinärvården även vid Upplands regemente, arvode	1	—	3 180
Expeditionsunderofficer, arvode	1	—	—
Kompaniadjutanter, arvoden	2	—	—
Förrådsförvaltare m. m., arvode	1	—	—
Köksföreståndare m. m., arvode	1	—	—
Kasernunderofficer m. m., arvode	1	—	—
Officer ur intendenturkåren, lärare, arvode	1	—	600
Officerare ur fortifikationen och trängen, tillfälligt beordrade lärare	2	—	—
Studierektor, arvode	1	—	9 500
Timlärare, arvoden	—	—	68 400
Arvoden till extra personal, avsedd för skrivhjälp	—	—	6 000
Tjänstgöringstraktamenten till ovanstående officerare ur forti- fikationen och trängen, förslagsvis	—	—	4 300
Säger för allmänna kursen, förslagsvis	—	—	159 396
II. Förberedande kursen.			
Icke-ordinarie befattningshavare.			
Kaptener (ryttmästare), beordrade under 225 dagar	2	—	—
Subalternofficerare, " " " "	9	—	—
Fanjunkare, " " " "	2	—	—
Sergeanter, " " " "	6	—	—
Tjänstgöringstraktamenten till ovanstående officerare och underofficerare, förslagsvis	—	—	30 000
Timlärare, arvoden	—	—	32 000
Säger för förberedande kursen, förslagsvis	—	—	62 000
Summa förslagsanslag kronor	—	—	221 396

Anm. 1. Chefen skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Officer, som förordnas till adjutant, kompanichef eller avdelningschef, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordi-

narie innehavare, må vederbörande truppförbandschef förordna den närmast i tur till kaptens-(löjtnants-)befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutandet av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera arvode eller lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Befattningarna såsom intendent, expeditionsunderofficer, kompaniadjutant, förrådsförltare, köksföreståndare och kasernunderofficer skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal på övergångsstat.

Stat
för Svea livgarde.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överste	1	O. 6	Musikdirektör	1	O. 2
Överstelöjtnant	1	O. 5	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Majorer	2	O. 4	Musiksergeanter	6	Uo. 2
Kaptener	10	O. 3	Musikfurirer av första klassen	4	Maf. 5
Löjtnanter	19	O. 2	Musikfurirer av andra klassen	3	Maf. 4
Underlöjtnanter och fänrikar	7	O. 1	Musikkorpraler	4	Maf. 3
Underofficerare.			Musikvicekorpraler	4	Maf. 2
Fanjunkare	8	Uo. 3	Musikvolontärer	10	Maf. 1
Sergeanter	18	Uo. 2	Civilmilitär personal m. fl.		
Manskap.			Regementsläkare	1	C. 11
Furirer av första klassen	12	Maf. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Furirer av andra klassen	25	Maf. 4	Vapenhantverkare	1	C. 3
Korpraler	24	Maf. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Vicekorpraler	24	Maf. 2	Maskinist	1	C. 3
Volontärer	37	Maf. 1	Eldare av första klassen	1	C. 1
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Maf. 5	Pensionerad personal.		
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Officerare (expeditionsofficerare), arvoden	2	—
Sjukvårdskorpraler	2	Maf. 3	Expeditionsunderofficerare, arvo- den	2	—
Sjukvårdsvicekorpraler	2	Maf. 2	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Sjukvårdssoldater	2	Maf. 1	Underofficer, biträde åt regements- intendenten, arvode	1	—
Hovslagarvicekorpral	1	Maf. 2			
Vapenhantverkarfurirer av andra klassen	2	Maf. 4			
Vapenhantverkarkorpral	1	Maf. 3			
Vapenhantverkarvicekorpral	1	Maf. 2			
Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 562 000: —

Summa förslagsanslag kronor 562 000: —

¹⁾ Därav 1 avsedd för skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförrinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditionsofficer, expeditionsunderofficer, vapenunderofficer och biträde åt regementsintendenten skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmat, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Göta livgarde.

Regementet.	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Vapenunderofficerare, arvoden	2	—
Majorer	2	O. 4	Underofficer, biträde åt regements- intendenten, arvode	1	—
Kaptener	6	O. 3	Underofficer, förrädsförvaltare, arvode	1	—
Löjtnanter	7	O. 2			
Underlöjtnanter och fänrikar	3	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	6	Uo. 3	Stridsvagnsbataljonen.		
Sergeanter	9	Uo. 2	Officerare.		
			Överstelöjtnant eller major	1	{ O. 5 eller O. 4
			Kaptener, arvoden	2	O. 3
			Löjtnanter, arvoden	6	O. 2
Manskap.					
Furirer av första klassen	10	Maf. 5	Underofficerare.		
Furirer av andra klassen	17	Maf. 4	Fanjunkare	2	Uo. 3
Korpraler	16	Maf. 3	Sergeanter	4	Uo. 2
Vicekorpraler	16	Maf. 2			
Volontärer	24	Maf. 1	Manskap.		
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Furirer av första klassen	3	Maf. 5
Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3	Furirer av andra klassen	6	Maf. 4
Sjukvårdssoldat	1	Maf. 1	Korpraler	8	Maf. 3
Hovslagarvicekorpral	1	Maf. 2	Vicekorpraler	8	Maf. 2
Vapenhantverkarfurirer av andra klassen	2	Maf. 4	Volontärer	12	Maf. 1
Vapenhantverkarvicekorpral	1	Maf. 2	Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3
Civilmilitär personal m. fl.					
Vapenhantverkare	1	C. 3	Civilmilitär personal.		
Förrädsvaktmästare	1	C. 1	Verkmästare av andra klassen	1	C. 4
Maskinister	2	C. 3	Tyghantverkare	1	C. 3
Eldare av första klassen	2	C. 1			
Pensionerad personal.					
Expeditionsunderofficerare, arvo- den	2	—	Pensionerad personal.		
			Förrädsunderofficer, arvode	1	—

Löner resp. arvoden till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 415 350:—

Summa förslagsanslag kronor 415 350:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Regementsofficeren vid stridsvagnsbataljonen skall vara underkastad transport till annan beställning i innehavande grad inom armén. Kapten eller löjtnant, som förordnas vid stridsvagnsbataljonen, frånträder innehavande lön på stat vid vederbörligt truppförband samt åtnjuter — med iakttagande av vad här nedan i denna anmärkning och i anm. 3 andra stycket sägs om pensionsavdrag m. m. — under tiden för förordnandet i denna stat upptaget arvode. I den på respektive truppförbands stat uppförda beställning, som på grund härav icke kommer att uppehållas av ordinarie innehavare, må vederbörande truppförbandschef förordna den närmast i tur till kaptens-(löjtnants-) befordran stående kompetente löjtnanten (underlöjtnanten) och i

succession efter sålunda förordnad löjtnant (underlöjtnant) den närmast i tur stående kompetente underlöjtnanten (surnumeräre underlöjtnanten eller fänriken). Sålunda förordnad beställningshavare äger att, mot avstående av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner, under tiden för förordnandet — med iakttagande av vad här nedan i denna anmärkning och i anm. 3 andra stycket sägs om pensionsavdrag m. m. — åtnjuta den lön och de övriga förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med den beställning, han förordnats uppehålla.

Beträffande åtnjutande av arvode eller lön, varom ovan förmåles, skall iakttagas, att avdrag skall ske med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i den lönegrad, efter vilken arvode eller lön utgår.

- Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget, *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera arvode eller lön enligt de här ovan i anm. 2 eller denna anmärkning angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

- Anm. 4. Befattningar, som äro avsedda att uppehållas av pensionerad personal, skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat

för Livregementets grenadjärer, Livgrenadjärregementet, Norra skånska infanteriregementet, Upplands, Skaraborgs, Södermanlands, Jönköpings-Kalmar, Älvsborgs och Bohusläns regementen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Vapenhantverkarvicekorpral . . .	1	Maf. 2
Överstelöjtnant	1	O. 5	Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1
Majorer	2	O. 4	Musikpersonal.		
Kaptener	10	O. 3	Musikdirektör	1	O. 2
Löjtnanter	19	O. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Underlöjtnanter och fänrikar . .	7	O. 1	Musiksergeanter	4	Uo. 2
Underofficerare.					
Fanjunkare	8	Uo. 3	Musikfurirer av första klassen . .	3	Maf. 5
Sergeanter	18	Uo. 2	Musikfurirer av andra klassen . .	2	Maf. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen . . .	12	Maf. 5	Musikkorpraler	2	Maf. 3
Furirer av andra klassen . . .	25	Maf. 4	Musikvicekorpraler	2	Maf. 2
Korpraler	24	Maf. 3	Musikvolontärer	6	Maf. 1
Vicekorpraler	24	Maf. 2	Civilmilitär personal m. fl.		
Volontärer	37	Maf. 1	Regementsläkare	1	C. 11
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Maf. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Vapenhantverkare	1	C. 3
Sjukvårdskorpraler	2	Maf. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsvicekorpraler	2	Maf. 2	Maskinist	¹⁾ 1	C. 3
Sjukvårdssoldater	2	Maf. 1	Eldare av första klassen	¹⁾ 1	C. 1
Hovslagarvicekorpral	1	Maf. 2	Pensionerad personal.		
Vapenhantverkarfurir av andra	1	Maf. 4	Expeditionsunderofficerare, arvo-	2	—
klassen	1	Maf. 3	den	2	—
Vapenhantverkarkorpral	1	Maf. 3	Vapenunderofficer, arvode	1	—
			Underofficer, biträde åtrements-	1	—
			intendenten, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen, förslagsvis kronor 517 000:—

Summa förslagsanslag kronor 517 000:—

¹⁾ Vid Livgrenadjärregementet skola finnas 2 maskinister och 2 eldare av första klassen.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Förutom till det i staten upptagna manskapat må avlöning enligt gällande bestämmelser utgå till ännu kvarstående indelta korpraler och vicekorpraler.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlönings-

Fjärde huvudtiteln.

reglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditionsofficer, vapenunderofficer och biträde åt regementsintendenten skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat

för Jämtlands fältjägarregemente, Södra skånska infanteriregementet, Dalregementet, Hälsinge, Hallands, Västerbottens, Västernorrlands och Värmlands regementen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Vapenhantverkarkorporal	1	Maf. 3
Överstelöjtnant	1	O. 5	Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1
Major	1	O. 4	Musikpersonal.		
Kaptener	9	O. 3	Musikdirektör	1	O. 2
Löjtnanter	18	O. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Underlöjtnanter och fänrikar . .	6	O. 1	Musiksergeanter	4	Uo. 2
Underofficerare.					
Fanjunkare	8	Uo. 3	Musikfurirer av första klassen .	3	Maf. 5
Sergeanter	17	Uo. 2	Musikfurirer av andra klassen .	2	Maf. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen	11	Maf. 5	Musikkorporaler	2	Maf. 3
Furirer av andra klassen	23	Maf. 4	Musikvicekorporaler	2	Maf. 2
Korporaler	20	Maf. 3	Musikvolontärer	6	Maf. 1
Vicekorporaler	20	Maf. 2	Civilmilitär personal m. fl.		
Volontärer	34	Maf. 1	Regementsläkare	1	C. 11
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Maf. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Vapenhantverkare	1	C. 3
Sjukvårdskorporal	1	Maf. 3	Förrädsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsvicekorporal	1	Maf. 2	Maskinist	1	C. 3
Sjukvårdssoldater	2	Maf. 1	Eldare av första klassen	1	C. 1
Hovslagarvicekorporal	1	Maf. 2	Pensionerad personal.¹⁾		
Vapenhantverkarsfurir av andra			Expeditionsunderofficerare, arvo-		
klassen	1	Maf. 4	den	2	—
			Vapenunderofficer, arvode . . .	1	—
			Underofficer, biträde å regemens-		
			intendenten, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen, förslagsvis kronor 478 000:—

Summa förslagsanslag kronor 478 000:—

¹⁾ Vid Södra skånska infanteriregementet skall finnas ytterligare en pensionerad underofficer, avsedd såsom förrädsförvaltare å Revingehed.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav insparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Förutom till det i staten upptagna manskapet må avlöning enligt gällande bestämmelser utgå till ännu kvarstående indelta korporaler och vicekorporaler.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befördran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befördran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så

Fjärde huvudtiteln.

stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

- Anm. 4.* Befattningarna såsom expeditiönsunderofficer, vapenunderofficer, biträde åt regementsintendenten samt förrådsförvaltare å Revingehed skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Kronobergs regemente.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Vapenhantverkarvicekorpral	1	Maf. 2
Överstelöjtnant	1	O. 5	Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1
Majorer	2	O. 4	Musikpersonal.		
Kaptener	13	O. 3	Musikdirektör	1	O. 2
Löjtnanter	23	O. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	8	O. 1	Musiksergeanter	4	Uo. 2
Underofficerare.					
Fanjunkare	11	Uo. 3	Musikfurirer av första klassen	3	Maf. 5
Sergeanter	23	Uo. 2	Musikfurirer av andra klassen	2	Maf. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen	17	Maf. 5	Musikkorpraler	2	Maf. 3
Furirer av andra klassen	35	Maf. 4	Musikvicekorpraler	2	Maf. 2
Korpraler	32	Maf. 3	Musikvolontärer	6	Maf. 1
Vicekorpraler	32	Maf. 2	Civilmilitär personal m. fl.		
Volontärer	52	Maf. 1	Regementsläkare	1	C. 11
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Maf. 5	Bataljonsläkare	2	C. 9
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Maf. 4	Vapenhantverkare	1	C. 3
Sjukvårdskorpraler	2	Maf. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsvicekorpral	1	Maf. 2	Maskinister	2	C. 3
Sjukvårdssoldater	3	Maf. 1	Eldare av första klassen	2	C. 1
Hovslagarvicekorpraler	2	Maf. 2	Pensionerad personal.		
Vapenhantverkarfurirer av andra klassen	2	Maf. 4	Expeditionsunderofficerare, arvo- den	3	—
Vapenhantverkarkorpral	1	Maf. 3	Vapenunderofficerare, arvoden	2	—
			Underofficerare, biträden åt rege- mentsintendenterna, arvoden	2	—
			Underofficer, förrådsförvaltare, ar- vode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 636 000:—

Summa förslagsanslag kronor 636 000:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Förutom till det i staten upptagna manskapet må avlöning enligt gällande bestämmelser utgå till ännu kvarstående indelta korpraler och vicekorpraler.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörigt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförrinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer, vapenunderofficer, biträde åt regementsintendenten och förrådsförvaltare skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Gotlands infanterikår.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överstelöjtnant	1	O. 5	Musikdirektör	1	O. 2
Major	1	O. 4	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Kaptener	8	O. 3	Musiksergeanter	4	Uo. 2
Löjtnanter	11	O. 2	Musikfurirer av första klassen .	3	Maf. 5
Underlöjtnanter och fänrikar .	5	O. 1	Musikfurirer av andra klassen .	2	Maf. 4
			Musikkorporaler	2	Maf. 3
Underofficerare.			Musikvicekorporaler	2	Maf. 2
Fanjunkare	7	Uo. 3	Musikvolontärer	6	Maf. 1
Sergeanter	13	Uo. 2			
Manskap.			Civilmilitär personal m. fl.		
Furirer av första klassen	9	Maf. 5	Vapenhantverkare	1	C. 3
Furirer av andra klassen	18	Maf. 4	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Korporaler	18	Maf. 3	Maskinist	1	C. 3
Vicekorporaler	18	Maf. 2	Eldare av första klassen	1	C. 1
Volontärer	26	Maf. 1			
Sjukvårdsfurir av andra klassen .	1	Maf. 4	Pensionerad personal.		
Sjukvårdskorporal	1	Maf. 3	Expeditionsunderofficer, arvode .	1	—
Sjukvårdssoldat	1	Maf. 1	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarvicekorporal	1	Maf. 2			
Vapenhantverkarkorporal	1	Maf. 3			
Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 349 000:—

Summa förslagsanslag kronor 349 000:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer och vapenunderofficer skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Norrbottens regemente.

	An- tal	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Vapenhantverkarvicekorpral	1	Maf. 2
Överstelöjtnant	1	O. 5	Vapenhantverkarsoldat	1	Maf. 1
Majorer	3	O. 4			
Kaptener	12	O. 3	Musikpersonal.¹⁾		
Löjtnanter	21	O. 2	Musikdirektör	1	O. 2
Underlöjtnanter och fänrikar	8	O. 1	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Underofficerare.					
Fanjunkare	9	Uo. 3	Musiksergeanter	6	Uo. 2
Sergeanter	20	Uo. 2	Musikfurirer av första klassen	3	Maf. 5
Manskap.					
Furirer av första klassen	12	Maf. 5	Musikfurirer av andra klassen	4	Maf. 4
Furirer av andra klassen	25	Maf. 4	Musikkorpraler	4	Maf. 3
Korpraler	28	Maf. 3	Musikvicekorpraler	4	Maf. 2
Vicekorpraler	28	Maf. 2	Musikvolontärer	10	Maf. 1
Volontärer	37	Maf. 1	Civilmilitär personal m. fl.		
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Maf. 5	Vapenhantverkare	1	C. 3
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdskorpraler	2	Maf. 3	Maskinist	1	C. 3
Sjukvårdsvicekorpraler	2	Maf. 2	Eldare av första klassen	1	C. 1
Sjukvårdssoldater	2	Maf. 1	Pensionerad personal.		
Hovslagarvicekorpral	1	Maf. 2	Expeditionsunderofficerare, arvode	2	—
Vapenhantverkarfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Vapenhantverkarkorpral	1	Maf. 3	Underofficer, biträde åt regementsintendenten, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 588 000:—

Summa förslagsanslag kronor 588 000:—

¹⁾ Avsedd för Bodens garnison.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lagre grad eller menige.

Anm. 2. Förutom till det i staten upptagna manskapet må avlöning enligt gällande bestämmelser utgå till annu kvarstående indelta korpraler och vicekorpraler.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnummerar underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkannas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditionssunderofficer, vapenunderofficer och biträde åt regementsintendenten skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat

för Livregementet till häst, Skånska kavalleriregementet och Livregementets husarer.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överste	1	O. 6	Musikdirektör	²⁾ 1	O. 2
Ryttmästare	7	O. 3	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Löjtnanter	13	O. 2	Musiksergeanter	²⁾ 2	Uo. 2
Underlöjtnanter och fänrikar	5	O. 1	Musikfurir av första klassen	1	Maf. 5
			Musikfurirer av andra klassen	²⁾ 2	Maf. 4
Underofficerare.			Musikkorporal	1	Maf. 3
Fanjunkare	5	Uo. 3	Musikvicekorpral	1	Maf. 2
Sergeanter	9	Uo. 2	Musikvolontärer	²⁾ 3	Maf. 1
Manskap.			Civilmilitär personal m. f.		
Furirer av första klassen	5	Maf. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Furirer av andra klassen	18	Maf. 4	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Korpraler	23	Maf. 3	Vapenhantverkare	1	C. 3
Volontärer	180	Maf. 1	Maskinist	1	C. 3
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Eldare av första klassen	1	C. 1
Sjukvårdskorporal	1	Maf. 3	Pensionerad personal.		
Sjukvårdsryttare	2	Maf. 1	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarfurir av andra klassen	¹⁾ 1	Maf. 4	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarkorporaler	4	Maf. 3	Underofficer, biträde åt regements- intendenten, arvode	1	—
Hovslagarryttare	4	Maf. 1	Underofficer, furageuppbördsman m. m., arvode	1	—
Vapenhantverkarkorporal	1	Maf. 3			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen, förslagsvis kronor 447 000:—

Summa förslagsanslag kronor 447 000:—

¹⁾ Vid Livregementet till häst skola finnas 2 hovslagarfurirer av andra klassen, varav den ene är avsedd för ridskolan.

²⁾ Vid Skånska kavalleriregementet och Livregementets husarer skall icke finnas någon musikkdirektör.

³⁾ Vid vart och ett av Skånska kavalleriregementet och Livregementets husarer skola endast finnas 1 musiksergeant, 1 musikfurir av andra klassen och 2 musikvolontärer.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Förutom till det i staten upptagna manskapet må avlöning enligt gällande bestämmelser utgå till ännu kvarstående indelta vicekorpraler.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer, vapenunderofficer, biträde åt regementsintendenten och furageuppbördsman skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare uppratthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Norrlands dragonregemente.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överste	1	O. 6	Musikfanjunkare	1	Uo. 3
Ryttmästare	8	O. 3	Musiksergeant	1	Uo. 2
Löjtnanter	15	O. 2	Musikfurir av första klassen	1	Maf. 5
Underlöjtnanter och fänrikar	6	O. 1	Musikfurir av andra klassen	1	Maf. 4
Underofficerare.			Musikkorporal	1	Maf. 3
Fanjunkare	6	Uo. 3	Musikvicekorpral	1	Maf. 2
Sergeanter	10	Uo. 2	Musikvolontärer	2	Maf. 1
Manskap.			Civilmilitär personal m. fl.		
Furirer av första klassen	6	Maf. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Furirer av andra klassen	22	Maf. 4	Regementsveterinär	1	C. 9
Korporaler	29	Maf. 3	Vapenhantverkare	1	C. 3
Volontärer	225	Maf. 1	Maskinist	1	C. 3
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Eldare av första klassen	1	C. 1
Sjukvårdskorporal	1	Maf. 3	Pensionerad personal.		
Sjukvårdsryttare	3	Maf. 1	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarkorporaler	5	Maf. 3	Underofficer, biträde åt regements- intendenten, arvode	1	—
Hovslagarryttare	5	Maf. 1	Underofficer, furageuppbördsman m. m., arvode	1	—
Vapenhantverkarkorporal	1	Maf. 3			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 501 000:—

Summa förslagsanslag kronor 501 000:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnummerar underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörigt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkannas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyss-nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer, vapenunderofficer, biträde åt regementsintendenten och furageuppbördsman skola, därest Kungl Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Svea, Vendes och Norrlands artilleriregementen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hovslagarartillerister	4	Maf. 1
Överstelöjtnant	1	O. 5	Hantverksfurir av andra klassen	1	Maf. 4
Majorer	2	O. 4	Hantverkskonstaplar	2	Maf. 3
Kaptener	11	O. 3	Hantverksartillerister	2	Maf. 1
Löjtnanter	18	O. 2			
Underlöjtnanter och fänrikar	8	O. 1			
Underofficerare.					
Styckjunkare	8	Uo. 3	Civilmilitär personal m. fl.		
Sergeanter	17	Uo. 2	Regementsläkare	1	C. 11
			Bataljonsläkare	1	C. 9
			Regementsveterinär	1	C. 9
			Bataljonsveterinär	1	C. 8
			Maskinist	1	C. 3
			Eldare av första klassen	1	C. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	13	Maf. 5	Pensionerad personal.		
Furirer av andra klassen	26	Maf. 4	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Konstaplar	36	Maf. 3	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Volontärer	105	Maf. 1	Tygunderofficer, arvode	1	—
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Underofficer, biträde åt regements- intendenten, arvode	1	—
Sjukvårdskonstaplar	2	Maf. 3	Underofficer, furageuppbördsman m. m., arvode	1	—
Sjukvårdsartillerister	3	Maf. 1			
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Maf. 4			
Hovslagarkonstaplar	3	Maf. 3			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen, förslagsvis kronor 539 000: —

Summa förslagsanslag kronor 539 000: —

¹⁾ Vid Vendes artilleriregemente skall finnas ytterligare 1 sergeant.

²⁾ Vid Vendes artilleriregemente skola finnas ytterligare 1 furir av första klassen och 1 furir av andra klassen.

³⁾ Vid Svea artilleriregemente skall finnas ytterligare 1 hovslagarfurir av andra klassen, avsedd för generalstabens av kronan inlösta stalletablissemang.

⁴⁾ Vid Norrlands artilleriregemente skall icke finnas någon regementsveterinär.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befördran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fänrik(-ar) icke uppnått för sådan befördran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befördran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnummerär underlöjtnant), vilken uppnått för befördran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befördras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i öfrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vid-

kännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnumerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförrinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditiönsunderofficer, vapenunderofficer, tygunderofficer, biträde åt regementsintendenten och furageuppbördsman skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Göta artilleriregemente.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överste	1	O. 6	Musikdirektör	1	O. 2
Överstelöjtnant	1	O. 5	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3
Majorer	2	O. 4	Musiksergeanter	2	Uo. 2
Kaptener	11	O. 3	Musikfurir av första klassen	1	Maf. 5
Löjtnanter	18	O. 2	Musikfurirer av andra klassen	2	Maf. 4
Underlöjtnanter och fanrikar	8	O. 1	Musikkonstapel	1	Maf. 3
			Musikvicekonstapel	1	Maf. 2
			Musikvolontärer	3	Maf. 1
Underofficerare.			Civilmilitär personal m. fl.		
Styckjunkare	8	Uo. 3	Regementsläkare	1	C. 11
Sergeanter	17	Uo. 2	Bataljonsläkare	1	C. 9
Manskap.			Regementsveterinär	1	C. 9
Furirer av första klassen	13	Maf. 5	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Furirer av andra klassen	26	Maf. 4	Maskinist	1	C. 3
Konstaplar	36	Maf. 3	Eldare av första klassen	1	C. 1
Volontärer	105	Maf. 1			
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Pensionerad personal.		
Sjukvårdskonstaplar	2	Maf. 3	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Sjukvårdsartillerister	3	Maf. 1	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Tygunderofficer, arvode	1	—
Hovslagarkonstaplar	3	Maf. 3	Underofficer, biträde å regements- intendenten, arvode	1	—
Hovslagarartillerister	4	Maf. 1	Underofficer, furageuppbördsman m. m., arvode	1	—
Hantverksfurir av andra klassen	1	Maf. 4			
Hantverkskonstaplar	2	Maf. 3			
Hantverksartillerister	2	Maf. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 563 000:—

Summa förslagsanslag kronor 563 000:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav insparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fanrik(-ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnumerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i öfrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

Fjärde huvudtiteln.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnummerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkannas avdrag med belopp motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ägt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer, vapenunderofficer, tygunderofficer, biträde åt regementsintendenten och furageuppbördsman skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Norrbottens artillerikår.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överstelöjtnant eller major . . .	1	O. 5 el. O. 4	Sjukvårdskonstapel	1	Maf. 3
Kaptener	4	O. 3	Sjukvårdsartillerist	1	Maf. 1
Löjtnanter	7	O. 2	Hovslagarkonstapel	1	Maf. 3
Underlöjtnanter och fänrikar . .	2	O. 1	Hovslagarartillerist	1	Maf. 1
Underofficerare.					
Styckjunkare	2	Uo. 3	Civilmilitär personal m. fl.		
Sergeanter	6	Uo. 2	Maskinist	1	C. 3
			Eldare av första klassen	1	C. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	5	Maf. 5	Pensionerad personal.		
Furirer av andra klassen	9	Maf. 4	Expeditionsunderofficer, tillika		
Konstaplar	10	Maf. 3	vapenunderofficer, arvode . . .	1	—
Volontärer	20	Maf. 1	Kasernunderofficer, tillika väbel,		
			arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 171 500: —

Summa förslagsanslag kronor 171 500: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fänrik(-ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnumerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnumerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförrinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 3. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer och kasernunderofficer skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Smålands arméartilleriregemente.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hantverkskonstaplar	4	Maf. 3
Överstelöjtnant	1	O. 5	Hantverksartillerister	3	Maf. 1
Majorer	2	O. 4	Musikpersonal.		
Kaptener	13	O. 3	Musikdirektör	1	O. 2
Löjtnanter	22	O. 2	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	9	O. 1	Musiksergeanter	2	Uo. 2
Underofficerare.					
Styckjunkare	10	Uo. 3	Musikfurir av första klassen	1	Maf. 5
Sergeanter	20	Uo. 2	Musikfurirer av andra klassen	2	Maf. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen	13	Maf. 5	Musikkonstapel	1	Maf. 3
Furirer av andra klassen	26	Maf. 4	Musikvicekonstapel	1	Maf. 2
Konstaplar	35	Maf. 3	Musikvolontärer	3	Maf. 1
Volontärer	113	Maf. 1	Civilmilitär personal m. fl.		
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Sjukvårdskonstaplar	2	Maf. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsartillerister	2	Maf. 1	Maskinist	1	C. 3
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Eldare av första klassen	1	C. 1
Hovslagarkonstaplar	3	Maf. 3	Pensionerad personal.		
Hovslagarartillerister	3	Maf. 1	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Hantverksfurirer av andra klassen	2	Maf. 4	Vapenunderofficer, arvode	1	—
			Tygunderofficer, arvode	1	—
			Underofficer, biträde åtregements- intendenten, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 586 637: —
 Arvode för upprätthållande av veterinärvården vid regementet, att utgå med
 belopp motsvarande lön i 9:e lönegraden i löneplan C av avlösningsregle-
 mentet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställnings-
 havare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet, förslagsvis » 6 757: —

Summa förslagsanslag kronor 593 394: —

- Anm. 1.** Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.** Vid inträffande avgång i beställning inom hovslagarpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.** Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fänrik(-ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnumerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) avensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande av-

löningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnumerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

- Anm. 4. Befattningarna såsom expeditiönsunderofficer, vapenunderofficer, tygunderofficer och biträde åt regementsintendenten skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.
- Anm. 5. Arvodet för upprätthållande av veterinärvården må icke utgå, därest för veterinärvårdens uppehållande förordnas veterinär på övergångsstat.

Stat
för Gotlands artillerikår.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överstelöjtnant	1	O. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4
Major	1	O. 4	Sjukvårdskonstapel	1	Maf. 3
Kaptener	7	O. 3	Sjukvårdsartillerist	1	Maf. 1
Löjtnanter	11	O. 2	Hovslagarkonstapel	1	Maf. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	4	O. 1	Hovslagarartillerist	1	Maf. 1
Underofficerare.					
Styckjunkare	6	Uo. 3	Hantverksfurirer av andraklassen	2	Maf. 4
Sergeanter	9	Uo. 2	Hantverkskonstaplar	2	Maf. 3
Manskap.					
Furirer av första klassen	6	Maf. 5	Hantverksartillerister	2	Maf. 1
Furirer av andra klassen	12	Maf. 4	Civilmilitär personal m. fl.		
Konstaplar	20	Maf. 3	Maskinist	1	C. 3
Volontärer	80	Maf. 1	Eldare av första klassen	1	C. 1
Pensionerad personal.					
				1	—
				1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 281 000:—

Summa förslagsanslag kronor 281 000:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid intraffande avgång i beställning inom hovslagarpersonalen skall frågan om återbesättning av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fänrik(-ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnumerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare avensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnumerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den be-

hållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditiönsunderofficer och vapenunderofficer skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat
för Bodens artilleriregemente.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Sjukvårdskonstaplar	2	Maf. 3
Överstelöjtnant	1	O. 5	Sjukvårdsartillerister	3	Maf. 1
Majorer	2	O. 4	Hovslagarkonstapel	1	Maf. 3
Kaptener	11	O. 3	Hovslagarartillerist	1	Maf. 1
Löjtnanter	18	O. 2	Hantverksfurirer av andra klassen	2	Maf. 4
Underlöjtnanter och fänrikar	8	O. 1	Hantverkskonstaplar	3	Maf. 3
			Hantverksartillerister	3	Maf. 1
Underofficerare.					
Styckjunkare	8	Uo. 3	Civilmilitär personal m. fl.		
Sergeanter	18	Uo. 2	Maskinist	1	C. 3
			Eldare av första klassen	1	C. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	13	Maf. 5	Pensionerad personal.		
Furirer av andra klassen	26	Maf. 4	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Konstaplar	30	Maf. 3	Vapenunderofficer, arvode	1	—
Volontärer	105	Maf. 1	Tygunderofficer, arvode	1	—
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Maf. 4	Underofficer, biträde å regements- intendenten, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 473 000: —

Summa förslagsanslag kronor 473 000: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom hovslagarpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) eller fänrik(-ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnummerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsförmåner — uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnummerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den

behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 4. Befattningarna såsom expeditiönsunderofficer, vapenunderofficer, tygunderofficer och biträde åt regementsintendenten skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat

för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överstar	3	O. 6	Departementsskrivare	1	C. 6
Överstelöjtnanter	4	O. 5	Tygverkmästare	8	C. 6
Majorer	8	O. 4	Vapenhantverkare	4	C. 3
Kaptener	44	O. 3	Tyghantverkare	20	C. 3
Löjtnanter	52	O. 2	Förrådsvaktmästare	4	C. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	22	O. 1	Maskinister	4	C. 3
			Eldare av första klassen	6	C. 1
Underofficerare.					
Fanjunkare	31	Uo. 3	Civil personal		
Sergeanter	60	Uo. 2	Expeditionsvakt vid fortifikations- stabens huvudstation	1	Avd. B. 5
Musikunderofficerare.					
Musikfanjunkare	1	Uo. 3	Pensionerad personal.		
Musiksergeant	1	Uo. 2	Bibliotekarie, arvode	1	—
			Expeditionsöficer, arvode	1	—
			Förvaltningsöficer, arvode	1	—
Civilmilitär personal m. fl.					
Elektroingenjör av 1. graden	1	C. 12	Expeditionsunderofficerare, ar- voden	7	—
Elektroingenjör av 2. graden	1	C. 10	Förvaltningsunderofficerare, ar- voden	2	—
Bataljonsläkare	3	C. 9	Underofficerare, biträden åt rege- mentsintendenterna, arvoden	4	—
Bataljonsveterinärer	3	C. 8	Tillsyningsmän, arvoden	2	—
Fortifikationskassörer	8	C. 7			

Löner till ovanstående ordinarie militära och civilmilitära beställningshavare m. fl., förslagsvis

kronor 1 428 592:—

Lön till ovanstående ordinarie expeditionsvakt, förslagsvis

" 3 096:—

Arvoden till 5 stabsofficerare av kaptens eller löjtnants grad å 600 kr.

" 3 000:—

Summa förslagsanslag kronor 1 434 688:—

Anm. 1. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) eller fänrik(ar) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, till artilleri- och ingenjörhögskolan såsom elev beordrad underlöjtnant (surnumerär underlöjtnant), vilken uppnått för befordran till löjtnant fastställd tjänsteålder, under elevtiden vid skolan (vederbörliga uppehåll däri inräknade) ävensom efter avlagd godkänd examen från högskolan och intill dess han befordras till löjtnant på stat eller erhåller förordnande å sådan beställning, från de genom vakansen besparade medel — mot avstående i förekommande fall av de med hans innehavande beställning på stat förenade avlöningsformåner — uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 2:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behålla inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

I succession efter nu nämnd beställningshavare ävensom i övrigt där vakans i löjtnantsbeställning av ovan angiven anledning icke kan besättas eller förordnande å sådan beställning icke meddelas, må surnummerär underlöjtnant (fänrik) av de genom vakansen besparade medel tilldelas den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande *dels* tjänstepensionsavdraget *dels* och familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nu nämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Befattningarna såsom bibliotekarie, expeditionsofficer, förvaltningsofficer, expeditionsofficer, förvaltningsunderofficer, biträde åt regementsintendenten och tillsyningsman skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Stat

för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Civilmilitär personal m. fl.		
Överste	1	O. 6	Regementsläkare	4	C. 11
Överstelöjtnanter	2	O. 5	Bataljonsläkare	4	C. 9
Majorer	3	O. 4	Bataljonsveterinärer	4	C. 8
Kaptener	19	O. 3	Hantverkare	16	C. 3
Löjtnanter	30	O. 2	Förrådsvaktmästare	4	C. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	11	O. 1	Maskinister	4	C. 3
			Eldare av första klassen	4	C. 1
Underofficerare.			Pensionerad personal.		
Fanjunkare	19	Uo. 3	Expeditionsunderofficer, arvode	1	—
Sergeanter	39	Uo. 2	Vapenunderofficerare, arvoden	4	—
Musikunderofficerare.			Underofficerare, biträden åt rege- mentsintendenterna, arvoden	4	—
Musikfanjunkare	1	Uo. 3	Underofficerare, furageuppbörds- män m. m., arvoden	4	—
Musiksergeant	1	Uo. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 742 000:—

Summa förslagsanslag kronor 742 000:—

Anm. 1. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas eller förordnande i sådan beställning enligt de i vissa stater lämnade medgivanden icke meddelas, till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må, intill dess sådan vakans kan fyllas eller förordnande, varom nyss nämnts, kan meddelas, surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära den lön och i övrigt åtnjuta de förmåner, som enligt stat och gällande avlöningsbestämmelser äro förenade med beställning i 1:a lönegraden å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente, dock med skyldighet att å lönen vidkännas avdrag med belopp, motsvarande dels tjänstepensionsavdraget dels ock familjepensionsavgifterna, allt till så stort belopp, att den behållna inkomsten ej överstiger, vad som utgår till ordinarie innehavare av beställning i nyssnämnda lönegrad.

För den, som redan vid utgången av juni månad 1935 och därefter i en följd ågt disponera lön enligt angivna grunder, skall, så länge liknande förhållande fortfar, det mot tjänstepensionsavdrag svarande avdraget ej ske med högre belopp, än som motsvarar dessförinnan gällande tjänstepensionsavgift.

Anm. 2. Befattningarna såsom expeditionsunderofficer, vapenunderofficer, biträde åt regementsintendenten och furageuppbördsman skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.

Bil. nr 27.

Stat
för garnisonssjukhuset i Stockholm.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.				
Överläkare, regementsläkare	2	C. 11	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, för- slagsvis	—	—	—	19 080
Arvode till den överläkare, som förordnas såsom chef- läkare	—	—	—	1 170
B. Icke-ordinarie befattningshavare.				
1. Personal med arvoden.				
Överläkare vid avdelningen för hud- och könssjukdomar, tillika föreståndare för polikliniken för nämnda sjuk- domar	1	—	—	4 650
Läkare vid polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar	1	—	—	3 480
Läkare vid ögonpolikliniken	1	—	—	2 340
Läkare vid röntgen- och ljusavdelningen	1	—	—	5 280
Föreståndare för tandpolikliniken	1	—	—	2 910
Underläkare, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost	2	—	3 480	6 960
Underläkare, d:o, d:o	1	—	—	3 270
Apotekare	2	C. 8	—	—
Arvoden till ovanstående två apotekare, förslagsvis	—	—	—	13 632
Arvode till den apotekare, som förordnas såsom apoteks- föreståndare	—	—	—	2 040
Obducent	1	—	—	1 170
Sjukgymnast	1	—	—	1 050
Sjukhusintendent	1	—	—	—
Förrädsförvaltare, tillika biträde åt intendenten	1	—	—	1) 2 440
Sjukhuspredikant	1	—	—	600
Juridiskt biträde	1	—	—	360
Sjukhusväbel, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	—	1 740
Portvakt, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	—	1 410
2. Extra ordinarie tjänstemän med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Maskinist	1	—	—	—
Eldare av första klassen	1	—	—	—
Automobilförare	1	—	—	—
Eldare av andra klassen	1	—	—	—
Gårdsvaktmästare, tillika snickare	1	—	—	—
Gårdsvaktmästare, tillika trädgårdsmästare	1	—	—	—
Löner till ovanstående extra ordinarie tjänstemän, för- slagsvis	—	—	—	17 208
3. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Husmoder	1	—	—	—
Översköterskor	8	—	—	—
Transport	—	—	—	90 790

1) Därav 700 kronor i ersättning för bostad med bränsle och lyse.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
Transport	—	—	—	90 790
Undersköterskor	8	—	—	—
Köksförestånderska	1	—	—	—
Kokerskor	3	—	—	—
Tvättförestånderska	1	—	—	—
Löner till ovanstående kvinnlig sjukvårds- och ekonomi- personal, förslagsvis	—	—	—	23 220
C. Särskilda anslagsposter.				
Till chefläkarens förfogande för anställande av följande betjäningsspersonal, nämligen:				
8 kvinnliga sjukhusbiträden, 1 apoteksbiträde, 6 köks- biträden, 2 städerskor, 5 tvättbiträden, 1 sömmerska, 1 baderska och 1 köksvaktmästare, högst	—	—	—	24 148
Till arvode åt extra personal jämlikt § 25 reglementet för sjukhuset	—	—	—	3 500
Till vikariatsersättning under sjukdom	—	—	—	640
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal	—	—	—	7 860
Sjukvård och underhåll åt sjuk personal	—	—	—	530
Summa förslagsanslag kronor				150 688

- Anm. 1.* Befattningen såsom sjukhusintendent skall, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda be-
stämmer, tillsvidare upprätthållas av personal på övergångsstat.
- Anm. 2.* Löner till undersköterskor utgå endast, för såvitt dessa platser icke beklädas av sjuk-
sköterskeelever från Röda korset.
- Anm. 3.* Därest fri bostad tillhandahålles apoteksföreståndaren, skall han därför erlagga ersätt-
ning enligt de i 19 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt
civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet stadgade
grunder.
- Anm. 4.* Om samtliga underläkarbefattningar ej äro besatta, må av därigenom uppkommande
besparing förhöjt arvode av Kungl. Maj:t tilldelas tjänstgörande underläkare.
- Anm. 5.* Därest fri bostad med bränsle och lyse beredes förrådsförvaltaren, skall, så länge denna
förmån kvarstår, ersättning för bostad med bränsle och lyse ej till honom utgå.
- Anm. 6.* Under rubriken »C. Särskilda anslagsposter» upptagen betjäningsspersonal åtnjuter
naturaförmåner enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.
- Anm. 7.* Vid ombyte i befattningen såsom sjukhusväbel skall frågan om med befattningen
förenade löneförmåner underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 8.* Vid sjukhuset anställd oavlönad assistentläkare åtnjuter enahanda naturaförmåner,
som enligt staten tillkomma underläkare.

Stat
för garnisonssjukhuset å Karlsborg.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.				
Regementsläkare för Karlsborgs garnison och garnisonssjukhus	1	C. 11	—	—
Bataljonsläkare " " " "	1	C. 9	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslags- vis	—	—	—	15 804
B. Icke-ordinarie befattningshavare.				
1. Personal med arvode.				
Sjukhusväbel, förutom fri bostad med bränsle och lyse . . .	1	—	—	1 740
2. Extra ordinarie tjänsteman med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Eldare och gårdskar ¹⁾	1	—	—	—
Lön till förestående extra ordinarie tjänsteman, förslagsvis .	—	—	—	2 292
3. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Översköterskor	2	—	—	—
Kokerska (föreståndarinna för köket)	1	—	—	—
Löner till ovanstående kvinnlig sjukvårds- och ekonomiper- sonal, förslagsvis	—	—	—	3 780
C. Särskilda anslagsposter.				
Till chefläkarens förfogande för anställande av 1 köksbiträde, högst	—	—	—	546
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt till vikariatsersättning under sjukdom	—	—	—	700
Summa förslagsanslag kronor	—	—	—	24 862

¹⁾ Avsedd även för renhållning, vedhuggning och vedbärning.

Anm. 1. Under rubriken »C. Särskilda anslagsposter» upptagen personal åtnjuter naturaförmåner enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.

Anm. 2. Vid ombyte i befattningen såsom sjukhusväbel skall frågan om med befattningen förenade löneförmåner underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för garnisonssjukhuset i Boden.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
A. Ordinarie beställningshavare.				
Maskinist	1	C. 3	—	—
Eldare av första klassen	1	C. 1	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis	—	—	—	7 650
B. Icke-ordinarie befattningshavare.				
1. Personal med arvoden.				
Sjukhusintendent, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	—	3 180
Förrådsförvaltare, tillika biträde åt intendenten	1	—	—	¹⁾ 2 440
Sjukhusväbel	1	—	—	¹⁾ 2 440
Sjukgymnaster	2	—	1 290	2 580
2. Extra ordinarie tjänstemän med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Trädgårdsmästare	1	—	—	—
Automobilförare	1	—	—	—
Kontorsbiträde	1	—	—	—
Eldare av andra klassen	2	—	—	—
Portvakter, tillika gårdskarlar	2	—	—	—
Skrivbiträden	3	—	—	—
Löner till ovanstående extra ordinarie tjänstemän, förslagsvis	—	—	—	25 044
3. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan.				
Husmoder	1	—	—	—
Översköterskor (därav 2 operationssköterskor och 1 röntgen- sköterska)	3	—	—	—
Översköterskor (därav 12 avdelningssköterskor, 2 nattsköterskor, 1 polikliniksköterska, 1 laboratoriesköterska och 1 barn- morska)	17	—	—	—
Undersköterskor (därav 1 biträdande barnmorska)	16	—	—	—
Köksförestånderska	1	—	—	—
Biträdande köksförestånderska (tillika överkokerska)	1	—	—	—
Kokerskor	2	—	—	—
Tvättförestånderska	1	—	—	—
Löner till ovanstående kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal, förslagsvis	—	—	—	45 900
C. Särskilda anslagsposter.				
Till chefläkarens förfogande för anställande av följande betjäningsspersonal, nämligen: 20 kvinnliga sjukhusbiträ- den, 7 köksbiträden, 4 baderskor, 4 städerskor, 6 tvättbi- träden, 2 sömmerskor och 2 telefonister, högst	—	—	—	33 986
Till arvoden åt extra personal	—	—	—	6 200
Till vikariatsersättning under sjukdom	—	—	—	1 500
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal	—	—	—	7 200
Sjukvård och underhåll åt sjuk personal	—	—	—	1 000
Summa förslagsanslag kronor	—	—	—	139 120

¹⁾ Därav 700 kronor i ersättning för bostad med bränsle och lyse.

- Anm. 1.* Till sjukhusintendent, förrådsförvaltare och sjukhusväbel utgår, utöver arvode, kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet stadgade grunder.
- Anm. 2.* Det ankommer på maskinisten eller endera av eldarna att enligt kommandantens i Bodens fästning bestämmande tjänstgöra såsom biträdande automobilförare.
- Anm. 3.* Trädgårdsmästaren är skyldig att jämväl i mån av behov tillhandagå truppförbanden och övriga militära anstalter i Boden med råd och upplysningar i trädgårdsärenden.
- Anm. 4.* Under rubriken »C. Särskilda anslagsposter» upptagen betjäningsspersonal åtnjuter kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid försvarsväsendet stadgade grunder ävensom naturaförmåner enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.
- Anm. 5.* Vid ombyte i befattningarna såsom sjukhusintendent och sjukhusväbel skall frågan om med befattningarna förenade löneförmåner underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för arméns sjuksköterskekår.

	Antal.	Summa kronor.
Sjuksköterskor med lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan	41	—
Löner till ovanstående sjuksköterskor, förslagsvis	—	57 810
För anställande av extra sjuksköterskor	—	10 500
Ersättning till sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse . . .	—	5 400
Summa förslagsanslag kronor	—	73 710

- Anm. 1.* Det i staten uppförda beloppet för anställande av extra sjuksköterskor disponeras av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i och för anställande av extra sjuksköterskor, dels såsom vikarier för i staten upptagna sjuksköterskor under semester och sjukdom, dels ock för att stå till förfogande vid tillfällen, då sjukligheten kräver ökad sjukvårdspersonal, eller vid större förläggning av trupp till ett annat truppförbands etablissemang m. m.
- Anm. 2.* Det i staten uppförda beloppet för »ersättning till sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse» disponeras av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse för beredande av dylik ersättning med i ett för allt 30 kronor för månad till elev, åt vilken bostad icke kan beredas i vederbörligt sjukhus eller eljest i kronans byggnad.

Bil. nr 31.

Beräkning

av ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.
för budgetåret 1936/1937.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Generalitetet, staber m. m.			
Generalitetet	183 000	—	
Arméfördelningsstaber, militärbefäl och inspektioner	205 114	—	
Generalstaben	614 198	—	
Artilleristaben	135 108	—	
Kommendantskapet i Boden	96 458	—	
Rullföringsbefälhavare med biträden	488 580	—	
Bataljonsläkare vid fältläkarkåren	85 950	—	1 808 408
Undervisningsverken.			
Krigsskolan	226 562	—	
Krigshögskolan	105 437	—	
Artilleri- och ingenjörhögskolan	103 737	—	
Ridskolan	64 000	—	
Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	146 032	—	
Artilleriets skjutskola	30 000	—	
Arméns underofficersskola	221 396	—	897 164
Truppförbanden m. m.			
Infanteriet.			
Svea livgarde	562 000	—	
Göta "	415 350	—	
Livregementets grenadjärer	530 000	—	
Livgrenadjärregementet	530 000	—	
Jämtlands fältjägarregemente	491 000	—	
Norra skånska infanteriregementet	498 000	—	
Södra " "	459 000	—	
Upplands regemente	530 000	—	
Skaraborgs regemente	498 000	—	
Södermanlands "	522 000	—	
Kronobergs "	636 000	—	
Jönköpings-Kalmar regemente	490 000	—	
Dalregementet	469 000	—	
Hälsinge regemente	469 000	—	
Älvsborgs "	530 000	—	
Hallands "	472 000	—	
Bohusläns "	522 000	—	
Gotlands infanterikår	349 000	—	
Norrbottnens regemente	588 000	—	
Västerbottens "	487 000	—	
Västernorrlands "	487 000	—	
Värmlands "	487 000	—	11 021 350

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
<i>Kavalleriet.</i>			
Livregementet till häst	472 000	—	
Skånska kavalleriregementet	461 000	—	
Livregementets husarer	407 000	—	
Norrlands dragonregemente	501 000	—	
Överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregemen- tena	38 000	—	1 879 000
<i>Artilleriet.</i>			
Svea artilleriregemente	544 000	—	
Göta "	563 000	—	
Vendes "	537 000	—	
Norrlands "	536 000	—	
Norrbottnens artillerikår	171 500	—	
Smålands arméartilleriregemente	593 394	—	
Gotlands artillerikår	281 000	—	
Bodens artilleriregemente	473 000	—	
Karlsborgs "	368 610	—	
Artilleriets fabriker och tyganstalter	587 000	—	4 654 504
<i>Fortifikationen och ingenjörtrupperna.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen	1 434 688	—	
Svea ingenjörkår	153 000	—	
Göta "	131 000	—	
Bodens "	108 000	—	
Fälttelegrafkåren	157 000	—	1 983 688
<i>Trängen.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen	742 000	—	
Svea trängkår	56 000	—	
Göta "	56 000	—	
Norrlands trängkår	56 000	—	
Skånska trängkåren	67 000	—	977 000
<i>Intendenturen.</i>			
Intendenturkåren	—	—	1 001 108
<i>Garnisonssjukhusen m. m.</i>			
Garnisonssjukhuset i Stockholm	150 688	—	
" å Karlsborg	24 862	—	
" i Boden	139 120	—	
Arméns sjuksköterskekår	73 710	—	388 380
<i>Polispersonalen.</i>			
Polispersonalen i Boden och Karlsborg	—	—	129 000
B. Kallortstillägg, förslagsvis			24 739 602
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa truppför- band			78 000
D. Felräkningspenningar, förslagsvis			5 000
E. Arvoden å 50 öre pr dag åt sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenter, förslagsvis			16 000
F. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis			1 000
			138 000

	Summa kronor.	
G. Anställningspenningar, förslagsvis	70 000	—
H. Dagavlönning och dagavlönningstillägg åt indelt manskap, förslagsvis	128 000	—
I. Kostnader för musikelever	14 000	—
J. Gottgörelse för tjänstehästar, förslagsvis	55 000	—
K. Stipendier å 2 000 kronor för underlättande av officersrekryteringen i Boden, förslagsvis	12 000	—
L. Ekiperingshjälp, förslagsvis	49 000	—
M. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	836 253	—
N. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	50 000	—
Summa kronor	26 191 855	—
Avgår för beräknade pensionsavdrag kronor	485 000: —	
Avgår beräknad ersättning för tjänstebostäder »	880 000: —	
Avgår för beräknad ersättning från respektive landsting till vissa militära sjukhus »	120 000: —	1 485 000 —
Återstå kronor	24 706 855	—

Beräkning

av antalet tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap och värnpliktiga vid armén
för budgetåret 1936/1937.

	Antal tjänstgöringsdagar:		
	för fast anställt manskap	för värnpliktiga	
		med penning- bidrag å 50 öre	med penning- bidrag å 1 kr.
I. Fast anställt manskap	2 435 000		
II. Värnpliktiga:			
a. Linjen.			
Studenter och likställda	—	334 100	416 600
Övriga värnpliktiga	—	2 594 400	441 900
b. Ersättningsreserven	—	900 000	
Summa tjänstgöringsdagar	2 435 000	3 828 500	858 500
		4 687 000	
		7 122 000	

Bil. nr 33.

Beräkning

av underhållsdagar för stam- och ackordhästar, egna tjänstehästar samt remonter
för budgetåret 1936/1937.

		Antal hästunderhållsdagar vid beräkning av anslagen till:		
		munderings- utrustning.	kasern- utredning, intendentur- fordon m. m. (tit. II) och furagering.	sjuk- och veterinär- vård m. m. (tit. VII).
Stamhästar.				
Vid staber m. fl.	106 hästar i 365 dagar ==			
» infanteriet	448 " i " " ==			
» kavalleriet	2 210 " i " " ==			
» trängen	184 " i " " ==			
» intendenturtrup- perna	3 " i " " ==			
» artilleriet	1 429 " i " " ==			
» ingenjörtrupperna	160 " i " " ==			
Säger 4 540 hästar i 365 dagar ==		1 077 115	1 077 115	1 077 115
Ackordhästar.				
Vid infanteriet	31 250 dagar			
» kavalleriet	800 " "			
» trängen	20 000 " "			
» intendenturtrupperna	1 000 " "	53 050	53 050	53 050
» artilleriet	81 000 " "			
» ingenjörtrupperna	34 800 " "	—	115 800	115 800
Säger ackordhästdagar				
Egna tjänstehästar.				
Vid staber m. fl.	78 hästar i 365 dagar ==			
» infanteriet	21 " i " " ==			
» kavalleriet	107 " i " " ==			
» artilleriet	9 " i " " ==			
Säger 215 hästar i 365 dagar ==		75 190	75 190	75 190
Remonter.				
Vid kavalleriet och trängen	238 hästar i 45 dagar ==	10 710	10 710	10 710
» artilleriet och ingenjör- trupperna	143 " i " " ==	—	6 435	6 435
Underhållsdagar för remonter vid depåerna	—	—	—	200 000
Säger remontdagar vid truppförband				
Summa hästunderhållsdagar		1 216 065	1 921 570	2 121 570
Avgå underhållsdagar för utackorderade stamhästar	51 570	¹⁾ 36 065	51 570	51 570
Återstående antal hästunderhållsdagar		1 180 000	1 870 000	2 070 000

¹⁾ I detta antal ingå icke underhållsdagar för stamhästar ur artilleriet eller ingenjörtrupperna.

Stat
för Marinförvaltningen.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
<i>Å ordinarie stat.</i>					
Artilleriavdelningen.					
Kemist	1	C. 12	Notarie	1	B. 21
Expeditionsunderofficer (pensione- rad underofficer)	1	—	Förste expeditionsvakt	1	B. 7
			Expeditionsvakter	2	B. 5
			Kontorsbiträden	4	B. 4
Torpedavdelningen.					
Expeditionsunderofficer (pensione- rad underofficer)	1	—	Kameralbyrån.		
			Amiralitetsråd	1	B. 30
			Förste revisor	1	B. 26
			Kamrerare	1	B. 24
Minavdelningen.					
Expeditionsunderofficer (pensione- rad underofficer)	1	—	Marinkassör	1	B. 21
			Revisorer	2	B. 21
			Revisor och bokhållare	1	B. 21
Intendentavdelningen.					
Expeditionsunderofficer (pensione- rad underofficer)	1	—	<i>Å övergångsstat.</i>		
			Artilleriavdelningen.		
			Andre kemist	1	C. 9
Civilavdelningen.					
Marinöverkommissarie	1	A. 1	<i>Å extra stat.</i>		
Sekreterare	1	B. 24	Kameralbyrån.		
Aktuarie och registrator	1	B. 21	Revisorer	2	B. 21

1. Avlöning till en civil tjänsteman å ordinarie stat (kemist), *förslagsvis* . . . kronor 10 000: —
2. Avlöningar till övriga civila tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . . » 116 850: —
3. Avlöning till en civil tjänsteman å övergångsstat, *förslagsvis* . . . » 7 700: —
4. Avlöningar till civila tjänstemän å extra stat, *förslagsvis* . . . » 14 000: —
5. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . . » 7 300: —
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 71 300: —
 - b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* . . . » 11 000: —
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . » 8 000: —

Summa förslagsanslag kronor 246 150: —

eller i avjämnat tal 246 200 kronor.

Anm. För pensionerade underofficerare avsedda befattningar skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal å övergångsstat.

Stat

för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerskåren.			Sjömanskåren.		
Flaggmän	5	O. 8	Flaggkorpraler	289	Mm. 3
Kommendörer	7	O. 6	Korpraler och högbåtsmän	1 064	Mm. 2
Kommendörkapteners av 1. gra- den	17	O. 5	Meniga	1 700	Mm. 1
Kommendörkapteners av 2. gra- den	18	O. 4	Meniga under 5 månader	135	Mm. 1
Kaptener	111	O. 3	Skeppsgossekåren.		
Löjtnanter	100	O. 2	Skeppsgossar	450	—
Underlöjtnanter och fänrikar	46	O. 1	Musikpersonal.		
Underofficerskåren.			Musikdirektörer	2	O. 2
Förrädsförvaltare	17	Uo. 4	Pensionerad personal.		
Flaggunderofficerare	171	Uo. 3	Underofficerare	29	—
Underofficerare av 2. graden	340	Uo. 2			
Underofficerare av 3. graden	51	Uo. 1			

Löner till ovanstående beställningshavare, förslagsvis	kronor 7 968 795:—
Arvode till beställningshavare, som förordnas att samtidigt uppehålla befäl- havande amirals- och stationsbefälhavarambetena i Karlskrona	» 3 480:—
Arvode till varvschefen i Karlskrona	» 1 800:—
Arvode till varvschefen i Stockholm	» 900:—
Anställningspenning för förslagsvis 525 man	» 26 250:—
Lönetillägg åt korpraler, riktare, förslagsvis	» 25 000:—
Hyresbidrag åt manskap, förslagsvis	» 190 000:—
Inkvarteringsersättning till manskap, förslagsvis	» 47 800:—
Dagavlönning till skeppsgossar å 0,35 krona i 3:e, 0,25 krona i 2:a och 0,15 krona i 1:a årskursen, förslagsvis	» 32 558:—
Ordningssmannaarvoden åt skeppsgossar	» 730:—
Arvoden till pensionerade underofficerare	» —:—

Summa förslagsanslag kronor 8 297 313:—

1) Därav högst 150 högbåtsmän.

- Anm. 1.* I mån av avgång, på grund av befordran eller eljest, bland underofficerare av 3. graden skall antalet flaggkorpraler utökas med avgången motsvarande antal.
- Anm. 2.* För högbåtsmän avsedda beställningar skola hållas vakanta, i den mån övertalig personal (underofficerare av 3. graden, kockar och hovmästare, korpraler med underofficers av 3. graden löneförmåner samt poliser) toges i anspråk för bestridande av för högbåtsmän avsedda befattningar.
- Anm. 3.* Vid vakanser inom korpralgraden, utöver i anm. 2 nämnda, må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal meniga.
- Anm. 4.* För rekryteringsens ändamålsenliga tillgodoseende må antalet meniga inom sjömanskåren tidvis ökas under förutsättning att under övriga delar av budgetåret manskapsbeställningar hållas vakanta till antal och tid motsvarande de sålunda övertaligas sammanlagda anställningstid.
- Anm. 5.* Vid sådana vakanser inom sjömanskåren, som icke föränledas av bestämmelserna i anm. 4, må skeppsgossekåren ökas med ett vakanserna motsvarande antal nummer, dock högst 100.
- Anm. 6.* För pensionerade underofficerare avsedda befattningar skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal å övergångsstat.

Stat

för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerskåren.			Manskap.		
Chef	1	O. 8	Flaggkorpraler	40	Mm. 3
Överstar	2	O. 6	Korpraler	212	Mm. 2
Överstelöjtnanter	4	O. 5	Meniga	352	Mm. 1
Majorer	7	O. 4			
Kaptener	32	O. 3			
Löjtnanter	34	O. 2			
Underlöjtnanter och fänrikar . .	16	O. 1			
Underofficerskåren.			Musikpersonal.		
Förrådsförvaltare	6	Uo. 4	Musikdirektörer	2	O. 2
Flaggunderofficerare	30	Uo. 3			
Underofficerare av 2. graden . .	60	Uo. 2			
Underofficerare av 3. graden . .	19	Uo. 1			
			Pensionerad personal.		
			Underofficerare	11	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 1 682 500:—
 Anställningspenning för förslagsvis 175 man » 8 750:—
 Hyresbidrag åt manskap, förslagsvis » 32 000:—
 Arvoden till pensionerade underofficerare » —:—

Summa förslagsanslag kronor 1 723 250:—

- Anm. 1.* I mån av avgång, på grund av befordran eller eljest, bland underofficerare av 3. graden skall antalet flaggkorpraler utökas med avgången motsvarande antal.
Anm. 2. Vid vakanser inom korpralsgraden må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal meniga.
Anm. 3. För pensionerade underofficerare avsedda befattningar skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal å övergångsstat.

Stat

för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Mariningenjörkåren.			Ecklesiastikstaten.		
Marinöverdirektör	1	—	Amiralitetspastorer	2	—
Marindirektörer av 1. graden . .	2	C. 14	Amiralitetspredikanter	2	—
Marindirektörer av 2. graden . .	3	C. 13	Klockare	2	—
Mariningenjörer av 1. graden, 1. löneklassen	9	C. 12	Kyrkvaktare	1	—
Mariningenjörer av 1. graden, 2. löneklassen	5	C. 10	Poliskåren.		
Mariningenjörer av 2. graden . .	6	C. 9	Överkonstaplar, tillika tjänst- görande såsom poliskommis- saries	2	C. 4
Extra mariningenjörer och marin- ingenjörer av 2. graden i flottans reserv	5	—	Överkonstaplar	2	C. 3
Specialingenjörer av 1. graden .	4	C. 13	Konstaplar	9	C. 2
Specialingenjörer av 2. graden .	8	C. 12	Extra konstaplar	3	—
Specialingenjörer av 3. graden .	4	C. 10	<i>A övergångsstat.</i>		
Mariningenjörsstipendiater . . .	3	—	Överkonstapel	1	C. 3
Marinintendenturkåren.			Konstaplar	18	C. 2
Marinöverintendent	1	O. 6	Civil personal.		
Förste marinintendenter, 1. löne- klassen	2	O. 5	Expeditionsvakter vid Karlskrona station	3	B. 5
Förste marinintendenter, 2. löne- klassen	5	O. 4	Expeditionsvakter vid Stockholms station	2	B. 5
Marinintendenter av 1. graden . .	28	O. 3	Advokatfiskal vid Karlskrona sta- tion	1	—
Marinintendenter av 2. graden . .	14	O. 2	<i>A övergångsstat.</i>		
Marinunderintendenter	6	O. 1	Expeditionsvakt vid Stockholms station	1	B. 5
Marinläkarkåren.					
Marinöverläkare	1	C. 15			
Förste marinläkare	3	C. 13			
Marinläkare av 1. graden	6	C. 10			
Marinläkare av 2. graden	16	—			
Marinläkarstipendiater	3	—			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare vid mariningenjörkåren,
marinintendenturkåren och marinläkarkåren, förslagsvis kronor 832 000:—
Löner till ovanstående överkonstaplar och konstaplar, förslagsvis 123 152:—
Löner till ovanstående ordinarie expeditionsvakter, förslagsvis » 17 892:—
Arvode till marinöverdirektören » 16 000:—
Arvoden enligt löneplan C, löneklass 14, till 3 extra mariningenjörer och
enligt samma löneplan, löneklass 15, till 2 frivilligt tjänstgörande
mariningenjörer av 2. graden i flottans reserv, förslagsvis » 28 956:—

Transport kronor 1 018 000:—

	Transport kronor 1 018 000: —	
Lönefyllnad till specialingenjör av 2. eller 3. graden, som förestår torpedverkstaden i Karlskrona	»	480: —
Lönefyllnad till specialingenjör av 3. graden, verkstadsingenjör vid flottans station i Karlskrona	»	480: —
Arvoden till 3 mariningenjörsstipendiater å 1,740 kronor	»	5 220: —
Dagarvoden till officerare, vilka, utan att vara berättigade till tjänstgörings-traktamente, förordnas att uppehålla befattning vid marinintendenturkåren, förslagsvis	»	500: —
Arvoden till 2 marinläkare av 1. graden, sjukhusläkare, å 1,170 kronor . .	»	2 340: —
Arvode till 1 röntgenläkare vid flottans sjukhus i Karlskrona	»	2 300: —
Två arvoden å 1,170 kronor för verkställande av ögonundersökningar och ögonbehandling	»	2 340: —
Ersättning för verkställande av ögonundersökningar av sjöofficerare och sjökadetter	»	1 500: —
Arvoden å 2,700 kronor till 16 marinläkare av 2. graden	»	43 200: —
Arvodesförhöjning å 300 kronor till 16 marinläkare av 2. graden	»	4 800: —
Arvoden till 8 marinläkarstipendiater å 1,410 kronor	»	11 280: —
Dagarvoden å 12 kronor till marinläkare av 2. graden och marinläkarstipendiater samt marinläkarstipendiater över stat under tjänstgöring i land, förslagsvis	»	20 000: —
Ekiperingshjälp vid första anställning till marinläkarstipendiat över stat, förslagsvis	»	5 000: —
Avlöning till 1 amiralitetspastor vid flottans station i Karlskrona	»	2 000: —
Avlöning till 1 amiralitetspastor vid flottans station i Stockholm	»	1 860: —
Avlöning till 1 amiralitetspredikant vid flottans station i Karlskrona	»	1 200: —
Avlöning till 1 amiralitetspredikant vid flottans station i Stockholm	»	1 410: —
Avlöning till klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona	»	600: —
Avlöning till klockaren vid Skeppsholms församling	»	720: —
Arvode 150 kronor samt ersättning för mistad bostadsförmån 350 kronor till 1 kyrkvaktare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona	»	500: —
Avlöning till extra konstaplar i Karlskrona enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, förslagsvis	»	5 832: —
Avlöning till extra konstapel i Stockholm enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, förslagsvis	»	3 144: —
Vikariatsersättning åt polispersonal, förslagsvis	»	2 000: —
Arvode till 1 advokatfiskal vid Karlskrona station	»	3 000: —
Summa förslagsanslag kronor 1 139 706: —		

Anm. 1. Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare av 2. graden icke finnas fulltaligt, må de arvoden, som i följd därav sakna innehavare, till så stor del, som erfordras, användas till avlöning av ett vakanserna bland marinläkare av 2. graden motsvarande antal marinläkarstipendiater.

Anm. 2. Av arvodet till advokatfiskalen i Karlskrona anses 700 kronor utgöra tjänstgöringspenningar.

Bil. nr 38.

Stat

för vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbörligt avlönings- reglemente.
Maskinist	1	C. 3
Eldare av 1:a klass	1	C. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 7 110: —

Grundavlönningar till e. o. tjänstemän samt kvinnlig sjukvårds- och ekonomi-
personal kronor 15 486: —

Avlöningsförhöjningar till samma personal enligt av Kungl.

Maj:t meddelade bestämmelser, förslagsvis » 3 492: —

Avlöning till övrig icke-ordinarie personal m. m. » 26 665: — » 45 643: —

Summa förslagsanslag kronor 52 753: —

Bil. nr 39.

Stat

för Sjökrigshögskolan.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.
Lärare och repetitörer m. m.			
Lärare i allmänna kursen, arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan	—	—	10 500
samt å 250 kronor för varje veckotimmes undervisning i ryska språket	—	—	750
Lärare i högre kurserna, arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan	—	—	14 000
samt å 250 kronor för varje veckotimmes undervisning i ryska språket	—	—	750
Repetitörer, arvoden å högst 116 kronor per månad enligt chefsens för högskolan fördelning	—	—	1 400
Ersättning för extra föreläsningar och övningar	—	—	1 000
Summa kronor	—	—	28 400
Betjäning.			
Expeditionsvakt	1	B. 5	—
Lön till ovanstående expeditivsvakt, förslagsvis	—	—	—
Summa förslagsvis kronor	—	—	28 400

Anm. Befattningen såsom expeditivsvakt uppehålls tillsvidare av personal å övergångsstat.

Stat
för Sjökrigsskolan.

Lärare.	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
Arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan för lärare i elektroteknik och matematik jämte mekanik å sjöofficers- och kustartillerilinjerna, å 250 kronor för lärare i franska och engelska språken, national-ekonomi, varukännedom, bokföring, handelsrätt och handelslära, å 75 kronor för lärare i förvaltnings-tjänst och organisationslära, krigs- och sjölagar, i reglementen å marinintendents- och reservintendents-linjerna, i reglemente för marinen och krigslagar m. m., å kustartillerilinjen ävensom i sjökrigskonst, befälsutbildning, vapenlära och förbindelsetjänst å reservofficerslinjen, samt å 175 kronor för lärare i elektroteknik å reservofficerslinjen ävensom för lärare i övriga militära ämnen vid skola i land:				
20 × 350				7 000: —
44 × 250				11 000: —
70 × 175				12 250: —
54 × 75				4 050: —
Lärare i gymnastik och vapenföring, tillika ledare av kadetternas idrottsövningar, arvode				34 300 —
				800 —
Befälspersonal.				
Kadettofficerare och kadettintendenter från flottan, arvoden	7	—	540	3 780 —
Kadettofficer från kustartilleriet, arvode	1	—	—	540 —
Kadettofficerare från flottan, arvoden å 45 kronor i 5 månader	2	—	—	450 —
Läkare, arvode	1	—	—	1 020 —
Betjäning.				
Expeditionsvakt	1	B. 5	—	—
Portvakt, arvode jämte fri bostad	1	—	—	870 —
Summa kronor	—	—	—	41 760 —
Lön till ovanstående expeditionsvakt, förslagsvis . .	—	—	—	3 096 —
Summa förslagsanslag kronor	—	—	—	44 856 —

Anm. 1. Chefen för sjökrigsskolan äger att till extra undervisning och vikariatsarvoden disponera möjligen på grund av ändrad undervisningsplan uppstående besparingar i arvodesanslaget till lärarna.

Anm. 2. Då läraren i gymnastik icke samtidigt med tjänstgöringen vid skolan uppehåller egen beställning vid marinen, skall arvodet utgå allenast med 510 kronor för år.

Bil. nr 41.

Stat
för marinens underofficersskolor m. m.

För bestridande av undervisning i språk m. fl. ämnen vid:

Flottans underofficersskola i Karlskrona	kronor	8 025: —
Flottans underofficersskola i Stockholm	»	6 840: —
Kustartilleriets underofficersskola	»	9 250: —
Korpralskurser för radiomatroser samt certifikatkurser vid radioskola	»	896: —
Undervisning för radiomän vid kustartilleriet	»	320: —
Till marinförvaltningens disposition	»	500: —

 Summa kronor 25 831: —

Anm. I för flottans underofficersskola i Stockholm anvisat belopp ingå 1 000 kronor för laborationer i maskinistklassen.

Förteckning
öfver i stat icke uppförda arvoden m. m.

	A. Arvoden till ordinarie befattnings- havare med avlönning från anslag under fjärde huvud- titeln, sjöför- svaret, m. fl.	B. Arvoden till vissa icke- ordinarie befattnings- havare m. fl. ersättningar.	Summa kronor.
Marinens centrala myndigheter m. fl.			
Portvakt hos marinförvaltningen	468	—	468
Portvakt i marinstaben (jämte fri bostad samt bränsle och lyse)	—	540	540
Kontrollöficer vid marinen	1 200	—	1 200
Tillsyningsman vid Hårsfjärdens depå	—	600	600
Föreståndare för de sjökrigshistoriska samlingarna i Karlskrona	—	¹⁾ 600	600
Karlskrona örlogsstation.			
Underekipagemästaren vid Karlskrona örlogsstation . .	600	—	600
Verkstadsintendenten vid marinens centrala beklädnads- verkstad	1 200	—	1 200
1 uppbördsman vid sjömanskårens matinrättning . . .	348	—	348
1 " " skeppsgossekårens "	282	—	282
1 " " sjöreservens "	210	—	210
1 " " flottans sjukhus "	—	144	144
1 eldare i stationsbefälhavarens kanslihus	—	1 570	1 570
1 " i sjömanskårens matinrättning	—	2 450	2 450
1 " i skeppsgossekårens "	—	2 450	2 450
1 tillsyningsman vid stationens häkte och arrester . .	174	—	174
Uppbördsman vid skjutbanorna	600	—	600
Avdelningsföreståndare vid inskjutningsstationerna . .	468	—	468
Biträde vid radiotelegrafverkstaden	348	—	348
Uppbördsman vid fyrverkslaboratoriet	1 000	—	1 000
Stockholms örlogsstation.			
1 uppbördsman vid sjömanskårens matinrättning . . .	348	—	348
1 " " sjöreservens "	204	—	204
Tillsyningsman vid stationens häkte och arrester . . .	174	—	174
" " flottans kruthus å Bergholmen	1 320	—	1 320
Örlogsdepån i Göteborg.			
1 uppbördsman vid matinrättningen	204	—	204
Skeppsgossekåren i Marstrand.			
1 läkare	—	2 340	2 340
Till vakthållning	—	5 846	5 846
1 uppbördsman vid matinrättningen	282	—	282
Transport	9 430	16 540	25 970

¹⁾ Å arvodet till föreståndaren för de sjökrigshistoriska samlingarna i Karlskrona utgår icke dyrtidstillägg.

	A. Arvoden till ordinarie befattnings- havare med avlönning från anslag under fjärde huvud- titeln, sjöför- svaret, m. fl.	B. Arvoden till vissa icke- ordinarie befattnings- havare m. fl. ersättningar.	Summa kronor.
Transport	9 430	16 540	25 970
Vaxholms fästning och Vaxholms kustartilleriregemente.			
Till juridiskt biträde åt kommandanten	—	300	300
1 uppbördsman vid matinträttningen å Oscar-Fredriksborg	282	—	282
1 " " " " Vaxholms kastell	210	—	210
1 " " " " Siaröfortet	48	—	48
1 " " " " Ängsholmsfortet	48	—	48
1 " " " " vid batterivärn	48	—	48
Torsberg eller Lagnöberg	48	—	48
Tillsyningspersonal för bevakning:			
1 tillsyningsman för Värmdö kruthus	200	—	200
1 " " Siaröfortet	870	—	870
1 " " Ängsholmsfortet	870	—	870
1 " " laboratoriet vid Mjöldammen	300	—	300
Övrig tillsyningspersonal	—	1) 3 640	3 640
1 maskinist vid varmbadinrättningen	—	2 920	2 920
1 " (tillika tillsyningsman) vid batterivärn Tors- berg	—	3 600	3 600
Karlskrona fästning och Karlskrona kustartilleriregemente.			
Till juridiskt biträde	—	300	300
1 uppbördsman vid matinträttningen i stadskasernen	282	—	282
1 " " " " Kungsholms fort	210	—	210
1 " " " " Västra Häst- holms fort	144	—	144
2 uppbördsmän " matinträttningarna " Almö, Aspö eller Oscarsvärn	144	—	144
Tillsyningsman vid batterivärn Aspöberg	—	700	700
Vaktkarl, tillika eldare vid batterivärn Aspöberg	—	1 460	1 460
Tillsyningspersonal för bevakning	—	1) 4 980	4 980
1 maskinist och eldare vid Kungsholms fort	—	3 000	3 000
1 " " " " badinrättningen och värme- ledningen i exercishuset i stadskasernen	—	2 700	2 700
1 maskinist och eldare vid matinträttningen i stads- kasernen	—	2 700	2 700
2 eldare vid värmeledningen i stadskasernen	—	3 744	3 744
Älvsborgs fästning.			
Tillsyningspersonal för bevakning:			
1 tillsyningsman för Älvsborgsön	600	—	600
Övrig tillsyningspersonal	—	1) 1 450	1 450
Hemsö fästning.			
Tillsyningspersonal för bevakning	—	1) 840	840
Summa kronor	13 686	48 874	62 560

1) Arvodena utgå enligt av marinförvaltningen fastställd fördelning.

- Anm. 1. Arvodena till uppbördsman vid skjutbanorna, avdelningsföreståndare vid inskjutningsstationerna, biträde vid radiotelegrafverkstaden och uppbördsman vid fyrverkslaboratoriet i Karlskrona, må jämväl kunna disponeras till pensionerade underofficerare.
- Anm. 2. Arvodet till maskinist (tillika tillsyningsman) vid batterivärn Torsberg må jämväl kunna disponeras till ordinarie beställningshavare men skall i sådant fall endast utgå med 870 kronor.

Beräkning

av ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.
för budgetåret 1936/1937.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Kårer och stater m. m.			
Flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår m. fl.	8 297 313	—	—
Kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl.	1 723 250	—	—
Mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren m. fl.	1 139 706	—	—
Vid marininstaben anställd personal	49 676	—	—
Vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal	52 753	—	—
Sjörullföringsbefälhavare med biträden	22 950	11 285 648	—
Undervisningsverken.			
Sjökrigshögskolan	28 400	—	—
Sjökrigsskolan	44 856	—	—
Marinens underofficersskolor m. m.	25 831	—	—
Skeppsgosseskolorna	55 800	154 887	11 440 535
B. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	—	3 460
C. Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl., förslagsvis	—	—	7 000
D. Avlöning till icke-ordinarie personal vid vissa expeditioner, förslagsvis	—	—	68 064
E. Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand, förslagsvis	—	—	4 620
F. Ekiperingshjälp, förslagsvis	—	—	29 450
G. Arvoden m. m. enligt förteckning	—	—	62 560
H. Kostnader för musikelever vid flottan	—	—	2 000
I. Kostnader för musikelever vid kustartilleriet	—	—	800
J. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar, förslagsvis	—	—	10 000
K. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	—	—	12 000
L. Ålderstüllägg, förslagsvis	—	—	7 800
Summa kronor	—	—	11 648 289
Härutöver beräknas i merkostnad för manskap, kvarstående & äldre löneplan	—	—	48 000
Härifrån avgå följande poster:			11 696 289
Pensionsavdrag	—	190 000	—
Besparing på grund av vakanser bland högbåtsmän	—	42 000	—
Ersättning för tjänstebostäder	—	160 000	392 000
Återstår summa	—	—	11 304 289

Bil. nr 44.

Beräkning
av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen
för budgetåret 1936/1937.

	Antal tjänstgöringsdagar		Summa tjänstgöringsdagar	
	med penningbidrag		för värnpliktiga	för kadetter m. fl.
	å 50 öre	å 1 krona		
Flottan.				
Värnpliktiga i linjetjänst	311 900	137 900	449 800	—
Ersättningsreserv	46 200	—	46 200	—
Kadetter m. fl.	2 700	17 000	—	19 700
Säger för flottan	360 800	154 900	496 000	19 700
Kustartilleriet.				
Värnpliktiga i linjetjänst	99 700	42 200	141 900	—
Ersättningsreserv	80 000	—	80 000	—
Värnpliktiga studenter	9 100	7 800	16 900	—
Kadetter m. fl.	1 100	8 500	—	9 600
Säger för kustartilleriet	189 900	58 500	238 800	9 600
Sammanlagt antal tjänstgöringsdagar	550 700	213 400	734 800	29 300
	764 100		764 100	

Stat

för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet.

	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Officerare.					
Chef, generalsperson (flaggman)	1	O. 8	Flygingenjörer av 1. gr.	2	C. 12
Överste (kommendör)	1	O. 6	" " 2. "	5	C. 11
Överste eller överstelöjtnant (kommendör eller kommendörkapten av 1. graden)	1	O. 6 eller O. 5	" " 3. "	8	C. 10
Överstelöjtnanter eller majorer (kommendörkapten av 1. eller 2. graden)	3	O. 5 eller O. 4	Förste flygläkare	1	C. 11
Majorer (kommendörkapten av 2. graden)	3	O. 4	Flygläkare av 1. graden	1	C. 9
Kaptener	24	O. 3	Verkmästare av 1. kl.	5	C. 6
Löjtnanter	44	O. 2	" " 2. "	5	C. 4
Intendenturpersonal.					
Överste eller överstelöjtnant	1	O. 6 eller O. 5	Tyghantverkare	13	C. 3
Major eller kapten	1	O. 4 eller O. 3	Vapenhantverkare	5	C. 3
Kaptener	3	O. 3	Maskinister	5	C. 3
Kapten eller löjtnant	1	O. 3 eller O. 2	Eldare av 1. kl.	5	C. 1
Underofficerare.					
Förrädsförvaltare	10	Uo. 4	Förrädsvaktmästare	6	C. 1
Fanjunkare	17	Uo. 3	Civil personal.		
Sergeanter	23	Uo. 2	Sekreterare och kamrerare	1	Avd. B. 24
Civilmilitär personal m. fl.					
Flygöveringenjör	1	C. 14	Kanslibiträde	1	Avd. B. 7
Förste flygingenjörer	2	C. 13	Expeditionsvakt	1	Avd. B. 5
			Skrivbiträden	2	Avd. B. 2
			Pensionerad personal.		
			Officer, registrator och bibliotekarie hos flygstyrelsen	1	—
			Mobiliseringsofficer	1	—
			Officerare, intendentur-utbildade	2	—
			Officer, fortifikations-utbildad	1	—
			Underofficerare	18	—

1. Avlöningar till militär och civilmilitär personal å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 1 034 926: —
2. Avlöningar till civila tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* " 20 100: —
3. Arvoden till pensionerad personal, *förslagsvis* " 21 240: —
4. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 6 600: —
 - b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* " 500: —
5. Särskild löneförmån " 360: —

Summa förslagsanslag kronor 1 083 726: —

Anm. 1. De i staten upptagna ordinarie beställningshavarna skola vara underkastade transport till andra beställningar i innehavande grader inom armén respektive marinen.

Anm. 2. De för pensionerad personal avsedda befattningarna skola, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, tillsvidare bestridas av personal å övergångsstat.

Bil. nr 46.

Stat
för 1. flygkåren.

	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av 1. klassen ...	3	Maf. 5	Menige.....	26	Maf. 1
” ” 2. ” ...	7	Maf. 4	Sjukvårdsfurir av 2. klassen.....	1	Maf. 4
Korpraler	10	Maf. 3	Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3
Vicekorpraler.....	11	Maf. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis..... kronor 57 864:—

Summa förslagsanslag kronor 57 864:—

Anm. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans nummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Bil. nr 47.

Stat
för 2. flygkåren.

	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av 1. klassen ...	4	Maf. 5	Menige.....	30	Maf. 1
” ” 2. ” ...	8	Maf. 4	Sjukvårdsfurir av 2. klassen.....	1	Maf. 4
Korpraler	12	Maf. 3	Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3
Vicekorpraler.....	13	Maf. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis..... kronor 67 992:—

Summa förslagsanslag kronor 67 992:—

Anm. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans nummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Bil. nr 48.

Stat
för 3. flygkåren.

Manskap.	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Furirer av 1. klassen ...	4	Maf. 5	Menige	38	Maf. 1
" " 2. " ...	8	Maf. 4	Sjukvårdsfurir av 2.		
Korpraler	12	Maf. 3	klassen	1	Maf. 4
Vicekorpraler	15	Maf. 2	Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 75 000: —

Summa förslagsanslag kronor **75 000:** —

Anm. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans nummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Bil. nr 49.

Stat
för 4. flygkåren.

Manskap.	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Furirer av 1. klassen ...	4	Maf. 5	Menige	13	Maf. 1
" " 2. " ...	6	Maf. 4	Sjukvårdsfurir av 2.		
Korpraler	9	Maf. 3	klassen	1	Maf. 4
Vicekorpraler	7	Maf. 2	Sjukvårdskorpral	1	Maf. 3

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 44 748: —

Summa förslagsanslag kronor **44 748:** —

Anm. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans nummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Bil. nr 50.

Stat
för flygskolkåren.

	Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.		Antal.	Löneplan och lönegrad enligt veder- börligt avlönings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av 1. klassen ...	4	Maf. 5	Vicekorpraler	15	Maf. 2
” ” 2. ” ...	7	Maf. 4	Menige	25	Maf. 1
Korpraler	10	Maf. 3	Sjukvårdsfurir av 2. klassen	1	Maf. 4

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 61 092: —

Summa förslagsanslag kronor **61 092**: —

Anm. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans nummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Beräkning

av ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.
för budgetåret 1936/1937.

	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:		
Officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet . .	1 083 726	—
1. flygkåren	57 864	—
2. "	67 992	—
3. "	75 000	—
4. "	44 748	—
Flygskolkåren	61 092	—
		1 390 422 —
B. Arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa trupp- förband	—	20 000 —
C. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	1 200 —
D. Hyresbidrag åt visst underbefäl, förslagsvis	—	5 700 —
E. Anställningspenningar, förslagsvis	—	1 800 —
F. Avlöning till icke-ordinarie personal å kärexpeditionerna, förslagsvis	—	21 144 —
G. Ekiperingshjälp, förslagsvis	—	1 500 —
H. Vissa arvoden m. m., förslagsvis	—	35 618 —
I. Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m., förslagsvis	—	7 000 —
J. Rekryteringskostnader, förslagsvis	—	5 000 —
K. Flygvapnets reservpersonal, förslagsvis	—	50 000 —
L. Avlöning till reservofficerare vid armén och marinen under tjänstgöring vid flygvapnet, förslagsvis	—	28 416 —
M. Rese- och traktamentspenningar, förslagsvis	—	35 000 —
N. Flyttningssersättning, förslagsvis	—	20 000 —
O. Semester åt vid flygvapnet anställda arbetare, förslagsvis	—	25 000 —
P. Dagarvoden för officerare, tjänstgörande i för intendentur- personal avsedda befattningar, förslagsvis	—	700 —
Q. Inkvarteringsersättning åt manskap vid 2. flygkåren, för- slagsvis	—	2 900 —
Summa kronor	—	1 651 400 —

*Bil. nr 52.***Beräkning****av de värnpliktigas vid flygvapnet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1936/1937.**

	Tjänstgöringsdagar	
	med penningbidrag å 50 öre	med penningbidrag å 1 krona
I. Linjen.		
Studenter och likställda	5 700	14 200
Övriga värnpliktiga	82 000	35 100
Säger för linjen	87 700	49 300
II. Ersättningsreserven	39 200	--
Summa tjänstgöringsdagar	126 900	49 300
	176 200	

Register

till

Fjärde huvudtiteln för budgetåret 1936/1937.

A. Försvarsdepartementet.

Sid.		Kronor
5	Avlöningar	303,000
6	Dyrtidstillägg.....	25,000
6	Omkostnader	73,000
	Säger för departementet	401,000

B. Lantförsvaret.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

8	Avlöning till personal vid arméförvaltningen.....	576,500
8	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. ...	26,000,000
36	Avlöning till personal å övergångsstat vid armén	2,970,000
37	Inkvartereringens ordnande i Stockholm	21,450
37	Rekryteringskostnader	90,000
39	Avskedspremier m. m.	130,000
40	Arméns reservstater	648,950
42	Reservstat för furirer vid Gotlands trupper	21,000
42	Arméns personal över stat	1,040,000
45	Rese- och traktamentspenningar	130,000
47	Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagnings- myndigheterna	28,000
47	Flyttningssättning	170,000
48	Resestipendier	16,000
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	31,841,900

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

48	De värnpliktigas avlöning	2,800,000
50	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	73,000
50	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.	990,000
	Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning	3,863,000

Undervisning, understöd, expenser m. m.

51	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisnings anstalter och utbildningskurser	885,000
55	Granatkastarutbildning vid infanteriskjutskolan.....	15,000
56	Studiestipendier	100
57	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande.....	15,000
57	Skrivmaterialier och expenser	575,000
57	Tryckningskostnader	80,000
	Transport	1,570,100

Fjärde huvudtiteln.

289

Sid.		Kronor
	Transport	
58	Vissa arbeten å mobiliseringsverket	1,570,100
58	Generalstabens översiktskarta över Sverige	30,000
58	Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet	7,200
59	Frivilliga skytteväsendets befrämjande	8,000
	Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.	—
		1,615,300
	Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.	
60	Mathållning	6,567,000
64	Munderingsutrustning	4,000,000
65	Kasernutredning, intendenturfordon m. m.	1,200,000
66	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt	3,072,000
68	Remontering	431,000
69	Furagering	2,218,000
70	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon	480,000
71	Truppförbandens övningar	1,600,000
78	Fält- och fälttjänstövningar	700,000
79	Luftförsvarsövningar	36,000
79	Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel ..	34,000
80	Motorisering av Gotlands infanterikår	44,000
	Säger för förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.	20,382,000
	Sjukvård m. m.	
81	Sjuk- och veterinärvård m. m.	555,000
82	Arméns bakteriologiska laboratorium	2,000
82	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	20,000
83	Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinär- vårdsmateriel	60,000
	Säger för sjukvård m. m.	637,000
	Vapen och ammunition.	
84	Vapen och ammunition m. m.	4,600,000
85	Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel	1,000,000
86	Underhåll av och försök med stridsvagnar	50,000
86	Underhåll, drift och förnyelse av motorfordon vid artilleriet ..	335,000
87	Underhåll av kavalleriets pansarbilmateriel	20,000
88	Gasmasker	170,000
88	Spränggranater	100,000
89	Infanterikanoner	200,000
89	Materiel för utbildning i gasskyddstjänst	30,000
90	Viss luftvärnsmateriel	430,000
90	Signalmateriel för granatkastarförbanden	15,000
91	Viss artillerimateriel	75,000
	Säger för vapen och ammunition	7,025,000
	Byggnader och ingenjörmateriel.	
91	Byggnader, övningsfält och skjutbanor	2,500,000
94	Istandsättande m. m. av bad- och tvättinrättningen vid Hälsinge regemente	40,000
	Transport	2,540,000

Sid.		Kronor
	Transport	2,540,000
94	Badhus och tvättstuga för Bodens artilleriregemente	57,000
95	Landstormsförrådsbyggnad på Fårön	15,000
96	Garagebyggnad för Gotlands infanterikår	48,000
96	Förrådsbyggnad m. m. för Gotlands artillerikår	23,500
97	Luftbevakningscentraler	153,000
97	Uppvärmningsanläggning inom Bodens ingenjörkårs kasern-etablissemang	60,000
98	Uppvärmningsanläggning inom kasernhuset A vid Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang	40,000
99	Ingenjörmateriel	183,000
99	Underhåll och drift av arméns radiomateriel	70,000
100	Försök med ny ingenjörmateriel	60,000
101	Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel	75,000
102	Arméns brevdueväsende	5,000
102	Överskeppningsbåtar	41,500
	Säger för byggnader och ingenjörmateriel	3,371,000
	Diverse.	
103	Ersättning för rustning och rotering	175,000
103	Extra utgifter	263,000
104	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare	245,000
105	Dyrktidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret	2,650,000
	Säger för diverse	3,333,000
	Säger för lantförsvaret	72,068,200

C. Sjöförsvaret.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

106	Avlöning till personal vid marinförvaltningen	246,200
108	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.	11,675,000
121	Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen	1,274,000
121	Rekryteringskostnader	120,000
122	Marinens reservstat	62,440
123	Marinens reservpersonal	238,000
124	Rese- och traktamentspenningar	70,000
124	Flyttningssättning	50,000
124	Resestipendier	12,000
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	13,747,640

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

125	De värnpliktigas avlöning	489,000
126	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	15,000
126	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.	130,000
	Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning	634,000

Sid.		Kronor
	Undervisning, understöd, expenser m. m.	
126	Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.	35,000
127	Studiestipendier	100
128	Understöd åt föreningar	7,500
130	Skrivmateriel och expenser m. m.	350,000
131	Tryckningskostnader	35,000
131	Biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen	6,000
131	Marinläkarkurs	8,000
	Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.	441,600
	Förplägnad, beklädnad m. m.	
132	Förplägnad	2,599,000
133	Beklädnad	1,245,700
134	Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.	152,300
134	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.	795,000
135	Modernisering av vissa matinträttningar vid marinen	200,000
139	Extra anskaffning av möbler och annan förläggingsmateriel	22,000
	Säger för förplägnad, beklädnad m. m.	5,014,000
	Övningar.	
140	Flottans krigsberedskap och övningar	4,100,000
141	Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt	55,000
141	Kustartilleriets krigsberedskap och övningar	500,000
142	Krigsövningar vid kustfästningarna	20,000
	Säger för övningar	4,675,000
	Sjukvård.	
142	Sjukvård för marinen	194,300
	Flytande materiel och byggnader.	
143	Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.	5,720,000
144	Flottans ersättningsbyggnad	5,600,000
147	Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.	335,000
148	Kustartilleriets materiel m. m.	644,000
149	Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon	36,000
150	Ombyggnad av ångpanneanläggningen å pansarskeppet Gustaf V	375,000
151	Förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel	236,100
153	Brännoljecisterner för flottan	230,000
154	Kajarbeten å Stockholms örlogsvärv	—
154	Baracker i Vaxholms fästnings yttre linje m. m.	150,000
157	Värmeledning inom kustartilleriets kasernetablissemang i Karlskrona	40,000
159	Bombsäkra skyddsrum för minammunition m. m.	115,000
159	Bombsäkert skyddsrum för torpedammunition i Karlskrona	50,000
	Säger för flytande materiel och byggnader	13,531,100
	Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.	
160	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner	50,000
160	Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg	90,000
161	Minmateriel för marinen	125,000
161	Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.	25,000
	Transport	290,000

Sid.		Kronor
	Transport	290,000
161	Motmedel mot undervattensbåtar	75,000
162	Försök med teknisk materiel	60,000
162	Brandrör	24,000
163	Modernisering av flottans artilleriammunition	30,000
163	Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser	30,000
164	Kustartilleriförsvaret på Gotland	210,000
164	Luftvärnsmateriel för kustfästningarna	40,000
164	Torpeder	125,000
165	Radiomateriel för marinen	40,000
165	Åtgärder för industriens krigsorganisation och marinförvaltnings krigsförberedelser	40,000

Säger för artilleri-, min-, torped-, radio-
och annan teknisk materiel 964,000

Sjökarteverket.

166	Avlöning till personal vid sjökarteverket	229,000
169	Omkostnader för sjömätningssväsendet	327,000
169	Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet	10,000
172	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»	22,000
175	Bidrag till internationella hydrografiska byrån	12,000
175	Förnyelse av sjökarteverkets båtmateriel	53,000

Säger för sjökarteverket 653,000

Diverse.

176	Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.	12,000
177	Extra utgifter	80,000
177	Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare	180,000
177	Revidering av vissa sjökort	6,500
178	Flyttningskostnader m. m. för de sjökrigshistoriska samlingarna	5,000
178	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret	1,100,000

Säger för diverse 1,383,500

Säger för sjöförsvaret 41,238,140

D. Flygvapnet.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

179	Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	1,600,000
185	Resestipendier	7,000
	Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	1,607,000

De värnpliktigas avlöning m. m.

186	De värnpliktigas avlöning och färder m. m.	150,800
-----	---	---------

Expenser m. m.

187	Skrivmaterialier och expenser m. m.	40,300
187	Tryckningskostnader	11,000
188	Flygkartor	25,000

Säger för expenser m. m. 76,300

Sid.		Kronor
	Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.	
189	Mathållning	319,500
190	Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och för- plägnadsutredning	238,400
191	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.	170,000
191	Flygvapnets övningar	1,800,000
192	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar	175,000
	Säger för förplägnad, intendenturmateriel och övningar	2,702,900
	Sjukvård.	
193	Sjukvård	25,200
	Vapen och ammunition.	
193	Vapen och ammunition	200,000
194	Flygbomber	140,000
	Säger för vapen och ammunition	340,000
	Byggnader, flygmateriel m. m.	
194	Byggnader, flygfält m. m.	260,000
194	Tillbyggnad till verkstadsbyggnaden vid flygskolkåren m. m.	20,000
196	Avlösning av arrendet å kronoegendomen Hässlö	¹⁾ 36,500
196	Flygmateriel	2,960,000
197	Materielprovning	30,000
197	Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.	2,600,000
198	Försök med autogiro	35,000
199	Flygindustriens krigsorganisation	40,000
	Säger för byggnader, flygmateriel m. m.	5,981,500
	Diverse.	
200	Extra utgifter	24,960
200	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet	130,000
	Säger för diverse	154,960
	Säger för flygvapnet	11,038,660
	E. Gemensamma anslag.	
201	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond	280,800
201	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	50,000
201	Försvarsväsendets lönenämnd	11,000
201	Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet ..	44,500
202	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	¹⁾ 8,000
202	Provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	366,000
203	Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap	80,000
204	Militärmeteorologisk informationstjänst	26,900
208	Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter	83,000
208	Reglering av vissa kursförluster	75,000
208	Underhållskostnader för vissa samvetsömma värnpliktiga ..	270,000
	Säger för gemensamma anslag	1,295,200
	Summa	126,041,200

¹⁾ Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID
LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1936

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående
statsverkets tillstånd och behov: femte och sjätte
huvudtitlarna*

Bilaga till 1936 års statsverksproposition.

Femte huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 3 januari 1936.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet MÖLLER, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för *budgetåret 1936/1937* av utgifterna under *riksstatens femte huvudtitel*, innefattande anslagen till *socialdepartementet*, samt anför därvid följande.

A. Socialdepartementet.

[1.] 1. **Socialdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Den 10 maj 1935 har Kungl. Maj:t fastställt av riksdagen godkänd personalförteckning för socialdepartementet. Därjämte har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för departementet:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ...	»	179,900
3. Avlöning till en tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ...	»	7,900
4. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	21,200
5. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	6,500
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	41,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,500
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	5,600

Summa förslagsanslag kronor 288,500

Vidare har Kungl. Maj:t förklarat, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Arvode till skyddshemsinspektören	kronor 5,000
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård	» 1,500
	Summa kronor 6,500

Innan jag övergår till en beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår, vill jag påkalla uppmärksamhet för ett spörsmål av beskaffenhet att påverka såväl departementets personalförteckning som dess avlöningsstat.

Den 24 juli 1934 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för socialdepartementet att tillkalla sakkunniga för utredning av frågan om verksamheten vid skyddshemmen. Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade jag borgmästaren G. Ehrnberg, ordförande, direktören M. Pehrling och folkskolläraren J. Weijne. De sakkunniga, som antagit benämningen *skyddshemssakkunniga*, hava den 30 juli 1935 avgivit en första del av sitt betänkande, innehållande förslag till skyddshemmens organisation m. m., samt den 10 december 1935 en senare del, innefattande förslag beträffande fostringsåtgärder utöver den egentliga skyddshemsvården m. m. Jag återkommer i annat sammanhang till de betydelsefulla organisationsfrågor, de sakkunniga avhandlat. Här skall jag allenast uppehålla mig vid en detalj i sakkunnigförslaget, nämligen inspektionen över skyddshemmen.

De sakkunniga erinra, att nämnda inspektion under tiden närmast före utfärdandet av lagen om samhällets barnavård utövades av en hos skolöverstyrelsen anställd konsulent. För tiden därefter överflyttades uppgiften, efter förutgången prövning av riksdagen, å en av Kungl. Maj:t förordnad skyddshemsinspektör, till vilken arvode utgår under femte huvudtiteln.

De sakkunniga hava såsom självklart ansett, att en särskild inspektion av skyddshemsverksamheten alltjämt måste finnas. Den omständigheten, att verksamheten i enlighet med förslaget skulle i viss omfattning förstatligas, utgjorde enligt de sakkunnigas mening ett särskilt skäl för dess ställande under effektiv statlig kontroll. Den nuvarande tillsynsverksamheten borde emellertid undergå ändring i vissa hänseenden. Sålunda borde tillsynen återflyttas till skolöverstyrelsen och där närmast handhavas av en hos överstyrelsen anställd skyddshemsinspektör. I samband därmed borde den centrala handläggningen i högsta instans av ärenden rörande skyddshemmen och deras verksamhet överflyttas från socialdepartementet till ecklesiastikdepartementet. Vidare borde skyddshemsinspektören erhålla en fastare ställning än för närvarande och i lönehänseende likställas med exempelvis direktören vid allmänna uppfostningsanstalten å Bona, vilken är placerad i lönegraden B 27. Den ytterligt ansvarsfulla och krävande ställning, som skyddshemsinspektören skulle erhålla i och med den föreslagna organisationens genomförande, och de stora krav, som måste ställas på hans pedagogiska och praktiska kvalifikationer, torde — framhålla de sakkunniga — tillräckligt motivera en sådan löneplacering.

De sakkunnigas förslag har varit föremål för en omfattande remissbehandling. Frågan om skyddshemsinspektörens ställning och löneförmåner har därvid beaktats allenast av länsstyrelserna i Uppsala och Norrbottens län, skolöverstyrelsen, statens inspektör för fattigvård och barnavård, statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Länsstyrelserna i Uppsala och Norrbottens län hava avgivit utlåtanden i ärendet den 14 respektive 29 oktober 1935. Länsstyrelsen i Uppsala län betonar för sin del önskvärldheten av att en fast befattning skapades med den avlöning, de sakkunniga föreslagit. Huruvida innehavaren av befattningen borde tillsättas genom konstitutorial eller erhålla förordnande på viss tid, borde enligt länsstyrelsen närmare undersökas. Länsstyrelsen i Norrbottens län framhåller, att skyddshemsinspektörens ställning, på sätt i betänkandet förordats, måste i olika hänseenden väsentligen förstärkas, för att den nya organisationen skulle kunna förväntas fungera tillfredsställande.

Skolöverstyrelsen har i sitt den 15 oktober 1935 dagtecknade utlåtande intet att erinra emot förslaget om en fastare ställning för skyddshemsinspektören och dennes placering i lönehänseende.

Statens inspektör för fattigvård och barnavård har i utlåtande samma dag förklarat sig så mycket mindre hava anledning till erinran mot förslaget, som inspektören tidigare gjort liknande hemställan.

Statskontoret framhåller i sitt den 14 december 1935 avgivna utlåtande bland annat, att skäl syntes kunna anföras för att först efter det någon erfarenhet vunnits om den föreslagna organisationens inverkan på skyddshemsinspektörens arbetsbörda till slutlig prövning upptaga frågan om förändrad löneställning för denne. Därest omorganisationen ansåges komma att medföra, att inspektörens arbetstid i full utsträckning toges i anspråk för inspektionsverksamheten — något som statskontoret icke i nuvarande läge kunde bedöma — ville ämbetsverket dock icke göra någon erinran mot att befattningen placerades i lönegraden B 27. Tills vidare torde den emellertid böra uppföras å extra stat.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd tillstyrker i ett den 17 december 1935 dagtecknat utlåtande den föreslagna löneställningen för inspektören, ehuru tjänsten anses böra tills vidare uppföras allenast å extra stat.

Lönenämnden anför bland annat följande.

Det vore för en framgångsrik verksamhet vid skyddshemmen uppenbarligen av synnerlig vikt att för befattningen som skyddshemsinspektör kunna förvärva en för denna tjänst lämplig person, därest syftet med den föreslagna nya organisationen skulle kunna vinnas. De föreliggande arbetsuppgifterna med avseende på kontrollen av verksamheten och ledningen av elevernas utbildning, framför allt yrkesutbildningen, komme sannolikt att ställa stora krav på befattningens innehavare i fråga om omdöme och initiativförmåga. I betraktande av den krävande och ansvarsfulla ställning, som ifrågasvarande tjänsteman enligt förslaget sålunda skulle komma att intaga såsom den i första hand ansvarige för den centrala ledningen av skyddshemsverksamheten, ansåge sig lönenämnden böra tillstyrka, att befattningen placerades i lönegraden B 27.

Reservationsvis föreligger ett av tre ledamöter biträtt yrkande på att befattningen måtte tillsättas medels förordnande på viss tid med ett arvode av 9,060 kronor.

Departements-
chefen.

Den förberedande prövning, som ägnats ärendet inom departementet, har givit vid handen, att en omläggning av skyddshemsverksamheten i principiell anslutning till skyddshemssakkunnigas av flertalet hörda myndigheter tillstyrkta förslag bör komma till stånd. Omläggningen synes böra successivt genomföras och påbörjas först med ingången av budgetåret 1937/1938. Under nästkommande budgetår måste emellertid det i flera hänseenden mycket krävande organisationsarbetet förberedas och det synes mig angeläget, att därvid för ledningen av detsamma må kunna påräknas den kvalificerade arbetskraft, som av de sakkunniga förutsatts.

Såsom jag redan antytt, har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att i särskild proposition framlägga förslag för innevarande års riksdag beträffande den nya organisationen. Med hänsyn till den nuvarande inspektionsverksamhetens anknytning till socialdepartementet har jag dock ansett lämpligt, att frågan om inspektörstjänstens ställning upptages till behandling i samband med övriga departementet berörande frågor. Att därvid fatta ståndpunkt till skyddshemsverksamhetens departementala förläggning synes mig icke erforderligt. Härmed torde utan olägenhet kunna anstå, tills organisationsfrågan i övrigt blir föremål för prövning. Skulle det finnas önskvärt och lämpligt, att verksamheten överflyttas till annat departement, torde enligt mitt förmenande detta lämpligen böra ske i samband med övergången till den nya, mera differentierade organisation under statens medverkan, som sakkunnigförslaget innebär.

Jag finner sålunda övervägande skäl tala för att en icke minst med hänsyn till det förberedande organisationsarbetet välbehövlig omreglering av inspektörstjänsten sker redan under nästa budgetår. Tjänsten bör därvid under nämnda budgetår bibehållas å socialdepartementets stat, även om det skulle finnas ändamålsenligt att därefter förflytta densamma. För att emellertid undanröja alla farhågor för ett föregripande av den blivande organisationen i denna punkt, har jag ansett mig böra förorda, att befattningen under nästa budgetår uppföres å extra stat. Då den av de sakkunniga föreslagna löneställningen, vilken i allmänhet förordats av de myndigheter, som yttrat sig däröver, samt av lönenämndens majoritet, synes mig lämpligt avvägd för att möjliggöra förvärvande av den kvalificerade kraft, som för visso kräves för att reorganisera skyddshemsarbetet efter de nya linjerna, förordar jag, att i departementets personalförteckning under tjänstemän å extra stat måtte uppföras en skyddshemsinspektör i lönegraden B 27.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår må följande anföras.

Posten till avlöningar till tjänstemän å extra stat torde böra höjas med 9,700 kronor i anledning av den nya skyddshemsinspektörstjänsten. Posten bör alltså i staten upptagas med ett belopp av 30,900 kronor.

Som en konsekvens härav bör posten till särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med 5,000 kronor, utgörande det belopp, som för närvarande utgår såsom arvode till skyddshemsinspektören. Emellertid torde på grund av föreliggande erfarenhet ytterligare en jämkning böra föreslås beträffande denna post. Behov har nämligen gjort sig gällande att disponera medel jämväl för ersättning till arkitekt, avsedd att anlitas särskilt för sakkunnig granskning av det stora antalet ansökningar om bidrag ur allmänna arvsfonden till byggnadsföretag inom barnavårdsområdet. Då det här rör sig om en regelbundet återkommande utgift, för vilken arvsfonden icke får tagas i anspråk, har jag ansett riktigast, att medel beräknas för ändamålet å departementets stat. Enligt verkställda beräkningar kan medelsbehovet uppskattas till 1,500 kronor för år. Under hänvisning härtill anser jag mig böra föreslå en ökning med nämnda belopp av de medel, som under ifrågavarande post beräknats till ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård. Posten bör alltså upptagas till 3,000 kronor.

Vidkommande härefter posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal må framhållas, att det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 41,900 kronor icke kommer att räcka till. Under budgetåren 1926/1927—1932/1933 hava motsvarande kostnader, bortsett från ett enda budgetår, överskridit för ändamålet anvisade medel, varför belopp, växlande mellan 900 och 14,500 kronor per budgetår, måst anvisas såsom förstärkning från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Förhållandet har varit enahanda de båda senaste budgetåren. Därvid hava emellertid med hänsyn till den stora andel i departementets arbetsbörda, som ärenden sammanhängande med krisperiodens massarbetslöshet haft, medel, anvisade för arbetslöshetens bekämpande, ansetts böra disponeras för avlöning av icke-ordinarie tjänstemän, vilka inom departementet tagits i anspråk för hithörande ärendens beredning. Då — fränsett de av krisförhållandena omedelbart betingade grupperna av ärenden — någon minskning i departementets arbetsbörda, såsom jag i fjol hade anledning erinra, icke lär vara att förvänta och sålunda å staten anvisade medel jämväl i fortsättningen kunna förutses bli otillräckliga, kan jag icke finna det rationellt att anlita de nämnda utvägarna för att tillgodose det oundgängliga medelsbehovet. Jag bortser härvid helt naturligt från sådana arbetsuppgifter, som äro av uppenbart tillfällig karaktär och som kunna väntas helt bortfalla i mån av krisförhållandenas avveckling. I anslutning till denna min uppfattning vill jag förorda, att förevarande anslagspost avväges på ett sådant sätt, att från densamma kan tillgodoses det behov av icke-ordinarie personal, som inom departementet sedan länge förelegat och även framdeles lär komma att föreligga. I detta syfte kan på grundval av verkställda beräkningar en höjning av anslagsposten med 13,000 kronor förutsättas tillfyllest. Jag föreslår alltså, att posten beräknas till 54,900 kronor.

I anslutning till det förslag, som förut denna dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor av chefen för finansdepartementet förordats beträffande grunderna för bestämmande av provisoriskt dyrortstillägg, bör posten till

Femte huvudtiteln.

särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän höjas med 6,400 kronor till 12,000 kronor.

För nästa budgetår skulle alltså erfordras en ökning av departementets avlöningsanslag med $(9,700 + 1,500 + 13,000 + 6,400 - 5,000)$ 25,600 kronor. Anslaget slutsumma skulle följaktligen bliva $(288,500 + 25,600)$ 314,100 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för socialdepartementet:

Personalförteckning.	
Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 expeditiionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 byråchef för lagärenden, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
3 kansliråd	B 30
1 kansliråd, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 30
3 förste kanslisekreterare	B 26
1 förste kanslisekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 26
3 andre kanslisekreterare	B 21
1 registrator	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditiionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
2 expeditiionsvakter	B 5
3 kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å övergångsstat.	
1 registrator	B 22

Tjänstemän å extra stat.	
2 föredragande i regeringsrätten	B 29
1 skyddshemsinspektör	B 27

Anm. Den å ordinarie stat upptagna registratorstjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.	
1. Avlöning till departementschefen	kronor 24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,	
<i>förlagsvis</i>	» 179,900

3. Avlöning till en tjänsteman å övergångsstat, förslagsvis	kronor	7,900
4. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, förslagsvis	»	30,900
5. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	3,000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.....	kronor	54,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	1,500
	»	56,400
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	12,000

Summa förslagsanslag kronor 314,100;

dels ock till Socialdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av kronor 314,100

[2.] 2. Socialdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag. Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande stat för användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 65,000 kronor för ifrågavarande ändamål:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	8,000
2. Expenser, förslagsvis	»	41,000
3. Publikationstryck, förslagsvis	»	16,000

Summa kronor 65,000

Kostnaderna för reseersättningar och publikationstryck synas mig för nästa budgetår böra beräknas till oförändrade belopp. Däremot torde böra räknas med ökat medelsbehov för expenser. Av tillgängliga uppgifter rörande utgifterna för ändamålet under budgetåret 1934/1935 framgår nämligen, att utgifterna i fråga uppgingo till i runt tal 51,000 kronor. Då anledning icke synes föreligga att för innevarande budgetår räkna med någon nedgång av betydelse i förevarande hänseende, har det synts mig rimligt, att anslagsposten för nästa budgetår beräknas till ett mot verkliga behovet svarande belopp, eller 51,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle departementets omkostnadsanslag för nästa budgetår beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	8,000
2. Expenser, förslagsvis	»	51,000
3. Publikationstryck, förslagsvis	»	16,000

Summa kronor 75,000

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Socialdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av kronor 75,000

B. Sociala verk och inrättningar.

[3.] 1. **Socialstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt av riksdagen godkänd personalförteckning för socialstyrelsen. Därjämte har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	303,200
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	146,400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	10,200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.....	kronor	161,700
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,200
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	19,000
Summa förslagsanslag		kronor 643,700

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* gjort framställning om anslag för nästa budgetår. Styrelsen har därvid icke ifrågasatt annan ändring av gällande avlöningsstat än en uppräknig av posten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän med hänsyn till beräknade utgifter för provisoriskt dyrortstillägg under innevarande budgetår.

Styrelsens förslag innebär sålunda ett bibehållande av förstärkningen av arbetskrafterna å sjukkassebyrån med såväl personal å extra stat som extra ordinarie befattningshavare. Efter att hava erinrat, att medel för ändamålet varit anvisade alltsedan budgetåret 1931/1932 samt att för innevarande budgetår anvisats 57,000 kronor, däri inbegripen en mera tillfällig medelsförstärkning av 20,000 kronor, har styrelsen anfört följande.

Arbetsbördans nuvarande omfattning och dess framtida sannolika gestaltning gäve till fullo vid handen, att byråns nuvarande organisation och personalbestånd måste bibehållas oförändrade även efter innevarande budgetårs utgång, därest det skulle bliva möjligt för styrelsen att på ett nöjaktigt sätt handhava tillsynen över sjukkassor och andra understödsföreningar. Att, såsom styrelsen förutsatte i sin skrivelse den 8 november 1934 angående medelsbehovet för löpande budgetår, med budgetårets utgång kunna avveckla den tillfälliga personalförstärkning, som för arbetsbalansens avarbetande stode till byråns förfogande, syntes således icke vara möjligt. Den alltjämt fortgående stegringen av ärendenas antal, arbetsbalansens ökning under den närmast gångna tiden samt det starkt försenade arbetet med sjuksestatistiken gjorde det nödvändigt, att de ifrågavarande arbetskrafterna bibehölles även under nästkommande budgetår.

Till belysning av byråns samlade arbetsbörda har styrelsen meddelat en sammanställning rörande det antal ärenden, som inkommit till byrån under tiden

1 januari—31 augusti ett vart av åren 1931—1935. Av sammanställningen framgår, att nämnda antal utgjort år 1931 7,423, år 1932 8,603, år 1933 9,741, år 1934 14,128 och år 1935 16,039. Styrelsen framhåller, att siffrorna utvisade en fortgående stegring av ärendenas antal men att desamma icke gäve någon fullständig bild av den alltjämt ökade arbetsbördan, ty dels omfattade de icke den rådgivande och upplysande verksamhet, som i betydande omfattning ägt rum per telefon eller vid personligt besök å tjänsterummet eller under tjänsteresa, och dels framginge icke av siffrorna den stegring av arbetsbördan, som förorsakats av ärendena rörande moderskapsunderstöd, beroende därpå att de olika ansökningarna om dylikt understöd icke diariefördes var för sig utan upptoges i diariet under samma nummer som den kvartalsredovisning, till vilken ansökningarna hörde.

Styrelsen har därefter i fråga om byråns arbetsuppgifter anfört följande.

En av byråns ur arbetssynpunkt mest omfattande förvaltningsuppgifter utgjorde handläggningen av ärenden om *statsbidrag åt erkända sjukkassor*. Styrelsen hade också i sina tidigare anslagsäskanden fäst uppmärksamheten därpå och även framhållit vikten av att arbetskrafter stode till byråns förfogande i tillräcklig omfattning, för att kassorna skulle hava möjlighet att få sig statsbidragen tillerkända utan större tidsutdräkt. Arbetet med granskningen av statsbidragsansökningar hade emellertid ökat i betydligt högre grad än som på förhand kunnat beräknas. Detta förhållande sammanhängde till en del därmed, att statsbidragsbestämmelserna och till följd därav de för statsbidragsansökningarna använda formulären vore betydligt mera omfattande och invecklade än under den gamla lagstiftningens tid, varför ansökningarna mycket ofta inkomme i bristfälligt skick. Men handläggningen av statsbidragsärendena försvärades och fördröjdes i hög grad även därigenom, att den förberedande granskningen måste göras särskilt omfattande beträffande sjukkassa, som ansökt om statsbidrag för utgiven sjukvårdsersättning, i vilket fall det visat sig vara nödvändigt att underkasta kassans samtliga kvittenser å utgiven sjukvårdsersättning en ingående kontroll, huruvida ersättningen, varför statsbidrag begärdes, utgivits enligt därför gällande bestämmelser.

Såsom ytterligare omständighet ägnad att öka ifrågavarande arbete tillkomme, att de erkända sjukkassorna i stor utsträckning begagnade sig av möjligheten att utbetomma statsbidrag kvartalsvis i förskott. Med den slutliga reglering av statsbidraget för visst år, som skedde på basis av den egentliga statsbidragsansökningen, kunde, på grund av nämnda möjlighet, frågan om statsbidrag till erkänd sjukkassa komma att bli föremål för styrelsens prövning ej mindre än fem gånger, eller beträffande lokalsjukkassa, som utgivit sjukvårdsersättning, ända till sex gånger.

Då det redan på grund av anförda förhållanden mötte svårigheter att medhinna statsbidragsarbetet och detta arbete sannolikt komme att än ytterligare stegras under den närmaste tiden, efter det att sjukvårdsförsäkringen blivit mera allmänt genomförd, måste man uppenbarligen räkna med att byråns behov av arbetskrafter under nästkommande budgetår för handläggningen av ifrågavarande ärenden komme att ytterligare ökas.

En förvaltningsuppgift, som i arbetshänseende stode i nära samband med statsbidragsarbetet, vore *sjukkassestatistiken*. Rörande denna hade styrelsen i tidigare framställningar angående anslagsbehovet meddelat, hurusom praktiskt taget allt hithörande arbete måst ligga nere under omorganisationstiden, varför utgivandet av hithörande statistiska publikationer kommit att i hög grad försenas. Då det statistiska arbetet vore av stor vikt för bedömandet av

sjukkaserverksamhetens utvecklingstendenser och då eftersättandet av det samma berott på bristande tillgång på arbetskrafter, vore en förstärkning av personalen ett oeftergivligt villkor för åvägabringande av normala förhållanden i förevarande avseende.

En annan grupp av ärenden, som även under de närmaste åren måste påkalla särskild uppmärksamhet, utgjordes av s. k. *tvistemål*, varmed avsåges till styrelsen anmälda frågor rörande medlems eller medlems rättsinnehavares rätt i visst hänseende gent emot sjukkassa eller annan understödsförening och vilka ärenden föranledde utredningar genom förklaringar och påminnelser, innan de av styrelsen avgjordes. Mycket ofta gällde det här ett anmälarens vitala intresse såsom rätt till medlemskap, till sjukhjälp, till moderskapshjälp eller moderskapsunderstöd, till överflyttning från erkänd sjukkassa till annan sådan, till pension, till begravningshjälp o. s. v. Det låge i sakens natur, att ett snabbt avgörande hos styrelsen i dylika fall vore av största vikt för den rättssökande. Det hade emellertid dittills för styrelsen varit förenat med mycket stora svårigheter att ernå en tillfredsställande anordning för dessa ärendens behandling. Ty dels hade omorganisationsarbetet verkat i hög grad förryckande i detta hänseende och dels hade ärendenas antal ökat i en omfattning, som näppeligen kunnat förutses. På grund av dessa förhållanden samt bristen på nödiga arbetskrafter förefanns den 1 september 1934 ej mindre än 300 oavgjorda ärenden av tvistemåls natur. Till följd av stegringen i antalet inkomna dylika ärenden hade denna arbetsbalans emellertid ej kunnat avvecklas under år 1934, utan hade antalet oavgjorda ärenden i stället ökat, så att det den 1 september 1935 förelåg en balans på 436 dylika ärenden. Några omständigheter, som tydde på att tvistemålsens antal skulle nedgå under den närmaste tiden, torde näppeligen kunna påvisas. Tvärtom funnes anledning antaga, att en ytterligare stegring skulle inträda i samband med och under första tiden efter sjukvårdsförsäkringens mera allmänna genomförande, intill dess genom en effektiv upplysnings- och rådgivningsverksamhet en på närmare kännedom om lagstiftningen grundad praxis hunnit framväxa inom sjukkassorna.

I sin förenämnda skrivelse den 8 november 1934 angående behov av ytterligare personalförstärkning hade styrelsen framhållit, att den ur arbetssynpunkt mest betungande balansen av oavgjorda ärenden, som då förelåg, omfattade *registreringsärenden*. Alltjämt förefunnes ett mycket stort antal ansökningar om registrering oavgjorda, vartill komme, att nya ansökningar om registrering, främst från nybildade begravningskassor, med säkerhet vore att förvänta under innevarande budgetår. Sannolika antalet dylika ärenden, som alltså borde behandlas under budgetåret, torde kunna uppskattas till i runt tal 1,200.

Då ansökningarna om registrering mycket ofta inkomme i så bristfälligt skick, att registrering kunde beviljas först efter omarbetning av stadgarna, varmed byrån i stor utsträckning måste vara behjälplig, syntes redan på förhand vara tämligen givet, att det icke skulle lyckas att med till buds stående arbetskrafter slutbehandla mer än en del av dessa balanserade och införväntade nya ärenden.

I detta sammanhang ville styrelsen även hava framhållit, att de ändrade förhållanden beträffande ränteläge och dödlighet, som numera vore rådande, med säkerhet måste påkalla särskild uppmärksamhet i vad det gällde tillsynen över understödsföreningar med godkända stadgar ävensom pensionskassor. Omfattningen av det därav betingade ökade arbetet på byrån kunde dock ännu icke med någon större grad av säkerhet överblickas.

Sjukkassebyrån vore sålunda enligt styrelsens förmenande under nästa budgetår i behov av hela den personal, som för närvarande stode till byråns förfogande.

Såsom jag i statsverkspropositionen förlidet år framhöll, pågår utredning rörande socialstyrelsens organisation. Enligt vad jag inhämtat, har utredningen fortskridit så långt, att densamma kan väntas vara slutförd vid sådan tidpunkt, att förslag i ämnet kan föreläggas nästa års riksdag. Med hänsyn härtill synas mig styrelsens personalförhållanden liksom medelsanvisningen för innevarande budgetår böra bibehållas i stort sett oförändrade. Jag har fördenskull endast vissa mindre, av speciella förhållanden betingade jämkningar att föreslå.

Departements-
chefen.

I styrelsens personalförteckning finnas under rubriken tjänstemän å extra stat upptagna två tjänster för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring, en i lönegraden B 24 och en i lönegraden B 21. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1935 skola tjänsterna, intill dess Kungl. Maj:t annorledes förordnar, hållas obesatta. Nämda anordning har träffats i avvaktan på arbetslöshetsförsäkringens utbyggnad. Då emellertid omorganisation av styrelsen är nära förestående och ärendena rörande arbetslöshetsförsäkringen, enligt vad jag förvissat mig om, intill dess kunna nöjaktigt handhavas utan anlitan-
ande av den möjlighet till personalförstärkning, som ifrågavarande tjänster innebära, synes mig anledning saknas att å styrelsens avlöningsstat beräkna medel till tjänster, som, därest de framdeles skulle erfordras, icke komma att tillsättas förrän i samband med den blivande organisationens genomförande. Jag förordar därför, att tjänsterna utgå ur styrelsens personalförteckning.

Till avlöningar till tjänstemän å extra stat har för innevarande budgetår anvisats 146,400 kronor. Beträffande personalen å extra stat å sjukkassebyrån ifrågasätter jag icke någon ändring. Posten bör emellertid vid bifall till mitt förslag i fråga om de obesatta tjänsterna för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring minskas med 15,300 kronor och alltså i staten uppföras med 131,100 kronor.

Från posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestridas vissa arvoden till fullmäktige, sakkunniga och expert om tillhoppa 10,200 kronor. Däremot hava medel icke beräknats för arvoden till sociala rådets ledamöter, varför arvodena under löpande budgetår måste provisoriskt utgå från posten reseersättningar i styrelsens omkostnadsstat. För nästa budgetår bör emellertid ifrågavarande post anlitas. Då arvodena uppgå till omkring 500 kronor per år, erfordras en höjning av posten till 10,700 kronor, varjämte densamma, enär utgifterna i förevarande hänseende bero på antalet sammanträden med rådet, bör upptagas förslagsvis.

I posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal ingå jämväl medel för tillfällig personalförstärkning å styrelsens sjukkassebyrå. Den av styrelsen förebragta utredningen synes mig giva vid handen, att de extra ordinarie arbetskrafterna å byrån böra för nästa budgetår bibehållas i stort sett oförändrade. Den förestående omorganisationen talar

också för att icke nu vidtaga några större rubbningar av byråns personalbestånd. En nedsättning för nästa budgetår av nu utgående belopp med 5,000 kronor synes mig dock utan större olägenheter kunna ske. Till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal skulle alltså för nästa budgetår erfordras (161,700 — 5,000) 156,700 kronor.

Posten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän torde slutligen böra höjas med 15,500 kronor till 34,500 kronor i anledning av de nya grunderna för bestämmande av provisoriskt dyrortstillägg.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle gällande avlöningsstat för styrelsen å ena sidan ökas med (500 + 15,500) 16,000 kronor och å andra sidan minskas med (15,300 + 5,000) 20,300 kronor. Statens slutsumma skulle följaktligen bliva (643,700 + 16,000 — 20,300) 639,400 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att ur personalförteckningen för socialstyrelsen må utgå följande under rubriken tjänstemän å extra stat upptagna befattningar, nämligen:

- 1 tjänsteman (för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring) B 24
- 1 tjänsteman (för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring) B 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 303,200
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 131,100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 10,700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. ...	kronor 156,700
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 3,200 » 159,900
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 34,500

Summa förslagsanslag kronor 639,400;

dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av kronor 639,400

[4.] 2. Socialstyrelsen: Omkostnader, *förslagsanslag*. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett belopp av 117,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1935 har socialstyrelsen hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

I likhet med socialstyrelsen anser jag, att medelsbehovet för nästa budgetår bör beräknas till 117,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 117,000

[5.] 3. **Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsombud.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 18,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

Mot socialstyrelsens förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av kronor 18,000

[6.] 4. **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar, förslagsanslag.** Det anslag, som för innevarande budgetår anvisats för ifrågasvarande ändamål, uppgår till 60,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

I överensstämmelse med socialstyrelsens förslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 60,000

[7.] 5. **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 18,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

I likhet med socialstyrelsen anser jag, att medelsbehovet för nästa budgetår bör beräknas till 18,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18,000

[8.] 6. **Arbetsdomstolen: Avlöningar, förslagsanslag.** Kungl. Maj:t har den 20 juni 1935 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för arbetsdomstolen:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 48,700
2. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 8,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 9,300
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 500
Summa förslagsanslag kronor 67,100	

I skrivelse den 16 september 1935 har *arbetsdomstolen* gjort framställning om anvisande av anslag till avlöningar för domstolen för nästa budgetår.

Domstolen har därvid till en början till belysning av omfattningen av domstolens verksamhet lämnat följande uppgifter:

År	Antal inkomna mål	Antal meddelade domar	År	Antal inkomna mål	Antal meddelade domar
1929	81	65	1932	221	206
1930	150	123	1933	228	186
1931	190	143	1934	211	189

I anslutning härtill har domstolen anfört följande.

Under tiden 1 januari—15 september 1935 hade inkommit 132 mål (siffrorna för motsvarande tid under åren 1929—1934 utgjorde respektive 41, 90, 111, 149, 138 och 155) samt meddelats 105 domar (under samma tid åren 1929—1934 meddelades respektive 32, 69, 103, 138, 112 och 135 domar). Såväl antalet inkomna mål som antalet meddelade domar hade alltså varit lägre än under åren 1932 och 1934 men hållit sig på ungefär samma nivå som under år 1933. Den inträdda minskningen torde till viss del få anses vara av rent tillfällig natur och bland annat sammanhänga med att avtalslöst förhållande under en stor del av året varit rådande inom restaurangfacket, där parterna tidigare i stor utsträckning brukat hänskjuta sina avtalstvister till domstolens prövning. Härtill komme, att behovet att anlita domstolen uppenbarligen borde minskas, i den mån parterna i allt flera tolkningsfrågor kunde hämta ledning av domstolens redan meddelade domar, av vilka en tryckt samling utgivits genom domstolens försorg. Det låge emellertid i sakens natur, att det väsentligen endast vore mål av enklare beskaffenhet, som av sistnämnda anledning bortföle, medan de mera komplicerade tvisterna alltjämt hänskötes till arbetsdomstolen. Såsom en följd därav hade domstolen kunnat konstatera, att de verkligt omfattande och svårlösta målen under år 1935 relativt sett varit betydligt talrikare än tidigare, och domstolens arbetsbörda hade därför, framför allt i vad anginge det mera kvalificerade arbetet, icke tillnärmelsevis minskats i samma proportion som antalet mål.

Domstolen har därefter övergått till en beräkning av de särskilda anslagsposterna.

Beträffande posterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och till avlöning till tjänsteman å extra stat har domstolen icke ifrågasatt någon ändring.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslår domstolen däremot höjning av såväl delposten till grundavlöningar m. m. som delposten till avlöningsförhöjningar m. m. I förstnämnda hänseende har domstolen förnyat ett av domstolen senast vid avgivandet av anslagsäskanden för innevarande budgetår framlagt förslag om anvisande av 3,000 kronor till amanuenshjälp. I fråga om delposten till avlöningsförhöjningar m. m. har domstolen räknat med en ökning av 100 kronor, utgörande i avrundat tal författningsenliga avlöningsförhöjningar till domstolens e. o. kameralbiträde och e. o. kontorsbiträde. Vid bifall till domstolens förslag skulle alltså delposten till grundavlöningar m. m. uppföras med 12,300 kronor och delposten till avlöningsförhöjningar m. m. med 400 kronor.

Slutligen har domstolen föreslagit en höjning av anslagsposten till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän med 500 kronor till 1,000 kronor med hänsyn till beräknade utgifter för provisoriskt dyrtstillägg under innevarande budgetår.

Sammanlagt skulle alltså medelsbehovet enligt domstolens förslag uppgå till (48,700 + 8,300 + 12,300 + 400 + 1,000) 70,700 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 3,600 kronor.

Vad till en början angår posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vill jag erinra, att statskontoret i utlåtande över arbetsdomstolens anslagsäskanden för innevarande budgetår tillstyrkt, att ökade medel för bestridande av kostnader för amanuenshjälp måtte ställas till domstolens förfogande. Närmast av statsfinansiella skäl ansåg jag mig emellertid icke då kunna förorda förslaget i fråga.

Departements-
chefen.

Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att en mindre nedgång av antalet till arbetsdomstolen inkomna mål kunnat konstateras. Denna nedgång har dock knappast minskat domstolens arbetsbörda, enär de mera omfattande och svårlösta målen relativt sett ökat. Då avsikten med domstolens förslag om medel till amanuenshjälp är att befria sekreteraren från vissa löpande kansligöromål för att sätta honom i tillfälle att biträda ordföranden med det mera kvalificerade arbetet, är det tydligt, att den tendens till ökning av sistnämnda arbete, som kunnat spåras, medfört, att domstolens ifrågakvarande hjälpbehov kvarstår. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medel för anlitan av amanuenshjälp ställas till domstolens förfogande. Det av domstolen föreslagna beloppet synes mig dock kunna begränsas till 2,300 kronor.

Vid bifall härtill skulle delposten till grundavlöningar m. m. ökas med nyssnämnda belopp till 11,600 kronor.

Mot den av domstolen föreslagna höjningen med 100 kronor av delposten till avlöningsförhöjningar m. m. har jag icke något att erinra. Posten skulle alltså uppräknas till 400 kronor.

Vad härefter angår posten till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän har domstolen, såsom förut angivits, föreslagit en höjning med 500 kronor. Häremot har jag icke något att erinra, då höjningen är en följd av de nya grunderna för bestämmande av provisoriskt dyrtstillägg. Postens slutsumma skulle alltså bliva 1,000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda det för innevarande budgetår anvisade anslaget ökas med (2,300 + 100 + 500) 2,900 kronor till 70,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 48,700
2. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 8,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 11,600
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 400 » 12,000
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 1,000

Summa förslagsanslag kronor 70,000;

dels ock till Arbetsdomstolen: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000

[9.] 7. **Arbetsdomstolen: Omkostnader, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett belopp av 3,900 kronor.

I skrivelse den 16 september 1935 har *arbetsdomstolen* hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

I likhet med arbetsdomstolen anser jag, att medelsbehovet för nästa budgetår bör beräknas till 3,900 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Arbetsdomstolen: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,900

[10.] 8. **Yrkesinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för yrkesinspektionen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 292,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 51,200
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 7,300 » 58,500
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 4,500

Summa förslagsanslag kronor 355,000

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Mot socialstyrelsens förslag har jag ingen annan erinran att göra, än att anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän med hänsyn till de nya grunderna för bestämmande av provisoriskt dyrtortstillägg synes böra höjas med 2,300 kronor till 6,800 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Departements-
chefen.

dels godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 292,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 51,200
b. Avlöningsförhöjningarm. m., <i>förslagsvis</i>	» 7,300 » 58,500
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 6,800
Summa förslagsanslag kronor 357,300;	

dels ock till Yrkesinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 357,300

[11.] 9. Yrkesinspektionen: Omkostnader, *förslagsanslag*. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 116,700 kronor. För användningen av detsamma har Kungl. Maj:t den 10 maj 1935 fastställt följande stat:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 100,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 16,700
Summa kronor 116,700	

I skrivelse den 19 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om anvisande av samma belopp för nästa budgetår.

Innan jag går till en uppskattning av medelsbehovet, vill jag erinra, att frågan om en effektivisering av yrkesinspektionen varit föremål för uppmärksamhet sedan flera år. Sålunda föreligger ett av socialstyrelsen i ämnet utarbetat förslag, vilket dock med hänsyn till de med dess realiserande förenade kostnaderna hittills icke blivit föremål för statsmakternas prövning. Då, såsom jag tidigare framhållit, en utredning rörande socialstyrelsens organisation pågår, vilken utredning jämväl kommer att beröra förevarande spörsmål, torde styrelsens förslag av denna anledning ej böra upptagas till avgörande förrän i samband med de organisationsfrågor, som utredningen i övrigt omfattar. Emellertid synas mig vägande skäl tala för att en detalj i effektiviseringsproblemet redan nu blir

Departements-
chefen.

föremål för uppmärksamhet. Jag syftar härvid på möjligheten att bereda tillfälle till ökat antal tjänsteresor vid yrkesinspektionen.

Under budgetåret 1931/1932 stod till förfogande för ifrågavarande ändamål ett belopp av 120,000 kronor. En nedsättning har därefter ägt rum, så att beloppet under de senaste budgetåren uppgått till 100,000 kronor. Denna nedsättning sammanhänger delvis med vidtagen reduktion av utgående ersättningar men har huvudsakligen föranletts av statsfinansiella skäl. Då emellertid erfarenheten visat, att ett effektivt fullgörande av inspektionens uppgifter icke kan ske inom ramen av det belopp, som nu står till förfogande för tjänsteresor, synes mig en höjning nödvändig. Det kan enligt mitt förmenande icke vara tillfredsställande, att en institution av ifrågavarande karaktär saknar tillgång till nödiga medel för de av verksamheten påkallade inspektionsresorna.

Med nu angivna utgångspunkt har jag vid uppskattningen av medelsbehovet för nästa budgetår funnit mig böra föreslå den förändringen av socialstyrelsens förslag, att en höjning av de till reseersättningar avsedda medlen med förslagsvis 18,300 kronor vidtages. Yrkesinspektionens omkostnadsanslag skulle alltså för nästa budgetår beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor 118,300
2. Expenser, förslagsvis	» 16,700
Summa kronor 135,000	

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 135,000

[12.] 10. **Arbetsrådet: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av arbetsrådets utgifter finnas i riksstaten för innevarande budgetår uppförda två förslagsanslag, nämligen ett avlöningsanslag å 43,300 kronor och ett omkostnadsanslag å 6,800 kronor.

I skrivelse den 14 september 1935 har *arbetsrådet* med hänsyn till rådets utgifter under budgetåret 1934/1935 hemställt, att såväl avlöningsanslaget som omkostnadsanslaget måtte höjas med 1,400 kronor till 44,700, respektive 8,200 kronor. Sedermera har rådet i en den 1 november 1935 dagtecknad promemoria framlagt en beräkning av rådets medelsbehov, för den händelse ett av den s. k. lantarbetstidsutredningen den 30 september 1935 avgivet förslag till lag om arbetstiden i jordbruk och trädgårdsskötsel skulle genomföras under nästa budgetår. Vid sådant förhållande erfordrades enligt rådet till avlöningar 77,000 kronor och till omkostnader 15,000 kronor.

Lantarbetstidsutredningens ifrågavarande betänkande är för närvarande utremitterat till åtskilliga myndigheter och organisationer för yttrande. Det är

min avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att avlåta förslag i ämnet till 1936 års riksdag. Då arbetsrådet vid en reglering av arbetstiden i förevarande hänseende skulle komma att beträffande jordbrukets arbetstidsfrågor utöva en funktion, motsvarande den, som nu åvilar rådet på grund av lagen om arbetstidens begränsning, är det givet, att en ökning av rådets anslagsmedel blir erforderlig. Med en slutlig prövning av rådets medelsbehov bör emellertid anstå, tills lagfrågan föreligger i färdigberett skick. De av arbetsrådet föreslagna beloppen synas preliminärt böra beräknas såsom erforderliga.

Börande omkostnadsanslaget gör jag framställning under nästa punkt.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsrådet:*
Avlöningar för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *förslagsanslag*
 av kronor 77,000

[13.] 11. **Arbetsrådet: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsrådet:*
Omkostnader för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *förslagsanslag*
 av kronor 15,000

[14.] 12. **Bidrag till den offentliga arbetsförmedlingen, förslagsanslag.**

[Lag den 15 juni 1934 (nr 267) om offentlig arbetsförmedling; kungörelse den 23 november 1934 (nr 553) angående handläggningen av frågor om statsbidrag till offentlig arbetsförmedling.]

Offentlig förmedling av arbetsanställning skall vara anordnad inom varje landstingsområde och i varje stad, som icke deltagar i landsting. För sådant ändamål åligger det landsting och stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud.

Arbetsförmedlingsanstalt är berättigad att av statsmedel åtnjuta ersättning för nödvändiga utgifter för tryckning av vissa formulär och blanketter samt för post-, telegraf- och telefonavgifter. Vidare är arbetsförmedlingsanstalt, som bekostat resa, vilken arbetssökande företagit för tillträdande av honom å annan ort inom riket anvisad anställning, berättigad att under vissa villkor av statsmedel erhålla ersättning med tre fjärdedelar av resekostnaden. För andra utgifter äger arbetsförmedlingsanstalt, i den mån de kunna anses hava varit av behovet påkallade, åtnjuta ersättning med hälften av det utgivna beloppet. Om så med hänsyn till särskilt förhållande prövas skäligt, kan Kungl. Maj:t medgiva, att viss anstalts utgifter må till mer än hälften ersättas av statsmedel.

Statsbidragen utbetalas av socialstyrelsen, årsvis eller i vissa fall halvårsvis i efterskott.

I skrivelse den 11 september 1935 har *socialstyrelsen* gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Styrelsen har därvid — efter erinran att till bidrag till den offentliga arbetsförmedlingen för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 500,000 kronor — anfört följande.

Styrelsen hade i sin skrivelse den 8 september 1934 angående medelsbehovet för löpande budgetår föreslagit, att anslaget skulle beräknas till 850,000 kronor, varvid dock uttryckligen betonats, att en beräkning av anslagsbehovet vore förenad med stor svårighet, då man vid ifrågavarande tidpunkt icke med någon större säkerhet kunnat förutse, i vad mån den av 1934 års arbetsförmedlingslag betingade utbyggnaden av organisationen kunde komma till stånd redan under år 1935. Det syntes numera tydligt, att det i årets riksstat upptagna anslaget måste ej oväsentligt överskridas. Arbetsförmedlingsanstalternas sammanlagda utgifter, som under år 1934 uppgått till cirka 1,136,000 kronor, komme under år 1935, såvitt man av de gällande utgiftsstaterna kunde beräkna, att stiga till minst 1,400,000 kronor, varav cirka 120,000 kronor utgjorde sådana utgifter, som enligt lagen skulle helt ersättas av statsmedel. Å det återstående beloppet, cirka 1,280,000 kronor, skulle statsbidrag utgå med minst 50 %, alltså lågt räknat med 640,000 kronor. Sammanlagt torde sålunda arbetsförmedlingsanstalterna för sina utgifter under år 1935 kunna göra anspråk på ett statsbidrag om minst 760,000 kronor. Toges därjämte hänsyn till att de av 1934 års landsting fastställda utgiftsstaterna i många fall erhållit förslagsanslags natur och torde komma att överskridas samt att vissa landsting hos Kungl. Maj:t torde begära att få sina utgifter med mer än 50 % täckta av statsbidrag, torde man sannolikt få räkna med att anslagsbehovet under budgetåret 1935/1936 komme att stiga till cirka 800,000 kronor.

Styrelsen framhåller, att en uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår givetvis måste bli mycket osäker. Med ledning av arbetsförmedlingsanstalternas anslagsäskanden för år 1936 och i anslutning till vad styrelsen anfört rörande utgifterna under innevarande budgetår, har styrelsen emellertid uppskattat behovet i fråga till 900,000 kronor.

Departements-
chefen.

Mot socialstyrelsens beräkning har jag i princip intet att erinra. Med hänsyn till den betydande ökning av organisationen, som redan skett, torde emellertid anledning föreligga att antaga, att utvecklingen under år 1936 icke skall fortgå fullt så snabbt, som styrelsen förutsatt. Det av styrelsen föreslagna beloppet synes mig alltså kunna nedsättas till 850,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den offentliga arbetsförmedlingen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 850,000

[15.] 13. **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor, förslagsanslag.**

[Förordning den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor; förordning den 15 juni 1934 (nr 265) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor; kungörelse den 23 november 1934 (nr 555) angående handläggningen av frågor om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.]

Statsbidrag till erkänd arbetslöshetskassa utgår dels såsom daghjälp-bidrag, dels såsom förvaltningsbidrag. Daghjälpbidrag utgår för kalenderår

med viss procentuell andel av kassans sammanlagda kostnader för understöd vid arbetslöshet under tid av året, då antagande till erkänd arbetslöshetskassa varit gällande. Förvaltningsbidrag utgår för kalenderår dels med ett belopp i kronor motsvarande två gånger antalet årsmedlemmar i kassan under året, dels med belopp motsvarande vad under året utgivits i arvode till styrelseledamot och revisor, som utsetts av tillsynsmyndigheten över kassorna (socialstyrelsen). Statsbidrag utbetalas årsvis i efterskott efter ansökan; dock att kassa må kunna efter varje kvartals slut erhålla utbetalning intill tre fjärdedelar av det bidrag, som skäligen kan antagas belöpa å kvartalet.

För innevarande budgetår har för bestridande av ifrågavarande bidrag anvisats ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

I skrivelse den 11 september 1935 har *socialstyrelsen* hemställt om anslag till bidrag till erkända arbetslöshetskassor för nästa budgetår. Däri har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Statens bidrag till erkända arbetslöshetskassor under budgetåret 1936/1937 vore beroende dels på antalet medlemmar i de erkända kassorna, dels ock på omfattningen av den arbetslöshet, som kunde befaras komma att göra sig gällande för sagda medlemmar.

Antalet medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna vore beroende på den omfattning, i vilken arbetslöshetskassor komme att vinna erkännande under den närmaste tiden. För närvarande vore 5 kassor antagna såsom erkända arbetslöshetskassor. Medlemsantalet i dessa uppginge till något över 50,000. Emellertid hade för ett antal yrkesgrupper förberedelser till bildande av erkända arbetslöshetskassor ägt rum, vilka möjligen kunde leda därtill, att ytterligare 5 kassor med ett medlemsantal av omkring 150,000 personer kunde vara antagna till erkända kassor vid början av budgetåret 1936/1937. Vidare föreläge vissa möjligheter, att ytterligare 4 kassor med omkring 40,000 medlemmar komme att erhålla erkännande under budgetåret i fråga.

Vad arbetslöshetens omfattning under budgetåret beträffade, kunde med hänsyn till det rådande konjunkturläget antagas, att densamma komme att uppgå till 75 % av den genomsnittliga arbetslöshet, som lagts till grund för de försäkringstekniska beräkningarna för de ifrågavarande kassorna.

Med utgångspunkt från dessa antaganden och under framhållande, att — då förutsättningarna vore synnerligen ovissa — beloppen icke kunde beräknas med någon större grad av exakthet, har styrelsen föreslagit, att statsbidragen till de erkända arbetslöshetskassorna för nästa budgetår måtte beräknas till 5,330,000 kronor, därav såsom daghjälsbidrag 4,850,000 kronor och såsom förvaltningsbidrag 480,000 kronor.

I en den 18 november 1935 dagtecknad *promemoria* har styrelsen därefter, med hänsyn till vissa efter avgivandet av styrelsens förenämnda skrivelse inträffade förhållanden, framlagt ny beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Styrelsen har därvid anfört följande.

Den fortsatta utvecklingen å arbetsmarknaden syntes motivera en reduktion av det förut begärda anslaget till statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor. Den konjunkturförsämring, som vid skrivelsens avlämnande kunde befaras på grund av de internationella förhållandena, hade icke inträtt. Man

torde numera hava anledning att antaga, att det allmänna konjunkturläget icke heller inom den närmaste framtiden skulle undergå någon större försämring. Med hänsyn därtill torde en genomgående nedskärning av tidigare äskat belopp till daghjälpbidrag med 10 procent kunna ske.

På grund av beslut av vederbörande fackliga organisationers kongresser hade det vidare blivit uppenbart, att en del kassor, till vilka bidrag upptagits vid föregående uppskattning av anslagets storlek, icke komme till stånd eller började sin verksamhet först vid senare tidpunkt än förut antagits. Därigenom hade möjlighet till ytterligare nedskärning av det förut angivna anslagsbeloppet uppkommit.

Statsbidragen för nästa budgetår kunde alltså enligt styrelsen beräknas till 1,715,000 kronor, därav såsom daghjälpbidrag 1,490,000 kronor och såsom förvaltningsbidrag 225,000 kronor.

Departements-
chefen.

Det torde knappast behöva ytterligare påpekas, att en beräkning av ifrågasvarande medelsbehov med hänsyn till de osäkra antaganden, som måste läggas till grund för densamma, icke kan göra anspråk på någon högre grad av tillförlitlighet. Då jag emellertid saknar anledning att i annan mån frångå socialstyrelsens sist framlagda beräkning, än att anslagsbeloppet synes böra jämkas till 1,725,000 kronor, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,725,000

[16.] 14. **Bidrag till föreningen för arbetarskydd.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1934/1935	3,000	3,000
1935/1936	3,000	—
1936/1937 (<i>förslag</i>)	3,000	—

I skrivelse den 26 september 1935 har *föreningen för arbetarskydd* anhållit om statsbidrag för budgetåret 1936/1937.

Av framställningen och en därvid fogad årsredogörelse framgår, att föreningens verksamhet — som väsentligen är inriktad på att väcka och vidmakthålla intresse för vidtagande av åtgärder till skydd mot olycksfall och ohälsa i arbete samt att sprida kännedom om anordningar, som i sådant syfte kunna vidtagas — under år 1934 fortgått efter huvudsakligen samma riktlinjer som tidigare. Redogörelse för dessa riktlinjer har lämnats i 1931 års statsverksproposition (V s. 39—40). Den av föreningen anordnade permanenta utställningen i Stockholm av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbete m. m. har under år 1934 besökts av inemot 5,200 personer. Föreningens propagandaverksamhet utåt har under året fortgått. Liksom under tidigare år hava föreningens skyddsfilmer och skioptikonbilder anlitats i stor utsträckning.

För år 1934 har föreningen — förutom ett bidrag av Stockholms stad å 500 kronor — av enskilda sammanslutningar och försäkringsbolag erhållit bidrag å tillhopa 6,500 kronor, varav 2,000 kronor från svenska arbetsgivare-

föreningen, 2,000 kronor från landsorganisationen i Sverige samt 2,500 kronor från vissa försäkringsbolag.

Föreningen har i sin skrivelse anfört bland annat följande.

Den under hösten 1934 påbörjade utvidgningen av föreningens permanenta utställning hade under år 1935 fullföljts och medfört ökade omkostnader. På inbjudan av vederbörande utställningsbestyrelse hade föreningen deltagit i 1935 års jubileumsutställning i Härnösand med en separatutställning av skyddsmedel mot olycksfall och ohälsa i arbete. Denna separatutställning, som ådragit sig stort intresse från såväl arbetsgivare och arbetare som allmänheten, manade till efterföljd, då under kommande år lämpliga tillfällen yppade sig till deltagande i utställningar på andra platser i landet. De därav betingade omkostnaderna finge anses väl motiverade. Föreningen hoppades vidare kunna under år 1935 förverkliga sin länge hysta önskan att hålla utställningen i Stockholm tillgänglig för allmänheten under längre tid av dagen än hittills. En sådan anordning, som medförde avsevärt stegrade årliga kostnader, kunde emellertid icke vidmakthållas utan en ökning av föreningens inkomster.

Under åberopande av det nu anförda har föreningen hemställt, att statsbidraget för nästa budgetår måtte höjas till 5,000 kronor.

Socialstyrelsen har i utlåtande den 2 november 1935 tillstyrkt framställningen.

Föreningen torde alltjämt böra komma i åtnjutande av statsbidrag till sin verksamhet. Vad angår bidragets storlek, vill jag erinra, att föreningens inkomster under flera år överstigit utgifterna och att föreningen vid utgången av år 1934 i tillgångar disponerade — utom ungefär 10,200 kronor, som reserverats för utställningens utvidgande — ett belopp av omkring 7,200 kronor. På grund härav kan jag icke för närvarande förorda en höjning av statsbidraget utan anser detsamma böra även för nästa budgetår bestämmas till 3,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till föreningen för arbetarskydd* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av kronor 3,000

[17.] 15. **Bidrag till upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1934/1935	1,000	1,000
1935/1936	1,000	—
1936/1937 (förslag)	1,000	—

Till upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor har anslag beviljats från och med budgetåret 1930/1931. Anslaget, som de första två budgetåren utgjorde 10,000 kronor, nedsattes för budgetåret 1932/1933 till 5,000 kronor och har därefter utgått med 1,000 kronor. Medlen hava ställts till institutets för svensk utlandstjänst förfogande för bedrivande av upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor enligt de riktlinjer, som angivits av föredragande departementschefen i 1930 års statsverksproposition (V s. 76).

Nämnda institut började sin verksamhet hösten 1927 med uppgift att lämna upplysningar till i regel högskoleutbildade svenskar, som ämnade antaga arbetsanställning utomlands, samt att biträda sådana personer vid förhandlingar om anställning. Sedan emellertid från olika håll ifrågasatts åtgärder för anordnande av objektiv upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor även för icke kvalificerad arbetskraft och hänvändelse skett till institutet angående dess medverkan härvidlag, förklarade institutets styrelse å sammanträde den 22 november 1929 sig villig att, under förutsättning att institutet erhöle ett årligt statsbidrag av 10,000 kronor, försöksvis utvidga verksamheten med sådan upplysningstjänst.

Den 21 november 1930 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för institutet. Redogörelse för det huvudsakliga innehållet av desamma har senast lämnats i 1932 års statsverksproposition (V s. 41).

I skrivelse den 22 augusti 1935 har styrelsen för *institutet för svensk utlandstjänst* hemställt om statsbidrag med 5,000 kronor för budgetåret 1936/1937. Vid skrivelsen har fogats en berättelse över verksamheten vid institutet under år 1934. I nämnda skrivelse och berättelse anför styrelsen bland annat följande.

Reduktionen av det ekonomiska understödet från statsmakternas sida hade varit avsevärd och för institutets finansiella ställning gjort sig så mycket mera kännbar, som jämväl vissa enskilda bidragsgivare funnit sig nödsakade att de senare åren minska eller helt indraga sina bidrag. Institutets inkomster, som år 1932 uppgått till 59,034 kronor, hade åren 1933 och 1934 sjunkit till 50,194 respektive 40,795 kronor. Utgifterna under åren 1932—1934 hade uppgått till 26,969, respektive 27,363 och 25,359 kronor. Institutet hade under åren 1933 och 1934 nödgats taga en avsevärd del av sina hopparade medel i anspråk. Dess utgående balans, som år 1932 utgjort 32,065 kronor, hade år 1934 nedgått till 15,436 kronor.

Rörande omfattningen av institutets verksamhet ansåge sig styrelsen böra framhålla, att en stegring i antalet meddelade upplysningar i emigrationsfrågor till icke kvalificerad arbetskraft gjort sig gällande under år 1935. Antalet förfrågningar hade uppgått till 743 under första halvåret 1935 mot 566 under första halvåret 1934.

Då statsanslagets utgående med det ursprungliga beloppet gjordes beroende av viss utvidgning av institutets verksamhet, ville styrelsen uttala sin förhoppning, att statsmakterna skulle finna möjligheter föreligga att, därest verksamheten över huvud taget skulle kunna upprätthållas i den utsträckning, som avsetts, åter höja anslaget.

Till följd av remiss har *socialstyrelsen* den 13 september 1935 avgivit utlåtande. Styrelsen har däri anfört huvudsakligen följande.

Enligt styrelsens uppfattning måste ett statsbidrag till det sökta beloppet, 5,000 kronor, i förhållande till betydelsen av institutets verksamhet anses skäligen blygsamt, särskilt i betraktande av att institutet i själva verket fyllde vissa uppgifter, som i andra länder ansetts böra åvila statliga organ. Med hänsyn till att numera en avsevärd del av institutets kapitaltillgångar förbrukats och verksamhetens upprätthållande på längre sikt därigenom kunde anses hotad, syntes det angeläget, att institutet komme i åtnjutande av ett kraftigare stöd från statsmakternas sida, än vad som varit fallet under de senaste budgetåren.

Institutet torde fortfarande böra beviljas understöd för upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor beträffande icke kvalificerad arbetskraft. Någon höjning av understödets belopp anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av..... kronor 1,000

[18.] 16. **Bidrag till arbetsledarekurser.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	15,000	15,000
1933/1934	10,000	10,000
1934/1935	10,000	10,000
1935/1936	10,000	—
1936/1937 (<i>förslag</i>)	10,000	—

Anslag för detta ändamål beviljades första gången för budgetåret 1931/1932 och avsåg att, framför allt i arbetsfredens intresse, bereda ökad utbildning åt arbetsledare. Anslaget hade i 1931 års statsverksproposition upptagits till 10,000 kronor, men i anledning av väckta motioner höjde riksdagen det samma till 15,000 kronor, med vilket belopp anslaget utgick under budgetåren 1931/1932 och 1932/1933. Av besparingsskäl upptogs ej anslag för ändamålet i 1933 års statsverksproposition. På grund av motioner om anvisande av 15,000 kronor beviljade riksdagen emellertid för sistnämnda budgetår 10,000 kronor. För budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 hava i enlighet med Kungl. Maj:ts hemställan för ändamålet anvisats 10,000 kronor.

Anslaget har ställts till förfogande för Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut. Såsom villkor för bidragets åtnjutande uppställdes till en början bland annat, att minst fyra arbetsledarekurser om sex veckor anordnades. Med anledning av institutets hemställan utgår emellertid statsbidraget sedan budgetåret 1933/1934 med visst belopp för undervisningstimme, nämligen med 20 kronor för föreläsnings- och 3 kronor 35 öre för övningstimme. Till följd härav har villkoret om visst antal kurser bortfallit. Kurserna skola anordnas i enlighet med fastställda undervisningsplaner. För innevarande budgetår gälla de planer, som bifogats institutets framställning om statsbidrag för samma budgetår. Dessa upptaga dels s. k. centrala huvudkurser, dels specialkurser för sådana arbetsledare, som hava sitt arbete inriktat på viss mer speciell verksamhet inom arbetsledningens eller säkerhetstjänstens område, dels ock s. k. ambulerande kurser samt semesterkurser, d. v. s. kortare kurser av samma allmänna typ som de centrala huvudkurserna. De ambulerande kurserna och semesterkurserna hållas vid industriorter ute i landet, respektive vid institutet för sådana grupper av arbetsledare, som av ena eller andra skälet ej kunna besöka institutets huvudkurser. Angående villkor och bestämmelser i övrigt beträffande bidragets åtnjutande, se statsliggaren för löpande budgetår s. 158.

I skrivelse den 11 juni 1935 har styrelsen för *Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut* hemställt om statsbidrag för institutets utbildningsverk-

samhet under nästa budgetår. Styrelsen upplyser därvid till en början, att institutet under budgetåret 1934/1935 anordnat dels fem centrala kurser, därav tre arbetsledarekurser om 6 veckor för verkmästare och förmän samt en arbetsledarekurs om 4 veckor och en tidsstudiekurs om 8 veckor för ingenjörer, dels ock tre lokala ambulerande kurser, därav en om 2 dagar och två om 3 veckor. Vidare meddelar styrelsen, att i verkmästare- och förmanskurserna deltagit 80 elever, i ingenjörskurserna 46 elever och i de lokala kurserna 243 elever.

Styrelsen anför därefter i huvudsak följande.

Förklaringen till att institutet trots det sänkta statsbidraget kunnat be driva verksamheten i denna utsträckning vore — utom att institutet under åren 1933 och 1934 åtnjutit ett tillfälligt understöd å 6,000 kronor från jernkontoret — följande. Föreläsarnas arvoden hade med deras medgivande tillfälligt sänkts med 25 procent. Avgifterna för de mer specialiserade kurserna hade höjts ända till 150 procent. De industriella företag, vid vilka ambulerande kurser anordnats, hade själva helt bekostat dessa. Sveriges industriförbund hade slutligen höjt sitt bidrag till institutets statsunderstödda kursverksamhet, vilket utgjorde 18,272 kronor för budgetåret 1933/1934, till 30,137 kronor för budgetåret 1934/1935.

Emellertid hade styrelsen anledning befara, att de kvalificerade föreläsare, som institutet dittills haft såsom lärare, för framtiden icke bleve villiga att stå kvar i institutets tjänst, om arvodena skulle förbli vid den nuvarande nivån.

Vidare borde den höga kursavgift, som institutet tvingats att upptaga av deltagarna i specialkurserna, sänkas för följande kurser av samma slag för att även mindre bemedlade skulle kunna delta.

Det vore även önskligt, att ambulerande lokala kurser kunde anordnas ej blott vid sådana stora industriföretag, som hade ekonomisk styrka att själva helt stå för kostnaderna. Dessa kurser vore av betydelse ej endast såsom propagandakurser för institutets ordinarie centrala kursverksamhet. De vore i främsta rummet avsedda för äldre arbetsledare, såväl ingenjörer som verkmästare och förmän, vilka av ena eller andra skälet ej kunde besöka de centrala kurserna.

Tillika ville styrelsen framhålla, att under den tid av året, som ej upptoges av kurser, institutets tvenne fast anställda tjänstemän, föreståndaren och hans assistent, vore bundna vid arbetsuppgifter, som hörde direkt samman med kursverksamheten, t. ex. författandet av kompendier för såväl de centrala som de lokala kursernas föreläsningsserier samt studier vid industriföretag och bearbetandet av det därvid insamlade materialet, vilket skulle tillgodogöras institutets utbildningsverksamhet. Denna förberedande verksamhet syntes styrelsen vara i lika hög grad som kurserna värd statens bistånd, t. ex. i form av ett grundanslag till institutets utbildningsverksamhet.

Då Sveriges industriförbund för finansieringen av verksamheten i dess nuvarande omfattning redan höjt sitt bidrag och då institutet betjänade ej blott de industriföretag, som vore anslutna till förbundet, utan även andra svenska industriföretag, även statliga, syntes det styrelsen vara rimligt, att staten, sedan det finansiella läget blivit bättre, höjde sitt bidrag, åtminstone till det ursprungliga. En sådan höjning av anslaget skulle för institutet vara av så mycket större betydelse, som jernkontorets tillfälliga bidrag från och med år 1935 ej längre komme att utgå till institutet.

Under hänvisning till det anförda hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen äska ett understödsbelopp av 15,000 kronor för arbets-

ledareinstitutets utbildningsverksamhet under budgetåret 1936/1937 att utgå dels med ett grundanslag av 3,000 kronor, dels ock med ett anslag av 12,000 kronor — enligt samma grunder, som gälla för det för innevarande budgetår anvisade statsbidraget — till föreläsningar och övningar vid institutets kurser för arbetsledare.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av skolöverstyrelsen den 14 augusti 1935 och av socialstyrelsen den 14 september 1935.

Skolöverstyrelsen framhåller, att, därest anslaget icke höjdes utöver det för innevarande budgetår utgående beloppet, fara syntes föreligga, att institutets verksamhet kunde komma att inskränkas, vilket med hänsyn till dess betydelsefulla uppgift vore att beklaga. Att kräva ökade bidrag från förbundet eller från andra enskilda utöver det från början beräknade syntes överstyrelsen så mycket mindre böra ifrågakomma som institutets tillkomst ursprungligen ansetts vara ett statsintresse och dess fortsatta verksamhet alltjämt måste betraktas som sådant. Överstyrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bestridande av kostnaderna för institutets verksamhet under nästa budgetår anvisa ett anslag av 15,000 kronor.

Socialstyrelsen förordar likaså beviljande av ett anslag av denna storlek. Styrelsen anser starka skäl tala för en uppdelning av anslaget, på sätt institutet föreslagit. Enligt styrelsens mening hade institutet anfört vägande skäl för beviljande av statsbidrag jämväl till de arbetsuppgifter av löpande natur, som vore förenade med institutets verksamhet.

Ehuru jag till fullo behjärtar de skäl, som kunna anföras till förmån för ett förhöjt bidrag av statsmedel till arbetsledareinstitutets verksamhet, anser jag mig med hänsyn till den återhållsamhet, som måste iakttagas vid tillgodoseendet av ökade anslagskrav, förhindrad tillstyrka anslag till högre belopp, än som under de senaste budgetåren utgått. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till arbetsledarekurser* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av..... kronor 10,000

Bekämpande av arbetslösheten.

[19.] 17. **Statens arbetslöshetskommission, förslagsanslag.** För den genom statens arbetslöshetskommission bedrivna verksamheten hava för budgetåret 1935/1936 anvisats tre anslag, nämligen till statens arbetslöshetskommission, avseende kostnaderna för kommissionens verksamhet, ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, till kontantunderstödsverksamhet m. m. ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor samt till statliga och statskommunala reservarbeten ett reservationsanslag av 32,000,000 kronor.

I skrivelse den 4 december 1935 har *statens arbetslöshetskommission* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under innevarande och nästa budgetår. Kommissionen har därvid anmält, att kostnaderna för löpande budgetårs hjälpverksamhet komme att överstiga de tillgängliga medlen med omkring 11,000,000 kronor.

Kommissionen har vidare meddelat, att kostnaderna för den statliga och statsunderstödda hjälpverksamheten under budgetåret 1936/1937 syntes kunna preliminärt uppskattas till 32,000,000 kronor, därav 1,000,000 kronor för kommissionens centrala administrationskostnader, 22,500,000 kronor för statliga reservarbeten, 5,000,000 kronor för statskommunala reservarbeten och 3,500,000 kronor för kontantunderstödsverksamhet m. m. Då anledning att uppdelat för hjälpverksamhet vid arbetslöshet anvisade medel på olika anslag numera ej syntes föreligga, har kommissionen tillika föreslagit, att de båda anslagen till kontantunderstödsverksamhet m. m. och till statliga och statskommunala reservarbeten måtte sammanföras till ett anslag för arbetslöshetens bekämpande å tillhoppa 31,000,000 kronor.

Med anledning av den beräknade bristen för innevarande budgetår har kommissionen hemställt om vidtagande av åtgärder för tillgodoseende av ytterligare medelsbehov av 11,000,000 kronor till statliga och statskommunala reservarbeten.

Departements-
chefen.

Till frågan om anvisande av ytterligare medel för löpande budgetår till statliga och statskommunala reservarbeten återkommer jag i annat sammanhang.

Vad beträffar medelsbehovet för nästa budgetår, är jag av den uppfattningen, att med den definitiva anslagsberäkningen bör något anstå, på det att säkrare hållpunkter må föreligga för ett bedömande av arbetslöshetsläget efter den 1 juli 1936.

Vid beräkandet av erforderliga medel har givetvis kommissionen icke ägt kännedom om de övriga åtgärder, som av Kungl. Maj:t kunde komma att föreslås för ökande av arbetstillfällena. I likhet med föregående budgetår hava emellertid anslag upptagits jämväl för budgetåret 1936/1937, betingade av särskilda sociala behov men samtidigt ledande till en avsevärd utvidgning av arbetsmöjligheterna i öppna marknaden. Härtill kommer, att såvitt nu kan överblickas de för innevarande budgetår anvisade anslagen för motsvarande ändamål torde komma att i icke ringa utsträckning utnyttjas först efter den 1 juli 1936. Med hänsyn till berörda omständigheter synes anledning icke föreligga att nu räkna med så stort medelsbehov för den av arbetslöshetskommissionen bedrivna verksamheten, som kommissionens beräkningar angiva. Genom att begränsa de statliga reservarbetena till förmån för de statskommunala torde för övrigt möjlighet finnas att för en lägre kostnad uppnå samma totalantal sysselsatta reservarbetare, som av kommissionen beräknats. Jag anser mig i avvaktan på ytterligare erfarenhet om det ekonomiska lägets utveckling preliminärt böra beräkna det sammanlagda anslagsbehovet för reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet och särskilda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslösheten till 19,000,000 kronor.

På sätt kommissionen framhållit, synes för ifrågasvarande ändamål böra upptagas ett gemensamt reservationsanslag, lämpligen rubricerat reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m.

Vad angår arbetslöshetskommissionens centrala administrationskostnader,

saknar jag anledning att nu frångå kommissionens beräkningar av det för detta ändamål erforderliga förslagsanslaget. Jag finner det emellertid sannolikt, att det vid den definitiva prövningen längre fram skall visa sig görligt att i detta avseende uppnå någon besparing.

Beträffande reservationsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens arbetslöshetskommission* för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 1,000,000

[20.] 18. **Reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m., reservationsanslag.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m.* för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 19,000,000

[21.] 19. **Statliga och kommunala beredskapsarbeten, reservationsanslag.** Av 1935 års riksdag anvisades för statliga och kommunala beredskapsarbeten ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Ehuru arbetslöshetsläget i allmänhet undergått en fortskridande förbättring i landet i dess helhet, kvarstår dock inom vissa områden en icke otydlig arbetslöshet. Så är särskilt förhållandet med stenhuggeridistriktet i Blekinge och Bohuslän samt med sågverksdistriktet i Västernorrlands län. Det synes mig angeläget, med hänsyn till framförallt dessa landsdelar samt enstaka av arbetslöshet svårt drabbade orter i andra delar av landet, att möjlighet alltjämt må föreligga att lämna stöd i den form, som beredskapsarbetena utgöra. Jag anser mig därför böra även för nästa budgetår beräkna medel för ändamålet. På grund av den begränsning, som jag funnit mig kunna förutsätta vid anlitaandet av här åsyftade stödåtgärder, torde medelsbehovet för budgetåret 1936/1937 kunna uppskattas till lägre belopp än för innevarande budgetår. Jag håller före, att anslaget bör beräknas till 1,000,000 kronor.

Vid det tillfälle, då jag återkommer med slutlig framställning rörande nu förevarande anslag, torde jag även få framlägga redogörelse för dispositionen av anslaget för innevarande budgetår ävensom för den uppskattning rörande effekten i fråga om arbetslösheten, som med ledning av då vunna erfarenheter kan göras.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statliga och kommunala beredskapsarbeten* för budgetåret 1936/1937 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 1,000,000

Förbättrande av bostadsförhållandena.

[22.] 20. **Statens byggnadslånebyrå, förslagsanslag.** För handhavandet av den låneverksamhet till främjande av bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen, till vilken medel anvisats för budgetåret 1933/1934, inrättades genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 juli 1933 ett särskilt organ, statens byggnadslånebyrå. Under innevarande budgetår hava byråns uppgifter utvidgats att omfatta jämväl den verksamhet, som går ut på beredande av billiga hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer. Det åligger sålunda byrån att handhava dels beviljandet av lån ur lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, dels ock fördelningen av familjebidrag från anslaget till främjande av bostadsförsörjning för dylika familjer.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1933 (nr 683) utfärdat instruktion för statens byggnadslånebyrå, vilken instruktion den 28 juni 1935 (nr 437) ändrats i vissa delar. Byrån, som har sitt säte i Stockholm, utgöres av en ordförande och sex ledamöter, förordnade av Kungl. Maj:t för två år. Bland ledamöterna utser Kungl. Maj:t två föredragande, vilka hava att förbereda och föredraga på byråns handläggning beroende ärenden. Den ene föredraganden, verkställande ledamoten, handhaver därvid ärenden rörande en ändamålsenlig bostadspolitik samt tryggheten av statens fordringsanspråk i anledning av byråns låneverksamhet. Den andra åter, socialföredraganden, handhaver ärenden rörande främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer samt låneverksamheten i syfte att motverka arbetslöshet.

Byrån sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda. Byrån äger anlita för verksamheten erforderliga sakkunniga och anställa skrivbiträden ävensom, efter särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t, antaga sekreterare. Någon sådan har icke antagits.

Kungl. Maj:t fastställer grunderna för arvode, reseersättning samt ersättning för mistade löneförmåner till ordföranden, ledamöterna och sekreteraren. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1935 utgå arvoden med 300 kronor för månad till ordföranden och de bägge föredragande ledamöterna samt med 100 kronor för månad till de övriga fyra ledamöterna. Därjämte äger ordföranden uppbära ersättning för de löneförmåner av statsmedel, varom han gått miste under tjänstledighet för fullgörandet av uppdrag såsom ordförande, samt socialföredraganden dagarvode med 18 kronor under tid, då till honom icke utgår arvode såsom ledamot av riksdagen eller för utredningsuppdrag för statens räkning. Vidare gäller enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1934, att ordföranden och ledamöterna må under resor till och från byråns sammanträden åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt klassen I B i gällande allmänna resereglemente, dock att traktamentsersättning icke utgår till den, som uppbär dagarvode enligt därom meddelade föreskrifter. Ordföranden, ledamot och anlita sakkunnig må därjämte på uppdrag av byrån företaga resor, som med hänsyn till byråns verksamhet befinnas oundgängligen påkallade. Resekostnads- och trak-

tamentsersättning må därvid utgå enligt nyssnämnda grunder. Ersättningen till de sakkunniga, som av byrån anlitas, samt till skrivbiträden bestämmes av Kungl. Maj:t på förslag av byrån.

Till bestridande av arvoden och övriga utgifter äger verkställande ledamoten efter vederbörlig rekvisition uppbära förskott av de medel, som av Kungl. Maj:t för ändamålet anvisas, att av honom under ordförandens kontroll handhavas och månatligen redovisas, i den ordning byrån föreskriver. Hitills hava byråns utgifter bestritts från det för budgetåret 1933/1934 anvisade anslaget till främjande av bostadsbyggande samt från den av 1935 års riksdag inrättade lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen.

Byråns räkenskaper och förvaltning granskas av särskilda av Kungl. Maj:t utsedda revisorer.

I skrivelse den 23 november 1935 har *statens byggnadslånebyrå* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte av riksdagen utverka anvisandet av ett särskilt anslag till bestridande av kostnaderna för byråns verksamhet. Anslagets belopp har byrån föreslagit till 36,000 kronor, därvid byrån räknat med 19,000 kronor till arvoden till ordföranden, föredragande och övriga ledamöter, 5,000 kronor till arvoden till sakkunniga, 7,000 kronor till arvoden till revisorer och avlöning av personal samt 5,000 kronor till expenser och resekostnader.

Jämväl för nästa budgetår torde medel böra anvisas till bostadsförbättringsverksamhet i städer och stadsliknande samhällen samt till fortsättande av den under innevarande budgetår igångsatta verksamheten för beredande av billiga hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer. Jag återkommer härtill i annat sammanhang.

Då sålunda de uppgifter, som beträffande omförmälda verksamhetsgrenar tillkomma *statens byggnadslånebyrå*, torde bliva bestående under den närmaste framtiden, synes den mera tillfälliga anordningen med byråns finansiering genom medel, som anvisats för bostadsförbättringsverksamheten såsom sådan, icke längre böra bibehållas. Efter samråd med chefen för finansdepartementet anser jag mig därför böra föreslå, att ett särskilt anslag för ändamålet uppföres under femte huvudtiteln, benämnt *statens byggnadslånebyrå*. Anslaget torde böra givas förslagsanslags natur. Det torde vidare få ankomma å Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter rörande anslagets användning, som må finnas erforderliga.

Då jag icke har något att erinra emot byggnadslånebyråns beräkning av anslagets storlek, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens byggnadslånebyrå* för budgetåret 1936/1937
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 36,000

Departements-
chefen.

[23.] 21. **Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag.**

[Kungörelse den 4 september 1935 (nr 512) om lån och bidrag av stats-

medel till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.]

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Anslaget är avsett att användas till s. k. familjebidrag. Sådana bidrag kunna för beredande av billiga hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer i städer samt i stadsliknande och andra tätare bebyggda samhällen beviljas kommun eller allmännyttigt bostadsföretag för att såsom hyresavdrag tillgodokomma barnrika familjer. Såsom barnrik anses därvid familj, som — förutom en eller flera vuxna personer — består av 3 eller flera minderåriga, helt eller delvis försörjda barn.

Hyresavdragen utgöra viss procent av de standardhyror, som statens byggnadslånebyrå efter förslag av kommunen eller bostadsföretaget fastställer för de särskilda lägenheterna. Avdraget uppgår till 30 procent för familj med 3 barn, 40 procent för familj med 4 barn och 50 procent för familj med 5 eller flera barn.

Ifrågavarande verksamhet sammanhänger nära med den låneverksamhet, som under innevarande budgetår igångsatts för beredande av billiga hyresbostäder åt sådana familjer, varom här är fråga. Jag torde vid anmälan av ärenden angående utgifter för kapitalökning under budgetåret 1936/1937 få tillfälle återkomma härtill.

I skrivelse den 23 november 1935 har *statens byggnadslånebyrå* framlagt förslag rörande medelsbehovet för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår.

Byggnadslånebyrån har därvid upplyst, att familjebidragsverksamheten liksom låneverksamheten vid avgivandet av byråns skrivelse praktiskt taget ännu icke kommit i gång. Familjebidrag hade dithills beviljats allenast till Eskilstuna stad med omkring 16,600 kronor. För att emellertid erhålla en utgångspunkt för bedömandet av den omfattning, verksamheten kunde väntas erhålla, hade byrån avlatit en cirkulärskrivelse till ett antal kommunala förmedlingsorgan. Till en redogörelse för de svar, som därvid inkommit, återkommer jag vid framläggandet av förslag rörande medelsbehovet för nästa budgetår till låneverksamheten. Här må endast framhållas, att av svaren framgår, att belastningen å det för innevarande budgetår anvisade anslaget till familjebidrag torde komma att uppgå till mindre belopp, än vid anslagets beviljande beräknats, vilket givetvis är att tillskriva det förhållandet, att bostadslägenheterna i stor utsträckning ej kunna stå färdiga att tagas i anspråk förrän tidigast mot slutet av budgetåret.

Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår har byrån räknat med ett belopp av 650,000 kronor. Av nämnda belopp svarade 500,000 kronor mot de familjebidrag, som kunde väntas bli beviljade under innevarande budgetår och som sålunda kunde förutsättas utgå jämväl under nästa budgetår. Återstoden, 150,000 kronor, utgjorde en femtedel av de familjebidrag, som kunde beräknas motsvara den lånesumma av 15,000,000 kronor, varom byrån gjort framställning för nästa budgetår.

Mot byggnadslånebyråns uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Såsom jag redan antytt, har jag nämligen för avsikt att senare denna dag föreslå Kungl. Maj:t att av riksdagen utverka den förstärkning av lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, som erfordras för låneverksamhetens bedrivande i den omfattning byggnadslånebyrån föreslagit. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 650,000

[24.] 22. **Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden, reservationsanslag.**

[Kungörelse den 30 juni 1933 (nr 473) angående förbättringsbidrag och nybyggnadslån till främjande av byggnadsverksamhet på landet; kungörelse den 16 september 1933 (nr 545) om utsträckt tillämpning av kungörelsen nr 473/1933; kungörelse den 30 juni 1934 (nr 411) med vissa bestämmelser angående den statsunderstödda bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden, ändrad genom kungörelse nr 486/1934; kungörelse den 28 juni 1935 (nr 438) med vissa bestämmelser angående förbättringsbidrag och nybyggnadslån för bostadsbyggnadsföretag på landsbygden.]

Beträffande huvudbestämmelserna angående förbättringsbidrag och nybyggnadslån för bostadsbyggnadsföretag på landsbygden får jag hänvisa till den redogörelse, som finnes intagen å s. 52 i propositionen nr 234 till 1934 års riksdag. Här må endast nämnas, att förbättringsbidrag och nybyggnadslån kunna beviljas till bostadsbyggnadsföretag på landet — i municipalsamhällen dock först efter prövning av Kungl. Maj:t beträffande varje samhälle — samt inom de delar av städerna, där hälsovårdsstadgans föreskrifter för landet äro tillämpliga.

Vad angår de anslag, som hittills anvisats för bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden, må anföras följande. ☛

Till främjande av bostadsbyggande beviljade 1933 års riksdag för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor, av vilket 10,000,000 kronor voro avsedda för landsbygden. Å tilläggsstat för samma budgetår anvisade 1934 års riksdag ytterligare 8,000,000 kronor för bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. Det av sistnämnda riksdag för budgetåret 1934/1935 anvisade anslaget av 8,000,000 kronor till främjande av bostadsbyggande var avsett att helt tagas i anspråk för fortsatt bedrivande av landsbygdsverksamheten.

De för budgetåret 1933/1934 anvisade medlen hava huvudsakligen disponerats för tillgodoseendet av de ansökningar, som inkommo hösten 1933. Beträffande det för budgetåret 1934/1935 anvisade anslaget anordnades hösten 1934 ett nytt ansökningsförfarande. De därvid inkomna ansökningarna om bidrag och lån avsågo ett sammanlagt belopp av inemot 39,000,000 kronor och egnahemsnämnderna beräknade för desamma ungefär 35,000,000 kronor. Med hänsyn till att anslaget endast uppgick till 8,000,000 kronor,

kunde blott en ringa del av ansökningarna bifallas. Statens egnahemsstyrelse gjorde i anledning därav framställning om anvisande av ytterligare 15,000,000 kronor för ändamålet.

Kungl. Maj:t, som förutsatte, att föreliggande bostadsförbättringsbehov finge tillgodoses under en längre period, hemställde vid 1935 års riksdag, att för innevarande budgetår måtte anvisas ett anslag av 5,000,000 kronor. Anslaget var avsett för såväl förbättringsbidrag som nybyggnadslån. På grund av det betydande antal ansökningar, som redan förelågo vederbörligen granskade och bedömda, förutsattes förnyat ansökningsförfarande behöva ifrågakomma allenast beträffande lönebostäder.

Riksdagen beviljade ett anslag av 5,000,000 kronor, avsett uteslutande för förbättringsbidrag, samt beslöt dessutom inrättandet av en lånefond för främjande av bostadsbyggande på landsbygden, från vilken fond skulle utlämnas nybyggnadslån. Såsom kapital för fonden anvisades 2,000,000 kronor.

Sammanlagt hava alltså för bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden beviljats anslag om tillhopa 33,000,000 kronor. Härav har ett belopp av 2,500,000 kronor företrädesvis avsetts för lönebostäder.

Beträffande Kungl. Maj:ts medelsanvisningar från dessa anslag må hänvisas till följande tablå.

Dag för beslut	Ä n d a m å l	Anvisat belopp kronor
¹ / ₉ och ¹ / ₁₂ 1933 samt ⁹ / ₂ 1934	förbättringsbidrag och nybyggnadslån, som må beviljas av egnahemsnämnderna	9,600,000
¹⁸ / ₈ och ⁸ / ₁₂ 1933 samt ¹⁶ / ₈ 1934	egnahemsstyrelsens administrationskostnader	18,000
¹⁷ / ₁₁ 1933 och ³¹ / ₅ 1934	viss upplaga av en handledning för uppförande och underhåll av lantbostäder	5,540
³ / ₈ 1934	förbättringsbidrag och nybyggnadslån i ärenden, som på grund av klagomål kommit under egnahemsstyrel- sens prövning	100,000
³⁰ / ₆ 1934	förbättringsbidrag och nybyggnadslån, som må beviljas av egnahemsnämnderna	7,750,000
²¹ / ₉ och ²¹ / ₁₂ 1934	egnahemsstyrelsens administrationskostnader	14,000
²⁸ / ₉ 1934	egnahemsnämndernas administrationskostnader	192,600
¹² / ₁₀ 1934	förbättringsbidrag och nybyggnadslån i ärenden, som på grund av klagomål kommit under egnahemsstyrel- sens prövning	50,000
²³ / ₂ 1935	förbättringsbidrag och nybyggnadslån, som må beviljas av egnahemsnämnderna	7,600,000
⁵ / ₄ 1935	ersättning till vissa hushållningssällskap för resekost- nader i samband med bostadsförbättringsverksamheten	13,990
²³ / ₈ 1935	egnahemsstyrelsens administrationskostnader	3,000
³⁰ / ₈ och ⁶ / ₁₂ 1935	förbättringsbidrag och nybyggnadslån, som må beviljas av egnahemsnämnderna	5,496,000
	Summa	30,843,130

Av de av riksdagen anvisade anslagen återstå alltså odisponerade (33,000,000 — 30,843,130) 2,156,870 kronor. Detta belopp torde i första hand bära användas för dels 1935 års ansökningar beträffande lönebostäder, dels administrationskostnader, dels ock bidrag och lån i ärenden, som genom klagomål komma under egnahemsstyrelsens prövning.

I fråga om bostadsförbättringsverksamhetens omfattning må följande i avrundade tal angivna sifferuppgifter meddelas.

Det för verksamheten fördelade beloppet utgör, såsom nämnts, omkring 30,000,000 kronor, varav till förbättringsbidrag 25,000,000 kronor och till nybyggnadslån 5,000,000 kronor. Antalet företag, till vilka medel beviljats, uppgår till 45,000, varav lönebostäder 3,000 och andra bostäder 42,000. Totalkostnaderna för företagen belöpa sig till 65,000,000 kronor. De hälsovårdsområden, som beröras av verksamheten, utgöra omkring 2,300, fördelade å samtliga län. Antalet slutförda företag uppgingo den 1 juli 1935 till 13,515.

Vad angår antalet utförda dagsverken under budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 får jag hänvisa till följande inom departementet uppgjorda tablå.

L ä n	Dagsverken 1933/1934	Dagsverken 1934/1935	Summa dagsverken
Stockholms	20,561	52,224	72,785
Uppsala	15,915	38,412	54,327
Södermanlands	16,360	41,850	58,210
Östergötlands	15,577	60,557	76,134
Jönköpings	24,428	58,575	83,003
Kronobergs	12,457	42,644	55,101
Kalmar	21,458	55,276	76,734
Gotlands	9,824	29,722	39,546
Blekinge	15,590	45,624	61,214
Kristianstads	32,826	73,608	106,434
Malmöhus	29,562	34,934	64,496
Hallands	28,337	67,536	95,873
Göteborgs och Bohus	21,311	61,338	82,649
Älvsborgs	36,923	77,392	114,315
Skaraborgs	36,304	87,968	124,272
Värmlands	18,448	74,429	92,877
Örebro	11,385	49,339	60,724
Västmanlands	14,077	36,058	50,135
Kopparbergs	18,336	49,988	68,324
Gävleborgs	21,485	78,700	100,185
Västernorrlands	31,482	113,194	144,676
Jämtlands	31,285	110,397	141,682
Västerbottens	44,479	118,607	163,086
Norrbottens	47,754	159,380	207,134
Summa	576,164	1,617,752	2,193,916

I skrivelse den 28 oktober 1935 har *statens egnahemsstyrelse* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas medel för bostadsförbättringsverksamhetens fullföljande.

Styrelsen meddelar till en början, att alltjämt ett stort antal av de år 1934 inkomna ansökningarna om förbättringsbidrag och nybyggnadslån i brist på medel icke kunnat tillgodoses. Styrelsen hade den 26 september 1935 anmodat egnahemsnämnderna att meddela uppgift om det medelsbehov, som

kunde beräknas för de återstående ansökningarna beträffande lägenheter, vilkas upprustning ansåges oundgänglig. Med anledning därav hade egnahemsnämnderna meddelat, att statsmedel erfordrades för upprustning av ytterligare 22,259 bostadslägenheter. Upprustningarna beräknades draga en kostnad av 31,855,921 kronor. Statsmedelsbehovet vore 16,690,051 kronor, varav 13,723,570 kronor för bidrag och 2,966,481 kronor för lån. Sistnämnda uppgifter innefattade ett belopp av 60,055 kronor avsett för 90 lönebostäder. Av de medel, som tilldelats egnahemsnämnderna, återstode ofördelat ett belopp av 588,871 kronor.

Beträffande närmare uppgifter rörande 1934 års ansökningar hänvisar styrelsen till de å s. 38—40 intagna tabläerna.

Angående 1935 års ansökningar rörande lönebostäder har styrelsen lämnat den å s. 41 återgivna tablan.

Styrelsen anför härefter följande.

Ängelägenheten av att med ytterligare statsmedel tillgodose de båda huvudändamålen med förevarande verksamhet — nämligen förbättrande av bostadsförhållandena och beredande av arbetstillfällen — gjorde sig starkt gällande med avseende å 1934 års ansökningar. Detta gällde framförallt vad beträffade det socialhygieniska intresset att skydda folkhälsan genom tillgång till sunda bostäder åt de stora folkgrupper, där den egna ekonomiska bärkraften vore svag. Styrelsen hade därför tagit under övervägande frågan om behovet av medelsanvisning för bostadsförbättringsverksamhetens fullföljande. I den utsträckning, som statsmedel dittills stått till förfogande, syntes de till verksamheten knutna förväntningarna hava väl infriats, särskilt som det visat sig, att den ansvarsfyllda och maktpåliggande verksamheten fått ett gynnsamt förlopp, även såtillvida, att det vore anledning antaga, att de understödda byggnadsföretagen genom goda krafter samverkan bleve efter bästa förmåga ändamålsenligt planlagda och genomförda. Enär, enligt vad egnahemsnämnderna meddelat, bland återstående 1934 års ansökningar funnes ett stort antal avseende bostadslägenheter, vilkas upprustning endast på grund av otillräckliga statsmedel icke kunnat åstadkommas, syntes rättvisan gentemot vederbörande sökande påkalla, att ytterligare statsmedel anvisades för ändamålet.

I detta sammanhang ville styrelsen vidare framhålla, att det säkerligen funnes ett avsevärt antal bofälliga lägenheter, beträffande vilka ansökningar om bostadsförbättringsmedel ännu icke inlämnats, i många fall emedan vederbörande underhållningsskyldige ansett sig vara ur stånd att tillskjuta vad som icke kunde erhållas i statsbidrag för upprustningsarbetets utförande. Anmärkas kunde, att den kommunala hjälp i form av penningar, byggnadsvaror eller arbete, som statsmakterna räknat med för de ekonomiskt svagaste bostadsinnehavarna, icke lämnats i erforderlig utsträckning. Bostadsförbättringsverksamhetens utvidgning till jämväl förevarande lägenheter förutsatte, att ny ansökningstid utsattes i samband med ytterligare medelsanvisning för verksamhetens fortsättande. Detta skulle hava till följd, att medelsbehovet väsentligt ökades utöver det förut angivna. Den arbetsanskaffning, som vunnes genom att verksamheten begränsades till att omfatta allenast omförmälda kvarvarande 1934 års ansökningar, syntes emellertid innebära ett sådant avsevärt tillskott på arbetsmarknaden, att verksamhetens ytterligare forcering måhända komme att medföra alltför stark förskjutning inom landsbygdens ordinära arbetsförhållanden. Med hänsyn därtill och till det eljest ökade statsmedelsbehovet hade styrelsen stannat för att tills

vidare förorda medelsanvisning allenast för fullföljande av bostadsförbättringsverksamheten på grundval av 1934 års ansökningar.

Styrelsen har med hänsyn till bland annat ännu odisponerade belopp av redan anslagna statsmedel ansett sig böra uppskatta det ytterligare medelsbehovet till 15,000,000 kronor, varav 12,000,000 kronor för förbättringsbidrag och 3,000,000 kronor för nybyggnadslån. Under återopande härav hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte av 1936 års riksdag äska ett belopp av 15,000,000 kronor för fullföljande av bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden.

Ur socialhygienisk synpunkt föreligger, på sätt egnahemsstyrelsen betonat, all anledning att fullfölja den under de senaste åren bedrivna verksamheten för förbättrande av landsbygdens bostadsbestånd. Genom tillgodoseendet av de stora behov, som i detta avseende konstaterats alltfjämt vara förhanden, främjas jämväl strävandena att skapa ökade arbetstillfällen för befolkningen. Ur sistnämnda synpunkt är den ifrågavarande verksamheten av icke ringa betydelse, särskilt som den är ägnad att giva en stor arbetsmarknadseffekt i förhållande till statsinsatsen.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att en avsevärd del av 1934 års ansökningar om förbättringsbidrag och nybyggnadslån i brist på medel ännu ej kunnat bifallas. De återstående ansökningar, för vilka egnahemsnämnderna och statens egnahemsstyrelse anse medel oundgängligen nödvändiga, avse omkring 22,000 lägenheter. Behovet av statsmedel för tillgodoseende av dessa ansökningar uppgår till omkring 16,700,000 kronor. Med hänsyn till bland annat vissa ännu ej disponerade medel av redan beviljade anslag uppskattar egnahemsstyrelsen anslagsbehovet för förbättringsbidrag och nybyggnadslån till sammanlagt 15,000,000 kronor.

Såsom jag förra året framhöll vid behandlingen av frågan om anslag för innevarande budgetår, torde man vara nödsakad att utsträcka tillgodoseendet av föreliggande starkt kännbara bostadsförbättringsbehov under en längre period. För nästa budgetår synes sålunda medelsanvisningen böra begränsas till samma belopp som för detta budgetår eller 5,000,000 kronor till förbättringsbidrag och 2,000,000 kronor till kapitalökning för fonden för nybyggnadslån. Av förstnämnda belopp torde 1,000,000 kronor böra företrädesvis användas för ansökningar beträffande lönebstäder.

Byggnadsföretag, vilka komma att finansieras med bidrag och lån av ifrågavarande medel, torde böra fullbordas före utgången av år 1937. Motsvarande tid för innevarande budgetårs medelsanvisning är utgången av år 1936. För utlämnande av förbättringsbidrag och nybyggnadslån torde i övrigt böra gälla oförändrade grunder.

I fråga om anvisande av ytterligare kapital för lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden gör jag framställning vid anmälan av ärenden angående utgifter för kapitalökning.

Tablå över 1934 års ansökningar om

Hushållningssällskap och län	Ansökningar, för vilka egnahemsnämnderna ur- sprungligen ansett medel böra beredas						Till egna- hemsnäm- ndernas för- fogande ställda medel	Bevil-	
	Antal ansök- ningar	Antal lägen- heter	Kostnads- beräkning	Förbätt- ringsbidrag	Nybygg- nadslån	Summa bidrag och lån		Antal ansök- ningar	Antal lägen- heter
			Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor		
Stockholms	898	1,074	1,913,450	604,538	381,842	986,380	495,969	460	526
Uppsala	570	688	1,138,329	463,131	142,755	605,886	248,000	267	312
Södermanlands	737	1,088	2,264,070	803,525	493,300	1,296,825	693,900	498	777
Östergötlands	655	783	1,383,285	519,895	228,015	747,910	358,600	328	362
Jönköpings	1,142	1,222	2,037,633	781,244	225,912	1,007,156	290,500	406	434
Kronobergs	1,185	1,273	1,186,000	481,500	88,500	570,000	318,510	592	626
Kalmar norra.....	600	785	993,639	410,566	87,943	498,509	197,000	296	369
Kalmar södra	1,169	1,246	1,555,165	662,474	150,579	813,053	297,352	370	382
Gotlands	837	869	1,087,204	421,915	92,470	514,385	215,200	328	347
Blekinge	1,864	1,871	2,373,740	1,081,097	277,075	1,358,172	516,935	374	374
Kristianstads	2,993	3,174	3,780,562	1,662,486	385,093	2,047,579	736,000	1,068	1,111
Malmöhus	2,024	2,385	2,746,771	1,389,949	229,834	1,619,783	721,665	1,374	1,530
Hallands	2,202	2,364	3,252,602	1,367,175	127,275	1,494,450	529,000	660	747
Göteborgs och Bohus...	1,465	1,618	2,643,759	1,025,596	295,770	1,321,366	638,425	669	702
Älvsborgs norra	1,143	1,197	2,042,584	837,916	162,348	1,000,264	325,900	475	506
Älvsborgs södra	581	595	1,006,978	300,000	50,000	350,000	169,530	329	329
Skaraborgs	1,802	1,993	3,538,200	1,332,150	353,450	1,685,600	668,700	555	614
Värmlands	1,907	2,077	3,321,421	1,287,706	398,308	1,686,014	671,500	676	784
Örebro	654	684	637,235	258,775	40,300	299,075	155,550	281	292
Västmanlands	678	766	1,318,782	496,690	138,275	634,965	251,700	310	345
Kopparbergs	908	908	1,655,416	649,306	297,771	947,077	372,595	423	423
Gävleborgs	1,466	1,568	2,476,354	1,067,333	437,758	1,505,091	426,185	203	203
Västernorrlands	2,811	2,836	3,423,179	1,762,465	117,748	1,880,213	810,626	929	945
Jämtlands	2,243	2,290	3,722,650	1,645,645	435,775	2,081,420	761,500	675	710
Västerbottens	3,678	3,838	6,628,774	2,884,000	180,000	3,064,000	1,025,000	1,122	1,175
Norrbottnens	5,686	5,857	9,837,717	4,114,068	830,115	4,944,183	1,558,475	1,641	1,675
Summa	41,898	45,049	67,965,499	28,311,145	6,648,211	34,959,356	13,454,317	15,309	16,600

bättringsbidrag och nybyggnadslån.

Inkomna ansökningar				Avslagna eller efter ytterligare granskning utmönstrade ansökning om bidrag och lån till sammanlagt nedan angivna belopp	Återstående ansökningar, för vilka medel anses oundgängligen nödvändiga					
Kostnadsberäkning	Förbättringsbidrag	Nybyggnadslån	Summa bidrag och lån	Kronor	Antal ansökningar	Antal lägenheter	Kostnadsberäkning	Förbättringsbidrag	Nybyggnadslån	Summa bidrag och lån
Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor			Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1,028,548	265,045	213,700	478,745	377,441	208	212	305,308	87,144	43,050	120,194
592,988	217,000	30,000	247,000	146,255	251	290	409,276	150,682	61,949	212,631
1,852,070	505,700	181,900	687,600	449,775	157	171	239,500	106,450	53,000	159,450
760,085	285,850	72,750	358,600	218,980	157	157	291,520	115,730	54,600	170,330
567,537	217,600	72,900	290,500	167,137	507	543	1,003,974	417,898	131,621	549,519
611,000	265,175	28,200	293,375	41,025	420	462	490,000	191,450	44,150	235,600
476,105	163,445	26,050	189,495	241,524	71	91	132,628	57,490	10,000	67,490
558,561	243,612	53,740	297,352	133,931	534	569	726,933	307,580	74,190	381,770
524,164	169,465	33,700	203,165	108,445	372	381	359,450	177,605	25,170	202,775
511,770	206,515	—	206,515	110,665	1,360	1,367	1,693,460	808,207	232,785	1,040,992
1,450,747	602,460	111,540	714,000	634,485	1,302	1,382	1,372,021	596,751	102,343	699,094
2,156,672	1,088,960	31,519	1,120,479	452,912	141	141	139,176	46,392	—	46,392
1,118,488	454,000	75,000	529,000	65,000	1,442	1,507	1,984,114	863,175	37,275	900,450
1,278,891	507,120	131,305	638,425	208,481	538	625	910,445	367,335	107,125	474,460
936,221	269,800	55,700	325,500	270,268	489	489	801,780	359,229	45,267	404,496
594,504	136,930	32,600	169,530	72,470	191	188	290,000	93,000	15,000	108,000
1,460,061	496,850	141,850	638,700	93,300	1,162	1,203	1,922,856	764,200	189,400	953,600
1,318,630	524,250	147,250	671,500	13,430	1,205	1,277	1,972,127	752,526	248,558	1,001,084
424,781	129,750	14,850	144,600	2,700	367	386	203,304	126,325	25,450	151,775
649,501	221,700	30,000	251,700	173,955	254	269	457,099	168,575	40,735	209,310
753,031	293,045	79,550	372,595	118,463	389	389	710,882	281,494	174,525	456,019
354,266	155,330	44,125	199,455	669,216	505	506	985,983	424,581	211,839	636,420
1,349,889	675,640	12,600	688,240	342,347	1,617	1,621	1,712,000	800,590	49,036	849,626
1,391,700	577,780	183,230	761,010	60,160	1,504	1,515	2,243,750	1,025,805	234,445	1,260,250
2,458,000	898,095	15,900	913,995	—	2,556	2,663	4,170,774	1,985,905	164,100	2,150,005
2,994,034	1,254,407	219,963	1,474,370	231,494	3,734	3,855	6,327,561	2,647,451	590,868	3,238,319
28,172,244	10,825,524	2,039,922	12,865,446	5,403,859	21,433	22,259	31,855,921	13,723,570	2,966,481	16,690,051

Tablå över de av 1934 års lönebostadsansökningar, för vilka medel anses
oundgängligen nödvändiga.

(Ingå bland de i föregående tablå upptagna ansökningarna).

Hushållningesällskap och län	Antal ansök- ningar	Antal lägen- heter	Kostnads- beräkning Kronor	Förbättrings- bidrag Kronor	Nybyggnads- lån Kronor	Summa bidrag och lån Kronor
Stockholms	—	—	—	—	—	—
Uppsala	6	8	11,155	4,475	—	4,475
Södermanlands	4	4	5,800	2,800	500	3,300
Östergötlands	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	1	1	2,062	1,000	—	1,000
Kronobergs	—	—	—	—	—	—
Kalmar norra	—	—	—	—	—	—
Kalmar södra	—	—	—	—	—	—
Gotlands	1	8	30,000	8,000	10,500	18,500
Blekinge	3	10	11,154	5,550	—	5,550
Kristianstads	—	—	—	—	—	—
Malmöhus	—	—	—	—	—	—
Hallands	16	44	32,150	16,000	4,000	20,000
Göteborgs och Bohus ..	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs norra	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs södra	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—
Värmlands	4	8	16,412	5,830	1,000	6,830
Örebro	—	—	—	—	—	—
Västmanlands	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	3	7	9,400	3,800	2,600	6,400
Västerbottens	—	—	—	—	—	—
Norrbottens	—	—	—	—	—	—
Summa	38	90	118,133	47,455	18,600	60,055

Tablå öfver 1935 års lönebostadsansökningar.

Egnahemsnämnd	Antal kom- muner	Antal ansök- ningar	Antal lägen- heter	Kostnads- beräkning Kronor	Förbätt- ringsbidrag Kronor	Nybyggnads- lån Kronor	Summa bidrag och lån Kronor
Stockholms	20	54	121	255,953	93,970	28,985	122,955
Uppsala	18	27	60	101,361	43,475	2,800	46,275
Södermanlands	69	190	394	829,077	318,341	119,928	438,269
Östergötlands	45	85	153	323,749	122,702	37,980	160,682
Jönköpings	25	56	96	165,023	72,688	18,080	90,768
Kronobergs	10	29	30	37,590	14,470	6,500	20,970
Kalmar norra	14	39	82	150,800	70,041	33,000	103,041
Kalmar södra	12	24	41	72,120	27,565	17,790	45,355
Gotlands	6	6	6	8,590	6,750	4,500	11,250
Blekinge	2	2	5	5,760	2,880	—	2,880
Kristianstads	32	51	128	201,430	85,120	29,600	114,720
Malmöhus	63	131	378	617,735	264,083	53,231	317,314
Hallands	30	73	130	215,863	94,107	21,400	115,507
Göteborgs och Bohus ...	8	19	22	46,019	19,163	1,300	20,463
Älvsborgs norra	2	3	4	4,567	2,800	—	2,800
Älvsborgs södra	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	38	76	153	277,279	111,850	24,825	136,675
Värmlands	29	83	239	317,095	134,721	22,350	157,071
Örebro	16	33	56	85,598	38,983	6,500	45,483
Västmanlands	26	60	99	195,252	74,350	11,000	85,350
Kopparbergs	2	2	3	4,297	2,050	—	2,050
Gävleborgs	1	1	2	2,050	1,000	—	1,000
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	2	3	3	6,800	3,000	2,300	5,300
Västerbottens	1	1	2	2,561	1,000	—	1,000
Norrbottens	1	3	3	6,660	3,000	—	3,000
Summa	472	1,051	2,210	3,933,229	1,608,109	442,069	2,050,178
Därav för städer:							
Södermanlands	3	4	5	8,400	4,600	2,000	6,600
Östergötlands	1	1	1	900	450	—	450
Hallands	1	1	3	1,665	750	—	750
Västmanlands	3	4	6	11,175	7,525	—	7,525
Summa	8	10	15	22,140	13,325	2,000	15,325

Här hemställer jag, under åberopande av vad jag anført beträffande anslaget till förbättringsbidrag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 5,000,000

Olycksfallsförsäkring.

[25.] 23. Riksförsäkringsanstalten: *Avlöningar, förslagsanslag.* Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande av riksdagen godkända personalförteckning för riksförsäkringsanstalten:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—	—
3 byråchefer	B 30	B 30
2 förste aktuarier	B 24	B 24
1 förste byråingenjör	B 24	B 24
3 sekreterare	B 24	B 24
7 aktuarier	B 21	B 21
2 byråingenjörer	B 21	B 21
6 notaries	B 21	B 21
10 kontorsskrivare	B 15	B 15
7 kansliskrivare	B 11	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7	B 7
18 kanslibiträden	B 7	B 7
4 expeditionsvakter	B 5	B 5
31 kontorsbiträden	B 4	B 4
	Tjänsteman å övergångsstat.	
1 registrator	B 21	B 21
	Tjänstemän å extra stat.	
1 byråchef	B 30	B 30
3 ledamöter och byrådirektörer	B 28	B 28
2 förste byråingenjörer	B 24	B 24
1 sekreterare	B 24	B 24
3 aktuarier	B 21	B 21
2 byråingenjörer	B 21	B 21
7 notaries	B 21	B 21

Anm. En av de å ordinarie stat upptagna kansliskrivarbefattningarna skall hållas obe-satt, så länge den å övergångsstat uppförde registratören kvarstår i tjänst.

Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* ... kronor 457,700
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, *förslagsvis* ... » 7,500

3. Avlöningar till tjänstemän & extra stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	150,700
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	19,900
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	588,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> »	84,500	» 672,500
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
Summa förslagsanslag		kronor 1,348,300

Därjämte har Kungl. Maj:t förklarat, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt:

Arvode till en överläkare	kronor	5,000
Arvoden å 3,500 kronor till tre biträdande läkare, tillhopa ...	»	10,500
Arvoden å 1,500 kronor till två ledamöter vid behandlingen av frågor rörande fondförvaltningen samt ersättning till suppleanter för nämnda ledamöter	»	3,200
Ersättning enligt 31 § avlöningsreglementet till nuvarande innehavaren av materialförvaltarbefattningen	»	300
Ersättning för utförande av portvaktsgöromålen till den jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande den 30 juni 1932 hos anstalten anställde maskinisten, tillika portvakt	»	900
Summa		kronor 19,900

Innan jag övergår att redogöra för riksförsäkringsanstaltens anslags-
äskanden för nästa budgetår vill jag påkalla uppmärksamhet för vissa spör-
smål, som beröra anstaltens verksamhetsområde. Jag åsyftar härvid dels
frågan om särskild försäkring för självständiga företagare mot skada till följd
av olycksfall, dels ock frågan om vidgad upplysning beträffande den frivil-
liga försäkringen.

Vad då först angår frågan om särskild försäkring för självständiga
företagare mot skada till följd av olycksfall vill jag erinra, att 1928
års riksdag i skrivelse nr 205 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa
utredning rörande lämpligheten av sådan utvidgning av den frivilliga för-
säkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att densamma
komme att omfatta mindre arbetsgivare och självständiga yrkesutövare, även-
som för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde för-
anleda.

Sedan Kungl. Maj:t den 18 maj 1934 återkallat åt 1928 års pensionsför-
säkringskommitté lämnat uppdrag att verkställa utredning i ämnet, över-
lämnades uppdraget i fråga samma dag åt riksförsäkringsanstalten.

I anledning härav har riksförsäkringsanstalten med skrivelse den 31 maj
1935 överlämnat utredning och förslag angående en särskild för självstän-
diga företagare avsedd frivillig försäkring mot skada till följd av olycksfall,
över vilket förslag utlåtanden avgivits av bland andra socialstyrelsen, för-
säkringsrådet och försäkringsinspektionen.

Vid en förberedande granskning av detta ärende har jag med hänsyn till de erinringar mot riksförsäkringsanstaltens förslag, som framkommit i utlåtandena, funnit detsamma icke vara av beskaffenhet att kunna föreläggas riksdagen utan en ingående överarbetning. Jag bortser därför i det följande från de delar av riksförsäkringsanstaltens anslagsäskanden för nästa budgetår, som hänföra sig till förevarande förslag.

Vid fjolårets riksdag uppkom fråga rörande vidgad upplysning beträffande den frivilliga försäkringen, i syfte att hemmavarande barn, vilka utföra arbete såsom anställda hos sina föräldrar eller hos dem erhålla yrkesutbildning, må på den frivilliga försäkringens väg komma i åtnjutande av en olycksfallsförsäkrings förmåner.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 57, yrkades upphävande av de undantagsbestämmelser, som från den obligatoriska statliga olycksfallsförsäkringen utesluta företagarens hemmavarande, hos honom anställda eller för erhållande av yrkesutbildning arbetande barn.

Efter inhämtande av yttrande från riksförsäkringsanstalten förklarade andra lagutskottet i utlåtande nr 18, att utskottet ansåge en lagstiftning av det innehåll, som åsyftades i motionen, för närvarande icke böra genomföras i vårt land. Utskottet underströk emellertid vikten av upplysning angående möjligheterna att i förevarande fall erhålla frivillig försäkring. Utskottet anförde härvidlag följande.

Utskottet ville framhålla vikten och betydelsen av att de hemmavarande barn, vilka utförde arbete såsom anställda hos sina föräldrar eller hos dem erhöle yrkesutbildning, komme i åtnjutande av en olycksfallsförsäkrings förmåner. Såsom riksförsäkringsanstalten framhållit, syntes detta lämpligast kunna ske genom frivillig försäkring enligt 35 § i olycksfallsförsäkringslagen. En sådan försäkring kunde erhållas på samma villkor — bland annat beträffande premiekostnader — som gällde för obligatorisk försäkring. I de fall, där behov av försäkring förefunnes och där vederbörande arbetsgivare ville och kunde bära erforderliga kostnader, skulle således genom frivillig försäkring ernås samma resultat, som om obligatorisk försäkring för samma fall vore föreskriven. Enligt utskottets mening vore det ett samhällsintresse av vikt, att upplysning angående förefintliga möjligheter att erhålla frivillig försäkring på lämpligt sätt spredes i så vida kretsar som möjligt. En av de utvägar, som därutinnan skulle kunna begagnas, syntes vara den att träda i förbindelse med jordbrukarungdomens sammanslutningar. Vidare syntes böra övervägas lämpligheten av att i någon utsträckning giva ersättning för anskaffande av frivilliga försäkringstagare.

Vad andra lagutskottet anført vann riksdagens godkännande.

Med anledning av utskottets uttalande hava åtskilliga åtgärder för propaganda för den frivilliga försäkringen planlagts för nästa budgetår. Till dessa återkommer jag i samband med behandlingen av respektive anslag till riksförsäkringsanstaltens avlöningar, omkostnader samt ortsombud m. m.

I skrivelse den 30 augusti 1935 har riksförsäkringsanstalten gjort framställning om anslag för nästa budgetår till avlöningar. Anstalten har därvid haft att taga under övervägande en av *civilförvaltningens personalförbund*

i skrivelse den 7 juni 1935 gjord framställning om uppförande å ordinarie stat av en materialförvaltarbefattning och fem expeditionsvaktsbefattningar vid anstalten.

Vad först angår anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har anstalten i fråga om överförande å ordinarie stat av vissa icke-ordinarie befattningar i huvudsak fullföljt den framställning, anstalten gjorde vid avgivandet av anslagsäskanden för innevarande budgetår. Jag vill erinra, att anstalten därvid hemställde om överförande å ordinarie stat av 96 icke-ordinarie befattningar. Statskontoret tillstyrkte för sin del överflyttning av 92 tjänster, medan allmänna civilförvaltningens lönenämnd ansåg sig kunna tillstyrka överförandet av 94. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslöt 1935 års riksdag att å ordinarie stat överföra 25 befattningar, nämligen 10 kontorsskrivare i lönegraden B 15, 1 kansliskrivare i lönegraden B 11, 2 kanslibiträden i lönegraden B 7, 1 expeditionsvakt i lönegraden B 5 och 11 kontorsbiträden i lönegraden B 4.

I sin nu gjorda framställning hemställer anstalten, att å ordinarie stat måtte uppföras 1 byråchef i lönegraden B 30, 2 byrådirektörer i lönegraden B 28, 1 förste byråingenjör i lönegraden B 24, 1 sekreterare i lönegraden B 24, 1 aktuarie i lönegraden B 21 och 2 notarier i lönegraden B 21. Anstaltens förslag innebär vidare, att å ordinarie stat skulle uppföras 5 förste kontorsskrivare i lönegraden B 17, 1 materialförvaltare i lönegraden B 14, 1 kassör i lönegraden B 14, 6 kanslibiträden i lönegraden B 7, 2 expeditionsvakter i lönegraden B 5 och 44 kontorsbiträden i lönegraden B 4. Sammanlagt skulle alltså å ordinarie stat uppföras 67 befattningshavare.

För ifrågavarande förslag har anstalten lämnat en utförlig motivering, till vilken jag tillåter mig att i huvudsak hänvisa. Med hänsyn till den hemställan, jag i det följande kommer att göra, uppehåller jag mig här endast vid de delar av framställningen, som efter min mening nu böra föranleda inrättande av nya ordinarie tjänster.

Till stöd för förslaget om uppförande å ordinarie stat av *två byrådirektörstjänster i lönegraden B 28* har anstalten anfört bland annat följande.

Enligt medgivande av 1931 års riksdag vore tre befattningar som ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 28 uppförda å extra stat. Innehavarna av dessa befattningar vore chefer för var sin byrå, nämligen andra och tredje skaderegleringsbyråerna samt byrån för försäkringsplikts- m. fl. ärenden. Ehuru befattningarna i nuvarande form tillkommit först år 1931, hade de alltsedan 1918 funnits såsom tillfälliga ledamotsbefattningar. I statsverkspropositionen till 1931 års riksdag framlades i samband med förslaget om befattningarnas ombildning en uttömmande utredning rörande ifrågavarande befattningshavares åligganden och behovet av desamma m. m. Med hänsyn till vikten av att särskilt de högre befattningarna inom anstalten i möjligaste utsträckning uppfördes å ordinarie stat, ansåge anstalten det önskvärt, om så kunde ske med samtliga byrådirektörsbefattningarna, men hade anstalten emellertid inskränkt sig till att föreslå, att tills vidare endast två av befattningarna överfördes till ordinarie stat.

Överförandet å ordinarie stat av befattningshavare i ledamotsställning vore av synnerlig vikt även ur den synpunkten, att därigenom vissa särskilt

framträdande olägenheter av det inom anstalten rådande vikariatssystemet skulle avlägsnas. Två av byrådirektörerna vore nämligen innehavare av var sin sekreterarbefattning. Dessa ordinarie befattningar i lönegraden B 24 måste alltså under åratals uppehållas av vikarier, vilka i sin tur i allmänhet vore ordinarie tjänstemän i lönegraden B 21 och hade vikarier å dessa tjänster. Givetvis vore detta vikariatssystem till betydande olägenhet för anstalten.

I fråga om överförande å ordinarie stat av *en aktuarietjänst och två notarietjänster i lönegraden B 21* framhåller anstalten bland annat följande.

På försäkringsbyrån funnes sammanlagt 11 tjänstemän i lönegraden B 21, därav 7 aktuarier och 4 byråingenjörer. Av aktuarierna vore 4 och av byråingenjörerna 2 på ordinarie stat. Riksförsäkringsanstalten funne det befogat, att ytterligare en av de aktuarier, som vore ledare av arbetet på underavdelningar inom byrån, överfördes till ordinarie stat.

Å administrativa byrån, de tre skaderegleringsbyråerna och försäkringspliktsbyrån med en personal av sammanlagt omkring 160 personer funnes 13 notarier. Därav vore sammanlagt 6 ordinarie. Med hänsyn till att antalet notarier sedan år 1921 icke ökats, oaktat arbetet å ifrågavarande byråer, särskilt efter borttagandet från och med år 1929 av karenstiden, i högst betydande omfattning stegrats, ansåge riksförsäkringsanstalten icke några betänkligheter böra möta mot att omkring två tredjedelar av antalet notarier bleve ordinarie.

Vid bifall till riksförsäkringsanstaltens förslag om aktuarie- och notarietjänsterna skulle i allt fall 9 tjänster i lönegraden B 21, motsvarande en tredjedel av hela antalet, kvarbliva å extra stat.

Vad vidare angår inrättandet av en ordinarie *materialförvaltarbefattning i lönegraden B 14* erinrar anstalten till en början om tillkomsten av den nuvarande e. o. materialförvaltarbefattningen samt om behandlingen i föl av då väckt fråga angående inrättande av en ordinarie sådan tjänst. Anstalten anför härvidlag huvudsakligen följande.

Från och med år 1917 inrättades hos anstalten en befattning som materialförvaltare. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 8 december 1922 placerades materialförvaltaren i lönegraden 6, motsvarande nuvarande lönegraden 12, och tillerkändes särskild gottgörelse med 300 kronor årligen för tillsyn av ämbetsverkets lokaler samt uppsikt över städning och renhållning därstädes.

I skrivelse den 31 augusti 1934 hade riksförsäkringsanstalten framhållit, bland annat, att sedan befattningen som materialförvaltare varit upptagen i anstaltens stat under mer än 17 år samt de med densamma förenade göromålen vuxit i omfattning och betydelse, tiden syntes vara inne att till omprövning upptaga frågan om befattningens placering å löneskalan. Beträffande materialförvaltarens åligganden anförde anstalten, att dit hörde bland annat:

att hava tillsyn över samtliga lokaler inom anstaltens ämbetsbyggnad, inrymmande c:a 170 rum, förrådsrum om c:a 400 kvm, arkiv om c:a 450 kvm samt lunchlokaler med kök m. m., övervaka eldning, belysning och renhållning samt föreslå och kontrollera reparationer;

att hava vård om samtliga inventarier i lokalerna och föra förteckningar över möbler och maskiner (126 skriv-, räkne-, bokförings-, statistik-, adresserings- och dupliceringsmaskiner) samt verkställa årlig inventering av lunchserveringens inventarier;

att hava vård om anstaltens förråd av trycksaker (c:a 1,350 olika slag av formulär, avsedda att underlätta arbetet m. m.), papper, kontors- och skriv-

materialier m. m. samt att själv eller genom biträde, mot kvitto å därför avsedda kort, utlämna till personalen erforderlig materiell;

att övervaka, att sparsamhet i alla avseenden iakttoges med materiell m. m.;

att efter behörig utredning för vederbörande byråchef föredraga frågor rörande lokalerna och deras vård, anskaffning och underhåll av inventarier, beställning av trycksaker och inköp av materiell och dylikt samt verkställa fattade beslut i dessa avseenden ävensom granska och attestera räkningar samt

att hava tillsyn över maskinistens och portvaktens samt hissförarnas och den i arkiven anställda personalens arbete ävensom leda det arbete, som utfördes av hos honom anställda biträden, ansvara för duplicering av formulär och stansning av plåtar till adresseringsmaskinen m. m.

Riksförsäkringsanstalten hade hemställt, att befattningen som materialförvaltare måtte överföras på ordinarie stat och uppflyttas i lönegraden B 15, varvid den särskilda gottgörelsen av 300 kronor skulle bortfalla.

Statskontoret hade med anledning därav anfört, att, därest befattningen med hänsyn till de ökade arbetsuppgifter, som kommit att åvila innehavaren efter anstaltens inflyttning i de nya ämbetslokalerna, ansåges böra erhålla högre lönegradsplacering, kunde statskontoret i allt fall icke tillstyrka, att tjänsten placerades i högre lönegrad än B 14, till vilken mera kvalificerade registratorsbefattningar i olika ämbetsverk blivit hänfödda.

Lönenämnden hade yttrat att, enligt vad nämnden inhämtat, materialförvaltarens arbetsuppgifter och ansvar under senare år avsevärt ökats, och syntes detta särskilt hava blivit fallet efter inflyttningen i de nya ämbetslokalerna. Med hänsyn därtill funne nämnden skäligt, att befattningen erhöle en något gynnsammare placering å löneskalan än för det dåvarande. Nämnden hade emellertid ansett sig böra stanna för att förorda befattningens placering i lönegraden B 14. Vid en dylik lönegradsplacering skulle visserligen innehavaren av materialförvaltarbefattningen, som sedan den 1 april 1932 åtnjutit avlöning enligt löneklassen 15 inom lönegraden 12 i den för extra ordinarie befattningshavare gällande löneplanen och därjämte åtnjöte särskild gottgörelse med 300 kronor för år räknat, komma att vid övergång till den ordinarie löneplanen lida minskning i sina dittillsvarande löneinkomster. Lönenämnden ville emellertid erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut av 1932 års riksdag bemyndigats att i förekommande fall medgiva särskild lönetursrätt till undvikande av löneminskning vid befordran från extra ordinarie befattning till ordinarie tjänst i samma eller högre lönegrad. I betraktande av föreliggande omständigheter syntes hänsyn vid medgivande av dylik rätt åt innehavaren av materialförvaltartjänsten, därest denne befordrades till ordinarie materialförvaltare, böra få tagas till den förmån, som tillkommit honom i form av särskild gottgörelse för bestyren med ämbetsverkets lokaler.

Riksförsäkringsanstaltens förslag i förevarande del hade ej upptagits till behandling i 1935 års statsverksproposition. Vid nämnda års riksdag hade emellertid väckts två likalydande motioner, nr 129 inom första och nr 404 inom andra kammaren, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta inrättande av en ordinarie materialförvaltarbefattning vid riksförsäkringsanstalten med placering i lönegraden B 14.

I utlåtande nr 5 hade statsutskottet i förevarande avseende anfört, att utskottet icke kunnat biträda det motionsvis framförda yrkandet om överförande till ordinarie stat med placering i lönegraden B 14 av ifrågavarande befattning. Utskottet ville i denna fråga framhålla, att utskottet icke kunnat undgå att finna, att ett flertal av de av motionärerna angivna göromålen, som åläge den i lönegraden 12 å löneplanen för icke-ordinarie befattnings-

havare placerade materialförvaltaren, vore av den art, att de i viss utsträckning syntes tillkomma befattningshavare med förste expeditionsvakts tjänsteställning.

Ifrågavarande motioner hade icke vunnit riksdagens bifall.

Under hänvisning till den av civilförvaltningens personalförbund i dess förutnämnda skrivelse gjorda framställningen om materialförvaltarbefattningens uppförande å ordinarie stat uttalar anstalten därefter följande.

Med den stora omfattningen av riks försäkringsanstaltens verksamhet hade ifrågavarande befattning visat sig fylla en viktig uppgift för ernående av en sparsam och ändamålsenlig förvaltning. Materialförvaltaren hade inlagt stora förtjänster i fråga om upphandling på billigaste sätt av inventarier och materialier samt beställning av trycksaker. Därjämte hade han åvägbragt en noggrann kontroll över personalens förbrukning av materialier. Sedan riks försäkringsanstalten erhållit egen ämbetsbyggnad, hade hans åligganden i avseende å anstaltens lokaler och allt vad därtill hörde väsentligt utökats, och han kunde anses i detta avseende intaga en ställning motsvarande en vice värds för fastigheten.

Även om en del av de göromål, som ålåg materialförvaltaren, vore av den art, att de i mindre verk tillkomme befattningshavare med förste expeditionsvakts tjänsteställning, erhöle dessa göromål en helt annan ekonomisk betydelse i ett verk med riks försäkringsanstaltens omfattning. Därtill komme, att materialförvaltarens arbetsuppgifter utöver de nyss nämnda vore av den omfattning och vikt för en sparsam förvaltning, att de väl motiverade hans placering i högre lönegrad.

För innehavaren av materialförvaltarbefattningen medförde den föreslagna placeringen minskning i avlöningen, men syntes detta kunna avhjälpas på sätt lönenämnden föreslagit.

Beträffande *personalen i lönegraderna 7—4* meddelar anstalten vissa uppgifter angående förhållandet mellan antalet ordinarie och extra ordinarie tjänstemän samt framhåller i samband därmed bland annat följande.

Antalet ordinarie kanslibiträden och kontorsbiträden utgjorde 18, respektive 31 samt antalet extra ordinarie dylika biträden 20, respektive 106.

Vidare funnes 4 ordinarie och 5 extra ordinarie expeditionsvakter i lönegraden 5. Därtill komme 3 extra ordinarie expeditionsvakter i lönegraderna 4—2 samt 2 extra expeditionsvakter.

Civilförvaltningens personalförbund hade i sin förutnämnda skrivelse framhållit, att efter överförande av 1 expeditionsvakt till ordinarie stat från och med den 1 juli 1935 alltjämt skulle finnas hos anstalten 5 expeditionsvakter med en anställningstid av 16—20 år. Enär någon anledning till förmodan, att behovet av expeditionsvakter skulle minskas, icke förefunnes, syntes det förbundet vara en gärd av rättvisa, att 5 expeditionsvakter överflyttades till ordinarie stat.

Vad beträffade sistberörda yrkande hade riks försäkringsanstalten intet att erinra mot bifall till detsamma. Med hänsyn till den proportion, som eljest iakttagits mellan ordinarie och extra ordinarie befattningshavare i ifrågavarande grader, ansåge sig anstalten dock för sin del för närvarande böra inskränka sig till att föreslå ytterligare 2 expeditionsvakter till överflyttning å ordinarie stat.

Anstalten beräknar, att vid bifall till anstaltens förslag i fråga om nya ordinarie befattningar skulle till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat erfordras ett belopp av 720,000 kronor.

Beträffande posten till avlöning till tjänsteman å övergångsstat ifrågasätter anstalten icke någon ändring.

Under anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat räknar anstalten i första hand med avlöning till de befattningshavare, vilka vid bifall till anstaltens hemställan om överförande av befattningar från extra till ordinarie stat alltså skulle kvarstå å extra stat. Dessa befattningshavare skulle utgöras av 1 ledamot och byrådirektör i lönegraden B 28, 1 förste byråingenjör i lönegraden B 24 ävensom 2 aktuarier, 2 byråingenjörer och 5 notarier, samtliga i lönegraden B 21.

Anstalten har därjämte hemställt om inrättandet av tre nya tjänster å extra stat, nämligen 1 revisor i lönegraden B 22 och 2 notarier i lönegraden B 21.

Vad angår förslaget om *en revisorstjänst i lönegraden B 22* anför anstalten, att frågan därom uppkommit i samband med en av riksräkenskapsverket hos anstalten gjord inventering. Uppmärksamheten hade därvid riktats på att anstalten i ersättningar till skadade utanordnade betydande belopp, vilka utanordningar — liksom debiteringen av försäkringsavgifter — varken underkastades eftergranskning hos riksräkenskapsverket eller hos anstalten. Angående det sätt, på vilket ersättningarna bestämdes och utanordnades, samt angående debiteringen av försäkringsavgifter lämnar anstalten i detta sammanhang en utförlig redogörelse, till vilken jag tillåter mig hänvisa. Anstalten yttrar därjämte i denna fråga bland annat följande.

Under budgetåret 1934/1935 utanordnades av riksförsäkringsanstalten i ersättningar från olycksfallsförsäkringsfonden samt övriga fonder och anslag över 15,000,000 kronor.

Av stor ekonomisk betydelse för riksförsäkringsanstalten vore även debiteringen av försäkringsavgifter, vilkas summa, inbegripet tilläggsavgifter, under budgetåret 1934/1935 uppgått till i runt tal 14,000,000 kronor.

Ehuru anstaltens beslut och åtgärder i viss utsträckning vore underkastade kontroll av de skadade eller deras arbetsgivare samt även av läkare m fl., som därav berördes, ville anstalten såsom riktigt och påkallat ifrågasätta, att även förevarande del av anstaltens penningförvaltning underkastades eftergranskning, låt vara att denna granskning på grund av förhållandena måste bli av begränsad omfattning.

Till stöd för förslaget om uppförande å extra stat av ytterligare *två notarietjänster i lönegraden B 21*, avsedda för administrativa byrån och tredje skaderegleringsbyrån, anför anstalten bland annat följande.

För byråchefen å administrativa byrån, vilken, förutom handhavandet av de löpande ärendena, hade att verkställa ofta mycket omfattande utredningar i anledning av remisser m. m., hade arbetsbördan blivit alltför tyngande. Det hade alltmåra visat sig nödvändigt för honom att till biträde erhålla en kvalificerad tjänsteman, till vilken han kunde överlämna mera självständigt handhavande av vissa ärenden, bland annat ombudsärenden och kontroll å avlöningsräkningar, och som dessutom kunde bistå honom med utredningar och övriga ärenden. Denne tjänsteman, som i viss mån skulle hava sekreterares göromål, borde emellertid tills vidare placeras i lönegraden B 21.

Tredje skaderegleringsbyrån vore indelad i två avdelningar, av vilka den ena huvudsakligen handlade ärenden rörande ersättning för sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, och den andra ersättning i anledning av olycksfall jämte i huvudsak all ersättning för läkarvård. Såsom föreståndare för varje sådan avdelning borde — såsom fallet vore i fråga om motsvarande avdelningar å första skaderegleringsbyrån — vara placerad en tjänsteman i lönegraden B 21. Då emellertid endast en notarie dittills funnits å byrån, hade för den senare avdelningen en förste amanuens tjänstgjort som föreståndare. Sistnämnde befattningshavare hade därvid haft att fullgöra de åligganden, som enligt 27 och 29 §§ i arbetsordningen tillkomme notarie, vartill bland annat hörde fattande av beslut om ersättning i vissa fall. Med hänsyn därtill vore det påkallat, att även föreståndaren för olycksfallsavdelningen placerades i lönegraden B 21.

Kostnaderna för avlöningar till de befattningshavare å extra stat, som anstalten sålunda räknat med, uppskattar anstalten till 103,200 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, innefattar, såsom tidigare nämnts, för närvarande bland annat 5,000 kronor till arvode åt en överläkare och 10,500 kronor till arvoden å 3,500 kronor till tre biträdande läkare. För nästa budgetår hemställer anstalten om höjning av det för arvoden till biträdande läkare avsedda beloppet.

En liknande framställning gjordes av anstalten i samband med dess anslagsäskanden för innevarande budgetår. Med hänsyn till att de utgående arvodena enligt min mening vore avvägda på ett sätt, som möjliggjorde en utsträckning av tjänstgöringsskyldigheten för anstaltens läkare, i den mån så funnes erforderligt, ansåg jag mig emellertid icke kunna tillstyrka anstaltens förslag.

Med anledning av en av anstalten gjord framställning medgav Kungl. Maj:t den 17 maj 1935, att för en tid av högst tre månader finge vara anställd ytterligare en biträdande läkare hos anstalten. Samtidigt anbefallde Kungl. Maj:t anstalten att inkomma med förslag till sådan omläggning av läkarorganisationen inom anstalten, att anstaltens behov av läkarkrafter på effektivaste sätt tillgodosåges för den i 1935 års statsverksproposition beräknade kostnaden, sammanlagt 15,500 kronor.

Anstalten framlägger nu en utredning angående läkarnas arbete inom anstalten och förslag till omläggning av läkarorganisationen samt anför därvid bland annat följande.

Anstaltens läkare skulle, med undantag av den biträdande läkare, som vore specialist på lungsjukdomarnas område, vara tillstädes i anstaltens ämbetslokal minst 1½ timme 3 gånger i veckan. Tiden för sistnämnde läkares närvaro å tjänsterummet vore, med hänsyn till att en betydande del av hans arbete utfördes utom tjänsterummet, i regel 1½ timme 2 gånger i veckan.

Från och med år 1927 till och med år 1934 hade antalet till riksförsäkringsanstalten anmälda olycksfall, avseende i anstalten försäkrade arbetare, ökat från 39,131 till 88,717 eller med omkring 127 procent. Under år 1935 hade ökningen fortsatt, i det att 55,434 olycksfall anmälts under de sju första månaderna mot 49,982 motsvarande tid 1934. Det växande antalet olycksfall i förening med det alltfjämt ökade antalet omprövade invaliditetsfall

hade givetvis också föranlett ökning i antalet ärenden, som krävt medverkan av anstaltens läkare.

Med den begränsade tillgången på läkare hade vid det ökade antalet ärenden annan utväg ej funnits än att *dels* i möjligaste mån inskränka antalet fall, som hänskötes till läkare, *dels* vidtaga åtgärder för underlättande av läkarnas arbete genom ärendenas föredragning för dem av noggrant förberedda tjänstemän.

För överläkaren och de biträdande läkarna föredroges årligen 18,000 à 20,000 ärenden. Därtill komme, att anstaltens läkare årligen i omkring 600 fall själva undersökte skadade, varigenom ofta kostsamma undersökningar å lasarett inbesparades.

Anstalten hade ytterligare övervägt arvodesfrågan och därvid, efter hörande ånyo av sin överläkare och sina biträdande läkare, kommit till den uppfattningen, att anstaltens oundgängliga behov av läkarkrafter icke kunde tillgodoses genom minskning av läkarnas arvoden eller utsträckning av deras tjänstgöringstid.

Anstalten finner, om ock med viss tvekan, att anstaltens behov av läkarkrafter skulle kunna tillgodoses utan höjning av överläkarens och två av de biträdande läkarnas nuvarande arvoden — 5,000 respektive 3,500 kronor årligen — därest ytterligare 3,500 kronor ställdes till anstaltens förfogande för höjning av den tredje av de biträdande läkarnas arvode till högst 7,000 kronor årligen. Skulle någon biträdande läkare med den avsevärt ökade tjänstgöringstid hos anstalten, som därför skulle erfordras, icke kunna erhållas, vore det enligt anstaltens förmenande oundgängligt, att ytterligare en biträdande läkare finge anställas med arvode av intill 3,500 kronor årligen.

Vad beträffar övriga arvoden och ersättningar under denna post anser anstalten icke annan ändring erforderlig, än att den särskilda ersättningen av 300 kronor till materialförvaltaren borde bortfalla vid bifall till anstaltens framställning om inrättande av en ordinarie materialförvaltarbefattning i lönegraden B 14.

Anslagsposten till arvoden och ersättningar skulle alltså enligt anstaltens beräkningar upptagas till $(19,900 + 3,500 - 300)$ 23,100 kronor.

Beträffande posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal föreslår anstalten av ett flertal skäl förändrad medelsberäkning.

Med utgångspunkt från de redan mera fast anställda extra ordinarie och extra befattningshavarna beräknar anstalten, att för nästa budgetår skulle erfordras 636,000 kronor. Huru stor del av detta belopp, som enligt kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 374) angående bestridande av avlöningskostnader vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen kunde komma att utgå från andra anslagsposter — på grund av vikariat m. m. — anser anstalten synnerligen svårt att beräkna men uppskattar den förslagsvis till omkring 40,000 kronor. Anslagsposten skulle på grund härav kunna angivas till 596,000 kronor.

Anstalten förutsätter emellertid, att den under år 1936 tillämnade folkräkningen komme att höja antalet arbetsgivare, som hade försäkring i anstalten, med några tiotusental. På grund av det arbete, som föranleddes därav, föreslår anstalten en ökning med 7,000 kronor.

Under hänvisning till andra lagutskottets förutnämnda uttalande angående upplysningsverksamhet beträffande möjligheterna att frivilligt försäkra hemmavarande barn enligt olycksfallsförsäkringslagen uttalar anstalten att, därest den frivilliga försäkringen skulle vinna framgång, en energisk propaganda-verksamhet måste bedrivas från riks-försäkringsanstaltens sida bland annat genom tillhandahållande av broschyrer och andra trycksaker i mycket stor utsträckning, genom notiser i tidningarna samt genom ständig förbindelse och skriftväxling med olika sammanslutningar och med ortsombuden. För anställande av en amanuens, som kunde helt ägna sig åt denna verksamhet, och erforderligt skrivbiträde beräknar anstalten 5,000 kronor.

Anstalten anmärker slutligen beträffande denna post, att, därest anstaltens förslag om överförande av vissa befattningar till ordinarie och till extra stat bifölles, densamma skulle kunna minskas med i runt tal 145.000 kronor.

I skrivelse den 5 november 1935 har riks-försäkringsanstalten anmält, att det belopp av 40,000 kronor, som anstalten ansett kunna inbesparas å ifrågavarande anslagspost på grund av vikariat m. m., visat sig vara för högt beräknat. Med hänsyn till den erfarenhet, som anstalten under tiden juli—oktober 1935 vunnit rörande tillämpningen av förutnämnda kungörelse angående bestridande av avlöningskostnader, har anstalten funnit förevarande inbesparing ej kunna upptagas högre än till omkring 20,000 kronor, varför den beräknade summan för posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal borde ökas med enahanda belopp.

Anstalten har vidare i sin senare skrivelse hemställt, att ifrågavarande post måtte, med hänsyn till eventuellt erforderlig utvidgning av anstaltens verksamhet, ökas med ytterligare 30,000 kronor. Anstalten anför härvidlag huvudsakligen följande.

Antalet i anstaltens register upptagna aktuella arbetsgivare hade från början av år 1930 till början av år 1935 ökat med ej mindre än i runt tal 130,000 eller 28 procent. Antalet anmälda olycksfall avseende i anstalten försäkrade arbetare hade under år 1930 uppgått till 70,645 och beräknades för år 1935 komma att uppgå till omkring 97,000, motsvarande en ökning från år 1930 med ej mindre än 37 procent. Vart och ett av åren under perioden 1930—1935 uppvisade ökning, och detta ehuru under densamma en markerad lågkonjunktur inträffat. Under de sedan år 1933 ånyo stigande konjunkturerna hade ökningen i antalet anmälda olycksfall uppgått till 27 procent. Den avsevärda ansvällning av anstaltens arbetsbörda, varom dessa siffror bure vittne, hade för anstaltens del nödvändiggjort en utökning av anstaltens personal under innevarande budgetår, som vore större än vad som förutsågs vid avlåtagandet av anstaltens skrivelse den 31 augusti 1934 angående anslag för budgetåret 1935/1936. Det kunde därför förutses, att det i avlöningsstaten för detta budgetår upptagna anslaget till grundavlöningar m. m. komme att visa sig otillräckligt.

Efter allt att döma komme antalet anmälda olycksfall att även i fortsättningen öka. Jämväl under den senaste konjunktur nedgången ökade, såsom nämnts, antalet olycksfallsskador, som riks-försäkringsanstalten hade att reglera. Försiktigheten syntes bjuda, att även för nästkommande budgetår räkna med möjligheten av ett avsevärt ökat antal skadeärenden.

Därtill komme, att riksförsäkringsanstalten måste förutse, att ett ökat antal försäkringstagare kunde komma att erhålla försäkring hos anstalten. Även om endast ett relativt obetydligt antal större arbetsgivare skulle överflytta sina försäkringar från bolag till anstalten, kunde detta betyda en avsevärd utökning av det antal olycksfall, som anstalten hade att reglera. Anstalten vore skyldig att mottaga varje erbjuden försäkring och kunde reglera omfattningen av sin verksamhet med hänsyn till större eller mindre tillgång till personal. På grund därav borde anslagsposten till grundavlöningar m. m. icke vara av riksdagen maximerad utan, såsom fallet vore t. ex. med anslaget till grundavlöningar till icke-ordinarie personal å tullstaten, upptagas förslagsvis. Därest detta emellertid icke läte sig göra, vore det nödvändigt, att ifrågavarande anslagspost upptoges till så högt belopp, att tillräcklig marginal funnes för tillgodoseende av ökade kostnader i anledning av sådan utvidgning av verksamheten, som förut angivits. Anstalten ansåge sålunda, att med hänsyn till emotsedd eller eljest möjligen inträdande ökning av anstaltens arbetsbörda posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal borde höjas med ytterligare förslagsvis 30,000 kronor, varvid emellertid denna post kunde maximeras av Kungl. Maj:t efter förhållandena vid avlöningsstatens fastställande.

I enlighet med anstaltens beräkningar skulle alltså posten grundavlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m. upptagas till $(596,000 + 7,000 + 5,000 - 145,000 + 20,000 + 30,000)$ 513,000 kronor.

Medelsbehovet för avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal uppskattar anstalten med utgångspunkt från nuvarande personal till 100,000 kronor. Ökningen med 15,500 kronor i förhållande till innevarande budgetår är beräknad med hänsyn till avlöningsförhöjningar enligt författingsenliga grunder samt till att avlöning vid ledighet under sjukdom m. m. skall utgå från denna anslagspost. Därest anstaltens förslag beträffande nya tjänster å ordinarie och extra stat bifölles, skulle enligt anstaltens beräkning posten kunna bestämmas till i runt tal 60,000 kronor.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän upptager anstalten till 84,000 kronor. Ökningen sammanhänger med beräknade utgifter för provisoriskt dyrtorstillägg under innevarande budgetår samt den föreslagna utökningen av personalen.

Sammanlagt skulle alltså medelsbehovet för nästa budgetår enligt anstaltens förslag uppgå till $(720,000 + 7,500 + 103,200 + 23,100 + 513,000 + 60,000 + 84,000)$ 1,510,800 kronor.

Över riksförsäkringsanstaltens framställning den 30 augusti 1935 hava utlåtanden avgivits av riksräkenskapsverket den 12 oktober 1935 och av statskontoret den 15 i samma månad.

Riksräkenskapsverket yttrar beträffande förslaget om inrättande av en revisorstjänst hos riksförsäkringsanstalten bland annat följande.

Själva anordningsförfarandet liksom debiteringens verkställande syntes icke giva anledning till erinran ur kontrollsynpunkt. Vad beträffade riksförsäkringsanstaltens beslut rörande de olika ersättningarna samt bestämmandet av premiesatserna, funnes för närvarande icke anordnad någon efterföljande granskning, i den mån ärendena icke upptoges till prövning av

försäkringsrådet. Ur statsverkets synpunkt vore dock denna prövning av ringa betydelse.

Det upptagna spørsmålet vore tvivelsutan värt beaktande. Frågan vore emellertid ganska komplicerad. Det uppstode sålunda till en början tvekan, huru långt kontrollen borde utsträckas, om den borde gälla även fastställandet av ersättningsgrunderna och dylikt eller blott själva uträkningen. Vidare vore att överväga om kontrollen lämpligen kunde förläggas inom riks-försäkringsanstalten eller om den borde anknytas till den fristående revisionsmyndigheten, riksräkenskapsverket. Den senare utvägen syntes få anlitas, om eftergranskningen skulle avse själva ersättningsbesluten.

Förhållanden liknande dem vid riks-försäkringsanstalten konstaterade förefunnos även vid vissa andra verk, vilka meddelade beslut om pensioner och statsunderstöd av betydande omfattning. Främst därvidlag komme pensionsstyrelsen, vars åtgärder beträffande beviljandet av pensioner m. m. icke vore föremål för granskning av någon revisionsmyndighet.

Under hänvisning till nu angivna förhållanden förklarar sig riksräkenskapsverket för närvarande ej kunna tillstyrka, att en revisorsbefattning för ändamålet inrättades hos riks-försäkringsanstalten. Enligt riksräkenskapsverkets mening borde frågan om kontroll å åtgärder av ifrågavarande slag upptagas till behandling i ett sammanhang för hela statsförvaltningen.

Statskontoret åberopar beträffande anstaltens hemställan om inrättande av nya ordinarie tjänster vad ämbetsverket anför i sitt utlåtande över anstaltens motsvarande framställning för innevarande budgetår.

För inrättande av en revisorstjänst å extra stat anser statskontoret fullgoda skäl hava anförts, och ämbetsverket vill icke göra erinran mot framställningen i denna del i vidare mån, än att tjänsten, i likhet med vad som regelmässigt tillämpades beträffande revisorstjänster, borde placeras i lönegraden B 21.

Vad angår framställningen om inrättande av en notarietjänst å extra stat å vardera av administrativa byrån och tredje skaderegleringsbyrån finner statskontoret ej tillräckliga skäl vara anförda därför. Vad särskilt angår det behov av ökning av arbetskrafterna, som för administrativa byråns del åberopats för inrättandet av en dylik tjänst, anser statskontoret detta kunna tillgodoses med befattningshavare i lägre lönegrad än den av anstalten föreslagna lönegraden B 21.

Med anledning av anstaltens yrkande om ökning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar för beredande av ytterligare medel till arvoden åt biträdande läkare anför statskontoret, att antalet olycksfall under de sju första månaderna år 1935 visserligen stegrats något i förhållande till motsvarande tid år 1934, men att statskontoret dock icke kunde finna tillräckliga skäl föreligga för en höjning av anslagsposten. Under hänvisning till departementschefens uttalande i statsverkspropositionen till 1935 års riksdag yttrar statskontoret, att till läkararvoden borde även för nästkommande budgetår upptagas 15,500 kronor.

Beträffande den personal — med avlöning från anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal — som anstalten beräknat för propaganda för frivillig försäkring av hemmavarande barn, anför stats-

kontoret, att, även om svårighet föreläge att, innan någon erfarenhet vunnits därvidlag, bedöma storleken av det medelsbelopp, som borde anvisas för sagda ändamål, statskontoret funne sig böra ifrågasätta, huruvida icke lägre belopp än det av anstalten begärda borde vara tillräckligt för nästkommande budgetår.

Jag övergår härefter till att i korthet redogöra för resultatet av en år 1935 slutförd undersökning i fråga om ändrad organisation av den sociala olycksfallsförsäkringen.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 september 1934 uppdragit åt numera landshövdingen Bo Hammarskjöld att såsom sakkunnig inom socialdepartementet biträda med handläggningen av nämnda fråga, har Hammarskjöld i april 1935 avgivit utlåtande angående de faktiska förutsättningarna för en centralisering av olycksfallsförsäkringen till en anstalt av den nuvarande riks-försäkringsanstaltens typ. Hammarskjöld har vid sin undersökning tagit såsom utgångspunkt de reformförslag, som i propositionen nr 109 förelades 1926 års riksdag. Såsom en sammanfattning av undersökningens resultat anför Hammarskjöld huvudsakligen följande.

De skäl, som enligt omförmälda proposition väsentligen låge till grund för det då framställda förslaget om den sociala olycksfallsförsäkringens centralisering till en anstalt, vore, såsom av s. 72—83 i propositionen framginge, följande:

- 1) kostnadsbesparingar;
- 2) samtliga skaderegleringar komme att ske enligt enhetliga grunder;
- 3) ett steg toges på vägen till förenkling och enhetlighet av hela den sociala försäkringen;
- 4) arbetet på återställelsen av invaliders förvärvsförmåga kunde fullt systematiskt bedrivas.

Vad beträffade besparingarna i förvaltningskostnaden hade en centralisering med giltighet från och med den 1 januari 1936 beräknats medföra en *nationalekonomisk* vinst av omkring 550,000 kronor mot 938,000 kronor år 1926. Däremot skulle enligt beräkningarna, under förutsättning av oförändrade förvaltningsbidrag från arbetsgivarnas sida, centraliseringen öka *statens* utgifter med 400,000 à 450,000 kronor. Därest man ville genomföra centralisering *utan* ökad kostnad för staten, skulle man få höja det från arbetsgivarna utgående förvaltningsbidraget från dåvarande 5 procent i anstalten till ungefär 7 procent (6.68) av nettopremierna. Skulle man åter, i samband med centraliseringen, vilja öka arbetsgivarnas bidrag, så att detsamma komme att täcka statens samtliga kostnader för riks-försäkringsanstalten efter centralisering, måste nämnda procentsats höjas från dåvarande 5 procent i anstalten till ungefär 10½ procent (10.58). Dessa beräkningar avsåge förhållandena *utan* genomfört allmänt samarbete med sjuk-kassorna.

Vid beräkningarna hade, jämfört med motsvarande beräkningar år 1926, vissa förändrade antaganden måst göras. Sålunda hade — i motsats mot år 1926 — det stora arbetsgivarregistret hos anstalten, vilket droge en betydande kostnad, efter verkställd närmare undersökning antagits böra bibehållas. Oavsett detta hade de ökade kostnader, som en centralisering skulle medföra för riks-försäkringsanstalten, måst beräknas icke oväsentligt högre än motsvarande belopp år 1926, beroende bland annat på att antalet olycksfall kraftigt stegrats utan att personalen i motsvarande omfattning ökats. Med stöd av vissa av riks-försäkringsanstalten redan år 1926

gjorda uttalanden syntes emellertid kunna antagas, att kostnadsökningen skulle minskas, om förvaltningsbidraget från arbetsgivarna icke längre skulle utgå med en lika för varje arbetsgivare fixerad procent av nettopremien utan anstalten erhöles frihet att därvid förfara efter omständigheterna, varvid hänsyn kunde tagas till i vilken mån arbetsgivaren vore villig medverka vid skaderegleringen.

I fråga om skaderegleringen framginge av utredningen, att, sedan 1926 års förslag på olycksfallsförsäkringens område framlades, vissa av de skäl, som legat till grund därför, betydligt förlorat i styrka. Detta sammanhänge väsentligen med de organisatoriska åtgärder, som vidtagits i fråga om de ömsesidiga bolagens skaderegleringsnämnd och särskilt den överenskommelse, enligt vilken inhämtande av skaderegleringsnämndens mening i vissa viktigare skaderegleringsfall gjorts obligatoriskt samt vederbörande bolag förpliktat sig att, därest nämndens mening icke biträdades, underställa sitt beslut försäkringsrådets prövning. De föreliggande statistiska uppgifterna rörande hos försäkringsrådet handlagda besvärsmål gäve icke stöd för antagande av någon mera väsentlig skillnad mellan å ena sidan riksförsäkringsanstaltens och å andra sidan bolagens sätt att handhava skaderegleringen i vad avsåge det slutliga resultatet av de anförda besvären, och ej heller förefunnes stöd för antagande, att de skadade i större utsträckning vore missnöjda med bolagens än med riksförsäkringsanstaltens skadereglering.

Vad så anginge det i 1926 års förslag omförmälda förhållandet, att genom en centralisering av den sociala olycksfallsförsäkringen till en anstalt ett steg toges på vägen till förenkling och enhetlighet av hela den sociala försäkringen, hade undersökningen särskilt tagit sikte på att utreda, i vilka avseenden förändringar sedan år 1926 inträtt i förhållandet mellan olycksfallsförsäkringen och sjukförsäkringen, vilka båda grenar av socialförsäkringen stode varandra nära. Under det att man år 1926 vid lösningen av olycksfallsförsäkringens organisationsproblem hade att utgå från organisationen av sjukförsäkringen, sådan den faktiskt föreläge enligt gällande lagstiftning, samt *förslag* om ändrad organisation av densamma, hade man nu att bygga på en *faktiskt* genomförd omorganisation av sjukförsäkringen. Genom denna omorganisation hade sjukförsäkringens organ gjorts väsentligt mera lämpade att handhava uppgifter för olycksfallsförsäkringen än förut. Sålunda funnes numera organ för sjukförsäkringen, erkänd sjukkasse, å varje ort i riket. Vidare hade principiell enhetlighet genomförts, i det att å varje ort skulle finnas antingen endast en kassa eller endast två kassor, vilka senare dock icke vore oberoende av varandra utan vore organisatoriskt infogade i samma system.

Emellertid hade en närmare granskning utvisat, att från förevarande synpunkt — åtminstone tills vidare — funnes vissa svårigheter, som icke kunde lämnas obeaktade. Såsom sådana hade påpekats de särskilda bestämmelserna rörande central- och lokalsjukkassor, bildade av föreningar, vilka varit registrerade enligt den tidigare sjukkasselagen av år 1910, genom vilka bestämmelser det enhetliga systemet på vissa viktiga orter brutits. Vidare hade framhållits, att i många av rikets kommuner ännu icke funnes några lokalsjukkassor, att den nya sjukförsäkringslagstiftningen ännu icke obligatoriskt trätt i kraft beträffande sjukvårdsförsäkringen samt att det ej kunde anses ådagalagt, att de genom den nya organisationen skapade sjukkassorna ännu ernått den stabilitet, som utgjorde en förutsättning för att de skulle kunna tjäna som lokalorgan för olycksfallsförsäkringen, särskilt i händelse kassorna skulle övertaga försäkring på egen risk.

Vidare hade under utredningen upptagits till behandling frågan om arbets-

givarnas medverkan vid utgivandet av sjukersättning och betydelsen av denna medverkan för samarbetet mellan riksförsäkringsanstalten och sjuk-kassorna. De försäkringsformer, som därutinnan särskilt trädde i förgrunden, vore dels total självrisk och dels åtagande av arbetsgivaren att förskottera ersättning. Därjämte hade framhållits de särskilda förhållanden, som föreläge beträffande Stockholm och dess omnejd, i det att anstalten på grund av sin förläggning till Stockholm icke vore i egentligt behov av särskilt lokalorgan inom detta område, och som föranlett anstalten att redan nu inrätta en särskild avdelning, den s. k. Stockholmsgruppen, inom anstalten för handläggning av hithörande olycksfall.

I fråga om olycksfall, beträffande vilka nämnda försäkringsformer gällde eller som handlades å anstaltens särskilda Stockholmsgrupp, skulle sjuk-kassornas medverkan icke bli av avgörande betydelse. Därest nämnda försäkringsformer m. m. skulle bibehållas även efter en eventuell centralisering och samarbete med sjuk-kassorna icke skulle omfatta hithörande olycksfall — och övervägande skäl hade ansetts föreligga därför — skulle från samarbetet mellan riksförsäkringsanstalten och sjuk-kassorna bortfalla ett icke ringa antal olycksfall.

Slutligen hade med utgångspunkt från att även ett utvidgat samarbete med sjuk-kassorna efter centralisering sålunda icke skulle komma att omfatta alla olycksfall, vissa beräkningar verkställets rörande den eventuella besparing i förvaltningskostnad, som ett dylikt utvidgat samarbete med kassorna skulle medföra, varvid emellertid framhållits, att beräkningarna måste vara synnerligen approximativa och mer eller mindre grundade å gjorda antaganden. Beräkningarna syntes emellertid berättiga till det antagandet, att besparingen skulle bli *högst* 300,000 å 350,000 kronor om året och att densamma bleve av ungefär samma storleksordning, vare sig kassorna skulle såsom dittills endast fungera såsom ombud för anstalten eller de skulle på egen risk mot viss andel i premierna övertaga utgivande av sjukersättning.

Det hade i detta sammanhang framhållits, att förekomsten av nämnda försäkringsformer m. m. icke kunde fränkännas betydelse för bedömande av frågan, huruvida centralisering av olycksfallsförsäkringen borde genomföras eller ej. Därest det vore bolagens existens, som stode hindrande i vägen för en — eljest påkallad — utvidgning av samarbetet med sjuk-kassorna, vore detta givetvis ett skäl för bolagens slopande. Emellertid föranledde ifrågavarande försäkringsformer m. m., såsom nämnts, att samarbetet med sjuk-kassorna även efter en centralisering icke lämpligen syntes böra omfatta alla olycksfall. Under sådana förhållanden komme bolagens existens — såsom icke innebärande det enda avsteget från den fullständiga överflyttningen till sjuk-kassorna — att i ifrågavarande avseende bli av underordnad betydelse. Därtill komme, att i den mån utvidgat samarbete mellan riksförsäkringsanstalten och sjuk-kassorna eller mellan bolagen och sjuk-kassorna vore lämpligt, det lika väl skulle kunna redan före centralisering genomföras med i huvudsak samma organisation som efter en eventuell centralisering.

Beträffande betydelsen av en centralisering för arbetet på återställelsen av invaliders förvärvsförmåga syntes någon förändring i läget icke hava inträffat sedan år 1926.

Slutligen kunde nämnas, att i anledning av ett uttalande av andra särskilda utskottet vid 1926 års riksdag särskild utredning verkställets rörande premiesatserna hos de olika försäkringsinrättningarna och föreliggande skiljaktigheter dem emellan. För detta ändamål hade uppgifter införskaffats från inrättningarna. Utredningen hade i detta avseende givit till resultat, att vissa föreliggande orsaker till differens i premiesatserna skulle bortfalla vid en centralisering.

Beträffande övergången till den nya organisationen från ekonomisk synpunkt hade man särskilt att uppmärksamma dels frågan om avvecklingen av bolagen dels ock fråga om ersättningar till den personal hos de ömsesidiga bolagen, som genom omorganisationen förlorade sin anställning.

Vad anginge *avvecklingen av bolagen* hade nämligen framträtt vissa ekonomiska svårigheter, som icke förefunnits år 1926. Den förändrade dödligheten och sänkningen av räntenivån hade föranlett antagande av ändrade grunder för beräkning av de livräntereserver, som omförmäldes i lagen om försäkringsrörelse. Därvid hade vissa övergångsbestämmelser antagits. Den sist bestämda övergångstiden utlöpste först i och med uppgörande av bokslutet för år 1944. På grund av förevarande förhållanden syntes, därest centralisering skulle genomföras under de närmaste åren och bolagen i anledning därav träda i likvidation, fara föreligga för att tillgängliga tillgångar icke skulle vara tillräckliga för att riks-försäkringsanstalten eller inländskt bolag skulle befinnas villigt att övertaga utgivandet av livräntorna. Storleksordningen av förevarande brist hade med utgångspunkt från boksluten för år 1934, sådana som de kunde antagas komma att bli uppgjorda under år 1935, uppskattats till 2,000,000 kronor. Skulle staten övertaga förvaltningen av livräntorna kostnadsfritt, skulle emellertid bristen minskas med överslagsvis 700,000 kronor.

För övervinnande av svårigheterna på grund av denna brist kunde — åtminstone teoretiskt — tänkas olika möjligheter. Emellertid skulle ifrågavarande brist på 2,000,000, respektive 1,300,000 kronor enligt nämnda övergångsbestämmelser komma att rätt snart försvinna (enligt gjorda beräkningar redan i och med boksluten för bolagen för år 1936, d. v. s. berörda svårighet skulle ej förefinnas vid en centralisering från och med den 1 januari 1938, för så vitt icke, t. ex. på grund av ytterligare sänkt räntenivå eller av annan anledning, ny ändring i grunderna för beräkningen av livräntereserverna bleve erforderlig).

Tillika vore att märka, att värdehandlingarna i bolagens fonder kunde antagas i icke obetydlig omfattning vara av sådan natur, att desamma icke utan vidare kunde redovisas av riks-försäkringsanstalten i den av anstalten förvaltade olycksfallsförsäkringsfonden.

Beträffande *ersättningen till bolagens personal* skulle på grund av att bolagen, därest centralisering genomfördes den 1 januari 1936, varit i verksamhet i 18 år mot 9 år den 1 januari 1927, ersättningen, under förutsättning, att alla skulle hava ersättning samt att de år 1926 föreslagna ersättningsgrunderna skulle följas, uppgå till cirka 1,049,000 kronor mot år 1926 beräknade 614,000 kronor. Meningen hade år 1926 varit, att de från riks-försäkringsanstaltens försäkringsverksamhet enligt 1901 års lag härrörande överskottsmedlen skulle användas till bestridande av dessa personalersättningar. Ehuru på grund av nödvändigheten att utgå från andra dödlighetsantaganden samt en annan räntefot (förut 4 procent, 1935 3¹/₂ procent) dessa överskottsmedel krympt tillsamman, skulle de dock alltjämt vara tillräckliga för bestridande av dessa ersättningar. Även om ifrågavarande grunder för personalersättningarna — till följd av att olycksfallsförsäkringslagen den 1 januari 1936 varit i kraft betydligt längre tid än den 1 januari 1927 — rimligen syntes böra förslagsvis enligt något av i utlåtandet närmare angivna alternativ uppmjukas till personalens fördel, skulle ifrågavarande överskottsmedel räcka till, även om ersättning skulle behöva utgå till hela personalen. Om sänkning av den antagna räntefoten till 3 procent visade sig erforderlig, skulle överskottsmedlen vara tillräckliga, endast om ändring *icke* gjordes i 1926 års grunder; i övriga fall skulle, om ersättning utginge till hela personalen, större eller mindre brist inträda.

Emellertid skulle — i händelse av centralisering under de närmaste åren — dessa överskottsmedel sannolikt behöva till större eller mindre del anlitas för en år 1926 icke beräknad kostnad, nämligen i och för möjliggörande, på sätt nyss framhållits, av ett övertagande från riksförsäkringsanstaltens eller inländskt bolags sida av bolagens livräntor.

Den undersökning, som jag föranstaltat beträffande ändrad organisation av den sociala olycksfallsförsäkringen och som verkställdes med utgångspunkt från de reformförslag, vilka på min tillstyrkan i proposition nr 109 förelades 1926 års riksdag, har givit vid handen, att åtskilliga av de förhållanden, som då talade för den sociala olycksfallsförsäkringens centralisering, icke längre äga samma giltighet. Med hänsyn till de resultat, som förevarande undersökning sålunda givit, torde tillräcklig anledning icke föreligga att för närvarande vidtaga åtgärder för åvägabringande av en centralisering av olycksfallsförsäkringen.

Departements-
chefen.

Vad härefter angår riksförsäkringsanstaltens framställning om anslag till avlöningar kan beträffande utgifterna för avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, efter den omprövning, som verkställts rörande olycksfallsförsäkringens organisation, någon tvekan icke råda därutinnan, att den överföring till ordinarie stat av icke-ordinarie befattningshavare inom anstalten, som vid fjolårets riksdag inleddes, bör fullföljas. Emellertid anser jag, att fullföljandet bör ske successivt. Medan anstalten påkallat 67 nya ordinarie befattningar, finner jag mig böra begränsa mig till att nu förorda, att 30 tjänster inrättas.

Då det gäller fördelningen av de nya tjänsterna, torde den av fjolårets riksdag godkända grundsatsen, att ordinarie anställning företrädesvis beredes åt sådana kategorier befattningshavare, beträffande vilka disproportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie är särskilt framträdande, alltjämt böra bli bestämmande. Ur denna synpunkt läser behovet av ytterligare ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vara starkast motiverat. Jag tillstyrker därför inrättandet av 21 nya sådana tjänster. Antalet kanslibiträdestjänster torde böra ökas med 2 och antalet expeditionsvaktstjänster likaledes med 2. I enlighet med det av statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd biträdda förslaget anser jag mig vidare böra medverka till att i personalförteckningen upptages en materialförvaltartjänst i lönegraden B 14. I fråga om övriga av anstalten begärda nya ordinarie befattningar vill jag förorda inrättande av 1 byrådirektörstjänst i lönegraden B 28 samt 1 aktuarie- och 2 notarietjänster, dessa sistnämnda hänfödda till lönegraden B 21.

Om nuvarande e. o. materialförvaltaren befordras till innehavare av den föreslagna ordinarie materialförvaltartjänsten torde, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, den hittillsvarande särskilda ersättningen till materialförvaltaren, i enlighet med lönenämndens förutnämnda förslag, få av Kungl. Maj:t tagas i beräkning beträffande materialförvaltarens löneklassplacering.

Vid bifall till mitt nu framlagda förslag i fråga om nya tjänster bör posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppföras med 567,000 kronor.

Beträffande posten avlöning till tjänsteman å övergångsstat, 7,500 kronor, ifrågasättes icke någon ändring.

Vad därefter angår posten till avlöningar till tjänstemän å extra stat, har jag, med hänsyn till vad statskontoret anført i avseende å anstaltens förslag om nya befattningar å extra stat, icke känt mig övertygad om nödvändigheten att nu öka antalet notarietjänster. Likaledes delar jag de av riksräkenskapsverket yppade betänkligheterna mot inrättandet för närvarande av en revisorstjänst. Vid sådant förhållande och vid bifall till mitt förslag om överförande å ordinarie stat av 1 byrådirektörs-, 1 aktuarie- och 2 notarietjänster bör ifrågavarande post upptagas till 119,500 kronor.

Beträffande utgifterna för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har anstalten, såsom förut omnämmts, på grundval av verkställd utredning föreslagit utsträckning av en av de biträdande läkarnas tjänstgöring mot förhöjning av dennes arvode med högst 3,500 kronor eller eventuellt anställande av ytterligare en biträdande läkare mot arvode av högst 3,500 kronor. Med hänsyn till föreliggande omständigheter vill jag icke motsätta mig den av anstalten föreslagna ökningen med 3,500 kronor av beloppet till arvoden åt biträdande läkare, men jag anser mig fortfarande berättigad förutsätta, att vid nyanställning av läkare tjänstgöringen utmätas på ett sätt, som står i bättre relation till arvodets storlek, än vad fallet för närvarande synes mig vara.

Vid bifall till förslaget om materialförvaltartjänstens uppförande å ordinarie stat i lönegraden B 14 bör förutnämnda ersättning till materialförvaltaren av 300 kronor, som för närvarande utgår från denna anslagspost, bortfalla. Posten skulle alltså för nästa budgetår beräknas till $(19,900 + 3,500 - 300)$ 23,100 kronor.

Vad beträffar uppskattningen av utgifterna för grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har anstalten med utgångspunkt från den redan nu anställda icke-ordinarie personalens storlek beräknat medelsbehovet till 636,000 kronor. Med hänsyn till vikariatsförordnanden m. m. förutsättes emellertid medelsbehovet för nästa budgetår kunna nedsättas till 616,000 kronor. Denna beräkning anser jag böra godtagas. De av anstalten föreslagna särskilda ökningarna för nästa budgetår dels på grund av att antalet arbetsgivare med försäkring i anstalten torde stegras i samband med 1936 års folkräkning, dels ock för propaganda för frivillig försäkring av hemmavarande barn anser jag kunna begränsas till 5,000 respektive 4,000 kronor. Hela medelsbehovet skulle alltså beräknas till 625,000 kronor. Från denna summa skall dock avgå ett belopp av 54,700 kronor, vilket motsvarar den minskning av medelsbehovet för avlöande av extra ordinarie personal, varmed är att räkna vid bifall till mitt förslag om inrättandet av nya tjänster å ordinarie stat. Till grundavlöningar skulle alltså, med hänsynstagande till nu angivna förhållanden, erfordras $(616,000 + 5,000 + 4,000 - 54,700)$ 570,300 kronor.

Anstalten har vidare gjort gällande, att vid denna anslagsposts bestämmande även borde tagas i betraktande möjligheten av dels att antalet skade-

ärenden hos anstalten komme att stiga nästa budgetår, dels ock att ett ökat antal försäkringstagare komme att taga försäkring hos anstalten samt att av nämnda anledningar anstaltens arbetsbörda och därmed också anstaltens behov av arbetskraft väsentligt ökades. Jag delar anstaltens uppfattning, att hänsyn bör tagas till att medelsbehovet för icke-ordinarie personal av olika anledningar kan komma att öka. Beträffande sättet för tillgodoseende av detta medelsbehov anser jag mig böra biträda anstaltens alternativt framställda förslag, att under denna anslagspost beräknas ett belopp av 30,000 kronor för kostnader med anledning av eventuell utvidgning av anstaltens verksamhet. Detta belopp bör givetvis icke ställas till anstaltens förfogande i annat fall eller i vidare mån, än Kungl. Maj:t kan finna nödvändigt med hänsyn till inträdande ökning av anstaltens arbetsbörda.

För grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal torde alltså böra beräknas (570,300 + 30,000) 600,300 kronor.

Kostnaderna för avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal torde, med utgångspunkt från nuvarande personal, i enlighet med anstaltens förslag kunna uppskattas till 100,000 kronor. Härifrån skall avgå ett belopp av 16,900 kronor motsvarande den minskning i utgifterna för avlöningsförhöjningar till extra ordinarie personal, vartill inrättandet av föreslagna nya tjänster å ordinarie stat kan beräknas föranleda. Posten torde alltså böra upptagas till (100,000 — 16,900) 83,100 kronor.

Utgifterna till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän böra med hänsyn till de nya grunderna för bestämmande av provisoriskt dyrortstillägg uppskattas till 84,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle anslaget till avlöningar behöva upptagas till (567,000 + 7,500 + 119,500 + 23,100 + 600,300 + 83,100 + 84,000) 1,484,500 kronor, vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 136,200 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för riksförsäkringsanstalten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet		—
3 byråchefer		B 30
1 ledamot och byrådirektör		B 28
2 förste aktuarier		B 24
1 förste byråingenjör		B 24
3 sekreterare		B 24
8 aktuarier		B 21
2 byråingenjörer		B 21

Femte huvudtiteln.

Befattning	Lönegrad
8 notarier.....	B 21
10 kontorsskrivare	B 15
1 materialförvaltare	B 14
7 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
20 kanslibiträden	B 7
6 expeditionsvakter	B 5
52 kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 registrator	B 21
---------------------	------

Tjänstemän å extra stat.

1 byråchef	B 30
2 ledamöter och byrådirektörer	B 28
2 förste byråingenjörer	B 24
1 sekreterare	B 24
2 aktuarier	B 21
2 byråingenjörer	B 21
5 notarier.....	B 21;

Anm. En av de å ordinarie stat upptagna kansliskrivarbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	567,000
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	119,500
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	23,100
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor 600,300		
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	»	83,100
		683,400
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	84,000

Summa förslagsanslag kronor 1,484,500;

dels ock till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1,484,500

[26.] 24. **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader, förslagsanslag.** Beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 124,800 kronor till riksförsäkringsanstaltens omkostnader har Kungl. Maj:t den 10 maj 1935 fastställt följande stat:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	8,000
2. Expenser , förslagsvis	»	106,000
3. Publikationstryck, förslagsvis	»	3,000
4. Övriga utgifter (omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder), förslagsvis	»	7,800
Summa kronor		124,800

I skrivelse den 30 augusti 1935 har *riksförsäkringsanstalten* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår.

Anslagsposten till reseersättningar upptager anstalten till oförändrat belopp, 8,000 kronor.

Utgifterna för expenser, som för innevarande budgetår beräknats till 106,000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 13,000 kronor och för övriga expenser 93,000 kronor, uppskattar anstalten för nästa budgetår till 114,000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 14,000 kronor och för övriga expenser 100,000 kronor. Av kostnadsökningen för övriga expenser hänför sig ett belopp av 2,000 kronor till trycksaker för propaganda för den frivilliga försäkringen för hemmavarande barn. För övriga expenser eljest uppskattad kostnadsökning, 5,000 kronor, står i samband med den ökade omfattningen i allmänhet av anstaltens verksamhet.

För publikationstryck upptager anstalten 6,500 kronor. Ökningen med 3,500 kronor är avsedd att täcka utgifterna för utgivande under nästa budgetår av ett femårssammandrag av anstaltens olycksfallsstatistik.

Anslagsposten till övriga utgifter beräknar anstalten till 8,000 kronor.

Omkostnaderna hava alltså av anstalten uppskattats till (8,000 + 114,000 + 6,500 + 8,000) 136,500 kronor.

Mot riksförsäkringsanstaltens uppskattning av medelsbehovet har jag icke något att erinra. Departements-
chefen.

Anstaltens omkostnadsanslag för nästa budgetår skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	8,000
2. Expenser , förslagsvis	»	114,000
3. Publikationstryck, förslagsvis	»	6,500
4. Övriga utgifter (omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder), förslagsvis	»	8,000
Summa kronor		136,500

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 136,500

[27.] 25. **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m., förslagsanslag.** Det för innevarande budgetår till riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m. anvisade anslaget är uppfört med 285,000 kronor. Anslaget är avsett dels för anstaltens ortsombud och ombuden för den särskilda fiskarförsäkringen, dels ock för mantalsombuden, vilka hava till uppgift att upprätta de arbetsgivarförteckningar, som skola ligga till grund för premie-debiteringen för mindre arbetsgivare.

I skrivelse den 30 augusti 1935 har *riksförsäkringsanstalten* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår. Anstalten föreslår en ökning av anslaget med 10,000 kronor samt anför till stöd härför huvudsakligen följande.

Till anstaltens ortsombud och ombuden för den särskilda fiskarförsäkringen hade under budgetåret 1934/1935 utgivits omkring 195,000 kronor i arvoden. Starka klagomål hade emellertid under senare tiden förspotts från ortsombuden över de låga, av statsfinansiella skäl flera gånger nedsatta arvoden, vilka för de flesta understigit 100 kronor per år. Många hade förklarat sig icke vilja kvarstå, därest ej höjning av arvoden beviljades. Någon ökning av ifrågavarande arvoden måste därför beräknas. Emellertid syntes summan kunna begränsas till 200,000 kronor.

Vad anginge mantalsombuden hade under budgetåret 1934/1935 till följd av den i 1934 års statsverksproposition (V s. 22—23) omnämnda omläggningen av systemet för arbetsgivareförteckningarnas uppgörande i arvoden utgivits endast omkring 20,500 kronor. Under budgetåret 1935/1936 komme däremot att utbetalas omkring 85,000 kronor i arvoden. Då det kunde förutses, att antalet i förteckningarna upptagna arbetsgivare komme att ökas med troligen flera tiotusental i samband med 1936 års folkräkning, syntes nödvändigt att till arvoden åt mantalsombuden beräkna omkring 90,000 kronor.

På grund av vad andra lagutskottet vid 1935 års riksdag i utlåtande nr 18 anfört rörande frivillig försäkring för hemmavarande barn, borde möjlighet beredas riksförsäkringsanstalten att lämna sina ombud någon ersättning för anskaffning av sådan försäkring. Lämpligen syntes ersättningen böra bestämmas till 2 kronor för varje försäkrad, dock ej för förnyelse av försäkring. Tills vidare och till dess någon erfarenhet vunnits, borde för ändamålet beräknas 5,000 kronor.

Riksförsäkringsanstaltens sammanlagda ombudskostnader hava sålunda av anstalten uppskattats till (200,000 + 90,000 + 5,000) 295,000 kronor.

Departements-
chefen.

De av riksförsäkringsanstalten föreslagna grunderna för ombudersättning vid försäkring av hemmavarande barn anser jag böra godtagas. Även beträffande beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår ansluter jag mig till anstaltens framställning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 295,000

[28.] 26. **Försäkringsrådet: Avlöningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår har försäkringsrådets avlöningsanslag bestämts till 145,600 kronor. Den 10 maj 1935 har Kungl. Maj:t fastställt följande av riksdagen godkända personalförteckning för rådet:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 president	A 3
2 försäkringsråd	B 30
1 sekreterare	B 24
1 notarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 expeditivsvakt	B 5
1 kontorsbiträde	B 4
Tjänstemän å extra stat.	
1 försäkringsråd	B 30
1 sekreterare	B 24
1 extra föredragande	B 24

Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 65,700
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 27,700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 34,000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 14,400
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> » 900	» 15,300
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 2,900
Summa förslagsanslag kronor 145,600	

I skrivelse den 30 augusti 1935 har *försäkringsrådet* gjort framställning om anslag för nästa budgetår och i samband därmed tillika framlagt förslag till vissa organisationsändringar.

Innan jag övergår till att redogöra för försäkringsrådets framställning, anser jag mig beträffande den hos rådet anställda personalen böra erinra om följande.

På ordinarie stat uppfördes från och med år 1918, bland andra, en president, två försäkringsråd, en sekreterare och en notarie. Härjämte uppfördes å extra stat, förutom annan befattningshavare, ett försäkringsråd, en sekreterare och en notarie. Till grund för bestämmandet av personalbehovet lades ett beräknat antal besvärsmål av 3,000 om året.

Från och med den 1 juli 1923 indrogs den tidigare å extra stat uppförda personalen. Anledningen härtill var i främsta rummet den, att antalet besvärsmål hållit sig väsentligt under det beräknade. Under åren 1918—1922 hade antalet dylika mål nämligen utgjort respektive 120, 647, 829, 778 och 1,155.

Med hänsyn till sedermera inträdd stegring i målens antal har antalet befattningar hos rådet utökats med en sekreterartjänst från och med den 1 juli 1929, en försäkringsrådstjänst från och med den 1 juli 1931 och en föredragandetjänst från och med den 1 oktober 1932, samtliga uppförda å extra stat, varjämte Kungl. Maj:t årsvis meddelat förordnande om tillfälliga ledamöter av rådet.

I sin förenämnda skrivelse har försäkringsrådet inledningsvis lämnat en översikt beträffande utvecklingen av rådets arbetsbörda från och med år 1923 samt därvid meddelat följande tablå rörande antalet till försäkringsrådet under åren 1923—1934 inkomna ärenden.

Å r	Besvärs- och underställda mål	Infordrade ärenden	Ansökningar om utbyte av livränta mot kapital m. m.	Summa
1923.....	1,595	90	316	2,001
1924.....	1,948	75	269	2,292
1925.....	2,426	380	259	3,065
1926.....	2,525	267	340	3,132
1927.....	2,753	208	365	3,326
1928.....	2,806	170	345	3,321
1929.....	3,422	157	375	3,954
1930.....	4,022	92	420	4,534
1931.....	4,590	79	491	5,160
1932.....	5,005	29	537	5,571
1933.....	5,137	81	634	5,852
1934.....	5,174	108	572	5,854

Till komplettering av tablå har försäkringsrådet lämnat följande uppgifter.

Under tiden 1 januari—30 juni 1935 hade inkommit sammanlagt 3,086 ärenden, därav besvärs- och underställda mål 2,631. Balanserade ärenden (besvärs- och underställda mål, infordrade ärenden, ansökningar om kapitalutbyte m. m.) hade vid slutet av åren 1925—1934 uppgått till respektive 785, 890, 980, 1,041, 1,421, 1,797, 2,166, 1,970, 1,595 och 1,578. Den 30 juni 1935 utgjorde antalet balanserade ärenden 1,526. I de angivna siffrorna vore icke inräknade de vanligen förekommande förvaltningsärendena, ärenden av mera allmän natur, remisser m. m. De lämnade sifferuppgifterna utvisade, att redan under år 1923 en stegring av målantalet inträdde. Sedermera hade oavbruten stegring ägt rum.

Försäkringsrådet anför vidare, att rådet intill den 10 oktober 1924 arbetat på en avdelning. Med hänsyn till det ökade målantalet hade arbetet uppdelats från och med nämnda dag å två, från och med den 1 januari 1927 å tre och från och med den 1 september 1931 å fyra avdelningar. Beträffande ärendenas handläggning lämnar rådet i detta sammanhang en redogörelse av huvudsakligen följande innehåll.

Till försäkringsrådet inkommande ärenden lottades på dess fyra avdelningar. De två ordinarie försäkringsråden, försäkringsrådet å extra stat och den såsom tillfällig ledamot förordnade sekreteraren å extra stat vore förståndare för var sin avdelning. Vid avgörandet av ärende inom avdelning deltog en representant för arbetsgivarna och en representant för arbetarna samt i regel tre av Kungl. Maj:t omedelbart tillsatta ledamöter. Försäkringsrådets chef, de tre försäkringsråden, två av Kungl. Maj:t förordnade tillfälliga ledamöter samt fyra representanter tjänstgjorde med viss inbördes cirkulation såsom ledamöter å de olika avdelningarna. Föredragningen verkställdes av dels avdelningsföreståndare och den tillfällige ledamot, som icke förestode särskild avdelning, dels — och i huvudsak — av särskilda föredragande å respektive avdelningar.

Jämlikt av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande tjänstgjorde därjämte såsom tillfälliga ledamöter dels en medicinskt sakkunnig i handläggningen av ärenden, i vilka försäkringsrådet eljest skulle hava inhämtat utlåtande av denne, dels två av de särskilda föredragandena i handläggningen av ärenden, som av dem föredragits, med den begränsning, som försäkringsrådet kunde finna erforderlig.

Rörande vissa tidigare ifrågasatta organisationsändringar och särskilt spörsmålet om chefsbefattningens uppehållande erinrar rådet bland annat följande.

Riksdagen anförde i *skrivelse den 21 april 1923*, nr 5 A, under återopande att antalet besvärsmål varit väsentligt mindre än det beräknade, att det syntes kunna med fog ifrågasättas, huruvida icke, genom andra organisatoriska förändringar i försäkringsrådets verksamhet än indragning av den på extra stat uppförda personalen, anslagen till rådet borde kunna ytterligare begränsas. Vid den utredning därutinnan, som enligt riksdagens förmanande sålunda borde komma till stånd, syntes bland annat böra tagas under övervägande, huruvida det kunde anses erforderligt, att chefsbefattningen hos försäkringsrådet, efter det den dåvarande i fråga om hela det sociala försäkringsväsendets tillkomst högt förtjänade innehavaren av detta ämbete uppnått pensionsåldern, likställdes med chefsbefattningarna i hovrätterna och kammarrätten eller om ej försäkringsrådets ledning skulle kunna utövas av befattningshavare i lägre tjänstegrad. *Riksdagen* anhöll, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, om och på vad sätt en omorganisation av försäkringsrådet kunde åstadkommas, åsyftande en förenkling av försäkringsrådets verksamhet och minskning i utgifterna för detsamma.

Den 24 april 1923 anbefallde *Kungl. Maj:t* försäkringsrådet att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning rörande den av riksdagen ifrågasatta omorganisationen av ämbetsverket. I skrivelse den 23 augusti samma år yttrade sig rådet med anledning av denna utredning. Efter en utförlig motivering kom rådet därvid till det resultat, att rådet icke kunde förorda någon ändring beträffande de dåvarande ordinarie befattningshavarnas antal och tjänsteställning. Försäkringsrådets ifrågavarande skrivelse överlämnades genom remiss den 24 september 1923 till statens besparingskommitté för att tagas i övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag.

I *statsverkspropositionen till 1924 års riksdag* yttrade föredragande departementschefen (V s 9), bland annat, att med hänsyn till den av riksdagen ifrågasatta möjligheten av att vid den dåvarande presidentens inträde i pensionsåldern ledningen av försäkringsrådet anförtröddes åt en befattningshavare av lägre grad än president, det syntes lämpligt att, då chefs-

befattningen syntes bliva ledig före ingången av budgetåret 1924/1925, låta befattningen från ledigblivandet tills vidare uppehållas på förordnande.

Riksdagen uttalade i *skrivelse den 5 april 1924*, nr 5 A, såsom sin mening, att det förordnande å befattningen i fråga, som kunde komma att meddelas, syntes böra givas i sådan form, att omorganisationen av försäkringsrådet ej därmed föregreps.

Sedan den dittillsvarande presidenten beviljats avsked, hade chefsbefattningen från och med den 27 juni 1924 uppehållits på förordnande. Vid meddelande av förordnanden å befattningen hade Kungl. Maj:t bestämt, att de förordnade skulle äga uppbära ett arvode av 15,000 kronor för år räknat. Avlöningsstaten för försäkringsrådet upptog emellertid en president med avlönning enligt lönegraden A 3.

Kungl. Maj:t framlade sedermera i *proposition nr 109 till 1926 års riksdag* förslag rörande omorganisation av den sociala olycksfallsförsäkringen, vilket förutsatte, att försäkringsrådet skulle bestå i sin dittillsvarande gestalt med den ändring allenast, att rådet förstärktes med två ledamöter med speciell sakkunskap på det försäkringstekniska området. I propositionen upptogs till behandling ett av statens besparingskommitté avgivet förslag om annan organisation av besvärinstansen, men ansågs kommitténs förslag olämpligt (s. 90).

Efter det Kungl. Maj:t den 28 september 1934 uppdragit åt numera *landshövdingen Bo Hammarskjöld* att såsom sakkunnig inom socialdepartementet biträda med handläggningen av frågan om ändrad organisation av den sociala olycksfallsförsäkringen, hade Hammarskjöld avgivit *utlåtande angående de faktiska förutsättningarna för en centralisering av olycksfallsförsäkringen* till en anstalt av den nuvarande riksförsäkringsanstaltens typ. Vid detta uppdrags fullgörande hade förutsatts, att försäkringsrådet vid en centralisering skulle bibehållas i sin dittillsvarande organisation.

Enligt försäkringsrådets förmenande saknades anledning att upprätthålla nu tillämpad provisorisk anordning att låta befattningen såsom chef för försäkringsrådet uppehållas på förordnande. Rådet anser en nedsättning i lönegrad av chefsbefattningen icke böra ifrågakomma och åberopar härvidlag vad rådet anförde i sin förutnämnda skrivelse den 23 augusti 1923. Ur denna skrivelse må här återgivas följande.

Den ifrågasatta degraderingen av chefens tjänstebefattning skulle kunna anses innebära, att de mål, som handlades av rådet och i vilka rådet vore sista instans, vore av mindre vikt än de mål, vilka behandlades av andra öVERRÄTTER. Åtminstone de ekonomiska värden, om vilka det handlade i rådets mål, vore dock i genomsnitt ej mindre betydande än de värden, om vilka det handlade i vanliga civil-, skatte- eller andra dylika mål. För personer, vilkas intressen närmast berördes av rådets domslut och vilka i allmänhet tillhörde kroppsarbetarnas klass, vore dessa värden, relativt taget, uppenbarligen ofta av ännu större betydelse. En degradering av chefen och därmed även av rådets ställning såsom domstol och ämbetsverk syntes kunna fattas såsom ett underkännande av betydelsen av dylika ärenden. Slutligen framhöles, att varje nedsättning med avseende å tjänsteställning eller avlönning i fråga om chefsbefattningen inom rådet skulle minska utsikterna att till befattningsinnehavare erhålla tillräckligt kvalificerad arbetskraft och särskilt, såsom från början ansågs önskvärt, arbetskraft med kvalifikationer motsvarande justitie- eller regeringsråd.

Möjligen hade man, såsom motiv för den ifrågasatta ändringen av chefens ställning, ansett sig kunna åberopa det förhållandet, att rådets verksamhets-

området vore mindre omfattande och mera ensartat än områdena för hovrätternas eller kammarrättens verksamhet. Å andra sidan syntes därvid dock böra beaktas, att rådet, i motsats till nämnda domstolar, vore högsta instans inom hela sitt område och därjämte hade vittgående befogenhet i fråga om försäkringsinrättningarnas övervakande.

I enlighet med vad sålunda anförts och då den besparing — omkring 2,000 kronor om året — som skulle vinnas genom den ifrågasatta förändringen av chefens ställning, endast skulle bliva jämförelsevis ringa och icke stå i rimlig proportion till förändringens betydelse för rådet, syntes en dylik förändring icke kunna ifrågakomma.

Rådet fogar härtill i sin förevarande skrivelse den 30 augusti 1935 den erinran, att rådets arbetsuppgifter numera utvidgats med prövning såsom sista instans av frågor om tillämpningen av lagen om försäkring för vissa yrkes-sjukdomar och militärsättningsförordningen. Rådet hänvisar vidare till den ökning av antalet inkomna mål och ärenden, som ägt rum sedan 1923.

Försäkringsrådets förutnämnda förslag till ändringar i fråga om personalorganisationen avser både ledamöter och föredragande. Beträffande ledamöterna föreslås utbyte av nuvarande försäkringsrådstjänst å extra stat mot en ordinarie försäkringsrådsbefattning samt omreglering av rådets befattningar såsom tillfälliga ledamöter till två försäkringsrådstjänster å extra stat. Rörande föredragandena föreslås inrättande av ytterligare en föredragandetjänst å extra stat.

Vad först angår förslaget om *en ordinarie försäkringsrådsbefattning och två försäkringsrådstjänster å extra stat* anför rådet rörande tillkomsten av nuvarande försäkringsrådstjänsten å extra stat samt angående de två tillfälliga ledamotsbefattningarna bland annat följande.

Med hänsyn till inträdd ökning av antalet till försäkringsrådet inkommande ärenden hemställde rådet i skrivelse den 14 augusti 1930 om utvidgning av antalet ledamöter. Rådet anförde därvid, att rådet för det dåvarande förfogade över två ordinarie försäkringsråd samt en av Kungl. Maj:t för budgetår förordnad tillfällig ledamot (ordinarie sekreteraren). Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande ägde rådet vidare att vid behov förordna sekreteraren å extra stat att tjänstgöra såsom tillfällig ledamot. Rådet hade framhållit, att utökningen av antalet ledamöter icke borde ske genom ökning av antalet tillfälliga eller extra ledamöter, utan borde tillses, att målen i så stor utsträckning som möjligt avdömdes av ordinarie ledamöter. På grund därav hade rådet ansett sig böra föreslå, att den ordinarie personalstaten utökades med ett försäkringsråd. Med allra största sannolikhet kunde man räkna med att rådet under alla omständigheter vore i behov av tre försäkringsråd. Två tillfälliga ledamöter syntes också tills vidare bliva behöfliga.

I statsverkspropositionen till 1931 års riksdag uttalade departementschefen, att han bland annat på grund av det svävande läge, vari frågan om den sociala olycksfallsförsäkringens blivande organisation alltjämt befunne sig, icke kunde tillstyrka rådets förslag om uppförande av en försäkringsrådsbefattning å ordinarie stat, men att med hänsyn till stegringen av antalet ärenden ledamöternas antal borde utökas med en försäkringsrådsbefattning å extra stat.

Ordinarie sekreteraren förordnades sedermera till innehavare av den vid 1931 års riksdag beslutade försäkringsrådstjänsten å extra stat, vilken han alltjämt innehade. Sekreteraren å extra stat och vikarien å ordinarie sekre-

terartjänsten förordnades såsom tillfälliga ledamöter, i vilken egenskap de sedan dess fungerat.

Utvecklingen av försäkringsrådets arbetsbörda sedan 1931 utvisade, framhåller rådet, att behovet av det nuvarande antalet ledamöter bland rådets befattningshavare varit verkligt och nu kunde antagas vara konstant. Rådet finner sig därför med hänsyn till både den tid, som förflutit, och till den därunder erhållna säkrare uppfattningen om gestaltningen av rådets arbetsförhållanden ånyo böra göra framställning om inrättandet av en ordinarie försäkringsrådsbefattning hos rådet, varvid den nuvarande försäkringsrådstjänsten å extra stat skulle indragas. Med anledning av den vid frågans tidigare behandling gjorda hänvisningen till det svävande läge, vari spörsmålet om den sociala olycksfallsförsäkringens blivande organisation befunno sig, påpekar rådet, att i landshövdingen Hammarskjölds utlåtande förutsatts, att, även om en centralisering av försäkringen skulle komma till stånd, försäkringsrådet skulle bibehållas i sin hittillsvarande organisation. Ehuru det med hänsyn till vad sålunda anförts väl kunde anses motiverat med ytterligare ökning av antalet ordinarie ledamöter, har rådet ansett sig för närvarande böra stanna vid att föreslå en ny ordinarie försäkringsrådstjänst med placering i lönegraden B 30.

Beträffande de två av Kungl. Maj:t förordnade tillfälliga ledamöterna framhåller rådet följande.

Nämnda befattningshavare vore i fråga om arbetsuppgifter fullt jämställda med de övriga ledamöterna, åtnjöte avlöning, den ene såsom sekreterare å extra stat och den andre vikariatsersättning, s. k. full lön, å ordinarie sekreterartjänsten, varjämte båda jämlikt Kungl. Maj:ts beslut erhöle särskild vikariatsersättning med belopp, motsvarande vad i sådant hänseende tillkomme dem vid förordnande såsom försäkringsråd, samt åtnjöte semester enligt för försäkringsråd fastställda grunder. Under det att, såsom tidigare omtalats, den förstnämnde ledamoten förestode en av rådets avdelningar, deltog i stället den sistnämnde ledamoten vid sammanträdena i handläggning av större antal mål än avdelningsföreståndarna, varjämte han föredroge ett något högre antal mål än dessa. Då behovet av ifrågavarande ledamöter icke vore tillfälligt utan av allt att döma finge betraktas som konstant, anser försäkringsrådet, att dessa befattningshavare, som sedan den 1 juli 1931 i full utsträckning bestritt göromål, vilka eljest ankomme på försäkringsråd, borde beredas en däremot svarande anställningsform.

Rådet hemställer därför, att de av ledamöterna i fråga innehavda befattningarna måtte omregleras till två befattningar å extra stat, placerade i lönegraden B 30. Rådet framhåller slutligen, att genom inrättandet av dessa två tjänster vissa för närvarande ej önskvärda vikariatsförhållanden skulle kunna undanröjas. Härvidlag anför rådet huvudsakligen följande.

Under senare budgetår hade förelegat och även under innevarande budgetår föreläget en avsevärd disproportion mellan rådets utgifter för avlöningar och de i de fastställda avlöningsstaterna upptagna beloppen. Anledningen därtill vore huvudsakligen att finna i en som nödfallsutväg tillgripen anordning med dubbla vikariat å ordinarie sekreterartjänsten och å ordinarie notarie-tjänsten. Det vore givetvis önskvärt, att nämnda förhållande icke bleve för framtiden bestående. Genom inrättande av två försäkringsrådstjänster å extra

stat skulle med utgångspunkt från nuvarande placeringar av rådets befattningshavare dels två vikariatsersättningar icke längre komma att utbetalas å ordinarie sekreterartjänsten, dels ock sekreterartjänsten å extra stat kunna återbesättas på sådant sätt, att även dubbelvikariatet å ordinarie notarietjänsten upphörde.

Rådets organisationsändringsförslag innefattar vidare, såsom nämnts, inrättande av ytterligare en *föredragandetjänst å extra stat*. Rådet framhåller härutinnan i huvudsak följande.

Såsom särskilda föredragande å respektive avdelningar tjänstgjorde vikarien å den ordinarie sekreterartjänsten och den extra föredraganden samt vidare dels den t. f. notarie, vilken vore förordnad att under den tid, sekreteraren å extra stat tjänstgjorde såsom tillfällig ledamot, uppehålla sekreterartjänsten å extra stat, dels ock den förste amanuens, vilken under samma tid uppehölle notarietjänsten. Dessa fyra befattningshavare fullgjorde föredragning i samma utsträckning och vore helt sysselsatta därmed. Av de särskilda föredragandena åtnjöte de två förstnämnda avlöning enligt 23:e löneklassen och de två senare, från och med innevarande budgetår, tilläggsarvode med så stort belopp, att dem eljest tillkommande löneförmåner jämte ifrågavarande arvode motsvarade lön enligt 23:e löneklassen, dock med avdrag för skillnaden mellan det å lön enligt 24:e lönegraden belöpande pensionsavdraget och det pensionsavdrag, nämnda befattningshavare själva finge vidkännas.

Föredragandena borde, i den mån så ej vore fallet, i möjligaste utsträckning beredas anställning såsom befattningshavare efter de göromål, de hade att bestrida. Rådet hade tre tjänster i lönegraden B 24 nämligen ordinarie sekreterartjänsten, sekreterartjänsten å extra stat samt en föredragandetjänst å extra stat. Genom att en av föredragandena erhöle sekreterartjänsten å extra stat, som nu innehades av en tillfällig ledamot, och genom inrättande av ännu en föredragandetjänst å extra stat skulle ytterligare två av rådets föredragande erhålla egna befattningar med lönegradsplacering, motsvarande de göromål, som ålåg dem. De förutnämnda tilläggsarvodena till vissa föredragande komme då att försvinna.

Genom det föreslagna tillvägagångssättet komme följande befattningshavare att fungera såsom föredragande, nämligen vikarien (med full lön) å ordinarie sekreterartjänsten, sekreteraren å extra stat, innehavaren av den redan förefintliga föredragandetjänsten å extra stat samt innehavaren av den föreslagna föredragandetjänsten å extra stat.

I fråga om de särskilda anslagsposterna under avlöningsanslaget innehåller försäkringsrådets framställning i huvudsak följande.

Vad först angår posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat föreslår rådet, att denna, vid bifall till förslaget om den ordinarie personalstatens utökning med ett försäkringsråd, måtte — efter frånräknande av pensionsavdrag — höjas med i runt tal 11,500 kronor och alltså bestämmas till 77,200 kronor.

Beträffande posten till avlöningar till tjänstemän å extra stat framhåller rådet, att bifall till dess förslag om dels utbyte av försäkringsrådstjänsten å extra stat mot en ordinarie försäkringsrådsbefattning, dels ombildning av två tillfälliga ledamotsbefattningar till försäkringsrådstjänster å extra stat, dels ock uppförande av ytterligare en föredragandetjänst å extra stat skulle medföra, att för nästa budgetår å extra stat upptoges 2 försäk-

ringsråd, 1 sekreterare och 2 extra föredragande. Med frånräknande av pensionsavdragen skulle kostnaderna för dessa befattningshavares avlöning uppgå till i runt tal 47,000 kronor.

I posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken för närvarande är upptagen till 34,000 kronor, ingår bland annat dels ett belopp av förslagsvis 1,900 kronor till särskild vikariatersättning till två av Kungl. Maj:t förordnade tillfälliga ledamöter, dels ock ett belopp av förslagsvis 2,600 kronor till tilläggsarvoden till två särskilda föredragande. Dessa belopp skulle, framhåller rådet, ej bliva erforderliga för nästa budgetår, därest de av rådet ifrågasatta ändringarna i rådets personalorganisation vunne bifall.

Rådet föreslår emellertid å andra sidan, att under denna post måtte upptagas ett belopp av 300 kronor till särskild ersättning åt rådets expeditionsvakt för visst arbete. Rådet hänvisar härvidlag till ett av Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1935 avgjort ärende angående särskild ersättning till expeditionsvakten. Beträffande detta ärende må här anföras följande.

I skrivelse den 29 mars 1935 hemställde *försäkringsrådet* om medgivande att till expeditionsvakten utbetala särskild gottgörelse för dels kontroll och ledning av såsom statligt reservarbete för arbetslösa kontorister under första halvåret 1934 anordnat arbete med ordnande och registrering av rådets bibliotek samt omflyttning och ordnande av rådets arkiv, dels biträde vid inköp av för dessa ändamål erforderliga skåp och hyllfack samt övervakande av uppsättningen av desamma, dels handhavande därefter av rådets bibliotek och arkiv, dels ock fullgörande av bland andra följande arbetsuppgifter, nämligen mottagande av inkommande handlingar, avsändande av utgående expeditioner, adressutskrivning, besvarande av skriftliga förfrågningar från parter samt i viss omfattning biträde vid inköp av möbler och skrivmaterial m. m. Rådet framhöll, att angivna göromål icke kunde anses åligga expeditionsvakt, att de krävt utsträckt arbetstid samt att flera av göromålen dessutom vore av kvalificerad art. För nämnda engångsarbete samt det löpande arbetet under budgetåret 1934/1935 föreslog rådet ersättning med 150, respektive 300 kronor eller sålunda tillhoppa 450 kronor.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd yttrade i utlåtande den 5 juni 1935, att lönenämnden på grund av de upplysningar, nämnden inhämtat rörande de göromål, som utfördes av expeditionsvakten, för sin del kommit till den uppfattningen, att dessa icke vore av den kvalificerade art, att tillräcklig anledning förefunnes att bereda denne särskild ersättning utöver de löneförmåner, som tillkomme honom i hans egenskap av expeditionsvakt. I det fall att expeditionsvakten anlätades såsom biträde vid utförande av vissa å registratorsavdelningen förekommande göromål m. m. i sådan omfattning, att hans arbetstid måste utsträckas, syntes gottgörelse kunna beredas honom genom tillämpning av bestämmelserna angående övertidserättning. Lönenämnden ansåge sig sålunda icke kunna understödja försäkringsrådets framställning om beredande åt expeditionsvakten under budgetåret 1934/1935 av en särskild ersättning av 300 kronor.

Då emellertid expeditionsvakten under år 1934 haft att utföra vissa arbeten i avseende å ordnandet av rådets bibliotek och arkiv och därjämte biträtt vid inköp av för detta ändamål erforderliga skåp och hyllfack ävensom övervakat dessas uppsättning, göromål som krävt utsträckning i expeditionsvaktens normala arbetstid, ville lönenämnden på det sätt tillstyrka bi-